

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Samlet af K. L. Rahbek.

Dansk Læsebog og Exempelsamling til de
forandrede lærde Skolars Brug

bd.2

Kbh : Johan Frederik Schultz, 1799-1804

2 bd.: 1. Bind: 234 Sider. 2.Bind: 611 Sider.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

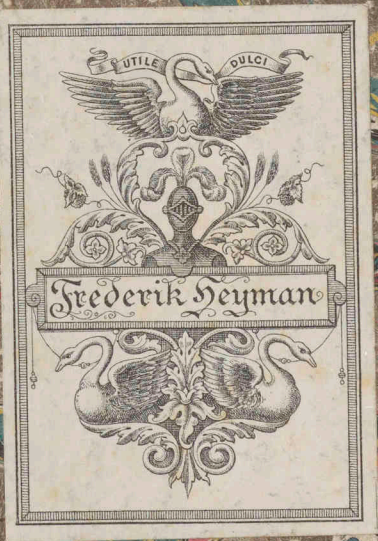
The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

89.69

Ra

d
II

32i-9t (9) 102

Dansk Skolemusæum,

KJØBENHAVN. K.

31103

2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2.

89,69

Ergebnis

Ra

Id

de forschungsbearbeitung

Ergebnis

Id

Ergebnis

Ergebnis

Ergebnis

Ergebnis

Ergebnis

Deres Excellence

Geheimeraad og Ridder

Ove Høegh Guldberg,

ei blot af Nar vore Classikers Første,

underdanigen, ærbødigen, og taknemmeligen

helliget.

Des Excellence

Geheimrath und Silber

Der Reichs Guldberg

et aliorum de hoc Consilio

unversum, et aliorum, et aliorum

Politi.

D a n k

L a s e b o g .

A n d e t B i n d .

Første Hovedafdeeling.

Lyriſkpathetiſk Skrivemaade . . . S. 1-320.

Anden Hovedafdeeling.

Dramatiſk Skrivemaade S. 321-611.

Dramatisk Hovedafdeeling.

Profaisk Afdeeling.

Breve under digtet Character.

L. Holberg	.	.	.	.	Side 321.
J. S. Eneedorf	.	.	.	.	— 328.
K. L. Rahbek	.	.	.	.	— 337.
Charl. Vaden	.	.	.	.	— 342.
C. D. Viehl	.	.	.	.	— 352.

Samtaler.

P. F. Suhm	.	.	.	.	— 362.
------------	---	---	---	---	--------

Egenlige Skuespil. Lystspil.

L. Holberg	.	.	.	.	— 368.
Ch. D. Viehl	.	.	.	.	— 379.
J. W. Wiwel	.	.	.	.	— 393.
C. Oluffen	.	.	.	.	— 405.
J. E. Lode	.	.	.	.	— 414.
C. Falsen	.	.	.	.	— 432.
C. Pram	.	.	.	.	— 439.
K. L. Rahbek	.	.	.	.	— 444.
P. H. Heiberg	.	.	.	.	— 452.

Profaisk Sørgeespil.

Joh. Ewald	.	.	.	.	— 465.
D. J. Samsøe	.	.	.	.	— 470.
L. E. Sander	.	.	.	.	— 479.

Poetisk Afdeeling.

Satyriske Breve under digtet Character.

E. Pram

Side 489.

Heroide.

E. Pram — 498.

E. Storm — 506.

H. L. Rahbek — 513.

Lh. Stokfleth — 518.

E. A. Lund — 524.

M. F. Liebenberg — 533.

Dramatisk Idylle.

J. Ewald — 538.

Lh. Thaarup — 548.

F. H. Guldberg — 555.

Bersificeret Lystspil.

J. Ewald — 567.

J. H. Wessel — 576.

Bersificeret Sørgeespil.

J. Ewald — 581.

J. N. Brun — 593.

E. Pram — 601.

Fortale,

Seenerne, end Samleren havde ventet, og burdet, fremkommer endelig denne Læsebogens sidste Deel, uden at han dog derfor tør smigre sig, at denne dens lange Udeblivelse vil have bidraget til, at gjøre den mere dadelsfri, end den første. Har alt et velbekendt Epigram stemplet hans Mynster, Eschenburgs berømte Beispielsammlung, ein Beispiel, wie man nicht sammeln soll; med hvor megen mere Føie maa han ikke frygte en lignende Dom for denne, især af Saadanne, som ikke tilstrækkelig veie de Forpligtelser, det dobbelte, eller, om man vil, tredobbelte Formaal, at være en Læsebog, og en Exempelsamling, og det for de lærde Skolers Ungdom, paalagde ham; ikke nok med den Indskrænkning, han i forrige Vinds Fortale erklærede, han har troet at burde underkaste sig fra den moralske, og tildeels fra den intellectuelle Side, for ikke at meddeele

Noget, hvortil den Alder endnu ikke var moden; en Indfrænkning, hvoraf man, især i denne Deels lyriske Part, umisktiendelig vil spore Følgerne; han har og i æsthetisk Henseende troet, at i en Exempelsamling af denne Natur smagfuld Correction burde have Fortrinet for diærvære, men vilbere Genie; mere endnu i denne Deel end i den forrige vilde man altsaa misliænde ham, hvis man allevegne antog for hans egne Yndlingsfribenter, Stykker, og Steder, hvad han blot i dette enkelte Hensyn troede at fylde Fortrinet, eller at han misliændte Værdien af, hvad een af ovennævnte Betragtninger gjorde ham til Lov at forbigaae.

Saaledes — for blot at nævne eet i Dine faldende Exempel — vil man ved første Nidkast lettelig opdage, at han mellem Talerne ikke har anført en eeneste egentlig saakaldet aandelig Tale, uden at man dog formodentlig derfor vil tiltroe ham, at være ubekiændt med, eller Misliænder af, sine Venners, en Gutfelds, Clausens, Pavels's, Liebenbergs, end sige en Valles og Wastholms o. fl. hæderværdige og hædrede Værker i dette Fag; men i disse — saavelsom i vore Stranketaler, hvoraf dog vel og fra en Schönheider, Klingberg, Rosenstand Goiske d. 22., og flere, haves adskillige, der for-

tiene

tiene at nævnes som Mynstre — er Indklædningen ikkun en Bisag; deres fornemste og egenlige Værd, hvorpaa Forfatterne fornemmelig toge Hensyn, henhører under et ganske andet Forum, og et Valg mellem dem laae altsaa aldeles uden for Undertegnedes Competence.

Dgsaa i Henseende til den Hovedsynspunkt, der, efter Engels Mynster i hans Theorie der Dichtungsarten, i denne Samling er fulgt, venter jeg mig med Faae adskillige Indvendinger, som jeg ikke haaber at kunde nogenlunde fyldestgøre, før Tid og Leilighed findes mig at fuldbringe en kort Haandbog i Æsthetik og de talende Kunster, som jeg — med Hensyn til denne Exempelsamling — allerede en temmelig Tid har haft under Arbejde, og hvoraf man kan ansee det lidet Forsøg om den danske Stil, som en Prolusio. Af denne vil man f. Ex. see, at, om her ikke indrømmes Operaen, Dratoriet, Cantaten o. s. v. nogen egen Rubrik, er det ikke Miskiendelse af disse Digtarters Værd, men allene fordi det synes rigtigst at meddeele Digtarterne efter deres indvortes Former (for at bruge Engels Udtryk), med Tilfidesættelse af de udvortes: dem, de underkastes for at lempes efter en Søsterkunsts — stundum noget vilkaarlige — Fordringer.

Tilfødt vilde jeg gjøre Undskyldning for dette Binds
 Størrelse, hvis jeg ikke paa samme Tid erindrede mig,
 at jeg da umiddelbar derpaa vilde faae end een Und-
 skyldning at tilføie, at jeg til Nummets Besparelse havde
 udeladt Stykker, og Skribenter, hvis Ret til en Plads
 her jeg ikke paa nogen anden Grund kunde gjøre dem
 stridig, end at enten deres sparsomme Muse kun havde
 med alt for knap en Haand vist os, hvad vi i dem
 kunde havt, eller at de med Røie kunne forbre, at man,
 til at forelægge i en saadan Samling, skal oppebie saa-
 danne Arbeider, hvorpaa deres *ετοιμὰ* staaer.

Wallehuset d. 11 Junii 1804.

K. L. Rahbek.

B r e v e .

L u d v i g H o l b e r g .

(S. f. B. S. 44.)

”Breve — siger en navnkundig engelsk Kunstlærer — synes en meget viid Mark; thi der er egenlig intet, hvorom man jo kan meddele Publikum sine Tanker i Brevform. Men skændt disse Breve paa Titelbladet hedde, til en Ven, forsvinder dog efter første Tiltale Vennen, og vi see, det er virkelig Publikum, Skribenten korresponderer med. Det bliver blot et eget Skriftslags, naar Brevene ere af det lette og fortroelige Slags, Samtaler paa Papiir mellem fraværende Venner”. At den stærste Deel af Holbergs i fem Bind udgivne Epistler 1748 = 1754 henhøre til den førstnævnte Klasse, og for det mæeste er moralske og satyriske Betænkninger i Brevform, vidner Forfatterens egen Fortale, hvori han siger, at han ved dette sidste Skrift har fuldført sit Forsæt: at moralisere paa alle muelige Maader. Middelertid findes enkelte, der mere nærme sig til det egentlige Brevslags, og hvoriblandt Samleren af flere Aarsager har troet at burde give dette, det 257de i tredje Deel, Fortrinet.

Du skriver, at du nyeligen var i et Selskab, hvorefter jeg var Materie til Diskours, og at man tillagde mig

Læsebog. Anden Deel. A lut-

lutter Skræbeligheder og Feil, saavel paa Legemets som paa Sindets Vegne. Det kan hændes sig, at i det første Selskab, som du bivaaner igien, du kan faae at høre en Liste af ligesaa mange Legemets Herligheder og Sindets gode Egenskaber; og begge stridende Partier kan have Ret; thi det synes, som jeg er skabt for at forvirre saavel Medici som Moralister. Du vil vel hertil sige, at det er en mørk Tale for dig; du har deri Ret; hvi skulde den ikke være mørk for dig, da den er mørk for mig selv? Der ere tre Studia, som jeg meest har lagt Vind paa, men hvori jeg har gjort mindst Fremgang. Hvorlænge jeg har spillet paa Violin, har jeg dog ikke lært at stryge ret; hvormange græske Bøger jeg har læst, har jeg dog intet lært tilgavn; og hvormeget jeg har studeret paa at kiende mit Legems Constitution, bliver jeg dog ikke klog derpaa. Thi jeg kan sige, at der er intet, som jeg mere studerer paa, og dog mindre begriber, end mig selv. For Sindets Egenskaber kan jeg vel nogenledes giøre Rede, og give Marsag til apparente Contrarieteter, men til Legemets aldeles ingen. Naar jeg betragter min høie Alder, og derhos den Tilstand, jeg i mange Ting finder mig i, synes det, at jeg har en herlig Legems Constitution; jeg kan ei heller overtale andre til at troe anderledes; naar jeg derimod betragter, hvad jeg lider, maa jeg beklage mig selv, og

en-

enhver, som hører mine Lidelser at opregnes, stemme i dermed; men derhos sige: hvor kan det være muligt? Mit Syn er saadant, at jeg paa ti Skridt nær ikke kan skille en Person fra en anden, og dog kan jeg i Tusmørke læse den fineste Stil uden Briller. Min Gang er saadan, at undertiden ingen kan følge mig, undertiden igien kan jeg ingen anden følge. Jeg finder gemeenligen hos mig indvortes Hede, men ingen, som mig er bekiendt, kan taale mindre Kulde. Om Vinteren kan hverken Støvler eller Strømper, end ikke Fodposer, holde mine Fødder varme, og om Sommeren kan jeg fast ikke taale at skule dem under et Lagen. Nu har jeg for meget Acidum eller Syrlighed, nu igien for lidet. Til disse Ting kunde jeg vel, skændt ikke uden med Vanskelighed, hitte paa at give nogle Raarsager; men der er andre Ting, hvori jeg ingen Rede kan hitte. Jeg er aldrig bedre, end naar jeg har liden Søvn, — — — — —

— — — — — Et Glas Viin, som opmuntre andre, gjør mig traurig, og Caffe, som forarsager Tungsindighed hos andre, gjør mig glad. Naar jeg en Tid lang har været plaget med Hovedpine, og tænker at bruge noget derfor, staaer jeg op om Morgenens, og mærker, at det er ikke Hovedet, men Brystet, som behøver Medicin; og naar jeg lader hente en Recept for Brystet, finder jeg un-

dertiden strax derefter, at jeg ikke behøver uden Mave-
draaber. Saa at den Strid, jeg fører med mine
Sygdomme, er ligesom den Kamp, Hercules havde
med Acheloo; og mine Svagheder tiene fortreffeligen
til at faae en Doctor til at løbe April. Hvis din Or-
thodoxie tillader dig ikke at sætte Troe til alt dette,
fortænkter jeg dig ikke aldeles derfor; men de Folk,
som jeg dagligen har Omgængelse med, og de Doctor-
res, som jeg een og anden Gang har betient mig af,
kan vidne, at det saaledes forholder sig; og hvad
kunde vel bevæge mig til at gjøre over mig selv en saa
sælsom Afriidsning? Hvad Sindets Egenheder an-
gaaer, da synes de ikke mindre stridige; dog kan jeg
nogenledes gjøre Ræde derfor. Jeg siger, at deri fin-
des ligesaa store Contrarieteter; thi een afmaler mig
som særdeles farrig, og deri synes at have Ret, saa-
som han med adskillige Argumenter kan bevise sin Si-
gelse at være vel grundet. En anden roser min Gave-
mildhed: den samme synes ogsaa, at have Ret, saa-
som han kan anføre ligesaa mange Deviisligheder til
sin Sigelses Bestyrkelse. Den første grunder sit Por-
trait paa min tarvelige Levemaade, som i Alting er
afpasset, item paa den Attention, jeg har til mine
Sager. Den anden grunder sin Dom paa adskillige
Udgifter, som han af mig seer at skee i Ting, hvori
andre ere paaholdne, og hvori jeg løser Pungen, naar
andre flaae Knuder derfor. Heraf kommer det, at
man

man i een Gade siger: See der gaaer den Gnier, som gjør ingen Mand godt; men i en anden: Gud lade den Mand leve, som er saa god imod Sattige! Begge have Ret; thi mange gaae tomhændede fra mig, som nyde noget hos andre, og mange gaae tomhændede fra andre, som nyde noget af mig. Jeg viser gemeenlig den Folk bort, som dagligen besøge mig med Betselsbreve, og derimod leder efter andre, som aldrig have bedet mig om noget, men som jeg har udforsket at kunne have meest Narsag dertil. Enhver, som med mig har det Principium: quod liberalitas exercenda sit cum judicio, det er: at man maa deele Gaver ud med Skønsomhed, kan ikke andet end underkastes lige stridige Domme. Narsagen til min Tarvelighed i Mad, Drikke og Levemaade har jeg ved anden Leilighed i mine Skrifter tilkiendegivet, hvorfor jeg her intet videre derom melder. Videre: ligesom jeg af nogle kaldes farrig, af andre liberal, saa tllægge nogle mig Dovenhed, andre Arbeidsomhed; og erindrer jeg mig nogle Gange offentligen at have faaet Reprimande for Forsømmelse paa samme Tid, som andre have formanet mig til at moderere min Iver til Arbeide, som svækkede mine Kræfter, og forøgede mine Svagheder. Disse stridige Domme grunde sig paa min Efterladenhed i visse, og min Arbeidsomhed i andre Ting. Jeg har forduum stedsse været efterladen i visse academiske Exercitier,

som

som jeg har holdet for at være af liden Nytte; det er og med stor Møie, at man kan bringe mig til at svare paa et Brev, som mig bliver tilskrevet; men jeg er derhos dog aldrig ledig for Arbeide; og er dette mærkeligt, at jo vanskeligere et Arbeide er, jo mindre besværer det mig. Paa de samme Tider, som jeg har fundet mig besværet ved at skrive to eller tre Complimentbreve paa een Postdag, eller ved at corrigere et Ark, som skulde trykkes, har jeg skrevet nogle hundrede latinske Epigrammer, som andre holde for det stærkeste Arbeide. Nogle laste min alt for store Lyst til Fruentimmerselskab; andre derimod bebreide mig min Koldsindighed mod samme Køn. Jeg nægter ikke, at jeg jo altid har fundet Behag i Fruentimmerselskab, og det formedelsst de Mærsker, som jeg i mine Skrifter har tilkiendegivet. Saadan idelig Omgængelse giver Anledning til den første Kritik. Men saasom jeg omgaaes dem, ikke for andet end for Sindets Recreation, og tracterer dem ikke anderledes end som smukke Skilderier, saa gives deraf Anledning til den sidste Kritik. Jeg har tvende Hovedgaarde paa Landet: paa den eene var det første Rygte udspreidt; hvorover, naar jeg besøgte en af mine Bønder, som havde en ung Kone eller smukke Døttre, meente Bonden, at jeg kom for i dem at gjøre mig betalt for resterende Landgilde. Paa den anden Gaard hørte jeg ved min første Ankomst en almindelig Tale

at

at være udspreidt, nemlig, at jeg havde naturlig Af-
 fke for Qvindekøn; hvorover, ligesom paa det ene
 Gods Qvinderne bleve stikkede i Ambassader, for at
 erholde et og andet, som forlangedes, saa agerede
 Mændene selv Ambassadeurs eller Sollicitanter paa
 det andet Gods. Nogle holde mig for en overmaade
 lystig Mand, andre derimod tillægge mig en særdeles
 Austeritet: de første grunde deres Dom paa mine ly-
 stige Skrifter, de andre paa min Omgiængelse og paa
 mit daglige Levnet, hvilket er saaledes indrettet, at
 saa Mennesker deri kan efterfølge mig; thi jeg gaaer
 lidet ud om Dagen, allene for at tage Luft, og er
 om Aftenen i mit Cabinet det hele Aar igiennem, og
 det uden at see noget levende Creatur, undtagen naar
 min Dør staaer aaben, at en Kat kan liste sig ind,
 for hvis Compagnie jeg dog betaffer mig, og strax vi-
 ser den Døren igjen. Saasom mit Levnets Constitu-
 tion forbinder mig til en egen Levemaade, saa foraar-
 sager den ogsaa, at jeg i adskillige Ting har en egen
 særdeles Smag, saa at jeg tidt vrager, hvad som andre
 admirere. En vis Herre viiste mig en Nad af pyn-
 tede Fruentimmer, hvis alamodiske Fiskebeensstørte
 skinnede som prægtige Zirater i hans Vane. Jeg sagde
 da, at, hvis jeg nu paa min gamle Alder skulde lade
 mig forsøre til Elskov, maatte det være af en Stue-
 pige, der har en mere naturlig Dragt. Videre: nogle
 tillægge mig en Punkenhed i Religion, efterdi de see
 mig

mig at forsømme Kirkegang; andre dømme anderledes,
 efterdi de see mig, ikke at forsømme Kirkegang. Begge
 have ogsaa Ret; thi hine see mig allene her i Staden
 om Vinteren, da jeg formodest Kulden ei kan komme
 i Kirke; disse derimod see mig allene paa Landet om
 Sommeren, da Kulden ikke hindrer mig. Efter saa-
 dan given Afriidsning maa ingen forundre sig over at
 høre saa stridige Domme fældede over min Person;
 thi enhver kan have Ret, som seer mig allene fra den
 ene Side; og, naar nogen ikke vil fatte, hvorledes
 Charactererne baade kan være rigtige og urigtige, saa
 kan man bede dem at vende Bladet om, for paa den
 anden Side at see Forklaringen. Jeg forbliver ic.

Jens Schiølderup Sneedorf.

(S. f. B. S. 281.)

Ogsaa denne berømte Skribents Breve ere — som han og i det første udtrykkelig vedkiender sig — skrevne for i Korthed at afhandle forskjellige Materier; adskillige af dem ere midlertid uden Tvivl skrevne til virkelige Personer, og i virkelige Anledninger, og blandt saadanne troer Læsebogens Samler at kunde regne følgende Samlingens femte Brev.

Til en ung Skribent.

Den Prøve, som De har sendt mig af Deres Øvelser i at skrive, er saa vel udarbejdet, at jeg holder det for min Pligt at opmuntre Dem, alt hvad jeg kan, til at fare fort i et Foretagende, hvortil De allerede har saa store Gaver, og hvori De ved en vedvarende Flid vist kan indlægge selv megen Ære, og gjøre det Almindelige stor Nytte; jeg finder i den korte Afhandling om C*** saa rigtig og skarpsindig en Tænkemaade, saa mange Spor af en flittig og vel anbragt Læsning, saa vittige og bequemme Indfald, og saa giirlig og rørende en Skrivemaade, at jeg ikke, uden at misbruge Deres Tillsid, kan besvare Deres Brev paa den Maade, som De forlanger, ved at anvise Dem de fornemste Regler, som man maae kiende, for at kunde skrive vel. Jeg har Aarsag til at troe,

at

at De kienber dem alle, ligesaavel som nogen anden; og om De end ikke skulle have en ordentlig og kunstig Theorie nok deraf, for at bringe dem i System, har De dog, ved at læse gode Skrifter, og ved at øve sig selv i at skrive, truffen den gode Smag fuldkomnere, end den kan læres af Reglerne allene: Ligesom det i Malerkunsten ikke saa meget kommer an paa Reglerne, hvilke baade snart ere sagte, og snart lærte, som paa Bequemhed til at træffe det Naturlige, og paa Lyst og Taalmodighed til at øve sig efter gode Modeller; Gaver, som den største Mester med alle Kunstens Regler kan ligesaalidt give andre, som han kan give dem, der ere fødte Blinde, deres Syn; saa gjør og Reglerne det mindste til at skrive vel; men det kommer fornemmelig an paa Vittighed til at opfinde, Skisjonsomhed til at dømme, en riig og levende Indbildningskraft, en villig Hukommelse, og endelig paa en naturlig god Smag, hvilke Gaver alle Skerpes mere ved gode Bøgers Læsning, og ved egen Øvelse, end ved alle rhetoriske Regler, der allene ligesaalidt kan give Dem Smag og Færdighed i at skrive, som De, ved at læse eller høre Reglerne af Generalbassen, kan faae det, man kalder Gehør; og da Natur og Flid saa rigelig har forsynet Dem med disse Gaver, veed jeg intet at raade Dem, uden at fortsætte i at bruge de Midler, hvorved De allerede har opnaaet saa høi en Grad, og ganske vist uden al anden Hielp kan bringe

bringe det til Fuldkommenhed. Bliv ved at læse gode
 Bøger af saadant Indhold og Skrivemaade, som De
 finder meest Lyst og Bequemhed til; men for alting
 tænk selv; læs ikke for at læse eller huske alt, hvad
 urimeligt andre har tænkt eller sagt, men allene for
 at fatte og beholde saadanne Ting, som kan oplyse
 og opbygge; bind Dem ikke saaledes til andres Ord,
 Tænke- eller Skrivemaade, at De derved taber Fær-
 dighed og Bestandighed i den, som er Dem meest na-
 turlig; søg at gjøre alt, hvad De læser, til Deres
 eget, og for at bringe det dertil, maae De ikke gjøre
 Dem saa megen Umage, for at beholde Ordene, som
 for at give Tænkerne en ny Tydelighed og et nyt Liv
 i Deres Forestilling, og at udtrykke dem paa saadan
 en Maade, som kan røre og indtage Dem selv meest;
 og da De skriver i et Sprog, som endnu ikke er dyr-
 ket nok til at have Overflødighed af Skrifter, som
 De kan tage til Modeller, saa vælg iblandt fremmede
 Sprog det, som, i Henseende til Stilen, har meest
 naturlig Overeensstemmelse med Deres eget; og der-
 som De er af samme Tanke som jeg, at denne Egen-
 skab fornemmelig findes hos det Franske, saa øv Dem
 i at oversætte saadanne Stykker, hvori De finder meest
 Siirlighed og Eftertryk, og som tillige passer best til
 den Skrivemaade, som falder Dem naturligst. Men
 foruden alt dette, som De uden Tvivl allerede selv
 har forsøgt, maae jeg give Dem et Raad, hvoraf
 jeg

jeg troer, De vil finde den allerstørste Nytte, ikke allene til at skrive og tænke vel, og saaledes, at De fortjener Roes, men og til at skrive og tænke med Nytte og Opbyggelse: Stræb ved Læsning og Betragtning fornemmelig at forskaffe Dem den store Gave, som saa saa Skribentere har havt, et ædelt Hierte, og vær forsikret paa, at De deri vil finde den rigeste Skilbe, baade til ædle Tanker og ædle Ord. Lad Lyst til Sandhed regiere Deres Forstand; lad Kjærlighed af Dydens Skønheder indtage Deres Indbildning og røre Deres Hierte, og lad Menneskekierlighed føre Deres Pen; og jeg vil forsikre Dem, at den samme Engel eller Aand, som gav Socrates saa værende og overbevisende en Belsalenhed, skal lære Dem det ædle, indtagende og fornuftige Sprog, som forgieves søges af dem, der enten ikke føle, hvad de sige, eller sige andet, end de burde. Ingen Frygt eller Tvang kan quæle en Skribent saa meget, som et følesløst Hierte, en ond Samvittighed og en umaadelig Begierlighed efter Roes, og ingen Ære eller Belønning opmuntre ham saameget, at jo den indvortes Kjærlighed af de Sandheder, han siger, af de Sindsbevægelser, han vil opvække, og af den Nytte, han derved kan stifte, giver ham endnu mere Kræfter, Mod og Munterhed til at skrive; og hvor er det mueligt at skrive saaledes, at man kan røre andre, saalænge man ikke kan tænke saaledes, at man røres selv? En Skribent, hvor

lykke-

lykkelig han end er, formaaer dog sielden at opvække hos andre en Passion i den samme Grad, som han selv føler den; og hvor meget mindre maae han udrette, naar han selv intet føler deraf? En Tragedieskriver venter forgieves at bevæge sine Tilskuere til Graad, dersom han selv ikke har føldt en Taare, ved at tænke paa den sorgelige Hændelse, som han beskriver; og dersom Iindbildningen allene formaaer at sætte en Skribent og hans Læsere i Bevægelse, hvad maae da ikke Sandhed og Dyd udrette hos Dem, som har fattet det ædle Forsæt, at opofre sig til deres Tjeneste! Dersom De vil følge dette Raad, min Ven! skal De ikke allene finde Deres Arbejde lettet, og indlægge Dem megen Ære og Roes dermed, men De skal endog takke mig derfor i en Time, da en stor Deel af vores Videnskab ikke mere nytter os, og al Verdens Ære, Roes og Belønning ikke kan trøste os. Af alle de Synder, som kan plage os i vores Dødstime, er vel ingen forfærdeligere, end den Forargelse, man har givet ved Skrifter; andre Synder kan undskyldes med en naturlig Tilbøielighed, med en Fordeel eller Nødvendighed; de fleste ere begaaede med Ord eller Gjerninger, som forglemmes eller uddøe tilligemed Personen; de som ere forargede dermed, ere ofte ikke flere, end at jo Fortrydelsen kan blive dem bekendt, og den Forargelse, som er givet dem, derved udsløttes. Men kan den Fornægtelse, som en

Scri-

Skribent har fundet i et Indfald, hvorved han har
 skadet Sandhed og Dyd; kan de Fordelse, som et al-
 mindeligt Misfald tilveiebringer en Skribent, og som
 gemeenlig ere de ringeste, hvormed noget Arbeide i
 Verden belønnes; og endelig, kan i en Sag, som
 beroer saa meget paa menneskelig Frihed, nogen fore-
 given Evang eller Frygt være tilstræffelig til at und-
 skyldte en Forargelse, som vi har begaaet ved at tale,
 da det stod i vores Magt, om ikke altid, at sige Sand-
 hed, saa dog i det mindste at tie? Men hvor maae
 ikke saadan en Skribent grue for Døden, naar han
 betænker, at han med saa modtvillig en Synd har
 forarget en stor Deel af det menneskelige Rign, ikke
 allene i den Alder, han lever, men og saalange hans
 Skrifter ere til, og at jo meer udsædeligt et Navn
 han efterlader sig paa Jorden, desto større er hans
 Fordømmelse? De, som ved Erobringer, Under-
 trykkelser, Overdaadighed, Vellyst og Uretfærdighed
 begaae Forargelse, befordre dog, som oftest, dermed
 en Egennytte, som er anseelig for Verden; men hvad
 vinde de, som misbruge deres Pen til at hylle for
 saadanne Laster, til at forsvare og undskyldte dem,
 hvad vinde de uden et forfængeligt Navn, som tillige
 med deres Skrifter foreviger deres Synder? En
 Skribent derimod, som i det Dieblis, da man siel-
 den hylker for sig selv, kan give sig det Vidnesbyrd:
 at han har skrevet, for at gjøre nyttige Sandheder
 klare,

klare, og for at giøre Dyden behagelig, og som har
 Marsag [til at formode, at han dermed har fornøjet
 mange, forbedret nogle, forarget ingen, og ikke for-
 tøret uden dem, som begaae modtvillige og skade-
 lige Laster; med hvilken Fornøielse maae han ikke
 gaae Døden i Møde, og see Tiden omverlet med en
 Evighed, hvori hans Fortienester af det menneskelige
 Røn blive ligesaa udødelige, som hans Navn og hans
 Skrifter? men dette var endda lidt for al den Nøie,
 som det koster at tænke og skrive vel, dersom han ikke
 tillige vidste noget, som kunde forsikre ham om Uds-
 delighed for en Siæl, som, for at kiende Sandhed og
 opbygge andre, ikke har givet sig Tid til at nyde Li-
 vets Fornøielser, og som, hvorvidt han end har bragt
 det i Kundskab, dog kun i et meget dunkelt Speil
 har betragtet den evige og uundgrundelige Viisdom, til
 hvis Beskuelse han er skabt.

Bliv ved, min Ven! med en fornuftig og hel-
 lig Iver at betragte denne Original til alle Fuldkom-
 menheder igiennem det Speil, hvori De her seer
 ham, og vær forsikret paa, at naar hans Billede ved
 en tydelig og levende Kundskab er indprentet i De-
 res Siæl og i Deres Hierte, vil De derved vinde en
 stor Færdighed, til at tale og skrive værdt om alle de
 Skønheder i Naturen og Kunsten, som har deres
 Udspring af denne evige Viisdoms Kilde, og De skal
 i Deres Arbejde daglig erfare Sandheden af den dyre-
 bare

bare Regler, som en sindriig, men tillige dydig Skribent har efterladt sig: at høje Tanker komme fra Siertet. * Jeg forbliver ic.

J. S n e e d o r f,

en Søn af den foregaaende,

Professør i Historien ved Kiøbenhavns Universitet,
født 1760, død 1792.

Uf denne elskværdige Lærdes efter hans Død samlede og i sex Bind udgivne Skrifter, bestaaer den første Deel af Breve, han paa begge sine Udenlandsreiser havde skrevet til sine Venner i Danmark. Vel ere ogsaa disse mindre egenlige Breve, end Beretninger og Betragtninger over historiske, litterariske, og philosophiske Materier i Brevform; imidlertid have de dog dette forud, at han, mindre end nogen af de foregaaende, har corresponderet med Publicum, og altsaa Brevene have det dobbelte Præg, saavel af ham, de skreves af, som dem, de skreves til. Til en Prøve ville vi her afskrive Fragmenter af det første til Prof. Worm (S. 1-3), et til Prof. Nørup (S. 58-61), og af et til hans ædle Næven, Pollio Suhm (S. 195-197).

Dit

* Les grandes pensées viennent du cœur, en Tale af Bauvenargues, hvis Character beskrives af Voltaire i hans Lovtale over dem, som døde i Krigen 1741.

Dit sidste Brev, min kiæreste Worm, var mig saameget kiærere, som jeg længe med Længsel havde ventet derpaa, og som jeg kiender din naturlige Ulyst for at skrive Breve. Dit eensomme Livs bestandige Omgang med Bøger, din alt for megen Hiemmesiddens og Mangel af Bevægelse kiender jeg for vel, til at jeg under slige Omstændigheder turde gjøre mig Regning paa mange Breve; dog, vort nøie Venkskab, den Usvigelighed, hvormed jeg veed, du holder dine Løfter, og din Lyst til at høre et og andet fra Tydskland, gjorde, at jeg aldrig gav Haabet op om vor Breveverling; og sandelig, Erfarenhed har understøttet mit Haab. Dit sidste Brev, som ligger her for mig, udgør ikke mindre end et heelt Ark, tæt beskrevet paa alle Sider, og fuldkommen skrevet med samme Aand og i samme Tone, hvori du ved dine lærerige Samtaler saa ofte forøgede min Agtelse for dit Hierte og dine Kundskaber. Jeg sætter, du havde ladet dit Brev skrive af en anden, og ikke sat dit Navn under, saa vilde jeg dog let have opdaget Forfatteren, blot af den Anmærkning, du gjør over vore fleste Reisende. Du taler om en vis Sielen angribende Sygdom, som, du troer, maae grassere udenlands, og hvoraf vi see saa mange af vore Landsmænd komme smittede tilbage; du holder for, det er den, som er Aarsag i, at saa mange, isteden for at være berigede med Erfarenhed og nyttige Kundskaber, ere blot fyldte med

Indbildninger, Anecdoter og Fordringer, der imod
 deres Formodning udsatte dem for deres forrige Ven-
 ners Medlidenhed og Foragt. Det er en fuldkommen
 Sandhed, kæreſte Worm, at intet er lettere og til-
 lige behageligere, end at reise fra Kiøbenhavn til Pa-
 ris, fra Paris til Rom og tilbage, og intet beſyn-
 derligere, end at Reifende, blot paa Grund heraf,
 turde vilſe have dem op over andre. I gamle Dage
 kunde man tilgive en Reifende, om han ved ſin Hiem-
 komſt, paa Grund af ſine Reiſer, fordrede en meer
 end almindelig Agt af ſine Medborgere; Mangel af
 ordentlige Landeveie, af Vertshuſe med Tilbehør,
 Kaffe, Thee, Skinke, Rhinskviin, ſmuk opreedt
 Seng; Mangel af Poſtvogne og Diligencer, hvor
 den Reifende nu ofte ſidder bedækket for Slud og
 Storm, tilligemed Savn af mange andre Beqvemme-
 ligheder, udsatte ham for Beſværligheder, hvis mo-
 dige Overvindelse gav ham en grundet Ret til ſine
 Medborgeres Agtelſe. Men vore nu værende Rei-
 ſende, ſom blot beſøge de cultiverede Lande i Europa,
 hvor kunne de vel ſætte en Fortienefte i den blotte
 Reiſen? Er der En eller Anden, ſom gjør det, da
 fortienet han neppe at tages i Betragtning; og hvad
 den ſtørſte Deel angaaer, ſom din bebreidende An-
 mærkning mere eller mindre maatte paſſe paa, da til-
 troer jeg dem dog for megen ſund Fornuft til, at jeg
 ikke til den Forandring, ſom er foregaaet hos dem,

ſkulde

Kulde angive en anden Grund, som er ligesaa sand,
 som den er mere undskyldelig. Gæsteretten, en Datter
 af Villighed, som findes hos alle sædelige Nationer,
 holder en Reisende skadeløs for de mangfoldige
 Glæder, som den, der har mindste Kiærlighed for sit
 Fædreland, kun kan føle der, hvor han er født og
 opdraget. Folkeretten optager enhver reisende Danst
 paa hiin Side Elven, ledsager og kiæler for ham
 igiennem det hele polerede Europa frem og tilbage,
 og hvo der da ikke giver nogle Agt paa sig selv, kan
 lettelig blive svanger med den Orm, du taler om.
 Paa denne Side Elven forlader hun ham; men den
 Orm, hun saa uskyldig fødte i hans Varm, følger
 ham; vant til hiins kiælne Stemme vil han ogsaa
 ved hendes Side reise i sit Fædreland; og dette
 Ønske, som ikke yttres sig uden blandet med Egen-
 kierlighed, besnærer ham saalænge, til Søderne,
 Daddel, og daglig Omgang lærer ham, at han er hiem-
 me. — Dog, nok om en Sag, hvori jeg frygter, du
 skal troe, jeg har søgt at føre min egen Apologie.

Det er en Skik i Göttingen og paa de fleste
 tydske Universiteter, at naar en Student forlader Uni-
 versitetet, saa ledsage hans Bekiendtere ham til Hest
 til nærmeste Station; og jo større Antallet paa Be-

fiendtere er, jo større og anseeligere bliver hans Følge. Da jeg forlod Göttingen, udgiorte trende ærlige Venner mit hele Følge; disse vare, naar jeg undtager mine Venner blandt Professorerne og min brave Lærer, Rector Suckford, de eneste i Göttingen, hvilke jeg efter min Afreise har savnet. For at du ikke skulde beskylde mig for Uselskabelighed, eller troe, jeg havde faaet større Hæng til Eremit-Levnet end før, saa vil jeg blot bemærke, at ethvert tydsk Universitet er at ansee som et Posthuus eller varmt Bad, hvor man samler sig fra alle Hjørner for igien at adspredes, hvor de modnere Studerende, hvis Omgang er Gevinst, i Almindelighed ere ved Enden af den akademiske Løbebane, hvor Omgangs-Baadene knyttes og løses, og Bekendtskab sielden er i Stand til at gaae over i varigt Ven-skab; thi ved en Bolle Punch eller Landesvater tilsvøer jeg aldrig nogen det eneste, jeg her i Verden har at give. Jeg havde leiet mig en Hest til Gotha, som ligger omtrent 12 Mile fra Göttingen: min Ruffert sendte jeg med Posten: den unge Achenvall, en Søn af den berømte Lærde, agtede just at besøge sin Familie i Gotha; da Veien var ham nøie bekient, var det mig overmaade kier, at han vilde tilbyde mig sit Selskab. Klokken 10 om Formiddagen steg vi til Hest, 4 i Tallet. Göttingen skulde sig snart bag dets omkringstaaende Bierge, og i det Dieblif, jeg forgieves vendte mig omkring for at see efter det, foregik noget

i mit

i mit Hierte, som kunde være omtrent det modsatte af Ligeegyldighed. Jeg saae for sidste Gang et Sted, hvor jeg havde været saa heldig henved 3 Aar at kunne hellige min Tid til den græske og historiske Muse; hvor jeg havde lært at kende de største Mænd, og turde smigre mig selv med nogles Venkab, og hvor det eneste, jeg havde at beklage, var mine Egners Svaghed og Tidens Korthed. Mine tvende Venner fulgte os til et Sted, som laae 3 Mile fra Göttingen, og her var et Rys, et Haandtryk, det sidste Signal paa, hvad vi følte og tænkte om hinanden.

Min Compagnon var det muntreste Menneske af Verden, tienstagtig, vittig og lunefuld, og ganske fri for den falske point d'honneur, den tydske Student saa sielden mangler. Lærdom var just ikke hans Hovedsag; thi han troede fuldt og fast, at en vis fidelité (Studentersving) var bedre end for megen Lærdom, som han sagde, og den sidste havde han altid været bange for, skulle dræbe den første. Paa Halvveien tabte han sin ene Spore; jeg vilde, vi skulde ride tilbage for at opsoge den, men dertil havde han ingen Lust; man havde redet før med een Spore, sagde han, og Hudibras, havde han hørt, kunde mathemathisk bevise, at naar den ene Side af Hesten bevæger sig, bevæger sig og den anden; hans Argument slog mig, og jeg maatte give efter. Solen begyndte at dale, og vi havde endnu tvende Mile til det nærmeste

meste Vertshuus; min ærlige Compagnon, som syntes, jeg reed for langsomt, fik i Sinde, Trods sin tabte Spore og sex Miles Ridt, at forsøge en lille Galop, der bragte ham under Tag en Time før mig.

Jeg var nu ene; thi endskiønt det Dyr, jeg reed paa, beviste mig al den Tieneste, som stod i dets Magt, og besad baade Liv og Følelser, saavelsom jeg, saa var det dog at fornærme den menneskelige Stolt-
hed, hvis jeg sagde, jeg ikke var ene. Solen dalede lige for mig i al dens Pragt, og ingen Skye skjulte den omkring mig svævende Aftenrøde. Hvor skøn! hvor yndig var den og hele Naturen! Væsen! som hele Nationer tilbade i deres uskylldige Enfoldighed, dig antog de for det Væsen, som deres Hjærter lærte dem, og deres Mangler dreve dem til at ønske, maatte være Aarsag til alt. Din Skønhed og dine oplivende Straaler forførte dem. De toge en Verden for Verdens Skaber, og glemte Naturens Herre i Naturen. Yndige Væsen! du straaled for Hartusinde over mine Fædre. O! at jeg kunde nøie lære at kiende den Wiisdom, paa hvis Befalning du gaaer denne uforanderlige Gang. Her overlod jeg mig ganske til min Indbildningskraft, og mit Blik vandrede ned under Horizonten, her saae jeg en Skov af Palmetræer, hvor fordum Babylon stod; af Palmyra var intet uden nogle Colonner og Ruiner af et Tempel; jeg saae Persepolis brænde ved Alexanders Fakkell, og Marius sidde paa Car-

Carthagos øbelagte Mure, og sammenligne denne Byes Skiebne med sin. Rom! ædel, mægtig og frie i Scipionernes Dage, du blev belagt med Lænker under Sylla og Cæsar; men dine overnaturlige Kræfter gjorde dig til en mægtig Slave, indtil Barbarer fordobbede dine Lænker, og geistlig Despotisme forjog Muser og Ere. Din Genius vandrede til Engeland; dine Centurial-Forsamlinger forvandledes til Engelsk Parlament! og I am an Englishman blev det samme som Romanus sum. — Men jeg vil ikke trætte dig, kiereste Nyrup! med mere; det er at misbruge sin Vens Taalmodighed, naar man opholder sig for længe ved Imaginations-Spil.

Da jeg var Vertshuset paa et Bøsseskud nær, kom Ridderen af den ene Spore mig imøde, og fortalte med megen Triumph, at alting var færdigt. Bordet stod dækket, derpaa Æg, Brød, Smør og en Bouteille Vin. I samme Stue vare to Senge, og det varede ikke længe, førend baade Appetit og Sovelyst blev skillet. Vi stode op med Solen, stegte til Hest, og ingen lykkelig eller ulykkelig Omstændighed opholdt os paa Veien. Klokken 10 en halv vare vi i Gotha. Her mødte jeg Boghandler Schlegel, der havde beviist mig saa meget Venskab, da jeg var i Erfurt. Han fortalte mig, han vilde gaae tilbage samme Aften. Jeg overtalte ham til at blive til følgende Dags Morgen, da jeg vilde være glad over at kunne nyde
hans

hans Selskab. Morgenens kom, min Ruffert blev sat paa en af hans Fragtvogne, og vi toge vore Vanddringsstave i Haanden.

Den 5 August var jeg glad; jeg betraadde Schweiz omtrent med samme Følelser, som da jeg første Gang steg i Land i Norge. Jeg besluttede, hvor jeg kunde, at sammenligne disse tvende Stater med hinanden, Mennesker med Mennesker, Schweizernes politiske Frihed med Normandens borgerlige, og Naturen i begge, for saavidt som den lader sig bedømme af ethvert Menneske, der har sine fem Sandser. De vil tillade, at jeg meddeler Dem mine ringe Bemærkninger herover fra Geneve, førend jeg træder ind paa det franske Theater. Jeg havde i Göttingen en Samtale med Meiners om Norge, hvori jeg søgte at overtale ham til at besøge det nordiske Schweiz, og beskrive det saaledes, som han har beskrevet det sydlige. Han yttrede megen Lyst i Begyndelsen; men da jeg fortalte ham, at man paa den Tour ikke kom igiennem nogen Riibstæd, saa blev han bange. Imidlertid troer jeg næsten, han gik en Reise med det første over Riibenhavn igiennem Överrig til Christiania og det sydlige Norge. I Schweiz er den Reisende vis paa hver Dag at spise lækkert og sove mageligt; og Moden har gjort det til en større Ære, at have været paa

paa Spidsen af St. Gothard, end paa Dovre. Derfor strømme de Fremmede, især alle de Engellændere, der ikke veed, hvad de skal gjøre med deres Guineer, til Schweiz. Den Lærde, den Naturkyndige, den nysgierrige Philosoph søge i en Schweizer-Reise en Hvile fra deres Arbeide — og Norge, hvor der er 80 Mile fra Christiania til Tronhiem, bliver — ubesøgt. Jeg har seet Rhinstrømmens Fald ved Schaffhausen, men jeg har og seet Leerfossen; og jeg vilde ønske, at nogle af dem, som staae henrykte ved hiin, maatte, som jeg, have beundret denne. Jeg har talt med adskillige meget anseete Schweizerse Bønder, men ingen har indpræget mig den Erbødighed, som Ole Evenstad. Naturens Beskrivelse i Schweiz kan ingen Ogsedelig overdrive; det staaer ikke i nogen Malers, i nogen Digters Magt. Hvo der ikke her finder Skaberens og hans Almagt — han maae aarelades. Udsigten fra et Vertshuus i Zürich, das Schwerdt, er fortryllende romantisk. Floden Limnat flyder neden under, og beskyller Huset; fra det gaaer Udsigten over Zürichs Søe, hen til de sneebedækkede Alper; ja her er uendelig meget Liv i Naturen i Schweiz, men jeg finder mindre deraf hos Menneffene, end jeg havde troet. Man spiser her formeget og for vel. Gruentimmerne ere farlige.

T a l e r .

C. F. J a c o b i ,

Conferenceraad og Assessor i Høiesteret,

fød 1739.

Foruden denne vor første classiske Talers egenlige Mesterværk, Kortalen over Biskop Absalon, indrykket som Priiskrift i Forsøg i d. K. o. n. B. 8de Stykke, have vi endnu tvende, nok neppe til Salg udkomne, Taler over Hielmstjerne, og Lürdorph. Det her affrevne Stykke er taget af den førstnævnte.

Talede han saaledes en affindig Almues Sag, hvorledes mene De, mine Herrer! han talede for de Retsklafne? Sørgede han saa for de forvildede Børn, hvad Omhu skal jeg troe, han bar for de Lydige? O et lykksaligt Folk, der har slige Talsmænd ved Thronen! hvis Ypperste ikke foragte, men elske det; heller undskyldte, end beskylde det! De staae imellem Kongen og Folket; see, at en frygtet Tyran kan intet med foragtede Slaver, men en æret Konge alt med Undersaatter, han er elsket af, og elsker. Saa drage de dette fælles Fortroligheds Baand alt stærkere tilfammen, omhyggelige for at vedligeholde Kongen hans
beste

beste Klenodie, Folkets Hjertes, og Folket Kongens
 Agt, hvorpaa dets Lykksalighed grundes. Formedelt
 Bestræbelser af denne Art var det, de Danske velsig-
 nede det trygge Venskab mellem Valdemar og Helten,
 jeg roser. O hvilket Venskab! disse store Sieler havde
 tilig kiendt hinandens Værd. Som deres Dyder ud-
 vikledes, saa vorte den indbyrdes Hæiagtelse, og med
 den Venskabet, indtil det naaede en ligesaa fielden
 Høide, som de Dyder, hvorpaa det var bygget. Val-
 demar paa Thronen fandt i Absalon samme Oprigtig-
 hed, samme Tillid, samme Frimodighed, han som
 Prinds og Undersat havde erfaret; og den store geist-
 lige Værdighed, hvortil Absalon blev ophøiet, foran-
 drede intet i den Hengivenhed og Lydighed, han havde
 foret sin Konge. I Farer, i Forfølgelser, i tvilraa-
 dige Tilfælde, i Lidelser, i Bekymringer, i alle Lyk-
 kens Forandringer, i Livet og Døden var Absalons
 Skiebne lænket til Valdemars; eenige i Villier, Overs-
 læg og Handlinger, som alle løbe sammen i Folkets
 Velstand, vare de, som oplivede af een Siel. De
 kiendte ingen Strid, uden hvor Kongens Vædelmo-
 dighed søgte at overvinde hans Vens Beskedenhed; og
 Kongen stode paa sin Ven, fordi hans Trofasthed
 var prøvet. Skal vi see dette Venskab paa den særeste
 Skueplads, hvor Valdemar og Absalon behøvede al
 deres indbyrdes Tillid og deres Siels Ophæielse for at
 spille, om jeg tør bruge dette Udtryk, en dem værdig
 Rolle?

Rolle? Hertug Magnus, Erik Lams Søn, vilde forraade Kongen; tre Danske Herrer ere med i Ledtoget, og Kongen er underrettet om denne Sammenrottelse; thi Himlen, som med almægtig Haand hegner om de gode Konger, havde ikke allene hindret deres onde Raad, men endog ladet dem blive fiendbare for Baldemar. Han behøver en Ven, han kan fortroe sin Bekymring og hente Raad hos i dette flibrige Tilfælde, og det er Absalon. Nu faaer Abbeden, som opdagede Forræderiet, Befaling at gientage sin Beretning. Den redelige Mand skielver; thi Hertugen er Dispens Ven, og de medskyldige Herrer hans Blodsforvandte. Han blues og tør ikke tale. Kongen merker strax hans Forlegenhed, og opmuntrer ham. Tael! siger han, denne Mand, du seer, er min Ven; jeg veed det, han elsker mig høiere end alle Slegtninge og Venner paa Jorden. Den gode Konge! han troede paa Venskab. Hans Siel var for høi til Mistanke, som dog saa let kan indsnige sig hos Kongerne, naar de forraades af dem, de har troet. Ved Kongens Ord udbredtes Absalons Siel paa hans Ansigt. Hans Dine mødte Kongens, og en Taar, som ikke blev til, men gjorde Diet glindsende, bekræftede, at Kongens Ord vare sande. Medens Abbeden talede, blev Absalon bestrykt; hvert Ord var en Pål i hans Hierte. Han tænkte paa Hertugens Tapperhed, det ædle Mod, de vigtige Tjenester mod Rigets Fiender;

og kan ikke troe. Men Tiden, Stedet, Omstændighederne, alting kommer saa nøie overeens med Sandhed; og han kan ikke tvivle. Desuden havde han reddet Hertugens Liv, og elskede sin egen Belgierning. Ogsaa Baldemar havde de tvilsomste og bangeste Kaar. Sidder han stille, staaer hans Liv i Fare; straffer han Forræderen, kunde mange tænke, at han vilde bygge sit eget Huus paa denne Prindses Ruin. Han aabner sit Hjerte for Absalon, og i hans Barm udøser sine Bekymringer, for at finde Raad og Trøst. Jeg vil heller døe, siger han, end ansees af mit Folk for en Tyran; den Ære, jeg har levet for, er mig kiere, end Livet. Kunde de Blodtørstige ledskes ved mit Blod, de maatte have det. Men min Dronning, mine Børn, mine Venner! deres Skiebne er det, hvorfor jeg gruer. Og vort Fædreland, Absalon! Skal det paa ny blive et Kov for dets Fiender og et Offer for disse Vergierige? Skal da al vor Nøie, vort Arbejde, de vaagne Nætter, vort Liv, være forgieves? Mig forraade de! Du veed det, min Ven! om jeg har fortient det, at jeg skulde forraades. Her drog Absalon et Suk, svangert paa Tanker, og trøstede sin Ven: Sørg ikke, o Konge! hidtil har du gaaet iblant os, som en Fader blant sine Børn, uden anden Baretægt end vore Hjertes. Lad dig herefter, indtil Faren er over, aldrig see uden bevæbnet, Nat og Dag omringet af dine Tienere med Sverdet ved Siden.

Siden. Det fremmede Syn vil skrekke dine Fiender; de vil flye for den onde Samvittighed, som skal forfølge dem, og til deres Plage følges med dem. Maaſkee da den ullykkelige Magnus torde komme tilbage, tilſtaaе alt, og faſte ſig for dine Fjædder. Han var engang dydig; jeg ſaaе ham ſlaае dine Fiender, og ſegte for dit Land, ſom en Løve. Maaſkee du kunde forbarmes, og den ædelmodige Baldemar endnu engang herſke over dette ſtolte Hierte ved Fromhed. Saaledes talte Abſalon; og ſom han havde ſagt, ſaa gjorde Kongen. Forræderne toge Flugten; og Magnus bekiendte for det hele Raad ſin Misgierning, og faldt paa ſit Anſigt til Jorden. Da tænkte Kongen paa Abſalon. Af hans Ord havde han merket, at han ønskede den Skyldiges Frelſe; og det var nok. Magnus benaadet. Men han blev paa ny greben i Forræderie, og Abſalon tier; ſaa maatte den Uværdige ende ſit Liv i et Fængſel. Thi ligesom Kongen ingen Grændſer ſatte for ſine Belgierninger uden Abſalons Onſker; ſaa ønskede denne heller intet, uden hvad der kunde beſtaaе med Kongens Vel. Det var Venſkabs Net; begge kiendte de den, og fulgte den.

Ingen tænke, at min Helt vandt eller vedligeholdte denne Yndest ved en nedrig Fjæliighed eller ſlavisk Hyllerie! Intet er mere frit, end Venſkab. Den ene var ſtor nok til at ſige Sandhed, endog den ydmygende Sandhed, uden Frygt; og den anden til at høre

høre den, uden Brede. Her forsvandt Herren og Tjeneren; de elskede hverandre, og troede sig elskede; thi de kiendte hinanden, og hver kiendte sig selv. Heraf denne Fortrolighed, disse Hierternes Udøjselser, denne stille Glæde og Trøst, som Venner føle, naar de aabne sig hinanden, og meddele sig i trofaste Favnetag! Hvor ukiendt er denne Glæde, især ukiendt i Fyrsternes Palladser! De feile, og ingen retter dem; deres Ere mørknes, og ingen advarer dem; Folket sukker, og dets Taare, som giemmes til Regnskabet i Himmen, ere skjulte for deres Øine. Fordi Hyklerne, som sværme om dem, sætte en tvungen Smil og Glædes Kabs Maske paa det falske Ansigt, saa troe de, at Alting er vel, og Landet blomstrende; men de har ingen Venner. Ja sielden, desværre alt for sielden er det, at Venskabet, den sømme og ædle Plante, kan groe i disse Egne, formedelst Nedrigheds, og Stoltsheds, og Forstillelses, og Velslystens qvælende Ukrud.

Saa længe da Historien taler til Verden, skal den fortælle om disse Venner. Al! at den tillige skal fortælle, at de maatte adskilles saa hastig. Valdemars Død, (thi intet uden Døden kunde) den ulignelige Konges Død adskillede dem. Hastig som Lysen, udbreder sig den grumme Tidende over hele Landet; thi den ene Danske læste den i den andens Ansigt. Aldrig sørgedes der mere over nogen Konge; og aldrig burde der. De Umyndige gientog Forældrenes

Klager: Vor Fader er død! vores Beskiermer er død! Selv følte de ikke, hvor sandt det var; men Forældrene følte det for dem, og just dette lagde Vægt til Sorgen. Det kongelige Liig bæres til Ringsted, og Bønderne, hvis Sorg er lige saa ukunstlet som deres jerne Sæder, slippe Ploven, lade Hestene deres egen Villie, og blande sig med i Følget. Nogle gaae ved Siden af Fyrsterne; de tænke ikke paa den ulige Stand. Fyrsterne selv glemte den. Det fælles Tab, den fælles Sorg har gjort alle Mand lige. Andre nærme sig med hellig Erbødighed til Liget; de sætte Arterne under Vaaren, og troe derved at finde en Lindring i deres Jammer. Alles Sorg var umaadelig; dog var ingens som Absalons. Hans Tab havde alt det Bittere af de andres; men han havde desuden mistet en Ven. Der stod han for Høialteret, for at forrette den høitidelige Tjeneste; men han formaaer ikke at tale. Tungen stræber forgieves at danne Ord; de quæles strax ved de Sukke, som bryde ud af det beflemte Bryst. Men hans Taare talede; disse overflødige Taare, som gire saa meget Krigernes Ansigt, fordi de vise Mennefskeligheden og Hiertet. Saaledes græde kun Venner. Her stod Absalon, og tænkte den inderlige Omgang, de hiertelige Samtaler, den døde Helts Bedrifter, det fromme og ædelmodige Hierte, den hele ærefulde Vane, hvilken de paa eengang havde betrædet, hvorpaa de med Haand i Haand stedse havde

havde vandret, og hvor han nu var efterladt allene. De Tilstedeværende selv, midt i deres egen Kummer, finde Absalons ynkværdig. Det stærke Bryst kan ikke rumme Sorgen, det vil brækkes. Kræfterne forlade ham; og han segner. Men med eet synes han at see sin Ven med straalende Isse. Han hører den kiendte og saa kiære Stemme: Absalon! lev for Fædrenelandet og min unge Søn! Den Tanke gav Absalon Kraft; han fatter den Heltestlutning, at kæmpe med Sorgen, og leve; leve for Danmarks Flor og Knuds Ære, ikke for sig selv. Døden havde skilt ham ved al sin Glæde, da den borttog hans Ven; mod Vens Skæbets selv formaade den intet. Valdemars Billede var for dybt indtrykt i hans Sjel til at udslættes; det ledsagede ham stedse i alt det, han siden udrettede for dette Rige; det gav hans gamle Alder Ungdommens Gld; det fulgte ham i Livet, og forlod ham ikke i Dødens Dieblif.

H. R a m p m a n n.

Sognepræst i Farum i Siælland, fød 1750.

Af denne, ogsaa ved sin skønne Oversættelse af Virgils Georgica i vor Litteratur berømte Skribent, have vi en Lovtale over Christian den tredje kronet med Prisen af S. f. d. sk. B., og indført i Forsøgenes tredtende Stykke; hvoraf vi til Exempel ville afskrive Begyndelsen.

Store Mænd ere ikke altid gode. Det er en bedrøvelig Sandhed; men hvo kan negte den? Alt for ofte bliver Vittighed misbrugt til giftige Indfald, Skarpsindighed til at opfinde Rænker, og Veltalenhed til at undertrykke den uskyldige Dyd. Mod og Grumhed, Iver og Egennytte, Hæmmodighed og Stolthed, med eet Ord, Dyder og Laster ere gemeenlig forenede med hinanden i det samme Bryst. Saaledes see de fleste store Mænd ud i Historiens Speil; de oprigtige Aarbøger afmale dem med saadanne Farver. Alexanders Navn betyder lige saavel en Tyran, som en tapfer Feltherre. Cæsar er ikke mindre bekiendt for hans Ukyndighed end store Bedrifter. Det er prægtigt, at beskue Hannibal paa de Alpiske Bierge, kiempende med Naturen, Fiender og Farer. Hannibal er stor; men hvad var det, som skabte den store Hannibal? Maae vi ikke tilstaae, at det var ikke Kierlighed til Cartha-

go, saa meget som Had til Rom? Helten beundre vi; men vi kunne ikke elske den Mand, som opofrede Fædre-
nelandets sidste Kræfter, for at fyldestgøre sin egen
Hevngierrighed.

Saaledes lade de store Mænd sig ofte skue fra en
svag Side. Lad endog troeløse Mindesmerker, lad
hykkelske Talere og leiede Digtere forene sig om, at
udslette deres Laster; den forskende Esterflegt vil dog
opdage dem, og vise Helten i sin rette Skikkelse. Disse
berømmelige Saar, disse søvnløse Nætter, denne blege
Gransken, dette mæsommelige Liv, ja, selv de meest
glindsende Dyder skulle ofte fordunkles ved nedrige Hen-
sigter, uædle Drivefiere, eller modsatte Laster.

Ellibrig, vi maae tilstaae dette, Ellibrig er den
Bane, som de store Mænd have at betræde. Alle-
vegne lure Fristelser paa dem, Forførelser omringe dem
paa alle Kanter, og hvor svagt høres ikke Dydens
Stemme blant Vrens stærke Opfordringer, blant Bel-
lysternes tillokkende Sang, og Bisfalds fortryllende
Røst? De Egenheder selv, som danne den store Mand,
have, om jeg saa maa sige, noget Fristende hos sig.
Derfor besøger Bidelysten tit de forbudne Egne, og
Midkierhed fornærmer en Ven. Den Modige, som
foragter Farer, og er vant til Ulykker, at han hører
fielden den Unkværdiges Raab, og tillukker ofte sit Bryst
for Medlidenheds Følelser. Selv Udelmodighed op-
muntrer Lasterne ved at Raane, og Retfærdighed kan

udøve Bold ved at haandhave Lovene. Betænke vi desuden, at en stor Mand er et Menneske som andre, det er at sige, en svag Skabning, fuld af stridige Lyster, vaklende imellem Fornuftens Bud og Indbildningens Smiger, sammensat af Viisdom og Daarlighed, o hvor let begribe vi da, at Helten kan bestemme sine prægtige Triumphher? Hvor let forvandles den skarpsindige Lærde til en Taabe? eller i det mindste, hvor let forglemme disse, at de ere Mennesker?

Men er det end rart at finde Dyden paa Verdens Bane, saa viser dog Historien os undertiden dette forlystende Syn. Den fromme Mand boer ikke altid uberømt i Udørfener eller under et ringe Tag. Der have dog stedse været nogle, som fortjene ligesaa meget at elskes for deres Dyd, som at beundres for deres store Bedrifter, som vare deres Tidsalderes Ære og Lyst, og ere blevene Efterslægtens Exempler. Som Solene blant de mørke Kloder, saaledes ere disse blant deres Brødre. Deres Liv er skinnende og velgjørende tillige. Endog længe efterat de have forladt Jorden, føle vi Virkningen af de milde Straaler, de fastede omkring sig, og vi velsigne deres Minde. Ja aldrig henrives vore Sieler af saadanne Følelser, som naar vi beskue en stor Mands Liv, fuldt af dydige Handlinger. Saa yndig er ei Naturen med al sin Pragt i en Foraars Morgen. Neppe Venskab selv kan saaledes henrykke os i de mildeste Omfavnelser.

Christian den Tredie kan med Rette kaldes den Store og Gode. Større Noes kan ikke gives nogen, og større Noes fortjener ingen bedre end han. Lader os beskue ham i Krigen og hiemme, paa Thronen og Domstolen, lader os følge ham i hans hemmelige Raad, hvor Forstillelse ophører, lader os være hos ham i Censurum, hvor Monarken ofte med sit Purpur aflæder sin Høihed og Dyd, lader os glemme Kongen og tænke paa Mennesket, Christian er i alt den Store og Gode. Sa han er saa meget større, saa meget bedre end andre, fordi han ei var den største og beste i een Ting aleene. Hvilken Enighed imellem hans Handlinger! hvilken Overeensstemmelse imellem hans Dyder indbyrdes! Selv de Dyder, som Temperamenter ofte adskille fra hinanden, havde han saaledes forenet, at det er vanskeligt at sige, hvilken af de modsatte var ham meest naturlig. Hos ham skue vi et uovervindeligt Mod i det fredssommeligste Hierte; Iver, bestyret af Wiisdom, i Selskab med Sagtmodighed; Klogskab uden Selvtillid, og Majestet blandet med Mildhed; en Bens Fortrolighed i Statsmandens granskende Siel; Munterhed til at nyde Livets Gødheder, omgierdet med den tydfeste Afhold; Strengthed mod sig selv, og den skaansomste Eftergivelse mod andre. Legge vi hertil, at den usminkede Gudsfrugt, som prydede Christians hele Vandel, udspredde ligesom en herligere Glands over hans øvrige Dyder; o hvor ophøies han da ikke

over

over al Talekonstens Roes! Vi tabe os i en tavst Beundring, og blant saa meget stort og herligt, vide vi ikke, hvad vi skulle ansee for det største og herligste. Saaledes standser den studsende Vandringsmand, naar han forlader den dunkle Skov, og bestiger et Naboe-Bierg. Den hele Egn udbreder sig rundt omkring i en yndig Uorden; tusinde Skønheder indbyde ham til at see; men overvældet af det stolte Syn, veed han neppe, hvortil han skal vende det nysgierige Nie.

Der behøvedes saadan en Konge, for at frelse et ulykkelig Rige. — Dog, hvad siger jeg, et Rige? — Nei, jeg mener, Skyggen af et Rige, Ruinerne af en Stat, og det, som var det værste af alt, en Stat, som var sønderslidt af sine egne Borgere. Uheldigere har neppe Dannemark været; og er det store Mænds Skiebne at kiempe med Ulykker, da har ingen havt flere at overvinde end Christian den Tredie, og ingen bedre overvundet dem. Men for at skønne paa, hvad Seieren kostede ham, da lader os kaste et Blik tilbage til de foregaaende Tider, for at see, ved hvilke Uheld Dannemark blev saa afmægtig og svag.

D. M a l l i n g.

(See f. B. S. I.)

Fædrelandet savner endnu en Samling af denne sande Bel-
talers Arbeider i dette Fag; særskilt har han udgivet sine
Taler i Landhuusholdningselskabet til Gerners og Gen-
ses Minde; andre, for det meste holdne ved samme Sel-
skabs Høitider, findes i vore periodiske Skrifter. Det
her anførte er Slutningen af Mindetalen over Gerner.

Saaledes tænkte, saaledes arbejdede Gerner for Or-
dssvæsenet som dets Fabrikmester: saaledes for Lan-
dets Vindskibelighed som Dannemarks Borger. Jeg
har ladet hans Arbeider selv tale for ham; thi hvad
ere mine Ord imod dem! Men jeg har kun kunnet be-
røre disse Arbeider. Beskrive dem, dertil blev mig
Tiden for kort.

Endnu staaer tilbage, at jeg nævner, hvad han
var ved sit Hierte. Ikke heller her behøver jeg at skabe
Ord, men kun at male sande Træk: ikke at være Taler,
men blot at være Vidne; og med Danmarks Historie-
skriver skal jeg kunne sande: at der var ingen Dyd,
Gerner jo kiendte, agtede, følede.

Var det Religion — Han havde den sandeste,
den: at ære Guddommen og gavne Verden. Dette
viisde sig mærkeligen i hans Liv: det viisde sig end
mærkeligere i hans Død. Uforsagt som den, der har intet

at

at frygte, tillidsfuld som den, der har alt at haabe, roelig i det Nærværende, glad ved det Tilkommende, stod han ved Grændsen mellem Tiden og Evigheden, ventede der sit sidste Kald, og glædede sig ved at modtage det.

Var det Menneſkeſjærlighed — I hans Dø havde Menneſket ſit fulde Værd. Han kiendte det Skab til Arbejde, ikke til Trældom. Derfor var ogsaa Pompeværket paa Dokken, og Muddermaskinerne, der drog Arbejder fra Menneſker til Hæſte, blandt hans kiereſte Værker. "Velsignelsen," var hans Ord, "Velsignelsen gaaer fra Gøeſtanden, naar dens Mandſkab be-
"handles ilde."

Kierlighed til Fædrelandet — O den luede høit hos ham, som den forðum luede høit hos hans Oldesfader, hin i Danmarks Trængſelſtid ſaa trofaſte Henrik Gerner, hvis Standhaftighed ingen Fare, ingen Fiende, end ikke Trudſlen fra Bøddelſværdet ſelv, kunde røkke. Derfor frydede det ham inderligen, naar han hørde eller ſaae nogen Glid fremmet, nogen Kundſkab forbedret, nogen herlig Handling foretagen af nogen Fædrelandets Mand. Derfor ſøgte han aldrig noget udenlands, naar han kunde finde det, var det endog med større Bekøſtning, inden Landets Grændſer. Derfor virkede han troeligen og villigen for Fædrelandet, medens han levede, velsignede det, da han døde.

Høi:

Høiagtelse for Vidensfaber og Lyst til at udbrede dem — Der var ingen gammel Vidensfabdyrker, han jo ærede uden at misunde: ingen ung, han jo yndte og vilde høre; og fandt han disse Unge blandt Orlogstændens Sømmænd, da bleve de hans Venner fra den Tid, de bleve Vidensfabernes, hans Børn fra den Tid, de fortroligen raadspurgte ham. Vidner derom, I unge Mænd! hvis Naturgaver han opmuntrede, hvis Flid han veiledte, hvis Flid for Landet han kraftigen nærede til at flamme frem, underholdt af Vidensfaber og foreenet med Klogskab. Vidner derom, og bliver ved at vidne! thi lode I af at vidne, da vilde — ikke hans Skygge; han var beskeden — men Fædrenelandet, saalænge det er retfærdigt, vidne mod eder.

Uegennyttighed — Den skal ikke fremstaae, der blandede ham med Skienk eller Gave; men de kunne fremstaae, som vide med Visshed, at han baade i Forretninger for sit Embede, og i Forretninger for dette Selskab, gav sig Bekostninger, som han aldrig begjærede tilbage, og aldrig fik tilbage.

Edelmodighed — Hvo kunde være ædlere end han? Hans Siel var blid som hans Die. Hans Haand var udstrakt til den fortrykte Flid, til den smægtende Nød. Med begge delede han, og delede gierne alt, hvad han havde tilovers, eller troede at have tilovers.

Opfrelse til at arbeide og til at gavne ved Arbeidet — Behøver jeg at nævne Beviser for den, efter at

jeg har nævnet saamange af hans Arbeider selv? De ere alle Beviser hver for sig, og alle tillige; og skulde de end ikke tale lydeligen nok, da er det alle dem, der kiendte hans daglige Liv, noksom bekiendt, at det var en Kiende af Virksomhed, og at han, uden for Timerne, da han nød den uundværligste Noe, ikke havde anden Hvile end Afverling i Arbeide. Skuepladsen saae ham neppe: Forsalen ikke, uden naar vigtigt uopsætteligt Erende kaldte ham; og droges han til Selskab, fordi hans Benner vilde det, da nød han der kun liden Adspredelse; hans Mænd var i hans Arbeider. Myeligen gaves Hovedstadens Forlystelser ved en Naboe-Konges Nærværelse fornøyet Glands. Gerner saae det, og glædede sig ved, at de Dage vare komne, da Nordens Magter, mistroiske mod den Politik, der raader Nabofolk til Tvedragt, vilde nærme sig til Brodervenskab, og da Nordens Konger kunde see hinanden uden at drage Sværd. Fra den Side betragtede havde Høitidelighederne om Danner Thronen for ham desmere Værd, og gierne havde han nærmet sig dem. Han talede derom med nogle af sine Benner. Men "Tid," lagde han til, "Tid, den har jeg ikke," og man saae, han ikke havde den. Fra Orlogs-Berftet til Dokken, fra Dokken til Rheden, fra Rheden til Bærkstederne, hvor Arbeider dreves for Berftet og Dokken og Rheden: der var ogsaa i de Dage hans Gang. I hans eget Arbeidshjem, hvor han, omringet af ældere og nyere

Tiders Undersøgninger og Erfaringer, saa jevnlig raadspurgte Videnskabernes Fædre, søgte Føde for sin Tanke, Styrke for sine Beviser: der henbragte han Aftenstunden: der beredte han sig til de kommende Dages Bærker: der lagde han Planer til Skibe, der endnu skulde dannes: der afmaalte han Linierne for de tusende Hænder, som endnu skulde virke: der — Men hvad gyseligt Syn byder sig frem for mit Øie! Jeg seer Døden skult paa det ærværdige Sted. Jeg seer den der at hvæsse sin Piil, om af Misundelse over Jorden, eller af Misdørlighed for at samle ham til hine Fædre, med hvilke han saa fortroligen omgikkes, det være usagt. Nok! der, hvor Gerner henlevede de meest frugtbringende Timer af hans Liv, der fandt han og den bestemmende Time for hans Død.

Nu træde da frem, hvo der ville af nuværende eller tilkommende Slægt, og spørge, hvad Ret denne Mand havde til Fædrenelandets Taarer? hvad Ret til, at indbudne og uindbudne Skarer skulde sukke om hans Kiste og ved hans Urne. Ingen svulmende Lovtaler skal nogentid behøve at byde sig hid, for at skabe Ord til at døve. Sandheden, den ærværdige Sandhed, som gav Kraft til min Svaghed, den skal fremdeles træde frem. Den skal peege hen til Skibene, han byggede, til Bærkerne, han dannede, til Fliden, han gavnede, til Videnskaberne, han i Orlogsstanden og uden for den oplivede, til Trækkene i det Villedede, hans Min-

de

de fremviser; og sindig, men derhos mandig og høit-
talende skal den sige: "Han havde den Ret, som skyl-
des den udmærkede Statsborger, den retskafne Em-
bedsmand, naar han gavnede som Gerner; den Ret,
der kroner Videnskaber og fremlokker dem; den Ret,
der tilkommer fielden Borgerdyd, glimrede den end
ikke i Purpuret og paa Stridspladsene; den Ret,
Athenienserne ydede deres Aristider, Romerne deres
Catoner, Britterne deres Newtoner, Frankerig sine
d'Aguessauer, Danmark sine Svaver."

Danmark og Norge! elskte, herlige Fødeland!
mærk Sandhedens Vink, hør dens Stemme! og vær
retsfærdig. Athenen og Rom vare det til sine Tider.
Deres Borgere samlede sig velvilligen om Belgioreres
Gravsteder, og indpræntede sig der Erbdighed for
Dyd og ædel Daad. Denne Erbdighed gav dem
Ild og Mod for Fødestavnen; og disse Stater stode.
Men Athenen og Rom glemte Gravmælerne, og med
dem Dyden og Daaden, de oplivede, og Staterne
segnede — og faldt — og reisde sig aldrig.

C. C o l b i ø r n s e n.

Conferenceraad og Generalprocureur.

De Beltaenhedsprøver, denne talentrige Skribent, deels, som berømt Sagfører i høieste Ret, deels, som Secretair i Landvæsenscommissionen, og ved flere borgerlig og politisk vigtige Anliggender har givet, høre ikke hid, hvor vi maae indskrænke os til de enkelte egentlige Taler, han ved adskillige høitidelige Leiligheder har holdt, og som findes aftrykte i vore periodiske Skrifter. Følgende er af den Tale i Landhuusholdningselskabet, der findes aftrykt i Minerva Febr. 1794.

Det er en ædel Strid, at kæmpes om at fremme det almindelige Bedste.

Men — hvor ofte har man ikke feilet, i Valget af de Midler, der føre hen til dette store Maal?

Og hvor forskellige ere ikke de Begreber, man har dannet sig om den sande Bemærkelse af dette vigtige Ord?

Neppes er noget, næst efter den Eviges Navn, blevet saa mistyndet, saa misbrugt, som dette.

Alle vegne bære Verdens Aarbøger Vidnesbyrd om denne bedrøvelige Sandhed.

Vi ville hastig bortvende vort Blik fra hine sørgelige Dage, da Menneskerettighederne vare ukiendte; da Folket sukede under Lehn's Tyranniet, der trodsede Kongernes Magt; da Hierarchiet havde udbredt et

Egyp-

Egyptisk Mærke over heele Europa, saa at man ikke skintede andet Lys, end Vaticanske Båndstraaler, der omstyrkede de vaklende Troner, og Fanatismens Fæfeler, med hvilke Roms graadige Præster, i det algsomme Bæsens hellige Navn, tændte de Baal, som vare beredte for enhver, der torde tænke, at Fornuften var Menneskets Eiendom.

Da blev Slaviskhed en Dyd, Kiærlighed til Fædrelandet en Forbrydelse, Sandhed en Misgierning, Philosophien forfulgt som en Guds Bespottelse, og den, der ei vilde bøie sig under Aristocratens og Hierarchens Nag, blev anseet som en Oprører. Man glemte da aldeles, at Haab om fælles Lyksalighed havde knyttet det borgerlige Selskabs Bånd.

Vi ville, i at handle om det almindelige Bedste, ikke opholde os ved, eller hente Beviser fra, hine fremsatte Tiders Barbarie.

Vi ville kaste et Skiul over dette affkyelige Mindemærke om de Daarligheder, som Egennytte og Forsængelighed havde avlet i Bankundigheds Skiød. Det er Grumheds og Stoltheds Testament, der ei kan bestaae for Menneskelighedens og Fornuftens Domstol.

I denne værdige Forsamling, hvis utvungne Kald det blev, at medvirke til det almindelige Bedste, vover jeg en kort Betragtning over dette mærkelige Ord.

Ved det almindelige Bedste forstaae vi: det hele borgerlige Selskabs (og i Forbindelse dermed) hvert enkelt Medlems uuelige Lyksalighed.

Det var for at nyde dette Gode; Det var til fælles Forsvar, fælles Sikkerhed, Menneffene foreenede sig, ved det hellige Baand, som vi kalde: Stat.

Det var, ikke blot til Betryggelse imod fremmed Vold, men ogsaa til Beskiærmelse imod indvortes Undertrykkelse, de underkastede sig Regiering og Lov.

Lydighed imod disse er Borgerens første Pligt.

Unddragelse fra denne Lydighed er et Brud af den selskabelige Pagt; thi Regieringen og Lovene ere den almindelige Villies Foreeningspunkt, ved hvis majestætiske Kraft al Orden i Staten vedligeholdes, og den borgerlige Sikkerhed haandhæves.

Det skønnes letteligen, at, ved Benævnelsen af Regiering, ikke her kan forstaaes enhver Overmagt, som, ved Misbrug, har tiltaget sig dette ædle Navn;

ei heller, ved Lov, de Magtsprog, igiennem hvilke grumme Voldsmænd ofte fremkalde Rov og Undertrykkelse, midt i Fredens Skød.

Nei — I Landsfædre! det er den, Eder af Folket overdragne, Magt, vi hylde;

Det er denne, vi kalde: Regiering;

Det er Eders velgiørende Bud, vi kalde Lov, naar I, ved disse, igiennem Visdoms og Kiærligheds Røst, lede Eders Folk til Lyksalighed;

Det

Det er Eder's herlige Daad, vi prise, naar vi see Eder, væbnede med Fornuftens klare Lys, at bortjage Fordommens Spøgelse, og, med en vældig Haand at bryde Lehn's-Tyranniets forhadte Lænker;

Det er for Eder, vore Hjerter lue høit af Trofkab og Hengivenhed, naar vi see Eder, mandigen at forsvare Tronens Rættigheder, der ere uadskillelige fra Folkets; fordi begges Fordele ere væsentligen de samme;

Det er Eder, vi velsigne, naar I agte Dyd og Fortieneste høiere end Skioldmærker, og I elske Sandhed mere end Smiger.

Jeg har allerede forudskiftet den Grundsætning, at Regieringen, efter dens sande Bemærkelse, er: den almindelige Villies Foreeningspunkt, fra hvilken den hele Stat bestyres, med Hensyn til dens Hoved-Mærke, som er: det borgerlige Selskabs muelige Lyksalighed.

Heraf følger naturligviis den Slutning, at, jo næriere Bestyrerens egen Fordeel er forbunden med Statens, jo fuldkommnere er dennes Indretning; Thi, en sikrere Vorgen for Regieringens Omhu for det almindelige Bedste, en større Forvisning om dens Oprigtighed og Fædrenelandskierlighed, kan den menneskelige Fornuft neppe udtænke.

Det blev vor heldige Lod, ædle Medborgere! at leve under en saadan Regiering, og at nyde dens velsigrende Frugter.

Naar

Naar jeg sammenligner vor blide Skiebne med mange andre Folkeslægters nærværende Forsatning, kommer mig altid i Minde Hsin Philosophs sidste Bøn, da han takkede Guderne, fordi han var fød en Græker.

Vi kunne, med usminket Sandhed, anvende Nagesilai Ord paa vort lykkelige Føde'and, naar han afmaler Spartas Borgerfrihed med disse lakoniske Træk: Det er Lovene, som regiere i Sparta.

Men enhver god Lov maae nødvendig have det almindelige Bedste til Formaal.

Dette er dens karakteristiske Kiendemerke. Staten bør ikke ligne en unaturlig Moder, som opoffrer de fleste af sine Børn, for at skaffe nogle desto større Overflodighed.

Vel gives der Stater, hvor denne Regel ikke kan følges, fordi den er stridende imod deres Forsatnings Natur.

Saadanne (ere for Exempel) de hierarkiske og aristokratiske.

I disse, ere Folkets og Regjeringens Fordeele ikke blot forskiellige, men endog aldeles modsatte.

Der seer man ret Underkuelsens Aand, i sin egen naturlige Skikkelse. Rædselsfulde Skygger omringe dens mørke Bolig; dens Trone er støttet paa Bankundighed og Overtroe; den sukkende Menneffelighed ligger, nedtraadt, under dens Fod.

Den blege Misundelse, den blussende Hovmod og den uretfærdige Gierlighed have Sæde i Raadsforsamlingerne. Endog der er ingen Fred; Personlig Egennytte og arveligt Had opvække hyppige Ueenigheder imellem Bestyrerne selv indbyrdes; og disse føde ikke sjelden Borgerkrige, der endes med voldsomme Omstyrninger.

Paa dette Slags Regenter passer sig fuldkommen det, som en Dalmatier svarede Liberius, da denne spurgde ham om Marsagen, hvorfor hans Landsmænd havde gjort Opstand og grebet til Vaaben.

Romere, sagde han, det er Eders Skyld; Hvorfor sende I Ulve, til at vogte Hiorden?

Vi tale her om de Egenheder, som Love bær, og altid kunne have i en oplyst monarkisk Regiering, der har sin fuldkomne Selvstændighed; hvor Tronen er bygget paa Retfærdighed og Folkets Kiærlighed; hvor Adelsmænd æres, mere i Forhold af deres personlige Fortienester, end deres Patenters Vælde; hvor Præsterne agtes, men blot som Statens Embedsmænd, der ere betroede det vigtige Kald, at undervise i Religionen og Sædelæren.

Under en saadan Regiering, maae enhver Lovgivelse allene have Hensyn til det almindelige Bedste, eller den offentlige Lykfsalighed.

Detne befordres fornehmelig ved Borgerfrihed, som er Moder til Kundskab og Glid.

For en saa oplyst Forsamling behøver jeg ikke at forklare, at den Frihed, om hvilken her tales, ikke bestaaer i Uafhængighed, eller Undtagelse fra Lydigheden imod Regjeringen og dens Bud. Ingen kan være uvidende om, at denne Lydighed er den borgerlige Friheds Grundstøtte.

Man kan vel antage, som afgjort, at det lykkeligste Folk er det, der har de fleste oplyste og vindstibelige Borgere; Thi, at Menneskets Lyksalighed tiltager i Forhold af dets Kuldkommenhed, er en Sætning, der neppe taaler Modsigelse.

Vel have nogle falske Statskloge, endog i vore Dage, yttret den Mening, at almindelig Oplysning kunde blive skadelig.

O ja der ere (desværre) de Stater, hvor den virkelig kunde blive det.

Hvor Folket trykkes, og udsues, under de pavelige Klerkers og den, enten umiddelbar, eller middelbar, regierende Adels alt for tunge Privilegier; Hvor Menneskene ere fornødrede til Trældom, udelukkede fra Borger-Sikkerhed, og berøvede alt, lige indtil deres personlige Frihed; der kunde Oplysning ikke allene blive skadelig, men endog farlig.

Men, hvor Lovene ere billige, og Regjeringerne milde og retfærdige, der er Oplysning ligesaa nyttig for Regenten som for Folket; Thi Menneskene lære der ved at elske Fædrelandet, fordi de der have Borger-Ret, og at lyde Lovene og Regjeringen, fordi de da se, at det er disses velgjørende Kraft, der hegner om hver Mands Fred. De lære da at kiende, at Regentens og deres Fordeel ere uadskillelige.

P. S. A l l g a r d.

Fød 1740, død 1801.

(Professor i Veterinairvidenskaben.)

Denne i saa mange Henseender af Fædrenelandet og Videnskaberne høifortiente Lærde, har især Udkomst til et Sted her ved den Mindetale, han som Videnskabernes Selskabs Secretair holdt over dets afdøde Præsident Danmarks uforglemmelige Bernstorff, hvoraf vi foruden Indgangen, ogsaa udskrive Slutningen, overladende til Ynglingen i modnere Aar at læse, og veie, og studere det Heele, der torde maaskee synes over den Fattervne, som kan forudsættes hos den Alder, for hvem dette Skrift er bestemt.

Vor elskede Bernstorff, vort Selskabs Præsident, er ikke mere iblant os!

Da vi for saa Maaneder siden vare samlede her, formodede ingen, at det var den sidste Gang, han skulde pryde vore Forsamlinger, og at et saa kort Mellemrum af Tid skulde berøve vort Selskab sin ædle Talsmand, berøve Dannemark og Verden dette sieldne Exempel paa Aands Storhed, paa Forstands Evner, skierpede ved Lærdom og udbredte Kundskaber, foreene med den strængeste Dyd, med standhaftigt og uroffeligt Mod; men tillige, O! sieldne Forbindelse! med det blideste, det sømmeeste Hjerte.

Et uopretteligt Tab bør man stræbe at glemme; det skal derfor ikke være min Hensigt, at udtrykke vort

Savn

Savn og oprive det endnu smertende Saar. Men, den sande store Mands Minde bør være uforglemmeligt; det kan ikke ofte nok igienkaldes, ikke ofte nok med Taknemmelighed erindres, ikke ofte nok fremstilles, som lærerigt, som opmuntrende Exempel.

Med dyb Bølelse af min Usformuenhed maae jeg beklage, at da jeg af dette oplyste Selskab modtog det mig overdragne Embede, betænkte jeg ikke, at jeg derved ogsaa paadrog mig den Pligt, at være dets Ordfører, saa ofte det besluttede ved Mindetaler at hædre Erindringen af dets velfortiente Præsidenter. Allermindst tænkte jeg at opleve den ublidde Skiebne, som i Dag byder mig at opfylde denne Pligt; mig, som Naturen ikke tildeelte Betsalenheds Gave, og hvis ringe Kundskaber henhøre til en ganske anden Skole, end den, i hvilken man bør være dannet, for at kunne prøve med Indsigt en Bernstorffs Fortienester, og for at kunne fremstille dem paa en Maade, denne skønne, herlige Gienstand værdig.

Dog denne ædle Statsstyrers Værd er saa almindeligen erkendt og hans Fortienester saa mange, at den mindst oplyste Medborger vil være i Stand til at angive flere end een gyldig Grund for den almindelige Sorg over hans Tab.

Maatte jeg ikkun have Evne nok til at udtegne nogle faa iblant de væsentligste og vigtigste Træk af denne Edles Liv med træffende og sande Farver; jeg
figer

figer, blot nogle faa af disse Træk; thi Gienstanden er for stor i sit Omfang til at kunne overskues inden de snevre Grændser, som nærværende Sted og Tid, men især min egen meget indskrænkede Synskreds bestemmer.

Det, Mennesket skal vorde som Mand og Børger i Staten, er Virkningen af dets medfødt naturlige Anlæg i Forbindelse med Opdragelsen. Vor første Barndoms og Ungdoms Alder er Grundvolden til den Bygning, som siden opføres derpaa. Denne Periode indeholder det Stof, af hvilket vore Evner i Fremtiden udvikles. Derfor have gode Historiekskrivere ikke uden gyldig Årsag meget omhyggeligen søgt at indhente Oplysning om udmærkede og berømte Mænds Fødsel, Barndom og Dannelse, og ladet disse magtpaaliggende Efterretninger gaae foran i Fortællingen af Mændenes Livs Tilbragelser.

I saadan Henseende bliver og denne første Periode af vor Bernstorffs Liv af Bigtighed for os; Men beklageligt er det, at vi endnu kun have ufuldstændige Beretninger derom. Alligevel bør jeg ikke frygte, at dette oplyste Selskab vil finde det unyttigt, at anvende nogle Dieblif, paa at overskue de faa Underretninger, vi have om hans Dannelse og moralske Værd i den tidlige Ungdom, førend vi betragte Manden og Statsstyrreren. I vore Betragtninger over Manden paa den

den efterfølgende større og glimrende Bane, vil bestandsdig sees at fremstikke den herlige Moralitet, som saameget udmærkede hans Minister-Handlinger.

Andreas Peter Greve af Vernstorff var ikke dansk af Fødsel *). Han blev fød paa en Tid, da det endnu var mørkt i Danmark, og det var uden Tvivl et Held for Vernstorff, et Held for Staten, at han blev opdraget i et Land, hvor Leibniz, og Wolfer, og flere ved Lærdom og Skærpsindighed berømte Mænd havde antændt det klarere Lys, som noget sildigere, under 5te Frederichs Regiering, ogsaa begyndte at udbrede sig over vort Fædreland.

Dersom Adelskab ikke bestaaer i en arvet Rettighed, ved hvilken en vis Deel af Folket bestemmes til at være Magthavere, og den øvrige Deel til slavisk Lydighed, ikke i det udelukkende Fortrin at beklæde Statens vigtige Embeder, ikke i Undtagelse fra at bidrage til det Offer, som Statens Underhold kræver af dens Borgere; men allene i at beholde nogle Hædersmærker af Fædres Fortienester, ophøjede Stand og Anseelse, saa kan denne menneskelige Indretning have meget velgjørende Følger.

At

*) Han blev fød den 28 August 1735 paa hans Faders Gods Garton i det Lyneborgske.

At den ofte er bleven misbrugt, groveligen misbrugt, hvo vil nægte dette? Men hvilken iblant al den Overflødighed af Begjæringer, som det evig-gode Forsyn selv har tildeelt Mennesket paa Jorden, der ikke ved Uforstand har maattet friste denne Skiebne? Langt mere maae vi altsaa vente, at vore egne skrøbelige Opfindelser og Indretninger ere den samme underkastede. Det være som det vil, saa har Historien forsynet os med mange Exempler, blant hvilke det er nok at nævne af de Nyere, Naboerigets Orenstierna og Frankerigs Cully, til Beviis paa, at adelig Byrd har, ligesom andre Lyffkens Gaver, havt velgiørende Virkninger for hele Nationers Held, naar denne Spire ved Forsynets Haand er bleven plantet i en Grund, hvor den kunde bære Frugter. Ogsaa dette Held for Danmark modtog vor Bernstorff ved Fødsel. Han nedstammede fra en anseelig og meget gammel adelig bayersk Familie.

Vigtigere, end dette, var det dog, at hans Fader, Friherre og Landraad Andreas Gottlieb Bernstorff, var selv en Mand af Kundskaber, og eiede betydelige Godser, saa at han ikke alene vilde, men tillige havde Formue til, at anvende den fornødne Bekostning paa at give Sønnen en meget fuldkommen Opdragelse.

Man har sagt, at vor Bernstorffs første Ungdomslærer var ikke heldigen valgt, fordi han behandlede den raske Yngling m.d. for megen Strængighed. Jeg vil

vil ikke tale den strenge og alvorlige Opdragelses Sag paa en Tid, da man forsøger, hvad den mildere og spøgende vil udrette. Imidlertid syntes det ikke, at vore udmærkede ældre Mænd, som næsten alle efter den Tids Tænkemaade og Sædvane ere blevne opdragne med Strængheid, have tabt derved, eller at de Yngere endnu have vundet noget mærkeligt Fortrin ved den lemsfældigere Behandlingsmaade. Hvad savnede man hos Bernstorff, som kunde været vundet, naar han som Børn var blevet behandlet med mere Blødhed?

Neppe større Standhaftighed og Rolighed, naar ublid Skiebne slog haarde Slag, neppe større og mere vedholdende Virksomhed i at overvinde Vanskeligheder og Farer, neppe mere Agtelse for værdige Medmennesker eller mere Skaansomhed mod Svage.

Det Venstskab og den Forbindelse, som Bernstorff stedsse siden vedligeholdte med denne sin første Lærer, ligesom de gjøre Discipelen megen Ære, saa retsfærdiggjøre de og for en stor Deel Læreren; thi Bernstorff kunde ikke strømt Venstskab eller Agtelse for nogen.

Det og behageligt maatte det og være, at danne et af Naturen med saa usædvanlige Evner og heldige Egenskaber udrustet Børn. En ubegrændset Videlyst, en mageløs Hukommelse, dyb Skarpsindighed og varm Følelse for alt stort og ædelt, gav tidlig Haab og grundet Formodning om, hvad Manden vilde blive.

I en Alder, da man nu almindeligen først begynder at give Børn Bøger, da de sædvanligen endnu ikke gjøre sig noget Begreb om Ting, som de ikke have seet, allermindst om Regjeringer og Lande, og Folkeslag, og Krige, da de alene have Gølelse for det, som har umiddelbar Indflydelse paa deres eget physiske Væsen, allerede i det siette Aar beskæftigede den da værende Krig dette unge Varn overmaade meget. Han læste Tidenderne derom med Begierlighed, og Friderich den 2dens kielke Mod og Heltegierninger henrev ham ganske til Beundring og Glæde.

Derfor blev det mueligt, at han allerede i sit 15de Aar, forsynet med de fornødne forberedende Kundskaber, kunde ved Tydscklands berømteste Høiskoler modtage den fuldkomnere Uddannelse, berige sig med de Kundskaber og udvikle de Talenter, som skulde have saa velgiørende Følger for Dannemark.

Men Begyndelsen blev gjort med det vigtigste, med det, som skulde danne Mennesket, førend Borgen blev dannet, med Hiertets og Villiens Forædling, uden hvilket alle andre erhvervede Dueligheder og Fuldkommenheder, Kundskaber og Talenter, useilbarligen blive misbrugte. Disse ere ikkun blotte Midler, de kunne anvendes til Gavn eller til Fordærvelse, og de give deres Besiddere ingen større moralsk Værd, uden for saavidt, som de bidrage til at forædle Villien. Den sorgeligste Erfaring bekræfter dette.

De fortræffeligste Regler og moralske Forskrifter, de tydeligste og meest overtalende Forestillinger om Dydens Nødvendighed for Menneskets Lyksalighed, for dets Siels Rolighed og Tilfredshed, formaae faare lidet i Ligning med det, som Exemplet virker til at danne Villien. Moralens og Religionens Bud ere let og snart lærte; men Tilbøielighed og Færdighed til at adlyde dem, erhverves allene ved Exempel og ved Øvelse.

Ogsaa heri sørgede et velgjørende Forsyn for vor Bernstorff, som det havde bestemt til et vigtigt Redskab, ved hvilket der skulde udbredes Held over et heelt Folk.

Af en oplyst, fleg, og med indtagende Veltalenhed begavet Mand *), som i sin Tid udmærkede sig ved alvorlig Hengivenhed for sand Christendom og fast Overbevisning om dens Ubedragelighed, fik Bernstorff en grundig og fuldstændig Undervisning i denne meest overtalende og meest roliggjørende af alle de Religioner, Menneskene nogensinde have tillagt dette Navn.

De heldige Indtryk, som især en dydig, om og ærværdig Moder ved sit Exempel tidligen havde indprentet i hans unge Siel, bleve herved, og sildigere ved hans fortrolige Omgang med den fromme Gellert, endnu mere udvidede og befæstede.

Saa-

*) Superintendent Jacobi i Zelle.

Saaledes forbedret som Menneske, begyndte Bernstorff at danne sig til Statsborger. Formodentlig opmuntret af Farbroderen, Dannemarks daværende Bernstorff, blev Statsvidenskaben i sit hele Omfang fornemmeligen hans kundskabelige Bestræbelsers Maa! Achenwal, Meister, Pütter, berømte Navne, disse Mand vare nu hans Lærere, Veiledere og Venner.

Mathematik og Naturkyndighed have begge alt for vigtig Indflydelse paa Menneskets Uddannelse og Forædling, at en Mand, som var i saa usædvanlig Grad stemt til Virksomhed, og som havde en lidenskabelig Begierlighed efter at vide alt nyttigt, ikke skulde have opofret en Deel af sin Tid paa disse. Det er ubekjendt, af hvilke Lærere han deri er bleven først veiledet; men de ualmindelige Kundskaber, han i den tidligere Alder viste at besidde i disse Videnskabsfag, sætter det udenfor al Tvivl, at han i sin Ungdom der til har været grundigen og heldigen anført.

Da Bernstorff var tilstrækkeligen udrustet med de Videnskaber, som Højskolernes Lærere kunde meddele ham, stod det kun nu tilbage, at han ved Erfaring skulde stadfæste og udvide sine Kundskaber om Mennesket, sit Bekjendskab med Verden, og sine Indsigter i Statsvidenskaben, ved at see og kiende forskellige Lande og deres Bestyrelse.

Det er høist vigtigt for Statsmanden, og uden Tvivl aldeles nødvendigt for Bestyreren af et Lands Forhandlinger med fremmede Stater, som det staaer i Forbindelse med, at han har selv beskuet de vigtigste af disse Lande.

Al Beskrivelse over Verden og Mennesket, den være saa rigtig, klar og fuldstændig, som den efter sin Natur kan være, giver dog ikke det beskuelige Begreb. Det døde Bogstav yder, hvad det kan, og den menneskelige Konst og Anstrængelse har bragt det til at yde overmaade meget; men at fremstille Tingene med den Klarhed og Sandhed, som den levende Beskuelse, formaaer det ikke.

Der var en Tid, da det hos os var den høieste anbefaling til det, man kalder, at gjøre Lykke, naar en ung Mand havde havt den tilfældige Fordeel, at have gjort en Reise. Om han fra denne medbragte noget til at berige Massen af sunde Begreber og nyttige Kundskaber i Fædrelandet, var ikke Spørgsmaalet. Og desværre hiembragtes som oftest fremmed Daarlighed, fremmed Fordærvelse og Fædrenelands Ringeagt, i Stedet for fremmed Oplysning, Kundskab og Fædrelands-Kierlighed. Denne For-
dom ere vi nu komne ud over, og der kan ikke være Tvivl om, at jo de mange ypperlige hiemmedannede Mænd, som vort Lands beste Regjeringer og alle Videnskabsfag hos os den Dag i Dag er, have at opvise,
meget

meget have bidraget til at udrydde denne Fordom. Disse have ofte beviist, at de igiennem Skrifter have trængt ind i Kundskabskiernen, medens den Reisendes overfladige Beskuelse opholdt sig ved Skallen. Imidlertid er det unægteligt, at den umiddelbare Betragtning af Landene og den levende Omgang med flere Nationer, fortrinligen bidrage til at uddanne den unge Mand, som med behørig Forundersøgelser tiltræder denne (om jeg saa maae kalde den) praktiske Høiskole. En vel planlagt, en vel brugt Reise, kan ikke uretteligen ansees som den sidste Skole, i hvilken Opdragelsen fuldendes.

I denne Hensigt besøgte vor Bernstorff de vigtigste Europæiske Lande, Schweiz, Engeland, Frankrig og Italien.

Endnu bandt ham intet offentligt Naand til Danmark, ingen Titel, intet Embede. Her var det altsaa vigtigt for hans Bestemmelse og for hans Hensigter, at han havde den Lykke at nedstamme fra en bekiendt og hædret Familie, saa at ingen Fordom kunde hindre ham Afdgangen til vigtige Personer.

Den store Mængde Reisende af alle Slags, som søge de almindeligen bereiste Landes berømte og anseelige Mænd, gjør det nødvendigt for disse, ikke uden Valg at aabne Afdgangen for enhver, som nærmer sig dem. Den, som ikke har et berømt eller bekiendt Navn, at sende forud i sin Anbefaling, behøver Tid
til

til at forskaffe sig Yndest og Fortrolighed, ved egne personlige Egenskaber.

Begge Dele havde Bernstorff til sin Fordeel, saa at Beien stod ham, uden Undtagelse, aaben til enhver Mand af Vigtighed.

Det er sagt, at et lykkeligt Ansigt er det bedste Anbefalingsbrev. Og vist er det, at Bernstorffs Ansyn bar umiskjendelig Præg af Siels Adel. Denne Tækkelighed, denne artiske Urbanitet, som han udbredte over alt, hvad han foretog sig; en vis Bærdighed, som han saa heldigen vidste at forene med den fineste Levemaade og den venligste Medlædelse; og endeligen denne Lands Nærværelse, disse hastige fine Anmærkninger, som strax røbede, at det skønne Ud-vortes ikke var beboet af en mindre ædel og mandig Siel; alle disse Naturens Gaver, som saa umiskjendeligen vare paatrykte hans hele Væsen, belivede og forskønnede hans Legems naturlige smukke Dannelse, endog i hans ældre Dage.

Hvor lærerig altsaa Reisen kunde være for en ung Mand af saa udmærkede Talenter og dette behagelige udvortes Væsen, er let at forestille sig.

At en Mand, som forenede saa mange ypperlige Siels Egenskaber, som i saa mange Henseender var stor, og havde gavnet meget, var saa almindeligen elsket, at man om ham kan med Sandhed sige det, som en meget berømt Taler har sagt om den ædle Dagues-sau,

saa, at hans Tidsalder paatog sig for ham Efterri-
dens Skikkelse, og erkjendte hans Værd, som om han
ikke havde været mere til; dette er vel baade trøstende
og opmuntrende, fordi det viser, at Dyd og sande
Fortienester ikke altid misgaaes; men dette Tilfælde
er tillige saa sielbent, at det næsten kunde synes, som
det kastede en Skygge paa denne store Mands Minde.
Det er Pligt at borttage denne eneste Skygge, ved
at opsoge Marsagerne til dette vor ædle Børnstorffs saa
usædvanlige Held.

Disse Marsager maae ikke søges i hans eget store
og uskatterlige indvortes Værd; Verdens Erfaring
modsiges dette. De maae søges i tilfældige udvortes
Omstændigheder: i hans blide indtagende Væsen og
værdige Anstand, i hans Embeds Beskaffenhed, at
Følgerne af hans Handlinger havde mere Indflydelse
paa Borgerfamsundet i det Hele, end paa enkelte
Klasser eller Individuer i Særdeleshed, hvor den enes
Ønsker saa sielden opfyldes, uden at den anden troer
sig fornærmet; og endeligen synes de at ligge i Natu-
ren og Følgerne af hans vigtigste sidste Handlinger,
hvis aabenbare og almeenfølte velgjørende Virkninger,
han oplevede, da de fulgte umiddelbar paa Handlingerne.

Disse vare uden Tvivl de egentlige og sande Mar-
sager til det sieldne Gærsyn, at Menneskeslægten
Velgjører blev uden Modsigelse erkjendt og paastaaet
af de Medlevende.

At hans Død *) udbredte Sorgens mørke Elser
 over Landet, og blev af alle følt med Beemøds Smerte,
 som en almindelig Gienvordighed; denne hæder-
 fulde Løn havde han tilfælles med flere store Mænd.
 Deres Død efterlader en Tomhed, som nedslaaer Sie-
 lene; vi føle med Gysen denne Tomhed!

Men vi fortrøste os til Regentens Visdom og
 Virksomhed, at han har fundet Middel til at opfyl-
 de den.

Vernstorffs Gud, og vor Gud, give dertil Bes-
 signeelse og Held!

*) Den 21 Junii 1797.

J. K i e r u l f.

Født 1757.

(Professor i Historien og Theaterdirecteur.)

Nedenstaaende er et Fragment af en i Selskabet for Efter-
slægten dets nys afdøde Medlemmer til Minde hol-
det Tale, hvoraf og D. J. Samsøes Minde, der fin-
des forved hans Skrifter, udgiorde en Deel. Flere
Taler af samme Forf. saavel ved samme, som ved an-
dre Selskabsytider, ere aftrukte deels i vore perio-
diske Skrifter, deels enkelte som Manuskript for Ven-
ner, og maatte helligen ønskes samlede.

Saa glædeligt det er for ethvert Hierte, der elsker
dette Selskab, og deeltager i dets Vel, at vi atter i
Dag kunne see tilbage paa et henrundet Aar, der ha-
ver befæstet dette Samfunds Held og Hæder, og frem-
met dets store Maal, og især at vi erkiende Forsynets
beskiermende Haand, der i Stadens almindelige Ulyk-
ke dækkede vor Bolig, uden hvis Rødning vor Virk-
somhed havde været standset, og vore Bestræbelser for-
sinkede: saa sørgelig er den Tanke, at vi atter i Dag,
ved at erindre os de værdige Medborgere, der er-
kjendte vort Viemeeds Vigtighed, og forenede sig
med os til dets Opnaaelse, skulle savne Mænd, for-
tiente af Menneſkeligheden, deres Tid, og den kom-
mende Elægt.

Naar Dødelighedens uundgaaelige Lod træffer os saaledes, at ei allene den modne Olding henkaldes fra os til fortient Hvile efter fuldendt Arbejde, men og den unge, nu fuldt udviklede, Mand henrives midt i det nys begyndte Lob, da saares vort Hjerte. Skovens Eier sørger, naar ei allene det gamle Træ falder, under hvis Skygge han dvælede, af hvis Sielthed han var stolt, hvis Frugt formerede hans Velstand; men meer end dobbelt sørger han, naar Stormen og omstyrter hans Haab, den unge skønne Stamme, der eengang skulde vorde hans Efterlægts Glæde, Stolthed og Gavn. Men vi føle saa meget mere end han, som vort Tab er vigtigere end hans.

Ved at overtælle vore Selskabsbrødre, savne vi i dette Aar Oldingen, Tyge Rothe. Ved at høre hans Navn tænker enhver den oplyste, nidkiære Fædrelandets Ven, den kundskabrige Lærde, den grundige Tænker, den danske Litteraturs hædrede Veteran.

Var jeg fremtraadt for denne Forsamling for at bedømme Tyge Rothe, vilde jeg ikke kunne frikendes for uundskyldelig Ubekkedenhed, at jeg vovede at staae op som hans Lovtaler her efter saa mange Veltalenheds Mønstre, der eregivne baade i og uden for dette Selskab af Mand, hvis Navne pryde vore Medlemmer. Jeg tør ikke ved at nævne dem, men sandelig der ere de iblandt dem, der ere meer end Frankrigs Thomàs. Og var en Mand nogensinde en Hu-

fom-

kommelses Tale værdig, da var det ham, hvis Minde ikke dør, saa længe Videnskaber paaskønnes; saa længe Statens Tare udgrundfkes efter den uforanderlige Menneſkenaturs Krav, og grundfæſtes efter ubdragelig Statsviisdoms Forſkrifter; ſaa længe Borgerfrihed hyldeſ, og Lehnſvæſenet afſkyes; ſaa længe Fortidens Tildragelſer blive Maalet for de lærerigſte Grantninger; ſaa længe Naturens Betragtning bliver kiendt værdig til de Viisens Underſøgelſer.

Men ikke træder jeg frem ſom Tyge Rothes Portaler; thi det ſømmer ſig ei, at hans Berømmelſe ſkulde være et ſaa ufuldkomment Forſøg af Tale, ſom det jeg kan frembringe. Men værdiges jeg Deres Opmærkſomhed, Høiſtærede, vil jeg peege hen paa, hvad Tyge Rothe var, uden at drifte mig til at udkafte noget Malerie af ham; jeg vil kun nævne hans Fortienelſter, uden at vove at udvikle dem; jeg vil kun ſige, hvad han var, uden at indlade mig i, hvordan han var det.

Tyge Rothe havde Fortienelſter af Staten, af Menneſkeligheden, ſom Embedſmand, ſom Skribent, ſom Menneſke.

For værdigen at ſtatte ham ſom Embedſmand, ſom Affeſſor i det Veſtindiffe Kammer-Collegium, ſom Landsdommer i Siælland, ſom Committeret i General-Toldkammeret og Commerce-Collegium, ſom Medlem af Kiøbenhavnſ Magiſtrat, ſom Deputeret i

Ren:

Rentekammeret, som Amtmand i Segeberg, maatte man drage det Slægt til Side, der indhyller vort Fædrenelands, som enhver Stats, Tildragelser i de nyeste Dage; et Slægt, hvilket det først er den kommende Slægt forbeholdet ganske at kunne opvikle, og hvoraf den nærværende ikke uden Ubekkedenhed kunde give sig Mine af at viide at opfolde enkelte Glinge. Jeg træder derfor med ærbødigt Tausshed tilbage: jeg kan ikke viise Rothe som Embedsmand; men Historien skal eengang ikke glemme hans Navn, naar den skal opsoge de første Led af den Række af Aarsager, der efterhaanden have frembragt den Lovens og den offentlige Meenings Forandring, der eengang vil gjøre vore Dage til Epoke i vort Fædrenelands Historier.

Men det vil jeg nævne, fordi det er vitterligt, at det var Tyge Rottes Foranstaltninger, der hushvælede Hovedstadens Indvaanere, da Dyretid og virkelig Mangel i Vinteren 1771 truede med uundgaaelig Hungersnød. Men det vil jeg fortælle, fordi det er uimodsigelig vist, at han, i den korte Tid han var Amtmand i Segeberg, var den første, der i Holsteen fik Landboernes Fordomme mod Nytt overvundet, og, skøndt i Begyndelsen ikke uden Brug af sit Embedsmyndighed, den saa saare vigtige Indkobling indført; og ikke desto mindre, da han inden et Aars Forløb kaldtes fra dem, sagde de ærlige Landmænd ham Farvel med Taarer, og godhiertigen bade ham, ikke for-

smag

smaae fri Befordring af dem til næste Stæsted, hvorfra hans Reise gik til Siælland. Men dette vil jeg anføre, fordi jeg troer det skinner klart for enhver, at de Ideer, Rothe medbragde til disse sine Embeders Førelse, hvilke nu erkiendes for de eeneste rigtige, vare den Gang for nye for den største Deel af vore Landsmænd, til at de skulde blive antagne uden Modsigelse og hylde uden Modstand. Sine Begreb om hvad Bonden burde være, havde Rothe dannet sig imellem Helvetiens Fjælde, og han bestyrkedes heri ved Tanken om, hvad Bonden er ved Roden af Norges Klipper. I Danmark vare Begreberne herom endnu ikke noksom luttrede fra Lehnssystemets Uhumskheder. Heraf maaskee lader det sig forklare, hvi Tyge Rothe var saa kort og under saa mange Afveerlinger i Statens Tieneste: Han var modnere end hans Tidsalder.

Men kunne Tyge Rothes Fortienester som Embedsmand ikke udvikles uden i Forbindelse med vore Dages Historie, der endnu ikke ligger os aaben nok, til at vi kunne uddrage saa meget deraf, som der behøvedes, for at sætte hine i fuldt Lys; saa kan hans Værd som Videnskabsmand og Skribent ikke tilfulde kiendes uden i Forbindelse med samme Ideer, han fulgte i sit Embedsførelse; og finde vi ham som Statens Tiener værdig til Navn af Fædrenelandets Ven, da skulde vi og tilkiende ham dette Hædersnavn
som

som Skribent; thi til Fædrenelandets Tars sigtede hans vigtige, om ikke vigtigste, Skrifter.

Der var ingen Green af den menneskelige Kundskab, som Rothe ikke kiendte, og kiendte saaledes, at han havde erhvervet sig Navn af en fælden Lærd, om han havde dyrket den allene. Men de Videnskaber, i hvis Historie hans Navn er en Stjerne af første Størrelse, er philosophisk Historie og Statsvidenskab. De Idcer, han udviklede i sit store Værk: Christendommens Virkning paa Folkenes Tilstand i Europa: at Hierarkiet med alle sine Fælheder, og Lehnsvæsenet med alle sine Rædsler, havde været Led af den Kæde af Aarsager, der have virket Europas Overgang fra Barbarie til den Grad af Humanitet, hvortil intet af Oldtidens oplyste Følkeslag naaede, vare ikke nye: de havde ikke undgaaet deres Opmærksomhed, der for ham havde giennemvandret Historiens mørke Gange med den Philosophies Fakkell i Haanden, der henfører alt til Alherrens viise Styrelse; men ingen for ham havde foretaget sig at giennemgaae den hele Række af Middelalderens Begivenheder med Hensyn paa Christendommen som Folketroe, som Grundideer i Lovgivning og Statsforme. O! at dette Værk vare blevet fuldført! O! at i det mindste Lehnsvæsenets Følger vare blevne udviklede af Røthes Hånd!

Dog hvad ønsker jeg? Kierlighed for min Videnskab henrev mig. Rothe nedlagde ikke sin Pen; han

han ophørde ikke at virke som Skribent, fordi han afbrød dette Værk; han tog i dets Sted en Materie, der umiddelbar gjaldte Fædrelandets Sag, og de Dages umiddelbare Tarv.

Den Danske Fæstebondes Kaar, saaledes som de vare efter Lovene, trængte til Forbedringer og Grundforandringer. Det vidste Rothe; det havde han længe følt; længe bestræbt sig for at fremvirke. Leilighed som Statsstiener havde han ikke mere, kunde ikke mere faae. Han greb Pennen; og hvo tør nægte, at hans Bog jo var et af de mange medvirkende Stød, der fremskyndede den Omvæltning i det danske Landboevæsen, der evig vil udmærke det sidstafvigte Decennium i vort Fædrelands Historie?

Men Saaret, der skulde heeles paa vort Statslegeme var gammelt; det var hugget i Oldtiden, og længe indæddret. Vel havde man i forrige Aarhundrede grebet til et Middel derimod; men denne Lægesdom, der dog gjorde Helbredelsen muelig, havde endnu ikke virket. Rothe foretog sig at gaae tilbage i Tiden, og opsoge, naar Saaret var tilføjet, Statslegemets Beskaffenhed for det og efter det; og hvoreledes Skaden efterhaanden havde forværret sig. Uden Lignelse: han skrev Nordens Statsforfatning for og efter Lehnstiden; et varigt Minde om sin Forfatters vidtudstrakte Læsning, grundige Tænksomhed og modne Dømmekraft; en Ære for den danske Litteratur;

og et Hovedværk for enhver, der vil udgruble Aarsager og Virkninger i Middelalderens Tildragelser.

Bed mange Leiligheder talde Rothe i de sidste Aar til Regjeringen og Folket, naar Dagens Hændelser gjorde, at han ansaae det nødvendigt at rette Begrebene, at give Vink til vigtige Sandheders Erkiendelse, og pege hen paa Anvendelsen af de Ideer, der vakte af det nærværende Øjeblik's Lær. Man dømme, som man vil om de enkelte Anliggender, hvorom han saaledes skrev; man være endog af modsat Mening; men aldrig skal man miskiende, at han i disse sine Smaa Skrifter talde til Regjeringen, som det egner en Mand, og til Folket, som det sømmer den at tale, der kiender, at Forfatteres Kald er at vække, at danne, at lede den offentlige Mening i Fædrelandets Anliggender; som det sømmer den at tale, der veed, at Regjeringens bedste Arbejder ere forgiøves, dersom Folket ikke er villigt til at medvirke til samme Maal; som den bør tale, der veed, at Folket, saavel som Regjeringen, maa oplyses og veiledes. O! at alle, der tiltroe sig Kald til at tale i Fædrelandets vigtigste Anliggender, havde dette Mønster for Øine! da skulde Fremfusenhed, Raadhed og Egoisme ikke vanære Pressen, og næsten gjøre det tvivlsomt, om Statsbestyrerne og bør laane Øret til Skribenternes Stemme.

I sine sidste Leveaar henvendte Tyge Rothe sine Grandfkninger umiddelbar til Naturen. Dog arbejdede han ikke saa meget paa at udvide Naturvidenskabens Grændser ved nye Opdagelser, som at udgrunde de Lærdomme, der ere som Hovedsummen af al vor Naturkyndighed; med andre Ord: at philosophere over Naturen, eller, med en neppe upassende Eignelse: han overlod andre at opføre Stillaadset; han selv arbejdede paa Bygningen.

Ligeledes haver ogsaa det, han meddeelte Berden af den grandfkende Philosophie, umiddelbar Hensyn til Mennesket selv, dets Natur, dets Bestemmelse, dets Lykkelighed. Hvad der syntes ham at løbe ud paa frugtesløe Grublerier, troede han ikke, det var ham tilladt at spille den Tid paa, han vidste saa vel at bruge til Menneskelighedens umiddelbare Nytte. "Jeg foragter ingen Videnskab, der forøger Massen af den menneskelige Vidskab, sagde han en gang til mig, da vi talede om Ordskritiken i de hellige Bøgers Grundtext, kun spørger jeg: hvortil nytter det?" Uden Tvivl var denne Grundsætning Aarsagen, hvorfor han, der stedse fulgte lige Skridt med sin Tidsalders Oplysning, synes at have anseet det nyeste Philosophies System ligegyldigere, end nogen anden ny Opdagelse i Videnskabernes Land.

Dette var Tyge Rothe som Videnskabsmand. Men spørge vi, hvorledes han var blevet dette; veed jeg

jeg ikke bedre at svare, end med hans egne Ord til nogle Ynglinge, der havde den Lykke, at han omgikkes dem med faderlig Godhed: "Man bliver aldrig grundig Videnskabsmand, uden ved at læse Folianter." Han meente nemlig, at den, der attraaede det stolte Navn af grundig Lærd, maatte ikke nøies med at læse de smaa lette Bøger, der tildeels indklædes i moerendde Dragt, eller Dagens Flyveblade, der saa let give os Skin af Alvidskab; men han maatte gaae til Kilderne selv; kiende de ældre som de nyere, og forstaae, ikke allene sin Videnskab i sin nuværende Form, men og vide, hvorledes den har faaet den. Denne Wei havde Rothe vandret, og med usigelig Glid, at jeg skal bruge dette Udtryk, og vedhængende Arbeide havde han vandret den; og Maalet havde han naaet.

Harde nogen af vore værdige Selskabsbrødre, der havde nydt den Lykke at kiende denne siældne Videnskabsmand nøiere end jeg i hans huuslige Liv, i hans personlige Forbindelser, i hans Vennekreds, paataget sig at sige os, hvad denne Tyge Rothe var som Menneske, hvor lærerigt et Exempel skulde han da ikke have fremstillet os? Hvor skulde vor Agt for Statsstieneren og Videnskabsmanden ikke have steget, naar vi kunde se ham, som han var, som Mand og Fader, som Ven og Huusfader? Jeg vil kun henvisse til hans sidste Afskedstale med sin Vennekreds, hans værdige Egtfælles Minde; kan nogen med

ufor-

ufordærvedt Hierte læse disse Blade, uden at erkiende
i ham den æmme Egtefælle, den hulde Fader, den
troefaste Ven, den omhyggelige Huusfader, uden at
ære hos ham den velvilligste Menneſkelighed, det fromme
Hiertets Søleſſer?

Denne Mand forlod os; ſom Olding gif han
ned i ſin Grav; efter fuldendt Arbeide lagde han ſig
til Hvile; han havde havt Tid til at virke alt hvad
Alherren havde udſeet ham til; helligt være hans
Minde!

L. T h a a r u p.

(S. I. D. S. 165.)

Denne navnkundige Digter har i Aaret 1790 udgivet tvende af sine Taler, som et Forbud paa Samling af dette Slags, som vi endnu hidtil forgiæves see imøde. Imidlertid findes enkelte aftrykkede i Tidsskrifterne Minerva og Tilskuerne. Af de tvende førstomtalte aftrykke vi her in extenso den første, holdet paa Exe-academiet G e r n e r til Minde, saa meget mere, som det ikke kan andet, end være interessant, at sammenholde den med ovenstaaende malingste Fragment.

Unge Krigere, bestemte til at vorde et vigtigt Værn for Fødelandets Sikkerhed, en vigtig Støtte for Thyren: Eder være disse Dieblikke helligede! Skienker mig Eders Opmærksomhed!

Jeg vil ikke føre Eder tilbage til Gerners Minde; jeg veed: at Eders unge Hjerter føle den store Mands Tab; ei heller vil jeg opvække Eder til Betragtninger over Livets Korthed og Dødens Visshed: intet velanvendt Liv er kort, og det bør sig den oplyste Krieger ligesaalidet at skielve for Døden, som daarligt og uforsigtigt at fremme dens Komme. Men jeg vil stræbe at fremstille Gerner som et Mynster for Eder, hvorledes I skulde opfylde Eders Bestemmelse som Krigere, som Mennesker, at gavne: den gode Borgers egentlige Idræt i Livet, ligesom og dens

Vid:

Vidnesbyrd hos Medborgere, er det sandeste og uforfrænkligste Hædersminde paa hans Grav.

Det er et Held for Eder, og en Hæder for Tænkemaaden i Eders Stand, og hos dem, som bestyre og vaage over dens Indretning: at blot arvede Fortienester ikke forfremme, naar disse ikke understøttes ved erhvervede. Vrens Vei staaer da aaben for Eder alle, og det er ikke Prunken med Forsædres Bedrifter, der ndgør den agtede, den duelige Søekriger; det er hans egen Glid, der skal forfremme ham, hans egen Duelighed, der adler ham.

Dette var Gerners Adel, dette var tillige hans Forsædres. Endskjønt disse ikke førte Hjelme og Skjoldmærker, hvis dunkle Betydning taber sig i Mørket af den fjerne Oldtid, og som ikkeielden har været Virkninger af svage Fyrsters Luner, eller de raae Tiders Fordomme, saa fulgte dog med deres Navn det hædrende Vidnesbyrd, at de vare trofaste og duelige Mænd, som elskede Fædrelandet, og stillede deres Idretter til dets Vel, og hvis Troskab mod deres Konge endtes med deres Liv.

Saaledes nævner Historien dem, saaledes taler den om Præsten Gerner i Friderik den 3dies Tid: han, som ved Kierlighed til Fædrelandet og Troskab mod dets Fader overvandt Torturens Smerter og Dødens Frygt, og glemmende sig selv saae Fædrelandet, trods Fiendernes Haardhed og Trusel.

Hører

Hører dette, Adels-Ynglinge, og varer herpaa! der er ingen sand Adel, uden den, som er erhvervet ved Fortienester, men og den er til, er ligesaa sand, ligesaa hædersværd, endskiønt den ikke er udmærket ved Fyrsters Naadestegn; ligeledes er og den uærdig til sine Forsædres Navn og Hæder, som ei allene ikke vedligeholdes den, men endog ikke formerer den ved en oplyst og ædel Tænkemaade, og ved gavnlige Jdrætter. Paa Eder især, som ved Fødselen finge Adels Navn, har Fædrelandet en vigtig Fordring. Dette Navn er en Haandpenge, forud givet Eder, som indvier Eder til dets Tjeneste. Dets Krav er billigt, dets Gyldestgjørelse være Eder hellig! Skulde I kunde glemme det, da vover Eder aldrig til at opløste Eders Pine til Eders Forsædres Mindesmærker, prunker ikke med deres Navne; I have bestemt dem, brammer ikke med Eders Adelsbrev og Stamtavler; de ere Eder Behreidsler.

Tidlig tabte Gerner en Fader, og med ham en indsigtsfuld Veileder, en oprigtig Ven. Som Commandeur-Capitain havde han tient Kongen, og tillige som Skibsbygger. Lykken havde ikke været gavmild imod ham med sine Gaver; han skyldte dens Gunst intet. Redelighed og Arbeidsomhed, forenet med klog Husholdning, gjorde ham den undværlig; han efterlod altsaa sine Børn intet Betydeligt af den Mammon, hots Besiddelse allene ikke bør skaffe Eieren Hæder,

der, hvis Brug er saare vanskelig, og hvis ikke fiendene Misbrug har anrettet tusinde Gange flere virkelige Ulykker, end dets Gavn har kunnet frembringe mulige.

Saaledes tiltraadte Gerner den ærefulde Bane, paa hvilken han i et ikke langt, men virksomt, men velanvendt Liv, oprettede sig et Hædersminde, der, saalænge Videnskaber og Dyd hædres, vil være uforglemmeligt, og saalænge Videnskaber og Dyd opfyldte deres Dyrkeres Hjærter med reen, ublandet Glæde, vil være det høieste Maal, efter hvilket Dødelige kunde indrette deres Vandel.

Fader os med Tanken følge ham Skridt for Skridt paa denne Bane; ethvert vil være Eder en Læreregel, ethvert Opmuntring til at følge hans Fodspor.

Gerners første Bestemmelse var de Videnskaber allene, som henhøre til den fredelige Lærde. Denne forbandt han med Krigerens, da han i Aaret 1755 indskræves blandt Søe-Cadetterne. Vigtig blev ham denne Bestemmelse, den blev det eneste Maal for hans Opmærksomhed, den eneste Gienstand for hans Glid.

Lykken, og hans Formyndere, havde bestemt ham et saare tarveligt Udkomme, knap det Nødtørstige; han manglede altsaa ei allene Livets Behagelighed og Bequemmeligheder, men endog stundom dets

Fornødenheder. At undvære de første, dertil havde hans ophøiede Siel Styrke nok, og det i en Ungdom, hvor den let berusede Indbildningskraft saa let forleddes til Sandseligheder; men, for at raade Bod paa det sidste, anvendte han hvert Dieblif, som hans egne Forretninger lode ham tilovers, til at vejlede andre hans Jevnlige i Videnskaberne, til at igiennemgaae Dagens givne Lærdom med dem om Aftenen. Her ved rettede han Lyffens Mangel, oplyste sine Medarbeidere, og befæstede sig selv ved den idelige Gientagelse i sin Videnskabs første Grunde.

Genie, forenet med en saa fielden Flid, opflammet af en ualmindelig Kierlighed til Videnskaber, der henhørte til Krigerens Bestemmelse, maatte ei allene opvække hans Læreres Opmærksomhed og Agtelse, men ogsaa forskaffe ham den paa denne ene Maade erhvervelige, den ham vigtige Undest af hans Foresatte. Den ædle Mand, som da bestyrede dette Academie, saae hans Fremgang, opmuntrede ham ved at rose hans Flid, og glædede sig ved, at han blandt 21, som da forlode Academiet, kunde anbefale ham som den første.

Dette var den første Frugt, Gerner høstede af sin Flid. Men nu traadde han tillige ind paa Verdens almindelige Skueplads, overlod til sig selv. Han havde en erhvervet Hæder ei allene at vedligeholde, men endog, skulde han vandre Verdens sande Bet,

at

at forsøge. Han har nu Krigerens Hæderstegn, uden derfor at see sine Lykkes Omständigheder forbedrede. Dette er enhver ung Krigers uomgiengelige Tilfælde, naar Forsynet ellers ei har beskiæret ham Formue; men det er og en vigtig Advarsel til i Tide at vænne sig til Sparksomhed, og denne Menneskeligheden saa tunge, men Krigeren saa aldeles nødvendige Pligt, Selvfornægtelse.

I denne nye Grad af sin Stand, see vi Gerner, den samme Videnskabernes varme Ven, den samme varme Ven af sine Medmennesker; thi hvad kan være større Belgierning, hvad fortjener mere den tænkende Mands Erkiendtlighed, end det, at finde en Mand, som med store Evner forbinder en utrættelig Villie til at oplyse ham, til at lette ham Besværlighederne paa Videnskabernes Bane. Guldet kan ikke betale ham, end sige belønne ham; han lønnes bedst, naar hans Hensigt, hans Ønsker opfyldes; denne Hensigt, de Ønsker, at danne og opmuntre varme Venner for Videnskaberne.

Bed idelig at arbejde selv, vedblev Gerner at lære andre; hans lyse Foredrag, hans venlige Omgang, hans ædle Uegennyttighed gjorde ham søgt og yndet. Cadetten og den unge Studerende kappedes om at søge Undervisning hos ham i den Mennesket saa nødvendige som nyttige Videnskab, Mathematiken, og alle de Timer, som Gerners egne Arbejder

og Grandfæninger lode ham tilovers, vare endnu helligede til at slukke hines Læretørst.

Med denne Arbeidsomhed sattes Gerner i Stand til at tage Deel i Livets Bequemmeligheder og Forlystelser; men dertil var hans Tid ham for dyrebar, og hans Formues Overskud ham for ædel.

Det fradraget, som han behøvede til sit eget tarvelige Ophold, til Bøger, disse Videnskabers Hjælpermidler, til et intet mindre end prunkende, dog ei heller hans Stand vanærende Klædebon, dette fradraget, tilhørte det øvrige, ligesom Resultatet af hans Glid og Kundskaber, hans Medmenneffer. Langt oplyst over Egen nytte, kiendte denne ypperlige Mand ingen anden Pligt, ingen anden Lykkelighed, end at gjøre vel!

Selv Tiden til Livets nødvendige og behagelige Bedergvælgelse, Sønnen, indskrænkede han saa kort som muelig. Trættet af Grublen forlod han ofte Midnats-Lampen, for paa det blotte Gulv, med en Bog under Hovedet, at nyde en kort og uundværlig Hvile; og Solens første Straaler vakte ham igien smunter til Arbeid og Velgierning.

Paa denne Maade henflød Gerners Ungdom; aaledes brugte han sine mandlige Aar, og i dette Arbeide traf Døden ham. Hans store uegennyttige Sial tillod sig knap Glæden af den offentlige Hæder, som hans henrykte Medborgere, drevne af en uovervindelig

belig Følelse af hans Værd, ydede ham. Megen offentlig Hæder frabad han sig, og den, som overrumplede ham, nød han med Beskedenheds Rødme; men derimod tilvinkede ham aldrig nogen Leilighed til at fremme Fædrelandets Tarv, før hans hele Siæl brændte. Selv op søgte han Leilighed til Gavn, greeb hver, og gavnede.

Paa denne hans Gavnlighed behøver jeg ikke at fremlægge Beviser; tale ei Danmarks Søekrigere med Henrykkelse om hans Skibe? det trygge Værn mod Storm og Bølger: de mueligste Bequemmeligheder som disse tilbyde, dertil har en stor Deel af Eder været Vidner. Hvo seer Indretningen i Dokken, denne Belgierning endog for ufødte Slægter, uden at vel signe dens Opfinder for hvert et grublende Øieblik, han anvendte paa denne Trældoms Løttelse?

O! hans Forstands Værd, og Ypperlighed, er umistydeligt erkiendt og hædret; Danmarks vise Mænd holdt det for Pligt at følge hans Liig! og saaledes er og hans store menneskelige Hierte erkiendt; thi agtede Dannemænd fældte Taarer ved hans Minde.

Saaledes vandt Gerner Hæder ved at gavne! Og dette er Verdens sande Vej. Alle Gienveje ere Afveje, der føre langt fra dens Tempel; al anden Hæder, som ikke grunder sig paa Gavnlighed, er en drømt Løn for sminkede Udyder; thi naar Samvittigheden vaagner, er Drøm og Løn forsvunden. Vel
den

den forførte! som det gives at aabne Vinene i Tide for den falske Vrens Fortryllelser, og at forlade Afveien, hvorpaa han vandrede. Vist nok, dette Arbejde er saare besværligt; thi deri er den sande Vrens Vei forskiellig fra den falske. Indgangen og de første Skridt paa hiin ere besværlige, paa denne bestræbde med Blomster; men jo længere man gaaer paa hiin, jo mere lettes Veien, jo flere sande og yndige Skønheder tilbyder den; da derimod denne hilder den Vandrendes Fod med blomstrende Ukrud, fører ham i Labyrinter, beruser ham med sine giftige Blomsters Udaandelser, af hvilke han som oftest ikke vaagner, inden den kommende Død aabner hans Vine i en trøstesløs Fortvivelse.

Føler dette, ædle Ungdom! O! at den Sandhed stedse maa være lys, stedse nærværende for Eders Siæle; der er ingen Hæder, uden den, som grunder sig paa Gavnlighed; ved den vedligeholdes den arvede, ved den erhverves Hæder. Uden Gavnlighed misbruges Forsynets Gaver, Byrd, Rigdom, og det, som overgaaer Byrd og Rigdom, Siæle, Eener. Det er med Forstanden, som med en Ager; den være saa frugtbar som mueligt, forsømmes den, vil den ikke bære andet end Tidsel og Ukrud; forsømmes Forstandens Dyrkelse, mon dens Frugter skulde blive bedre end den forsømte Agers?

Vel sandt, Forsynet meddeelte ikke alle lige Gaver, Forstanden har sine Grader; men hvilken Grad af naturlig Forstand er saa ringe, at den jo ved Flid kan forøges? Men til at opnaae dette Maal, der til ere Videnskaberne de sikreste, de eneste sande Midler; de Videnskaber nemlig, som henhøre til den Stand, man i Livet har valgt sig; og hvilken Stand behøver disse mere almindelig, hvilken Stand høster større Frugter af disse, end Krigerens? Det er disse, der skulle lære ham den sande og betimelige Brug af de tvende Krigeren saa nødvendige Egenskaber: Mod og Sindighed, og af disses nødvendige Forening. Uden Videnskaber vil Mod udarte til Forvovenhed, Sindighed til Feighed.

Men som Forstandens Dyrløse giver Bequemhed til at gavne, saa maae Hjertets moralske Forbedring frembringe en virksom Villie til at gavne.

Disse tvende Egenskaber bragte til den mueligste Fuldkommenhed, og forenede med hinanden udgjøre den færdne store Mand, udgjorde Gerner.

Dette er en svag Gienlyd af Fædrelandets Røst. Philosophen Rothe bad os at spørge Historien, hvo Gerner var, og Suhm Danmarks sandrue og vise Historie-Skriver svarede:

Henrik Gerner var en ypperlig Mand; stor i Videnskaber, større i Dyd, Oprigtighed og Edelmødighed. Prydet med enhver Dyd, ikke hengiven til
nogen

nogen Last, ædelmodig foragtede han de Underfundigheder, hvorved man tilsniger sig Benner og Belyndere; thi han kiendte sit Værd; han elskede Fædrelandet over Alt.

Saa taler Historien — det er et kort Begreb af alle de Dyder, som gjør Manden stor paa Jorden, og vis om Himmelen.

Edle Ynglinge! hvad kan jeg ønske Eder høiere, hvad kan jeg anprise Eder varmere, end at ligne denne Mand? Hvilket Hæd for Fædrelandet, hvilken Lyksalighed for Eder!

A. L. N a h b e k.

S. f. B. S. 145.

Følgende forte Mindetale over Danmarks Possio Suhm, er maaskee det, der af denne Fors. Forsøg i dette Sag, bedst er skiftet til at meddeles her.

Medborgere.

Om i dette Dieblis, da I vente at høre den Medbroder, Eders Venskab betroede den ærefulde Forretning, ved denne Sørgehøitid at være Eders Følelsers Talsmand, midt i denne Forsamling en ærværdig ubekendt Olding, som vi pleiede at tænke os hiin Ægypternes Dødningedommer, pludselig fremstod, tog Taleren Ordet af Munden, og spurgte: hvo var denne Afsdøde, at I saaledes høitideligholde hans Minde? jeg veed det, eenstemmigt vilde Gienstvaret blive: vi begrave Peter Frederik Suhm! og var hiin Spørger — jeg vil ikke sige, Tvillingrigets Søn, ikke Nordboe, men blot i Kulturens og Oplysningens vide Rige den Afsdødes samtidige Medborger, han maatte billige, ære, og dele vor Sorg.

Men jeg tænker mig Spørgeren giennem en lang Række af Aar, affkaaret fra Menneffesamqvem, være sig ved Hændelse, eller selvvalgt Encliv, eller hierarkisk Klausur, eller despotiske Lanker; tænker mig ham efter denne lange Udelukkelse først i det selvsamme Die-

blik

blif givet Samfundet tilbage, ukiendt med scenere Dages Mænd, Begivenheder, og Daad, næret i hiin langvarige Eensomhed med uafbrudt Betragtning af alt det foragtelige Intet, Mennesker saa gierne forgude, hy'de, og hædre; mistænksom og stræng, som saadan Eensomheds Grublen kan saa lettelig gjøre; en saadan barsk og ubestikkelig Dommer, er det, jeg tænker os at stande til Regnskab for denne Sørgerhøitid, denne Mindeforsamling, er det jeg tænker mig, os at skulle besvare det rhadamantiske Spørgsmaal: Hvo hiin Afdøde var? for ham ville vi forgiæves betegne Suhm med de Navne, dem vi, sikke for alle Modsigelser, visse paa at møde vore Følelsers Gienlyd, indbyrdes bruge: den mageløse, den eeneste, Fædrelandets Hæder og Pryd, Menneskehedens Vældader og Længsel. Alt for levende vil det svæve hiin strænge Dommer i Minde, hvor ofte just saadanne Portaler bortskienkedes af Letsind, offredes af Partiaaand, vanhelligedes af foragtelig Smiger; i disse vor inderligste Døttrtydning, vore meest levende Følelses sandrue Ytringer, maatte han frygte tomme forgiængelige Lyd, der end meere vilde forsøge og fordoble hans Mistænksomhed; med dobbelt Strængighed maatte han gientage sit Spørgsmaal: Hvo da hiin Afdøde var?

Da nævnte vi Suhm, den Lærde, Skribenten, Videnskabsdyrkerens Fader og Ven, Videnskabernes

høi-

høimodige Fremmer og Understøtter; men selv dette var Navne, almindelige Berømmelser, der ikke vilde tilfredsstille vor Dommer. Alt for ofte maatte han have hørt Navnet Lærdom bortødslet paa hiin forfængelige Biden af Ting, som faa vistnok kun vide, men som og kun faa ønske, og som endnu færre behøve, at vide, da de ere ingen til Gavn, skøndt de undertiden kunne være Besidderens Forfængelighed til Lyst, eller timelig Fordeel. Lidet maatte han kunde agte en saadan Dragerugen over golde, unydtte, unyttede Skatte, lidet den Lærde, der blot er lærd for sig selv.

Men da vilde de fremstaae iblandt os, de Mænd, som det sømmer, og egner at fortolke dette den Af dødes Værd; vilde sige og vise, at i heele Suhms Kundskabsmasse blev ingen Kundskab unyttet, ingen unyttig; at ingen, ingen strengere end vor Suhm har lagt dem paa Hierte, disse vigtige Ord, hans Ven, vor danske Tacitus sagde: vi lære ikke for os, men for Fædrelandet! de vilde fremlægge hiin majestætiske Række af herlige Lærdomsminder, hiine historiske Bærker, der vunde den Af døde det retfærdige Navn af Nordens — maaskee blot dansk Beskedenhed hindrede at sige, Jordens — kundskabrigeste Historiegrandsker; vilde frempege den uberegnelige Massa af Kundskaber, disse Bærker have udkrævet for at blive til, den umaaelige Massa af Lys, de sprede over det mærkværdige Hedenolds hidtil omtaagede Dage, over vore mandige

Fædres

Fædres saa lidet kjendte Bedrifter, Sæder, og Skickser. Studse vilde da hiin strenge Dommer over et saadant herkulist Værdomsværk frembragt i et Old, som allerede i Marsneese, allerede inden hans Vortgang fra Samkvemmet, nævnedes det flygtige og bløde, og hvor Alt umischiendeligen bebudede denne Blødheds og Flygtigheds Tilværelse; men naar han nu ydermere erfoer, ikke blot, hvor utrættet Arbeidsomhed, hvor uegennyttig Nidkærhed, men og hvor ædle høimodige Opoffrelser dette vigtige majsomme og kostbare Værk affordrede Suhm; hvorledes han næsten helligede et Halvhundrede af sine Aar dertil; besluttede, og berebde det i sin fyrige Ungdom, blev det, trods alle sin raske Mandoms meest smigrende Tillokkelser, troe, og end ikke forsagede det i sin ærefulde Alderdom, saa hæderlig en Hvile i Skyggen af de mange ædelt vundne Laurbær end denne tilbød ham; hvorledes han ikke blot ingen offentlig Understøttelse enten fordrede, eller fik, eller ventede, eller engang ønskede; men endog ikke regnende de til store Summer stigende Omkostninger, selve Arbeidet medførte, ikke nøiet med at have opoffret det fristende Udsigter til, hvad man ellers kalder verdslig Værelse, og timelig Lykke, end ydermere høimodigen hensatte en betydelig Pengesum, til at bringe for Lyset dette Værk, som det allerede vilde være sielden Uegennyttighed uden mindste Udsigt til Belønning eller Betaling at have udarbejdet; og alt

dette

dette for et Bærk, der af hver den, der søgte Arbej-
dets Løn uden for Arbeidet selv, maatte findes utaf-
nemmeligt og lidet lønnende; et Bærk, der, saa vige-
tigt det var, i Følge sin Natur maatte finde saa saare
saa Læsere, og endnu færre gyldige Dommere, da det
næsten med Hæie kunde siges eene at være skrevet for
Suhmer, ligesom det eene kunde skrives af Suhm!
sikkerlig vilde da hiin strænge men retfærdige Dom-
mers Studsen forvandles til hædrende Beundring;
dog, frygtssom for at overraskes af sine egne Følelser,
vilde han maaskee bevare sin Strængthed, og sige: alt
dette skeede for Vren.

Ikke kunne, og ikke ville vi nægte, at saa fæld-
ne og saa de end ere, der, som hans Jævninge kunne
sidde til Doms over Suhm, saa vigtige ere deres
Stemmer, saa uvurdeerligt deres ærefulde Bifald;
men havde Vren været Suhms Formaal, stod det
da ikke til ham at naae den ad slagnere Veie, at for-
ene Folkets og Areopagiternes Stemmer? vare Par-
nassets meest smilende Blomsterstier ham ukiendte eller
lukte, at han over Kundskabshiergets uvejsomste Fæld-
aas skulde bryde sig denne mæisomme Døne til Udøde-
ligheds Tempel? var ikke Udgang og Sæde ham vis,
havde han end aldrig anden Udkomst dertil, end den
eeneste Sigrig, dette vor Digtekunst's originaleste Me-
sterværk, der ligesaa lidet har havt sit Mynster, som
fundet sin Mage? og nu disse Sigrigs dejlige Søstre,
ikke

ikke eens, og dog alle lige af Mafsyn, som Sødfkende egner, der, som Nympher, omgive hiin skønne Gudinde, og viige i Skisnhed for hende, men hende alene; nu Danmarks Telemach, Euphron, som vi alt en Fierdedeel af et Aarhundrede have eiet, og som endnu synes at være kommet et halvt Aarhundrede, før vi vare modne dertil; nu disse mange og mangehaande Skildringer, samtlig vidnende om den Mand, der var alle Aarhundredes Samtidige, i alle Lande, som i alle Kundskaber hiemme! Disse, disse ville vi fremlægge Oldingen, og da ville vi sige, at disse Arbeider, hvoraf maaskee eet enkelt vilde være en anden nok for hans Liv, som til hans Navnkundighed, vare Biting for Suhm, hans Frietimers Syffel, Hvile fra hiint strengere Arbeid. Og hvo, hvo — vilde vi nu spørge — kunde fortænkt ham, om han ved denne Hvile fængslet i hine venlige Cameners tryllende Arme, var blevet døv for Historiens alvorlige Muse, hvis Rald var til Mæie?

Ikke Historiens Muse — vil da hiin skeptiske Olding indvende — Vren kaldte ham, Vren! at foredrage den mæisomme Vre for den lettere vundne, er selv allerede en Vre. Ja! for at gjøre denne Indvending, maatte man, som den Olding, vi antog, været aldeles udesluttet endog fra det allermindste, allerfierneste Kiendskab til Suhm, om hvem man med saa fuldkommen Frie kan sige: at aldrig, aldrig

tænk-

tænkte nogenfinde nogen ved det Gode, han stiftede, mindre paa sig; den Mand, der, jeg vil ikke sige, var reen for Avind; thi over hvem skulde da Suhm været avindsyg? ikke engang sige, var for stor til Stolthed, som til Forsængelighed; men paa hvem man saa gandske kan anvende, hvad d'Allembert om Telemachs af Hierte og Aand Suhm saa beslagtede Digter har sagt: at han var noget meget bedre end besteden; thi han tænkte ikke engang paa at være dette. Overbevist om — som han selv i hiin Taksigelse for et svagt Erkiendtligheds og Agtelsestegn fra nogle Medborgere udtrykte sig — at man er pligtig at giøre alt for sit Fædreland, som man skylder Liv, Opdragelse, Tænkestemning, Slægt og Venner, randt det ham lige lidet i Sinde at søge og undvige Æren; thi aldrig stod den ham for Die, medens han handlede; at virke og gavne var ham Natur, som Solen at lyse. Heller ikke søgte han de meest glimrende Scener for sin Virksomhed, men enten de gavnligste, eller saadanne, som han troede, ellers vilde forsmættes. Dette vidner den betydeligste Række af fremmede, meest Oldtids, og for densnes Grandfætre i Særdeleshed vigtige, Bærker, der eene have hans medicaiske Gavnildhed at takke, at de saae Lyset; dette den vigtige reiskiske Samling af Haandskrifter og Anmærkninger, denne Lærdoms Skat, som hiin den classiske Oldtids Fortroeligste til

eene-

eeneste Aev efterlod en uforsørget Enke, der, efter længe i sit Fædreneland at have forgievet budet Fyrsters og Lærdes Nationalstolthed den sal, endelig i denne udenrigs Mand — thi fremmed maae man ikke kalde Suhm for nogen eller noget, Videnskabernes vide Rige tilhørende — fandt en Lærdoms Skønner og Ven, der med mere end fyrstelig Mundhed — thi han gav af sit eget — endte hendes Kummer, og berigede vort Fædreneland med denne Frugt af reiskift utrættelig Lærdom; dette vidner det Tilbud, der — at jeg skal bruge den lærde retskafne Langebeks egne Ord — mellem Privatfolk er uden Liige: da hiint for Midtaldserens Historie saa vigtige Værk, til hvis Anprisning det vil være nok, at det efter Langebeks Død ikke kunde fortsættes uden ved Suhm, af Mangel paa Understøttelse fra de Stæder, hvor al Opmuntring skulde hentes, næsten opgivet henlaae, da tilbød denne Langebeks og alle Menneffers store Ven, at give og giøre alle til Værket fornødne Bekostninger; dog saa, at hele Fordelen skulde tilhøre Langebek selv. Og ikke — o strange Olding! — vare disse Opoffrelser Offringer paa Vergierrighedens Altar! thi ikke var det paa disse affides lidet besøgte Marker, den vilde saae, hvis Hu stod til at høste Vre og Noes. Og vidste man end ydermere det uendelig meget, Suhms høire Haand for Videnskabsmænd og Videnskaber har gjort, uden at engang hans Venstre vidste deraf; og nu frem-

for

for alt Maaden, hvorpaa han gjorde det, ikke blot frie for det fierneste Skin af Brammen, men endog i den fuldeste Ubevidsthed om, at have gjort det mindste andet, end hvad han maatte, og skulde! hvorledes han ledsagede betydelige Gaver, hvormed han overraskede trængende Videnskabsmænd, med ærlig Undskyldning, at indtrufne ualmindelige Udgifter havde sat denne Understøttelse en Skranke, som en Konge vilde taget i Betænkning at overskride; hvorledes han tvistedes med en ham værdig Ven, hvis ædle Nøisomhed frasagde sig Suhms venstkabelige Understøttelse, inden han endnu efter Suhms Tykke kunde undvære den; og især hvorledes det — som hans faderlig elskede, faderlig fremhiulpsne Cnedorf af saa fuldt et Hjerte har vidnet — endnu var stedse hans største Belgierning, at man aldrig nogensinde sølte mindste Tvang ved at staae i dette Forhold til ham. Og hvormeget, saare meget vil ikke endnu Taknemmelighed bringe for Lyset, da Verbsdighed for Belgiorerens Billie ikke mere forbyder Taknemmelighed at bortdrage det Slør, hvormed han indhyllede sine Belgierninger.

Og selv de Videnskabsmænd, der ikke saaledes umiddelbar havde en Belgiorer i ham, hvormeget ere ikke selv de hans redebonne Tienstvillighed, hans lærerige Omgang, hans vennehulde Adfærd skyldige? Med Frie kan man sige, at om een Provinds i Videnska-

bernes Rige var hans egentlige Hiem, nær havde jeg sagt, hans Eiendom, da var der ingen af dette vidtstrakte Riges øvrige Dele, hvor han jo havde Børgerriget; thi vare og samtliges Sønner hans Medborgere og Brødre; han var uden Eensidighed, som uden Partiskhed; ligesom han uden mindste Hensyn til Navn, Alder, Stand, Forbindelse, politisk eller literarisk Forhold, Yndest eller Meeningssect viiste enhver det Venkab, og begierlig nyttede Leiligheden at yde ham den Roes, han troede ham at tilkomme; saaledes vandrede han Haand i Haand med Naturforskeren, som med Oldgrandskeren, med Digteren, som med Historikeren. Videnskabsmændenes Held, Hæder og Ret var ham Fædrelandets; var ham uendelig dyrebare, end hans egne.

Letteligen — vilde maaskee Oldingen nu afbryde med Taciti Ord: lettelig vil jeg troe ham en god, gierne en stor Mand; kun den mageløse, den eeneste, han forkyndes af Eders Sorg, kan jeg Menneskeheden til Vre endnu ikke erklære ham for. Da, da ville vi nævne Suhms usfatteerlige Velgierning, den ligesaa anseelige som udsøgte Bogsamling af mere end 100000 Bind, brammende med Naturvidenskabens og Oldgranskningens allerkostbareste Bøger, riigt i de historiske Videnskaber, som en Bogsamling til Suhm maatte være, forsynet med de ypperste Udgaver af Oldtidens klassiske Mesterværker, mueligst fuldstændigt

digte i Fædrelandets Litteratur, beriget med et kostbart og kosteligt Forraad af Haandskrifter; sige, at denne høistbetydelige Samling, hans tidlige Ungdoms Anlæg, hans Manddoms dyrebare Omfarg, og hans ældre Dages Yndlingsiid, var helliget til Videnskabsdyrkeres og Kundskabselskeres Brug. Stor vilde uidentviol vor Spørger erkende denne Fortieneste, dog vilde han maaskee erindre, at den endda ikke var mangeløs, ikke den eeneste, at Frankrig heri havde havt en Suhm i den ædle Peirese, om hvem den veltalende Thomas har saa hæderlig sagt: at han gjorde mere for Videnskaberne, end selv den forroste August, mere end de tree fierde Dele af Jordklodens Fyrster havde gjort, da hans Bogsamling paa en Tid, hvori flige Samlinger vare sieldne, og Bøger ikke, som siden, en Overdaadsag, stod alle Kundskabselskere aaben, og han end ikke blot deelte sine Bøger og Indsigter, men og sin Formue med dem. Thi — vilde maaskee vor Sandsiger paastaae — thi være det Suhms fortiente, uforgiengelige Roes at kaldes Danmarks Peirese.

Ofte, ofte, — maatte vi da give til Gienivar — har man adlet dette Hædersnavn ved at anvende det paa vor Suhm; og var det eene hans Lands Nærpaargørende, danske og fremmede Videnskabsmænd, han havde aabnet sin rige Bogskat; var det hans eeneste, eller hans høieste Roes, at Twillingriget neppe eier en eeneste Videnskabsmand, der jo har Føie at

velsigne Lykken, at den gjorde Suhm til hans Sam-
 tidige; der jo har hiin saa høimodigen aabnede Bog-
 skat en betydelig, mangen vel og den største, Deel af
 sin videnskabelige Dannelsse at takke, da vilde dette
 Navn være ham værdigt. Men hiin Noes, saa stor
 den end er, var for Suhms almeenudstrakte Gavnelyst
 alt for indskrænket; Almeenoplysning var hans store
 Tanke, hans store Ønske; derfor aabnede han samt-
 lige sine læselystne Medborgere, uden Forskiel paa Køn,
 Alder, Stand eller Haandtering, sin Bogsamling,
 og lod den, uaffrækket af den flette Tak, Ustkønsom-
 hed, Ufetterrettelighed, ja endog Uredelighed alt for
 ofte ydede ham derfor, tyve Aar staae dem aaben.
 Nej! ikke ville vi kalde ham vor Veirese. Denne
 over hele Europa saa hædrede Mand, vidner selve
 Thomas, var lidet kiendt i sit Fædreland; og saa
 maae, saa vil den Mand uundgiengelig være, der kun
 middelbar giennem Bogstuerne virker til sine Medbor-
 geres Oplysning og Fremtarv. Ikke saa var det med
 Suhm; er det ikke over tyve Aar tilbage, vi kunne
 regne en vis Almeenculturs Morgenrøde iblandt os,
 da træffe vi tillige her paa den Tidspunkt, da Suhms
 aabnede Bogsamling begyndte at fremløkke Lyset, at
 tilintetgiøre det Monopol, der indskrænkede Kundskab
 og Læsning til Lærdmanden ene; alle Borgerclas-
 ser, alle Aldre, alle Køn, naaede denne hans Vel-
 gierning; derfor samlede Oldinge, og Mænd, og Ung-
 lin-

linge, saaledes Lærde, og Krigere, Borgere og Udlændinge til hans Jordefærd! derfor, o det sande, o det høistbetydende Symbol! — derfor befrandsedes hans Kiste af en barnlig quindelig Haand til et Sindbillede, at ikke blot hvert Køn og hver Alder, men og de kommende Slægter i ham erkjendte en Belgiorer. Ja det er du, o Suhm! det vilde, det skulde du være, havde du end ikke ved hiin ærefulde Handel, hvor — som en værdig Talsmand af din Roes, saa skönt, som sandt har sagt — mere Fædrenelandets og Oplysningens, end egen Fordeel havde for Die, ligesom indsat Fædrenelandet til din Arving, overladt det at aagre med dine omhyggelig samlede Skatte; selv da vilde du fortjene det herlige Vidnesbyrd: at, skulle reen Oplysning, Lykke og Dyd, denne sande Treenighed, nogen sinde see deres Tempel reises iblandt os, da var det dig, uforglemmelige Suhm, der ved høimodige Opoffrelser lagde dens Grundsteen.

O saa hædrer hans Minde, — seer jeg nu hiin strænge Sandsiger, henrevet ved den herlige Følelse af det sjældneste Mennekesterværd, tage os Ordet af Munden — thi vel maae I erkjende i Suhm en større meere mageløs Belgiorer, end om han havde beriget Eder med Skatte og Lande, da han skænkede Eder Oplysning, Staters, som enkelte Mennekers, eeneste Hæder og Held. Men er det ved Skuepenge og Krandsse, ved Sørgeoptog og Mindehvitideligheder, I kunne
ære

ære en Suhm! I vidne jo selv, hvor ubetydeligt alt her i Skyggernes Land sligt Skyggeværk var i hans Dø! I sige jo selv, at han, i det Gode, han virkede, søgte sin Virksomheds eeneste Løn. O thi yder ham denne! hans Hædersminde være hans Fødeland! taknemmeligen modtaget, omhyggeligen beva-
ret, ivrigen pleiet, og gavnligen anvendt vorde hver Gnist af Oplysningens prometheiske Ild, som Eders Suhm nedbragte fra Himlen. Oplysning vorde Barn-
dommens sande Ledsgning, Qvindens skønneste Pryd, Mandens helligste Tars, vorde Borgens Stolthed og Hyttens Fred, række Arbeideren Haand i hans Værk-
sted, og gaae ved Landmandens Side bag Ploven! paa sand og almeen Oplysning gienkiende man efter Aarhundrede endnu det Folk, der engang har eiet en Suhm.

Medborgere! fra en ikke mindre stræng, ikke min-
dre ubøielig Dommer, end vi tænkte os hiin Olding at være, fra den retfærdige og ubestikkede Fremtid have vi samme Tilraab at vente. Ikke behøver den vore Sørgehitider og Minder for at paaafkionne Suhms Værd; i det herlige Pantheon, Videnskabernes udsødelige Nige, har han selv ved sine Værker, og end mere ved sine Handlinger reist sig et uforgien-
geligt Minde; hans Hæder kunne vi ligesaa lidet for-
øge som røve. Men jo mere levende den erkjender, hvad Suhm gjorde for os, jo strængere vil den fordre

os til Regnskab, hvad vi gjorde for ham; og vee! vee os da, om vi findes uerkiendtlige mod den Mand, vi gisre Fordring paa saa udmærket at paaskjønne, hædre, og takke! Vee os, om vi forglemme, at den eeneste ham værdige Skjønsonhed, Hæder, og Tak er, at vi stadigen hufomme, troeligen følge, hvad han ved Lære, og end meer ved Exempel indskjerpede os: at elske Fædrelandet fremfor Alt, i Sæders Forbedring og Kundskab's Udbredelse at viise den ægte eeneste Fædrelands Kierlighed, og til at opnaae dette store Maal agte hver Nøie, hver Bekostning, hver Opoffrelse ringe. Kun saaledes kunne vi virkelig takke, værdigen hædre vor Suhm! kun herved kan han vorde vor Hæder, som han stedse vil vorde vor Længsel.

Philip Rosenstand Goisse.

Født 1755.

Kammeraad og Committeret i Generaltoldkammeret.

Blandt adskillige for det meeste ved Selskabsheftider holdne Taler, udmærker sig uden Tvivl især hans tvende, særskilt aftrykte og som Manuscript for Venner udgivne, Sørgetaler over hans Ven Advocat P. H. Aagaard, og over Geheimeraad og Statsminister Scheel; af den førstnævnte ville vi h. r. affrive følgende Sted til Prøve.

Har denne Deel af min Tale, ved at opvække Høiagtelse for vor Aagaards herlige Daad, som Statens Mand, opmuntret vor unge Medbroder til en gang at blive Danmarks rettskafne Borger, da skal Erindringen af hans Handlinger, som Menneske, være en Veileder paa Dydens skønne Bane, thi Dyden kiendes ikke af det unge og ubesmittede Hjerte uden at vinde sig Hengivenhed.

Naturen synes at sige, at Væns Pligter imod Forældre aftage i Forhold til den mindre Omhue, den mindre Forsorg, som den tilvorende Alder oppebærer af disses Hænder. De borgerlige Love have været nødte til at give Regler i Overeensstemmelse med disse Grundsætninger.

Men — denne Tilladelse bliver ubenyttet af den fromme unge Mand, og ved sit Exempel lærer

Aa-

Alagaard, at den værdigste Borger i Staten er den
lydigste Søn i en god Faders Huus.

Efter en lang Tid af Embedsaar, og under
Svagheds mange Besværligheder, var det hans Fa-
ders kæreste og tilsidst hans eneste Selskab at omgaaes
sin Søn, og det var Sønnens vigtigste Pligt, at bi-
drage til Faderens Nøjsomhed. Ingen Forlystelser,
intet Selskab kunde forlede ham til at unddrage Fader-
ren eet eneste af de Dieblikke (man tage mine Ord i
den allernøieste Forstand) som denne ønskede hans Nær-
værelse. Han rev sig løs fra vore venstabelige Arme,
for at ile denne sin Pligt i Nøde. Han fulgte Fa-
deren overalt, og medbragte den sømme Omhu for
hans Velgaende. Uagtet mange Forretninger, uag-
tet eget svage Helbred, var han altid ved Faderens
Side, naar Sygdomme tvang denne til at søge Leiet.
Med den eene Arm understøttede han det svage Lege-
me, med den anden Haand tilbragte han ham Bedø-
qvælgelse. Dette hæderlige, men besværlige Kald va-
retog han indtil det Dieblik, da Faderens Betsignelse
havde paa de døende Læber, og Hiertet fuldt af Til-
fredshed med Sønnens Hengivenhed og Venstak gav
efter for Tidens og Svaghedens Magt.

Hvor lidet maatte vi kiende Mennesket, dersom
vi vilde paastaae, at det ikke er forbundet med Bes-
sværlighed, naar den syrige Ungdom skal vandre med
den frøbelige Alderdom. Dennes Gang er langsom,
den

den segner under Byrden af de Besværligheder, som Sielen ei har Munterhed nok til at ophielpe. Dens Ideer kunne ei stemme med den muntre Ungdoms, der iler med en hastig Fart. Og dog — hvo skulde troe det, vidste vor Aagaard saaledes at nedstemme sin Aands Munterhed, at indrette ethvert Skridt saaledes, at Faderen maatte troe, at det var en medaldrende Ven, der gik ved hans Side, og ikke en ung Mand, som understøttede ham.

I en Tidspunkt (jeg sørger ved at sige det) da man troer, at Ungdommen ved en stor Grad af Frihed forledes til at glemme Pligterne imod Alderdommen, skulde nogle maaskee overtale sig til at troe, at jeg maler et Ideal, da jeg troligen afbilder min Ven! O! at jeg kunde gikre det med saa levende og lyse Farver, som han fortiente! O! at min uvante Haand kunde udtrykke den Ynde og Skønhed, som oplivede enhver af hans sønlige Handlinger, da skulde dette fortryllende Billede henrive Ungdommen med Lyst til at ligne det.

Hvo veed, hvor mange af Eder, vort Selskabs Unglinger! skal engang blive den svækkede Alderdoms Trøst? hvo veed, hvor kort eller længe den sørgende Fader eller grædende Moder vil byde Eder at tage Deel under Byrden? Skulde da Eders Skuldre smerte under Alderdommens tunge Paahvilen; skulde Knæerne bøies under Begten af de mange Pligter, som be-
tynge

tynge Eder, da send en Tanke til Aagaards Minde, og den skal komme beriget med Kraft og Opmuntring tilbage.

Harde jeg end ingen Afkomst til at forlange min Vens Minde bevaret inden disse til Ungdommens Forædling indviede Vægge, da vilde denne eene af de mange gode Egenskaber, som tilhørte ham, give mig Rettighed dertil.

Noget af min Gæld har jeg betalt til Eder ved at nævne Aagaards Forhold mod sin værdige Fader, men alt for meget lod jeg staae tilbage, naar jeg stiltiende forbigik de Midler, hvorved han dannede sig til at blive dette Mønster paa sønlig Kierlighed.

Saa snart hans Forstand var moden nok til at indsee, at de menneskelige Lidenskaber ligne hiin rindende Elv, som dæmmer med behørig Forsigtighed, driver de største Berker, men overladet til sig selv bortskyller alt med dens ødeleggende Fart, bliver det hans Forsæt at underkaste dem Fornuftens kloge Herredømme. Han begyndte med at undertvinge sine Ønsker udi ligegyldige Ting, for at faae Færdighed i de vigtigere. Hans vigtige Ømner stod ham bestandig for Tanken. De vinkede ham tilbage, naar han veeg til Side enten kaldet af den uskyldige Munterhed, eller indbuden ved Venskabs Overtalelser. Blodet løb hastig i hans Arter; Nerverne havde den fuldeste Elasticitet, hans Temperament var altsaa langt fra den

Rul-

Kulde, som giver Mennesket en Dorskhed og Ligeegyldighed mod Lidenkabernes Virkning. Tidligen modsatte han sig deres Magt, thi han vidste, at den unge Green bries lettelig, men den ældre Stamme staaer uroffet. Denne Lidenkabernes flogte Bestyrelse, under Forstandens Herredømme, havde den meest velgjørende Indflydelse paa vor Aagaards hele Vandel. Den gav det Venskab, som han indgik, en evig Varighed.

Godmodig og tjenstfærdig mod enhver, som søgte og fortiente hans Omgang, ansaae han Venkabets egentlige Pligter at være saa mange, at de ikkun kan udøves imod saa. Den Liighed i Tænkemaade, den Overeensstemmelse i Følelser, den Hengivenhed for sin Ven, den uafsladelige Omfarg at forekomme dennes Onsker, dette, som udgør Venkabets Glæder, kan det være fælles med mange? I Sandhed, den kiendte hverken Venkabs Værd eller dets Pligter, det sværger Troskabs Eed til mange, og han lærer hastig, at Venkabs gølge Navn er mindre end intet for det ædle Hierte.

En af Alderdommens Verdsligvise, jeg mindes nu ei hvilken, har givet den vigtige Regel: "Prøv næie, før du slutter Venkab. Naar du har sluttet det, da betroe dig aldeles dertil." De sætte Pligterne i en omvendt Orden, som imod Philosophens Bud, prøve først, naar de have elsket, og elske ikke, naar

naar de have prøvet. Betænk dig længe, om du skal antage nogen iblandt dine Venner. Naar du har giort det, saa kient ham din gandske Fortrolighed, tael ligesaa frit med ham, som med dig selv." Paa denne Grundvold byggede vor Aagaard sit Venskab, derfor kunde ingen have en trofastere Ven end i ham.

Venskabet, denne himmelske Gratie, har dette tilfælles med enhver Skønhed, at foruden de Undigheder, som bemærkes af enhver, besidder den sine Træk, som Kienderen allene kan beundre. Oprigtighed, Bestandighed, Fortroelighed ere Egenskaber, uden hvilke intet Venskab kan bestaae, men det forskjønnes i Forhold til den større eller mindre Grad af Forekommenhed, den stærkere eller svagere Grad af Agtsomhed, som den ene Ven viser imod den anden.

Frygtede jeg ikke for at forøge de endnu nye Smærter hos de Venner, som Aagaard med Rette kaldte sine, hvor mange Veriser kunde jeg da her anføre?

Hvor varm, hvor nidkær, naar hans Ven blev forurettet? hvor omhyggelig, naar han leed, hvor deeltagende, naar han sørgede? I Kummerens Dage, da var ethvert Dieblis, som tilhørte ham, indviet til den sørgende Vens Trøst. Ofte har jeg seet, og selv har jeg erfaret den synderlige Omhyggelighed, hvormed han udtænkte, og tilveiebragte de Midler, som kunde lindre den sørgende Vens Lidelser. Ved hans

Be-

Bestræbelser formildedes den fortvivlede Sorg til den Mennesket anstændige Bedrøvelse.

Med hvor reen, hvor høi en Glæde deeltog han i enhver Behagelighed, som Skaberen lod tilflyde dem, med hvilke han havde aflagt Eed for Venskabet's hellige Alter? Han søgte sin Vens Glæde meere end sin egen, eller rettere: han kiendte ingen Glæde større, end sin Vens Lyksalighed.

Vestod maaskee hans venkabelige Kreds af Mennesker, om hvilke man kunde sige, hvad man fortæller om Soelblomstret, at det lydig vender sig efter Solens forandrede Gang? Var han maaskee selv liig den Plante, der aabner eller trækker sig sammen i Forhold til andre Legemers Nærværelse eller Frastand? Jeg vil lade ham selv tale. Mere end engang har han tilstaaet, at hans Venners Oprigtighed, og deres frie Sandhed havde advaret ham og hindret ham fra mange Feiltrin. Han viiste mig ofte, hvorledes disse have givet hans Siel en Stemning, som han med Erkiendtlighed søgte. Og — jeg tør opfordre enhver af hans Venner til at aflegge deres Vidnesbyrd. De skal bestyrke hans og mit Udsagn, at han uden Fortrydelse modtog de Erindringer, og udfaarede de Meninger, der afvege fra hans, naar han fandt dem grundige.

Den vandrer en fiedsom Gang igiennem Livet,
der ikke ledsages af Venskab, men dette flygter, naar
Dyden ei maa gaae ved dens Side.

O! Brødre, vort Selskabs Haab! indvier Eders
unge Hjerter tidligen til Venskab ved at hellige dem
til Dyden, og indvier dem til Dyden ved at aabne
dem for ædle og rene Følelser. Inden Venskabets
tætte Hægn beskiernes Eders Ungdom, blomstrer Eders
Manddom. Under dets behagelige Skygge skal Eders
Alderdom engang grøges. Venskabs stille Suk skal
engang hædre Eders Grav, som de nu ere Aagaards
Minde.

C. F. D i c h m a n n.

Født 1765.

Lærer ved Søeacademiet.

I den af ham udgivne Samling Sæetaten ic. vedkom mende (Kbhvn 1801) findes trende af ham ved den gernerste Medailles Uddeeling holdne Taler. Af den første blandt disse, Christian den fjerdes Minde, som vi, ogsaa for Ænnets Skyld, ønskede at kunde meddeele heel, nødes vi ved Rummet at indskrænke os til at meddeele Indledningen.

Oste griber Historiens Muse Penselen for at male Neroner; og skrækkes. Endnu oftere udkaster den Træffene til Sardanapaler; og væmmes. Men derimod: hvor oplives den, naar Tidens sparsomme Haand leder den imøde en Regent, som var en Fader for sit Folk og en Skræk for dets Fiender; som elskede Videnskab, og selv besad den; som lønnede Fortjenester, og selv havde dem; som med Scepteret i Haand drog den rigtige Grændselinie imellem Monarken og Despoten, imellem Folkevennen og Folkeslaven, imellem Helten og Erobreren.

Medborgere! saadan Tyrste var Danmarks fjerde Christian. Og dog leder jeg forgieves paa vore Torve efter hans Vreminde: dog savner jeg den Digter, som forevigede sig ved at synge ham: dog kiender jeg

jeg ikke den Taler, som overantvordede hans Daad til Efterverdenen.

Have da Danske fornægtet sig selv? Lyde da Taknemmeligheds bebreidende Klager forgieves fra Norges Klipper? Og skal jeg, den ringeste blandt Norges Sønner, være den, som afbetaler en liden Skierp paa den store Gæld, mit Fædeland skylder sin Belgierer? Hvo er da jeg, at jeg vil prise en Mand, som den store Gustav erkjendte for sit Mønster? Hvo er jeg, at giennem min Mund skulle gientages de Vidnesbyrd, som endog fierne Tænkere afslagde om ham: "at han døde, som en af Verdens største Mænd, og som Samtidens største?"

O! i Sandhed, jeg skræktes tilbage for min Forvovenhed! Følger jeg ham til Valpladsene: — jeg seer ham der mellem Fiendens forgiftede Rugler; i Spidsen af de Stormende; i Klyngen af de Riempende. Jeg seer hans ædle Blod at rinde, medens han med egen Haand udgyder Fiendens; jeg seer ham selv at ordne Slaget, og selv at befiele det: jeg seer ham at være blandt de Seirende den Førreste, og iblandt de Viggende den Sidste *).

Følger jeg ham til Retsfærds høitidsfulde Helligdomme: — han staaer der som Lovgiver, omringet af et tillidsfuldt Folk, som lytter paa hans retvise Domme.

*) Elang. p. 294.

Domme. Han staaer der; — og Bedrageren blegner; medens hans Skarpsind opdager Undersunds fiintspundne Væv; og Partiaanden forstummer, medens han, ublendet af Jordoms Gisgletys, høier Ahnestoltheden; og Egoisten skjuler sig bestemt, medens han paa Dommersædet frakender sig Fordele, Despoten uden Blussel Kulde rane *).

Gaaer jeg til Musernes Templer: — jeg gtenfinder ham der, ikke i Forgaardene, men i det Sinderste; ikke som Lærling, men som Lærer. Han taler ikke blot med de Lærde deres Sprog og med Udlændigen hans Modersmaal: han præger ikke blot i hver Linie fra sin Haand Mandens Sielestyrke, Tænkerens opklarede Aand, den Sprogkyndiges Regelmæssighed, og Humanistens Smag; men i de offentlige Læresale tager han endog (ikke som Tilhører, men som Medarbejder) Deel i de dybsindigste Undersøgelser: han skaber nye, og udvider ældre Opfindelser, og overalt, hvor mit Øie vender sig, er det omringet af Stiftelser, han indviiede Oplysningen; Indretninger, han helligede Videnskaberne; Kunstnere, han bestee-

*) Man erindre sig den friske og rosentranske Sag, og man glemme ikke, at Christian ofte sad fem til fem Uger hver Dag i Retten; at han dømte seld, og at han ofte dømte mod sig selv, og endelig: at Sagerne kappedes om at faae deres Sager frem, naar han sad i Retten.

de, og Verde, han afstøffede Bærker, der gjøre Literaturen Ere *).

Besøger jeg ham i Kabinettet: jeg frydes der ved det siældne Syn af en selvvirkende Statsstyrer. Hvert Brev til de høiere Embedsmænd, hver Forskrift for Gesandterne, hver Lov for Folket nedskrives han med egen Haand. Hans hele Liv svinder hen under heldbringende Syssler. Han nærmer sig Graven. Men Dagen gryer, og — den oprindende Morgensoel bestraalet hans graa Huse i det lønlige Arbeidskammer. Kun fem Timer levner han Svønen, de øvrige ere Menneffeligheden helligede. Han er svag og mødig; han kan intet Skridt gjøre uden Ledfager. Men han læser og besvarer dog hvert Bønsskrift, der rækkes ham; og først tre Dage, førend Døden falder, tyer han hen til det vederqvægende Sygeleie. Kongernes Sæder — saaledes falder man ham i Europa; og den Afgælte, han overalt har erhvervet sig, berettiger ham til dette Navn. Han knytter Forbund med Wiisdom, bryder dem ikke af Egennytte, og undviger dem ofte af Klogskab. Derfor kappes Tyrsterne om at vælge ham til Fredsmægler; og man tilstaaer, at hvo der — jeg vil ikke sige, efterligner, men blot forstaaer ham, har gjort Fremgang i Statsvidenskaben.

§ 2

Slut

*) See især El. p. 1412.

Gler mit Blik hen over Danmarks Sletter, over Norges Fielde: — det møder der en Række af skønne Steder, som bramme, Templer, som optaarne, og Bygninger, som reise sig til hans Ere.

Spørger jeg om Skatkammeret: — det er fyldt; men ved Guldet, hvoraf det straalere, hænger ei Enkelt og de Faderløses Taarer. Det er en rund Gave af Faderens vise Sparsomhed, glemt til de stormfulde Dage, naar Uveiret drager hen over hans Børns Huse.

Vandrer jeg om blandt den hæderlige Folkelasse, som fiern fra Thronen saa let glemmes, skændt den i sit Ansigts Oved støtter den: — O Gud! fast hemme Taarene Gangen af min Tale. Jeg seer Christian, naar det rygtes, at han nærmer sig Stæderne eller Landsbyerne: jeg seer Store og Små at klynge sig om ham med den inderlige Fortrolighed, som drager Barnet til Faderen: jeg hører de Betsignelser, som takke ham for hver majsom Nat, han vaagede, for hver Fare, han ikke unddrog sig, for hver heldbringende Tanke han undfangede og til Folkets Vel bragte til Modenhed. Jeg seer ham, hvorledes han i sin høie Alderdom vennelselig staaer mellem mine Fædre, de trofastmandhaftige Nordmand, og overvældet af de store Siæles kierefte Følelse, af elskelig Taknemmelighed, græder over deres Fædrenelands: Kierlighed: hvorledes han i disse sørgelige Dage lader Flaaden gaae
til

til Norge, for at vaage over de Skibe, der bringe det Jødevarer; og da ikke allene Rigsraadet, men endog Dronning Kristina selv, undres over, at han (den grantseende Statsmand) blotter, bestormet af saa mange Ulykker, Berne og Kongestaden selv for Forsvar, hører jeg ham kun svare: "jeg kan ikke dertil. Gud faaer at raade; men mine hulde Nordmænd skulle ikke sulte." Og naar jeg nu erindrer mig, hvor han arbejder for at bryde Landmandens Lænker: hvor han kiemper for det forarmede Folk mod Lehnssystemets blodsuende Hydra: hvorledes han ikke unddrager de saa kaldte lavere Stænder Oplysnings Gaffel, men tvertimod sørger omhyggelig for, at den velgivende maae blusse for dem: hvorledes han ofte i hele Maaneder ombytter Palladset med Hytten, for at vogte paa Algerdyrkningens Fremme: hvorledes han ærer den offentlige Stemme, og langt fra at quæle den, staaer endog selv frem, og forsvarer sig som Medborger, mod den: hvorledes han aabner Betleren den samme Udgang til sig som Ridderen, saa at de alle, fra Bonden i Vadmelet til Stormanden i det guldbeslagne Fløiel, tye til ham, naar de trykkes; for at hvile under hans Retferds Varetægt; til ham, naar de tvivle, for at hente belærende Raadførsel; til ham, naar de under Vanheld lide, for at søge hjælperig Deltagelse — O! naar jeg betænker alt dette: hvorledes turde da jeg driste mig til at skil-

bre

dre Christians Kierlighed til sit Folk og Folkets Kierlighed til ham *)? Nei! af mig Medborgere! vente I ingen Lovtale over — jeg vil ikke sige denne sieldne Fyrste — jeg siger det dristigen dette sieldne Menneske. Du ædle Olding! grib du den Pen, du af Gratiernes Haand modtog, da Absalons Billede stod vinkende for dig! Her kalder et mere befielende; og i det du præger det paa Papiret, og forhøier Glandsen af din Udsødelighed, skal jeg ærbødighedsfuld skue til, og skjult mellem Mængden af dine Beundrere, skal jeg frydes ved, at Danmark havde Konger, som fortiente at prisess, og Mænd, som hædrede det ved at prise dem.

Men jeg er, ædle Medborgere! efter Foresattes Bud forpligtet til at træde i Dag frem som Taler; og hvilket Emne burde jeg da heller vælge end Christian? Staaer jeg ikke for en Fyrste, som med Stoltshed regner ham blandt sine Oldesædre? Seer jeg mig ikke omringet af Søekrigere? Og bør jeg ikke, i det jeg taler, tænke mig omsvøvet af Christianes forklarede Aand? Thi seer han tilbage til Udsødeligheden og det elskte Danmark: hvilket Sted inden dets Enemærker skulde han da i Dag hellere skue ned over end dette:

*) See Schlegels Saml. p. 139. Sl. p. 1384.

dette; han, hvis huldreste Glæde var Søekrigerens stigende Fuldkommenhed.

Ja — fra dette Sted burde hans Roes lyde, var han end forglemt af det øvrige uskionssomme Danmark. Og skulde da paa mig — jeg som allerede flere Gange værdigedes at føre Ordet i unge Søekrigeres Navn — skulde da paa mig hvile trykkende den Breidelse, at jeg opoffrede et af deres kiereste Ønsker, for at skaae min egen Forsængelighed? Skulde jeg da forstumme, fordi jeg bluedes ved ikke at kunne vinde Hæder ved at tale? Nei! adlydende min Pligt, gaaer jeg, unge Søekrigere! Eders kaldende Ønsker imøde, og tale skal jeg, skiondt stammende.

Men hverken min Tone eller Anledningen, hvori jeg taler, tillader mig paa engang at fremstille Helten og Statsmanden, Landsfaderen og Videnskabsmanden i den fulde Glæde. Jeg kan kun kaste et flygtigt Blik ud over den Sandhed: at for Søekrigeren bør fierde Christians Minde være usorglemmeligt. Men i det jeg frembær Eder min gode Villie, lig Armodens Offer, støttes jeg ved den Overbeviisning, at den Taknemmelighed, som i Eders Barm brænder for Eders Kunstes omme Pleiefader, trænger ikke til at opløses af Veltalenhedens Ild, som det ikke var givet min uindviiede Haand at tænde.

Vel:

Velan! følger mig da! Jeg skal vise Eder Chri-
 stian ude og hiemme, paa Havet og i Musæet, i
 Bærkstederne og i Kabinettet; og hvad enten I see
 ham at føre Noret eller Penselen, Sverdet eller Vas-
 seren, Vilen eller Pennen, saa skal han dog føre en-
 hver af dem for Danmark.

F. H. G u l d b e r g.

C. f. Bd. 462.

Blandt hans deels særskilt udgivne, deels i adskillige Tidsfrister aftrykte Taler, meest holdne paa Skole- lærerseminariets Høitider, vælge vi her den til Ribers Minde, tildeels fordi den kan afstrykkes heel.

Det er lærerigt for Forstanden og trøstende for Hjertet: stundum at omvandre iblandt de Høie, der hæve sig over vore Bortgangnes Støv, og der nogle Die- blikke at dvæle under alvorlige Betragtninger. Sindet vorder veemodigt, naar vi se de mange Faldne, af hvilke nogle bleve bortrevne ved det første Skridt paa Livets Vej, Andre segne midt i det meest daadfulde Løb, og atter Andre lagde sig først roligere til Hvile ved Banens Ende. Sindet vorder veemodigt, naar vi træde hen til Dens Støv, vi med frelst Samvittighed ikke kan hædre; naar vi mindes det Gode, han forsømte, det Onde, han fremmede; og mindes, at han bortfaldtes, inden han fik Tid til at udlette den Uret, der nu raaber Hævn over hans nægtede Hvile. Sindet vorder veemodigt, naar vi med høitidelig Vrefrygt nærme os til den Edles Gravhøi; mindes, hvad han var; sukke, fordi han er ei mere. Sindet vorder veemodigt, naar en affides liggende, fredet og pyntet Grav tilraaber os: at i den jorbedes

en

en Mand, der var elsket, medens han levede, og end elsket, skøndt han alt for rum Tid siden vandrede heden. Men just under en saadan Sindsstemning vorder Hjertet bølligt til at modtage varende Indtryk; og af Marmorstøtten paa den Riges eller Stormandens Støv, af Trækorset ved Armes Hvilested, af Rosen over Bennens Grav, af Alt skænkes os da mangen en gavnende Lære.

O! det kan i alle Livets Stillinger, under alle Dagens Kaar, for enhver Dødelig være lærerigt og trøstende, af og til at gjøre en eensom Vandring til de Bortgængnes Boliger.

Glæden vil ikke, skrækket, flye den Glædes Die, fordi han der ofrer eet Dieblis til mandig Eftertanke. Det maatte da kun være, fordi han i en alvorlig Time nøiere veiede sin Glæde paa Sandhedens Bægtstaaal, fandt dens Værd indbildt, og nu forfæstede den. Men aldrig vilde han angre den tidligere Prøven, der vogtede ham for en senere og tifold tungere Fortrydelse. O! han vilde langt mere prise denne, Alvor helligede, Time; han vilde tiere rive sig løs fra den larmende Kreds, der forstyrrede ham i roelig Overveielse, tiere flye eene til de Dødes Hiem, hvor vi saa got kan lære at bruge og at nyde Livet: at arbejde for at vinde Ret til at søge Glæden, og glædes for med ny Kraft at kunne arbejde. Og, var hans Glæde fortient og ægte, o! da vilde den snart i en
langt

langt Skionnere Skikkelse vende om til den, for eet Dieblif mørknede, Pande; selv imellem Gravene vilde den omsvøve ham, blid og tryllende, som den første Gang nedsteeg fra Himlen; Tanken, at han ogsaa eengang giemmes i Jordens Moderflod for Sorg som for Glæde, vilde gjøre ham det vigtigt, at nyde værdigen hver Fryd, der sendtes ham fra Glædens milde Giver.

Den, der, misundelig over andres Held, og utilfreds med sin egen Skiebne, finder Jorden at være en sorgelig Ørk, maatte, ved alvorligt at skue de Hedengangnes Grave, mindes: at, som alle disse Indvaanere nu have naaet deres Maal, skulde og han eengang naae det. Denne Forvisning, som især her gaves ham af tusinde Forgængere, maatte, i Forening med den Tanke, at hans Døne ligesaavel kunde endes i Dag, som i Dag eet Aar, gyde Liv i de døende Nerver og Blod i det kolde Blod. Inden det blev for seent, maatte han bestemme sig til at nyde de gode Ting, han nu vilde finde ogsaa sig tildeelte. Utilfreds maatte han vel vende tilbage, som han kom; men ikke med sin Skiebne, ikke med Gud; nei! med sig selv. Og vel da det Dieblif, der fremkaldte denne Forandring! o det skal af ham og hans Kreds tidt worde velsignet!

Ogsaa den, der har Grund til at sørge og vædes sit Brød med Smertens bittere Taarer, ogsaa han kan
imel-

imellem Gravene finde den Trøst, han overalt for-
giæves søger. Mangen Broder, der fordum leed,
endog under haardere Byrder end han, hviler nu her;
og trindt om Hvilestedet er saa tyst, saa roeligt. In-
gen Klage lyder mere; intet Suk hæver sig tiere.
"Saaledes" — udbryder han, efter de Diebliffes
vældige Taushed — "saaledes skænkes ogsaa Dig
"eengang Fred efter Ufred!" Og ledsaget af Taal-
mod, der lærer os at bære og vente, iiler han tilbage
til sit Hiem og sin Sorg, lider — men smiler under
Lidelsen.

Den Miskiendte, der med ærligt Hjerte van-
drer Broderen imøde, men foldt vendes Ryggen, for-
di der trindt om ham svæver en fiendsk Taage, som
det er hans blandede Medbrødre vanskeligt at gien-
nemtrænge, den Miskiendte forlader Gravene med
den Trøst: at Alt vil vorde klart, naar denne Taage
med ham ophører. Det synkende Mod hæves. Tro
sin eengang fundne og eengang svorne Pligt, gaar
han nu roeligt hen ad Banen, fremmer Ret, og af-
værger Uret; skændt han forudseer den Skygge, som
derved vil kastes over hans Handlinger. Og hver
Gang, han føler sin Lyft svækket og sin Iver fisllet:
hver Gang, han føler sig nær ved at bukke under for
den Modstand, der overalt møder ham, iiler han at-
ter didhen, hvor han eengang fandt Kraft, og Var-
me, og Mod; og hver Gang vender han seirende til-
bage.

Men

Men ogsaa Lykkens Yndling, der danser paa tornefrie Roser, og vugges i tryllende Glæders Skjød, ogsaa ham er det gavnligt, stundom at dvæle imellem de Dødes Boliger, og vinde mandig Eftertanke. Han vaagner af den forkiælende Slummer, der røvede Staa-
ten i ham een virksom Borger mere; han mindes: at det engang bør ham med at vorde Støv, og at da selv Monarkens Støv ikke er bedre end Slavens. Han nødes til at fremkalde for sin Tanke Alt det, der hører til roeligt at kunne sove den lange Søvn; og, ved at skue sin Brøde, viner han sin Pligt, og hyl-
der han sin Pligt. Hver Gravhøi tilraaber ham: "endnu er det Tid, men snart maaskee ikke mere!" Han forlader dem med Alvors langsomme Skridt. Forhadet er ham det Hiem, der aldrig saae hans Daad til Brødrenes Gavn. Hver Aften, hver Morgen, ved hvert Timeslag, lyder det for hans Øre: "endnu er det Tid, men snart maaskee ikke mere!" og denne Barsel, han modtog imellem Gravene, skal herefter aarle vække ham til gavnlig Virksomhed og silde lægge ham til velfortient Hvile.

Og lad Ynglingen, der, beruset af Lysternes Trolddom, vover sig ud paa det veiløse Hav, imellem hvis flugende Bølger Tusinde lede Skibbrud for ham, lad ham træde hen til de Dødes Boliger! lad ham der vorde fortroelig med Tanken om den sidste Regnskabs Stund! lad ham nærme sig til den kiendte Grav, som
 Kiu-

Kiuler det Offer, der, rast og fyrig som han, faldt i Ungdommens blomstrende Dage! og, skrækket, flyer han om til den rolige Bred, han forlod, og stod Fare for aldrig mere at finde.

Lad Manden i de Dieblikke, da Leilighed aabnes ham til, ved ikke retsfærdig Klogskab, at berede Huustroe og Børn et bekymringsfrit Liv, naar han ei selv mere kan sørge for dem, lad ham i de Dieblikke vandre didhen, hvor de Hensarne sove sødeligen! lad den alvorlige Fred, der omsvæver disse Steder, stemme hans Siel til gavnlig Eftertanke! lad ham der mindes: at Fædres Dyd og usmittede Navn, men ei Fædres Guld, arves af Børnene i tredie og fjerde Leed: at den Retfærdnes Slægt endnu aldrig saaes forladt her paa Jorden: at den Fader, der efterlader Sønnen sin Religion, sin Kundskab, sin Erfaring, sin Dyd, gaaer langt roligere ned i sin Grav, og hviler der langt tryggere, end den Fader, der kun efterlader Sønnen de saa uviste, saa farlige Skatte! Lad ham mindes alt dette! og hele Verdens Guld, al Jordens Kostbarheder, bringe ham ikke eet Skridt fra Pligternes hellige Bane.

Og hvor lærerigt, hvor trøstende kan det ikke være Oldingen, stundum at staae tankesuld ved den Grav, der snart lukker sig over hans Been ogsaa! Da vil utidig Sparksomhed og Pengesyge ei saa let herske over hans Hierte. Da vil tyrannisk Stræng-

hed

hed mod de Yngre, der nyde de Glæder, han fordum nød, men kan ei længere nyde, ikke mærke hans Dø. Da vil Frygt for at forlade den Jord, han dog ei magter at gavne, ikke bøe i hans Bryst. O nei! han vil saaledes ende sin Dø, at de Ynglinge, paa hvis Skuldre han skal bæres til Hvile, maae nedsænke ham i Graven, under Taarer og Klager, som en øm Fader, en mild Ven og en trofast ledsager.

Vel Den, vel Enhver, der ofte besøger Eders stille Boliger, I, vore forudgangne Brødre! Oplært for Evigheden og trøstet for Livet vender han tilbage, med Fred i sit Hjerte. Trøstet for Evigheden og oplært for Livet, modtager han tidt deres Bærsel med Glæde, fuldbringer sit Løb i Dag eller i Morgen med roelig Tilfredshed, og lægger sig da fro til Hvile i disse Boligers fredelige Skjgge! Vel ham!

Men — endnu en anden Lære, endnu en anden Trøst vinde vi, ved saaledes at holde Hævd over en fra Fædrene arvet og gavnlig Skik, ved stundum at besøge Gravene. Det er saa sødt at vide sig erindret, naar man ikke er mere. Derfor opreise vi Støtter og Mindemærker, derfor plante vi Roser og Cypresser over vore Tabtes Støv. En yngre Slægt seer denne vor Omhu, følger tidt med os paa vor Gravvandring, og, da Alt dette desuden har noget tiltrækkende ved sig, bliver den vort Mønster tro, saa at vi, naar det bør ogsaa os at vandre heden, kan
være

være forvissede om at vorde besøgte og erindrede i vort sidste Hiem. Dog — skal denne vor Forvisning være det, vi ønske den at blive, være trøstelig, da maae vi og tidt imellem Gravene erindre os selv, om hvad der hører til at leve i kiært Minde; thi bedre, uden dette, at vort Navn og vor Erindring ruller ned over os med den sidste Spade Jord, der tillukker Graven!

Hisset hviler en Mand, der eengang formaaede Alt ved sit meget Guld. Tusinde Hiulpne velsigne hans Støv. Vældige Bygninger, han almægtigen bød have sig, skænke den forarmede Olding Huusly i kolde Vinter, Enken Pleie paa Nødens Dag, den Fattige Arbeid og Binding, den Umyndige Tilflugt og Underviisning, Barnet Ophold og Opdragelse. Og dog staae vi, der kiendte ham i hans Krafts og Sundheds Dieblikke, saa lunkne ved denne Støtte, der udmærker hans Hvilested? Ja! thi vi kiendte ham. Hans vensire og sunde Haand røvede, hvad hans høire og døende Haand gav den Fattige. Ved denne Opregnelse paa Mindestenen af alt det Gode, han efterlod, vil han tiltrygle sig Himmerig, som og den ydmyge Bøn nederst paa Støtten: "Vandrer! Du ofre den Retskasnes Støv een Taare!" skal tvinge Graaden af vort Die. Men nei! tusinde Ulykkeliges Forbandelser raaber høiere end tusinde Hiulpnets Velsignelse. Guldet reisde dette Mindesmærke: Guld det kigbde denne Opfskrift; men, upartisk er Efterverdenen,

denen, Guldet kan ikke tilkjøbe ham Vandrerens hædrende Taare, ikke Borgerens stolte Navn, ikke et elsket Minde!

Og see! ved Siden af det atter et kostbart Monument! Her, hvor Religionen, og Retfærdigheden, og Visdommen, og Haabet udgyde ved Billedhuggerens Kunst Strømme Taarer, her maa vel det bløde menneskelige Hjerte hensinelte i Veemød? Gysden Skrivt forkynder os hans Navn, men — af! at den det ikke gjorde! Hvad hjælper leiet Kunst? hvad den Hær af Baand og Stierner, og udvortes Hæderstegn, der pryde Gravmindets Urne? Vi kiendte ham, som hviler der! O ja! Heldig Fødsel drev ham i Veiret, som Barmen Drivhuusplanten; men, som denne forfælede blomstrer, og forfælede dør, medens Planten under Guds fri Himmel oplækkes ved Storm, og Regn, og Torden, og alle Luftens Forandringer til at vore langsomt, bære moden Frugt og savnet henvisne, saa misdannedes han i Lykkens Arme, qvaldes ved dens Favnetag, og hviler her ubegrædt, medens den Ringeres Søn i Kummerens Skole vorder dannet, gavnlig, hædret, og eengang skal døe begrædt af Mange. Hvad sige nu Gravmindets betalte Taarer? — Han havde Vægt til at afvende Bøld, og brugde den ikke; han havde Magt til at fremme Held, og lod den unyttet hvile; han steg sovende til Hæder, og den Feige ydede ham den, medens han kunde skade;

men nu haaner selv Kryberen det magtløse Støv, for hvilket han fordum bøiede sit Hoved. Hvad ere nu alle disse Hæderstegn om Mindesmærkets Urne? Vidner ere de! Vidner, der fortælle Fremtiden: at han havde Leiligheder i Tusindtal til at udbrede Gavn og Held, men forsømte nogle, og misbrugte de øvrige! Hvad ere nu disse Hæderstegn? De ere ikke Blomster, der indbyde Vandreren til, i Skyggen at hvile, at quæges, og lære at vorde Menneske og Borger! Nei! de ere Tidslær, der bortskrække ham! Han flyer dem; thi did kom han ikke, for at saares!

Sandhedens usvigelige Stemme hidkalder Den, der mellem de Dødes Boliger ønsker, ved mandig Eftertanke, at danne sig som Menneske og Borger, til denne Grav. Intet kostbart Marmor kommer over den der Hvilende. Et simpelt Trækors er al den Prydelse, Vandreren skuer. Men dette Kors bærer den Tabtes Navn, og det er smykket for en Evighed. Kun hans Navn kan hædre det Støv, der skjuler hans Aske; thi dette Navn har fordum en Edel, der udbredede Held i sin Kreds, der var Barnets kæreste Ven, Unglingens huldreste Ledfager, Mandens Trøst og Oldingens Haab. Nævner ham! og Værn græde, Unglinge antændes af Fædrelandskierlighed, Mænd sværge de strengeste Pligter Trofast, og Oldinge signe de sneehvide Haar, der bebude dem: at de med ham snart for evigt samles. Fader fortæller Søn om hans

ret-

retskafne Daad; hans Minde gaaer i Arv til de seer-
 neste Slægter; og at kiende, at hædre ham, vorder
 i Fremtiden der, hvor han har levet og gavnet, een
 Anbefalelse mere for den takkelige Yngling. O han
 lever i kiær Erindring!

Sandhedens usvigelige Stemme hidkalder Den,
 der mellem de Dødes Boliger ønsker, ved mandig
 Eftertanke, at danne sig som Menneſke og Borger,
 til Din Grav, o Kiber! Den Blidhed, der straalde
 fra Dit Afsyn: den viiſe Iver for Brødres Vel, der
 fremlyſede i al Din Daad: det uroffkelige Mod, hvor-
 med Du mødte Fordomme: den overbærende Omhed,
 der vandt Dig Alles Hierter, naar Du med den paa
 Læben haſtede, for at oplyſe, de Fordomsfulde imøde:
 den ſtille Retſkaffenhed, der beſtyrkede hver Lære, Du
 gav: o! Dine mange Dyder leve i evig, kiær og vel-
 signet Erindring! De ere de Blomſter, i hvis Skygge
 Vandrerens hviler ved Din Grav, og dannes til Men-
 neſke og Borger! I Dag for eet Aar ſiden gif Du
 bort fra Lidelse til Fryd, fra Møie til Løn, og al!
 det er for Enhver, der kiendte Dig, ſom Du førſt i
 Gaar foer heden, ſaa levende har Du ſvævet, og
 ſvæver Du for hans Tanker: ſaa bittert er ham det
 Diebliſt, i hvilket han mindes: at Du ikke er længere
 paa Jorden!

Hver Den, der elſker almindelig Oplyſning,
 ſom hidtil var ſaa ganſke forſømt, elſker denne Stift-
 telse,

telse; men hver den, der elsker denne Stiftelse, maa ogsaa elske Dig, henfarne Lærer Riber! Hift og her i vort Fædreland skimtes allerede Lys i den forhen saa raa og udnyttede Klasse; men Du var virksom blandt de Saa, der tændte dets hellige Flamme. Her udspreddede Du med usfortrøden Flid den Taage, i hvilken Dumhed, eller Alvind, eller Niddingsfrygt søger at indhylle almeen Mand. Her lededes af Dig mangen Lærling til Sandhed, Kundskab og Dyd. Her mødte Du med rolig Taal de Vile, Mørkhedens Sønner fra lumst Baghold afskyde mod Lysets Venner. Her vidnede Dit menneskekierlige, Dit pral-fri, Dit retskafne Liv, hvor salig den Fred er, Du spaaede Menneskekierlighedens, de stille Dyders og Rettskaffenhedens Dyrkere. Her levede Du glad ved Nøisomhed; her lærde Du, Selv inderligen overttydet om Din sandden Læres Værd; her leed Du med Trøst i Dit Hierte; her døde Du med Fred og Haab i Dit Die. Evtigt, kiert og velsignet er og være her Dit Minde!

Enhver, der elsker Lyksalighed paa Jorden, elsker og tilbeder Venkskab; men Enhver, der elsker og tilbeder Venkskab, maa elske Dig, henfarne Ven Riber! Som Ven rakde Du hver god Mand Din Haand, og ofrede ham villigt Din Tid og Dine Kræfter; til hvilken Religion, til hvilken politisk Tro, til hvilket Folkeslag og hvilken Stand han saa end hørde.

Com

Som Ven mødte Du hvert Menneske. Som Laster-
 nes Fiende, men den Faldnes Ven, hialp Du rede-
 bou Din synkende Medbroder. Selv til Den, hvis
 Meninger og Handlinger vare saa afvigende fra Dine,
 at Du med ham ei kunde pleie dagligt Venſkab, selv
 til ham bar Du det redeligſte Venneſind. Dine Lær-
 linge vare Dine Venner; deres Sorg var Din; de-
 res Glæde Din; deres Vel Dit; og Hvo af dem be-
 troede Dig ikke ſelv ſin Brøde gierne? Dine Med-
 arbejdere vare Dine Venner, og Ederſ Stiele vare
 ſammenknyttede ved den fuldeſte Sindsovereensſtem-
 melfes Vaand. Langt fra mig, at oprive deres end
 blødende Saar, ved næiere at udvikle dette! — Saa-
 ledes levede, og ſaaledes døde Du. Evtigt, kiært og
 velſignet er og være blandt Venner Dit Minde!

Enhver, der elſker Moralens milde Bud, frem-
 ſatte i et ſkønt og overtalende Sprog, maa ogſaa
 elſke Dig, henſarne Digter, Kiber! Var det end
 ikke ſkænket Din Aand, at være ligemeget Herre ſaa-
 vel over Broderens Fantafie, ſom over hans Hierte;
 at bøie dette ſidſte, var dog dens viſſe Gave. Med
 Smag valgde Du Fremmedes Arbejder, naar de kun-
 de lede til Dyd, Blidhed og Huuslighed; og med
 Smag omplantede Du de laante Qviſte paa Fædre-
 landets Grund, ſaa de vore yndigt op, og loffede
 Mange til at hvile i deres veldædige Skygge. Selv
 i ſeene Dage ſkal den ufordærvede Nø og den plette-
 fri

fri Yngling modtage rørt de gavnlige Bærter, der tryllende leve i Dine Skrifter, og velsigne Dig i Din Grav. Og tifold forhøiedes Dit Bærd ved den villige, og uskrømte, og uegennyttige Agtelse, Du bar ikke blot for Dine Medaldrendes, men og for de Yngres Hoved og Arbeid; thi hvor sieldent findes den hos een Banes Samvandrere! Evtigt, kiært og velsignet er og være blandt Danmarks Digtere Dit Minde!

O J, der kiendte ham som Lærer, som Ven, som Digter — o Brødre! o Søstre! skænker hans Minde, ofrer hans Dødsdag een broderlig, een søsterlig Taare!

Frederik Carl Gutfeld.

Fød 176².

Provst og Sognepræst i Nisminderød.

Af denne, især af geistlige Veltalenheds Værker, berømte
Forfatter, meddeele vi følgende særskilt aftrykte Min-
destale over hans Ven, Læreren Birkner.

Nær ved den Grav, hvor min Ven slumrer, hvor
et af de bedste Hjerter hørte op at slaae og at lide;
nær ved den Grav, hvor fælles dybe Sorg stod tegnet
i saa mange Ansigter ved den Dortvandrede's Savn,
hvor saa mange vaade Dine stirrende fulgte hans klare
Støv, indtil en Smule Jord for stedse skjulte det;
nær ved den Grav, hvor Venkabet stod taus og sør-
gende, og græd over sin Yndling, og under sine Taa-
rer længselsfuld saae op til Himmelen, for der at søge,
hvad det for evig tabte paa Jorden; nær ved denne
Grav staaer jeg nu for at opfylde en Pligt, som Sand-
hed og Erkiendtlighed, som det gjensidige Forhold, jeg
stod i med min henfarne Ven, paalægger mig; jeg
staaer her for at tale om hans Savn, for at hædre
hans Minde. Tung er denne Pligt for mit Hierte,
og dog var det mig tungere, hvis jeg ikke maatte efter-
leve den; o, der gives Dieblikke i Livet, hvor vort
Sind finder Lindring ved at gienkalde sit Tab, ved at
for-

fornye sin Smerte; der gives Dieblikke, hvor Mennesket er lykkeligst ved Becmod og Taarer.

Og I der staae omkring mig, og til hvilke jeg taler i dette høitidsfulde Nu; I, der taase og tungsindige ledsage eders Vens, eders elskte Lærers dyrebare Levninger til Graven; skulde Erindringen om dette Optrin ogsaa i eders Hie atter fremlokke en Taare, da være den eder hellig denne Taare, thi den offres Dyden og Venskabet, den er eders Hjertes, eders Menneskeligheds skionnestes Vidne. Venter ingen Kunst, ingen Veltalenheds Prydelse i mit nærværende Foredrag m. T.! O naar Hjertet taler, tier Konsten, og et Emne som mit, behøver ingen Prydelse uden Sandhedens. Det Sted jeg staaer paa, er høitidelig indviet Religionen og Oplysningen, høitidelig helliget Betragtningen af Menneskehedens vigtige Anliggender, af Venskabets blide velgjørende Dyder; skulde jeg da vel frygte for at tale uhenigtsmæssig, naar jeg paa dette Sted, i Dag taler om Religionens og Oplysningens og Menneskehedens og Venskabets Tab ved vor Birkners Død?

Ja i Sam tabte Religionen en af sine ædelste Dyrkere, af sine værdigste Forkyndere. Oploftet over hine Fordomme, som Overtroen saa ofte udgav for Religion, og ved hvilke den omtaagede Menneskets Forstand, og misledte dets sædelige Omdømme, fulgte han uforrykket Jesu Læres lyse, ædle og fattelige

Forfkrivter uden at fordybe sig i mørke Grublerier om Ting, der ingen Indflydelse have paa Menneskets Held eller sande Nølighed. Hans Religion var Forstandens, var Hjertets Religion; hans Nølighed var bygget paa den faste, uroffelige Grundstøtte, som Sædeligheden reiste den; hans Haab var evigt, som den Gud, paa hvilken det hviler. Ja, Gud, Forsyn, U dødelighed! Store vejgørende Sandheder! I, som ene kan trøste, kan styrke den svage Dødelige paa Livets dunkle Vej; o, I svævede, hulde, som Engle, om vor hvilende Broder; I fulgte med Ham, hvorhen Han vandrede; I skabte Dag, naar det var mørkt omkring Ham, og lysede for Ham i Skiebneens Irregange, og tørrede Taaren af Hans Øie i Kummerens Timer, og hævede Hans Tanke høit op over Død og Grav.

For Ham maatte Gode svinde og Verdener forgaae; for Ham maatte Lys og Liv for evig ophøre. Herved; endnu sølte han sig tryk og rolig; Han vidste, at hans u dødelige Aand ikke forgik med Godes og Verdeners Fald, og at der evige Forsyn, paa hvis Vink Solene svinde hen, og Verdenerne falde, hersker med lige Almagt paa Him, som paa denne Side af Graven. *)

At give disse store veldædige Sandheder det høie Bærd, den faste Visshed for Alle, som de havde for Ham;

*) Birkners samlede Skrifter, anden Deel, S. 158.

Han; at befæste dem med Grunde, der ene vare hented af Menneskets Eddelighed, ikke af uviste Gissninger, dybsindige frugtesløse Undersøgelser om det, der for hvert dødeligt Die er indhyllet i uigiennemtrængelig Nat; fort, at gjøre Religionen til det, den bør være: et vigtigt og frugtbart Anliggende for Forstanden og Hjertet; dette var stedse Hans kiereste Ønske, dette Hans Arbeides og Bestræbelses høieste Maal. Ja, hellige Religion! Aldrig fandt Du en Tolk, der værdigere forkyndte Dig; hvis Læbers Udsagn bar Præget af et renere Hjerte; af! og disse Læber, der saaledes hædrede Dig, ere blegnede og tause; dette Hjerte, der var fuldt af dine store Øvelser, slaaer ikke mere — det brast, og af den ædle, visnende Haand sank Pennen, den ene var helliget Dig, Oplysningen og Sandheden.

Ja Sandhed og Oplysning! hvad tabte ikke ogsaa disse ved den Edles Vortgang! Han, hvis lyse Aand udbredte Klarhed trint omkring sig; for hvis skarpseende Blif Gjordommene stode nøgne og blottede, vare de end indhyllede i den mest skuffende Maske; hvis Stemme opløftede sig vældigt og høit mod deres Herredomme, havde det end Aarthundredes Hævd; Han, der med den sieldneste Skarpsind grandfæde over Menneskets og Borgerens vigtigste Anliggender, og fremsatte sine Undersøgelser i et Lys, der gjorde dem fattelige endog for den eenfoldigste blandt Almuens

muens store Hob — Han, hvis Sprog var ædelt, som Hans Tanke, hvis Pen ene styredes af Kierlighed til Sandheden, ikke af hiin Forsængelighed, eller Trætelyst eller Partie-Mand, eller de øvrige usle, uædle Videnskaber, der desværre! alt for ofte forvandle Undersøgelser, som skulde være Sandheden helligede, til bittere hadefulde Angreb paa Personer, til voldsomme Udbrud af et gloende Hjertes Harme; Han, hvis Frimodighed var rolig og ædel, som det sømmer Sandhedens Ven, men tillige, støttet paa den, fast og urokket som en Klippe i Havet; O Han, denne Oplysningens og Sandhedens ædle Talsmand, er ikke mere. Midt i sit veldædige Arbejde at oplyse og gavne, at bringe flere vigtige og veldædige Sandheder i Omløb, underkaste flere skarpsindige og almeennyttige Undersøgelser sine tænkende Medborgeres Prøvelse og Bedømmelse, blev han kaldet bort fra Jorden.

O, hvor megen Nytte kunde Han endnu have stiftet! Hvor mange Fordomme kunde han have udryddet, hvormange urigtige Begreber kunde han have rettet, hvor megen Kundskab, og Dyd, og Held og Sædelighed kunde ved Hans ædle, lyse Underviisning have udbredt sig i en større Kreds! Ja klag mit Fædreland! Du hvis Hæder Han var, klag med Oplysningen og Sandheden ved Hans Gravhøj! Dit Tab var stort; thi Din Rolighed, Din Frihed, Din Opklaring var Maalet for Hans Stræben; indtil det
brast

brast i Døden, slog Hans Hierte for Dig, og elskte Dig.

Dog det er ikke blot Oplysningen og Sandheden, ikke blot Fædrenelandet, der sørger over den Døde; o, Hans Savn er et Savn for hele Menneskeheden. Hvo var vel, hvo kunde vel være et ædlere Menneske i Ordets sandeste Forstand? Til Menneskehedens Vel levede og virkede Han, for Menneskehedens Rettigheder tænkte, talende, og skrev Han. Og Hans Hierte, o dette var stedse en Bolig for den rene, skønneste Menneskelighed. Denne aabne Velvillie, med hvilken Han omfattede Alle; denne blide Godhed, hvormed Hans Dine smilede alle imøde; denne fældne Uegennyttighed, der gav hver af Hans Handlinger saa høit et Værd; denne Skaansel og Lemfældighed, der aldrig betragtede Andres Feiltrin fra den værste Side, aldrig fordømte en Ulykkelig, var han det end ved egen Brøde; der stedse var overbærende mod Alle, men streng mod sig selv; denne Deeltagelse i andres Skiebne, der saa villigen rakte Haanden til den Fortrængte, saa ømt trøstede den Bedrøvede, saa vennehuld søgde at gyde Lindring og Haab i den Kummerfuldes Barm; — denne Klippefaste Redelighed, der ledsagede hvert Udsagn, hvert Løfte fra Hans Læber; denne ædle Bæstendighed, der satte Krandsen paa Hans øvrige Dyder, og som jeg aldrig hos Nogen dødelig, aldrig hos Nogen af

af alle de kloge og gode Mennesker, Forsynet lod mig kiende herveden, saae straalende i blidende Glands end hos Ham — denne Sindsfasthed, der stedse sig selv liig, stedse den samme, var opløstet over alle Skieb- nens Omvæltninger, stod urokket under alle dens Storme, og med et uformærkt Die saae Held og Van- held, Fryd og Kummer imøde. — O, hvo kiendte dem ikke, disse Dyder, der gjorde vor slumrende Bro- der til Menneskehedens Ere? Hvo elskte Ham ikke den Edle, naar man saae de blide deeltagende Følelser, der stode malede i Hans Ansigt, der lysede i Hans Die; medens man følede sig henreven af Beun- dring og Vrefrygt ved at see Ham usforrykket følge Pligt og Overbeviisning og stedse handle efter ophøi- de Grundsatninger.

"Hoi var hans Siæl og rolig og fornøiet;"

"I Fare kiæk, i Modgang mild;"

"I Modgang stærk, i Skygge og i Flamme,"

"I Venstabs og i Dødens Arm den samme."

Saa Venstabs, Venstabs! Hvo skilbrer Dit Savn; hvo tolker Din Smerte ved den Edles Død? Saa gandske var Hans Hierte skabt for Dine blide Følelser; slog saa smt, saa kierligt for sine Venners Held, deelte saa broderligt hver Skiebne, der ramte dem; saa blidt hvilede Hans Die paa disse Elskte, naar Han var i deres Kreds, saa kierlig aabnede Hans Læbe sig til skyldfri Munterhed eller lærerig Samtale;

saa

saa vennehuld gav han Raad og Veiledning, hvor de
 behøvedes og forlangtes. Hans Venskab var ligt et
 Blomster, der skönt og qvægende tryllede Alle, som
 nærmede sig det, men tillige et Træ, i hvis Skygge
 den Trætte fandt Hvile, den Bansmægtende Eye; hvis
 ædle styrkende Frugt udbredte Liv og Kraft hos alle
 der nød den. O! hvor det stod der ædelt og fast og
 frydeligt, det hævede sin skønne Top mod Himmelen!
 Ingen Storm kunde knække dets Grene, ingen giftig
 Orm gnave dets Rod; ak! da udbredte Døden sin for-
 tærende Kulde; og nu sank det, og visnede — og Taa-
 rer rinde ved dets Fald! O, J! som kiendte den sield-
 ne Døde! J, som oftere glædede eder i Hans hulde
 Selskab, nød Hans aabne blid Fortrolighed, føle J
 ikke, at hvad jeg her sagde, kun svagt skildrer Hans
 Værd som Ven? Var ikke hvert af Hans Blik et
 mildt Gienskin af den skønne Lue, som brændte i
 Hans Hjerte? Var ikke hans Omgang stedse Blidhe-
 dens og Sagtmodighedens elskværdige Præg? Var
 ikke Hans Huus en stille Bolig for den ægteskabelige
 og faderlige Kierlighed og hver mild, velgiørende
 Dyd, og hver huuselig Glæde, der svæver i dens vel-
 signende Fied? Ja, med sagte, men uimodstaaelig
 Vælde hendroges man til den Edle; med Glæde dvæ-
 lede man hos Ham, og stedse forlod man Ham bedre
 end man kom. — Og nu, naar Han saae sine Ven-
 ner lide; naar Han saae dem kæmpe mod en Smerte,

som

som Han ikke mægtede at høre; o, hvilken om Urolighed indtog da ikke Hans hele Siel! Hvilken Beemod — hvilken kjerlig og trøstende Beemod læste man ikke i Hans vaade Nie!

Ja, min henfarne Broder! jeg mindes den endnu levende, den mørke Tid, da ogsaa mit Hierte blødte af et Saar, som aldrig herveden gandske vil læges; da jeg nedsænkt i mørk Bedøvelse, følesløs mod alt, hvad der foregik omkring mig, vandrede, som en Drømmende, min Vej gennem Livet; o! da var den stille men ynkefulde Taare, jeg saa i Dit ædle Nie, Balsom for min Smerte, Lindring mod min Sorg; af! dette Nie er nu brustent og koldt, og seer ikke min Taare, det svage, men eneste Beviis paa min inderlige Taknemmelighed, jeg kan offere Dig.

Ja de ere svundne, de Dage, da jeg delede Sorg og Glæde med Dig, Du ædle Sovende; de ere svundne, de Dage, da jeg saa ofte af Din Læbe og af Din Pen sølede mig underviist og opklaret, styrket og beroliget; de ere svundne, de blide, salige Dage, da fælles broderlige Genighed og fælles Venstreb gjorde os Livet saa sødt, da Timerne glæde hen for os under skyldfri Glæde; af! herveden faaer jeg dem aldrig igien, disse Dage — aldrig tør mit Hierte vente lignende. — Men hisset skulde de atter oprinde paa en skønnere Himmel! Hisset skulde de straae i evig Klarhed, uden at formørkes af Skilsmisse,
uden

uden at indhylles i Dødens og Forraadnellsens tunge Skye.

Ja vi ville have vort Blik mod det Høie! m. T.! vi ville ikke længere sankt det til Graven; ikke længere lade det dvæle ved vort Tab! Vi ville overlade os til det store, salige Haab om Udsødeligheden, et Haab, som aldrig var mere stærkt, mere levende i mit Hierte, end her ved min Bens Død. Skulde vel en Siel som Hans, der var udrustet med saa megen Iver, til at søge Sandheden, med saa megen Kraft til at finde den; skulde en Siel som Hans, der var adlet med en renere Verdens Præg, med et høiere, fuldkomnere Væsens Billede; skulde denne Siel vel synke hen med sit Støv? Skulde den udslukkes som den ulmende Gnist, eller fortæres af Orme? O, Forsyn! o Menneskebestemmelse! hvad vare I da? Nei! endnu engang! Min Bens Død er mig det stærkeste Beviis paa Udsødeligheden! den kan, den skal ikke forgaac, den herlige Aand, der besjelede Ham; den er vandret over i den anden Verden, til hvilken den hørde; og den Røe, den Blidhed, det stille frydefulde Smil, den endnu i Afskedstimen udbredte over den Henvandrede's blege Læber, over Hans matte fælmede Ansigt, var Seierens Fred efter den overstandne Kamp. Mild, som en venlig Engel tog Døden Ham i sine kolde Arme, og lukte Hans matte Die, og bød det trætte Hierte høre op at slaae, og løsnede sagte

det

det Vaand, der endnu fængslede Sielen til sin Hytte — og paa et bedre skønnere Sted i Guds store Rige: Sandhedens og Dydens herlige Rige — gif den hen, den lykkelige forædlede Aand, for med forøget Kundskab, fornyet Kraft, at udføre sin evige Faders Villie.

O! saa har du da ikke tabt ham for evig, helligge guddommelige Religion! Kun herheden ophørte Han at være din Tolk, at forkynde dine velgjørende Lærdomme. Men hisset skal din Priis lyde evig fra Hans rene Læber; hisset skal et klarere Blik paa Hans svundne Liv og dets Skiebner lade Ham skue med glad Henrykkelse, hvad Hans Hierte her anede, og tilstod under Veemod og Smerter: at alle Forsynets Veie ere Miskundhed og Godhed! Du har ikke tabt Ham for evig, himmelske Sandhed! kun herheden i Taagens og Gisningernes dunkle Land tabte du Ham. Men hisset, hvor Mølmet, der hviler over vore jordiske Gied, der omgiver vore Grandskning og vore Undersøgelser, skal svinde for et evigt Lys; hisset, hvor den fri forædlede Aand skal overskue en større Kreds, skal ublandet af Fordom, uforstyrret af Lidenskab og Sandselighed læse Evighedens ubedragelige Bog, og betragte dens store Synner — hisset skal Han med uforrykkede Skridt vandre paa din straalende Bane, og frydes ved de lyse, salige Udsigter, du aabner Ham.

Du har ikke tabt Ham for evig, o Menneſkehed! Kun herheden savner du ham til at kæmpe din ædle Kamp, til at forsvare dine Rettigheder; men hisset i Frihedens evige Land, hvor ingen Lænke skal true den forklarede Forſker, intet Magesprog standse

Hans Virksomhed — o! hisset skal Han dele din
 Seier over Fordomme og Laster! hisset skal Han bære
 din uforvisnelige Krands og istemne dine jublende
 Triumph-Sange. Og du, sørgende Ven! hvis
 Blik endnu ofte, mørkt og taarevædet seer hen til hiin
 stille Gravhøi, der giemmer den Edles Aske; du har
 heller ikke tabt ham for evig; kun herne'en kunde
 han udrides af din skielvende Favn; men hisset, hvor
 du skal oplive det udødelige Bryst og straaie i det
 uforgiengelige Nie og lyde fra de Læber, der aldrig
 mere skulle blegne; hisset i Kierlighedens sande Fæ-
 dreneland skal du atter omsvæve din ophviiede Yndling
 og giennem alle Evigheder fylde hans Siel med de sa-
 ligste Høielser! O saa skulle da vore Taarer — de
 Taarer, med hvilke vi bejamre vor Vens Savn og hær-
 dre Hans Minde, flyde mildt som de Haabendes Taar-
 rer. — Et Glimt af den evige Samlings Dag lyser
 for os i Skilsmisssens Muln. Ja! jeg seer Dig igien
 min Vær! Naar mit Nie her forgieves dvæler
 paa hvert Sted, hvor Du saa ofte glædede mig med
 Din trofaste Hilsen, Din vennehulde Samtale, naar
 jeg kun der finder Tomhed og Mørke, og det blide,
 hulde Billede, jeg stundom synes smile mig imøde af!
 og som dog min Tanke maleder, atter svinder bort
 som den tilende Skygge; naar jeg føler Jorden for
 arm til at erstatte mig, hvad jeg tabte, o, da hæver
 jeg mit Blik til Himmelen — og trøstende tilraaber
 Religionen og Haabet og mit Hierte mig: held dig!
 du seer Sam igien!

P o e t i s c h e A f d e e l i n g .

Porter & Co. 1190 97 18 03 11 00

B r e v e .

C. l. F r i m a n n .

(See f. Deel. S. 225.)

I denne Digters poetiske Arbejder, første Samling (Kjøbenhavn 1788) findes nedenstaaende Brev, der fra enhver Side fortjener at meddeeles her.

Min lille Søn! udi hvis Børne-Leege
 Ei skammer jeg mig ved at tage Deel,
 For under Leeg de første Træk at præge
 Af det, hvortil jeg danne bør din Siel —
 Om denne Haand de sidste Træk skal drage
 Af Billedet, jeg har hos dig begyndt,
 Hvor langt den skal paa Veien dig ledsage,
 Han, som det veed, har mig ei det forkyndt;
 Lidt herom vis, kun tankende som Fader,
 Der forud seer til Afkom's Tarv og Trang,

Og legger hen til dem, han efterlader,
 En Hielp, som de velsigne kan engang,
 Du eeneste, hvis spæde Arm mig savner,
 Til dig nu hen jeg legger dette Brev;
 Læs dette da, naar du din Fader savner,
 Læs, hvad til dig din sømme Fader skrev!
 End ogsaa da jeg til dit Hjerte taler,
 Tænk da, du seer mig for dit Die staae,
 Og hører, hvor jeg kjerlig dig befaler,
 I Himlens Navn paa Dydens Vei at gaae!
 Ja, gid især mig da du kunde ssee,
 Da naar du ned dig styrte vil i Last,
 Da see mig bleeg hviroftet dig at true —
 O, gid jeg da dig kunde holde fast!
 Den første Gud paa Lastens Vei at sette,
 For dette som for aabent Helved skielv!
 Hiint A, B, C, i Tablen, tænk paa dette!
 Troe Belyst ei, langt mindre troe dig selv!
 Smag Draaben først, naar Belyst dig vil skænke,
 Du tømmer snart dens hele Bæger ud;
 Gud seer mig ei! tillad dig saa at tænke, —
 Du sige skal tilsidst: jeg seer ei Gud.
 At Gud er til, alt har jeg dig forklaret,
 Dig ledende, naar jeg paa Marken gik,
 Og sagt: at ved hans Haand du gaaer bevaret,
 Forladt af den du faldt hvert Dieblif;
 Jeg har dig viist i ham den større Fader,

I dit for mig endnu saa sømme Bryst!
 Mig om min Hals du hænger, lille Spæde!
 Mig er det Haab, du som din Moder from,
 Os vorde skal i Manddoms Aar til Glæde,
 En Støtte for os i vor Alderdom; —
 Udelst ei i dine Aarer rinder
 For Gud og Dyd Forsædres varme Blod —
 Paa Stiklestad du Fader Galvor finder;
 Hos Oluf der omsonst han ikke stod;
 Stiig længer ned! dig møder ei Forbryder,
 Ei Riddingsmand — din Væ har elsket Fred
 Og Gud og Ret, og stille Borgerdyder —
 Gaf tryk, min Søn, gaf frem i samme Fied!
 Til Glimrenavn kun langsom skal du haste!
 (Jeg mange saae, som hastede; men — til Fald;)
 Og heller taal, dig alle Daarer laste,
 Før Vretegn for Guld du kiobe skal.
 Den Krands med Lyf jeg skulde see dig pryde,
 Som raft mig selv i Ungdoms Aar jeg saae —
 Hvo veed, maaskee en Laurbærgreen kan skyde
 De Blade nu, som du skal engang naae;
 Min Harpe dig til Brug skal villig hænge, —
 Forsøg den, — dog, kun da, naar du er varm;
 Men rør du til Hykleroes dens Strænge,
 Da gid, hver een, de springe i din Arm!
 Syng, om du kan, syng Gud, syng Landets Fædre,
 Syng Borgeren, som hæved sig ved Dyd! —

Fortiene Sang er stort, — med Sang at hædre
 Fortienester, er sødt, er fuldt af Fryd;
 Men, kan du ei, som Edvard Skjald, udbrede
 En Bernstorfs Aand, din kiække Landsmands Mod,
 Med stille Raad du altid dog kan lede
 Den mindre Kreds, dig blive kan betroed.

Din Kreds — om stor, om liden den skal være,
 Er ei min Sorg — men, hvor du komme kan,
 Vær Dyden troe, søg Guds og Landets Vre,
 Og elsket vær af Gud og af dit Land!

C. A. L u n d.

(See s. Deel C. 219.)

Vi eie af denne Digter adskillige poetiske Epistler, fornemmelig indrykkede i Tidsskriftet Minerva, hvoraf vi her til Prøve vilde meddele følgende.

Fra Tvillingstiernens Egne ned
 Sin varme Straale Solen sender,
 Og Liv og Kraft og Frugtbarhed
 I al Naturen den indgyder,
 Og over Agrens svangre Muld
 Den unge Grøde sig udbreder,
 Og Egnen smiler høitidsfuld
 Med alle Floras Yndigheder,
 Og som en Brud i Blomsterkrone
 Saa festligt Æbletræet staaer,
 Og Larkens høie Jubeltone
 Lovsyrnger det gienfødte Aar. —
 Og dog — endskiøndt jeg henrykt glad
 Betragter Vaarens Høitidsmykke,
 Jeg nyder dog ei heelt, o B***,
 Ei uden bange Savn, min Lykke.

Saa mange Foraar tilte hen,
 Og du, min troe, min ædle Ven!
 Du vandrede blandt fierne Stæder.
 Tidt var jeg glad og lykkelig;

Men,

Men, o! dit Smil ei lærte mig
 At føle Venskabs Saligheder.
 Du Gode! jeg var skilt fra dig — —
 Og alle de henfarne Dage,
 De komme dog ei meer tilbage,
 Og Livets Morgen gik alt hen.
 Paa lette Binger Tiden tiler,
 Maaskee det sidste Foraar smiler,
 Som kunde nydes med din Ven!
 Maaskee naar atter Vaaren vækker
 Til Liv og Glæde — o da dækker
 Den stille, simple Gravhøi mig —
 Maaskee du Dydens Løn da nyder —
 Maaskee min høie Klage lyder
 Ved Graven, hvor du hviler dig. —
 Kun kort og flygtig Glæde finder
 Den svage Dødelige her;
 Snart maae den nydes, før den svinder;
 Den næste Dag ei vores er. —

O hvorfor maatte jeg ei boe,
 Du ædle! stedse ved din Side?
 Hvi maatte her i fælleds Røe
 Ei Livets korte Dag henglide?
 Hvergang da Sorgen mødte mig,
 Hvergang jeg længtes efter Hvile,
 Fortroelig vilde jeg til dig,

Til Venſkabs ſtille Tempel iſe;
 Og naar du ſaae min Hyttes Fred,
 De Glæder, ſom omkring mig ſpøge,
 Du vilde min Lykſalighed
 Med Biſalds hulde Smiil forøge;
 Naar i Løvhytten da vi ſad,
 Beſkyggede af Baarens Krandſe,
 Lyæus vilde ſtundom glad
 Omkring vort ſimple Bæger dandſe,
 Og ved Sikuler, Hyrdens Sang,
 Og ved Horakes blide Stemme,
 Ved Mantuanſke Fløites Klang,
 Vi Jordens Daarer ſkulde glemme. —
 Og mangen ſalig Aften vi,
 Som før i hine ſkønne Dage,
 Ved al Naturens Harmoni
 Den rene Belyſt ſkulde ſmage;
 Og over denne lille Jord
 Vor glade Aand ſig ſkulde ſvinge
 Did op, hvor Lyſets Fader boer,
 Hvor Salighedens Væld udſpringe. —
 Og mangen Gang i landlig Ro
 Vi tænkte paa den ſtore Lære,
 Som mange Kloge nødig troe,
 Og ſelv den viſe Salomo,
 Saa ſildig lærte, ſand at være. —
 Men af, jeg lever ſtilt fra dig,

Og det, hvorpaa du nu omstunder
 Saa henrykt, saa alvorlig grunder,
 O det er skjulte Ting for mig.
 Ja, Ven! jeg og lærvillig glad
 Naturens viise Orden skuer;
 Jeg kiender Almagt i et Blad,
 Og Godhed selv i Etnas Luer.
 Men hvordan Kloden fik sin Skif,
 Og hvordan hver en Biergart gif
 Fra først ud af Naturens Hænder.
 Og hvordan Tiden vendte den
 I andre Former — kære Ven!
 Deraf jeg ei det mindste kiender.
 Om Plinius en Mening har?
 Og om Egyptens ældste Kar
 Af Graasteen eller Jaspis var?
 Om Pharaonske Pyramide,
 Og om den gamle Osensschids Muur,
 Blev sat af spøgende Natur
 Ved Nilens og Araxis Side?
 Om Foden, Dovre hviler paa,
 Bestaaer af Skifer eller Kride?
 Alt sligt maae du og Himlen vide
 (I Vers man Marmor bruge maa)
 Men nu, med al den Forskiel, dog
 Vi begge fra den samme Bog
 Vor Kundskab for det meste have;

Kun Sagen er, at du, min B**!
 Du læser paa et andet Blad
 End det, hvorpaa din Ven maa stave;
 Og skændt vor Bei den falder nu
 Saa adskilt her iglennem Livet,
 Dog aldrig, aldrig taber du
 Det fromme redelige Hu,
 Det lyse Blik, som dig blev givet.
 Og aldrig glemmer du din Ven,
 Som nyder glad Erindringen
 Af hine lykkelige Dage,
 Som ved din Side før gif hen.

O! kom, og giv mig dem tilbage!
 O! lad min venstabsfulde Sang
 Dig bort fra Stadens Larm og Evang
 Og fra Lycæets Mure drage!

Ja Sangens Muse kalder dig
 Til mine Træers giestfrie Skygger,
 Hvor landlig Fred omringer mig,
 Hvor Noisomheden Glæder bygger.

O! Venstabs, Venstabs kalder dig
 Til mine Træers giestfrie Skygger. —

J. Z e t l i t z.

(See f. Deel S. 243.)

Blandt de adskillige Epistler af denne Digter, troe vi at burde udskrive følgende.

Beninde! hvad jeg her fortroelig skriver,
 Har tusind Gange paa min Læbe lagt,
 Indsvøbt i hele Moralismens Iver,
 Og rustet ud med Grundes stærke Magt.
 Men stedse blev — jeg veed ei selv, hvorlunde —
 Min velstudeerte Præken maalsløs, naar
 Du for mig stod. Jeg Intet dadle kunde,
 Med Nød og Neppe, dit ukruste Haar.

Jeg kom, saa tidt, med Pomp en Pofkers Lære,
 Af Venskab (det veed Gud) at læse dig;
 Men naar jeg gif, jeg mumled: Hun kan her
 "Hun Sands og Mæle reent forplumred mig.
 "Ja — Gud forlade mig — jeg troer, jeg, Synder,
 "Den store Synderinde end bifaldd."
 Den Tanke brænder i mit Indre, jeg mig skynder
 At glemme Dig, hvad Du har gjort, og talt,
 Og hvad jeg burde sagt, og har fortiet;
 Men nu, og her, tre Mile fra dit Hiem,
 Nu har det længe nok i Hiertet sviert,
 Tidt nok paa Læben lagt, nu skal det frem.

Du glemmer, hvo Du er i alle Stykker —
 — O saa Dig kun vort vise Kiøbenhavn!
 En Frue — ja! en Frue uden Nykker,
 En Frue, som — forargeligt — gjør Gavn,
 En Frue, som — bespotteligt — har Hierte,
 Hos Ringheds Sygeleie venlig staaer,
 Og mineblid udspørger dulgte Smerte,
 Og ikke, som Du maaskee burde, gaaer,
 Poetisk flønt at male ufølt Jammer
 Med den udspurgte Nøds Fortælling hen
 Til alle store Kredse — ikke brammer
 Med Dyd, og ikke blues over den —
 Men, stedse troe Dit underlige Hierte,
 Krumrygget gaaer i røget Hytte ind
 Med Trøst og virksom Hielp at lindre Smerte,
 Og tænde Haab i den Haabløses Sind.

Hvor har Du hørt, hvor læst, at Saadant
 sømmer
 Spekhøkerens Madam, end sige Dig?
 Og om en toffegod Fantast berømmer
 Dit Hierte, Dig forhaanende og sig,
 Er det da Siengield for den Skoggerlatter,
 Den fine Verden yder dig, kan det
 Udflerte — Du Naturens dumme Datter —
 Din Ektendsel? gjøre Din Uret til Ret?
 Og om Din Mand og Afkom Dig velsigne,

Om Tærner ældes hos Dig, Pøbel troer,
 At det er større Hæder, Dig at ligne,
 End i vor Smaaheds Tid at kaldes Stor;
 Hvad er det Alt, imod de større Dyder,
 Imod den høiere Lyksalighed,
 En velopdragen Dame øver, nyder,
 Og ældes i? — Synk fra din Dumhed ned
 Til vore Dages Visdom, lad Dig sige!
 Viid, Overtroe har avlet Ordet Pligt,
 Og Mænd og Qvinder vorde lykkelige,
 Som de kan glemme og forhaane Sligt.

Glem Mand og Børn, lad Verden see, Du
 tænker,

At ikke — lig en toffet Bonde: Tøs —
 Du Kierlighed lod smedde dine Lænker,
 Men hylde Amor, kun at vorde løs.
 Fortidens dumme Døttre vare Slaver
 Af Kone: Skyldighed og Moder Pligt;
 Men hæld vort Old, det Taagen adspred haver,
 Vor Kathetismus nævner intet sligt,
 (Ehi Luthers er ei vor) "Søg at behage"
 Det er det store Bud — "Men hvem? — hør til!
 Ei Himlen og dit Hierte — tunge Dage
 Den dumme Syffel dig berede vil.
 "Men disse — siger Du — "til Dags jeg tiende,
 "Og fandt mig derved sund og glad og let."

En Engel selv fra Himlen ei omvendte
 En Kvinde, som vil altid have Ret.
 Velan, gaae frem, word — da du det vil være —
 Et Særsyn, søg, forhærded' Synder! søg
 I Verbarhed, og Dyd, og Flid din Ære;
 Men word et Maal for vore Vises Spøg,
 Og viid, jeg hævne skal min spildte Tale,
 Opildet af min Harm, dit hele Navn
 Jeg nævne skal, dit Billed troelig male,
 Og hænge det til Skue for Kiøbenhavn!
 Og dette Viisdoms: Sæde skal fortabe
 (Skield, Marthe skield!) et velmaalt Dieblif
 Sin Omhue for os andre at omfabe,
 Sin tydske Troe og franske Politif,
 Og al sin laante Egenhed, og stemme
 En Furioso: Skoggerlatter i,
 Og selv heroppe skal man den fornemme
 Gientonet i et haanligt Hihihi.

Da skal du angre, Marthe! men forsilde,
 Din Daarskab. "Nei!" o er da Alt omsonst?
 Gud see til den, der Dig omvende vilde,
 Godt, at Du øver ei den Sortekunst!
 Saa vær da den, Du er, en toffet Kvinde,
 Som gjør sin Mand og Affom lykkelig,
 Mig overlev, at ei min Graad skal rinde
 Foragtet af min Viisdom! paa dit Lig,

At ikke jeg Dit Epitaph skal skrive
 Omtrent som saa: "For silde hun blev fød.
 "Gvis Overtroen endnu var i Live,
 "Man skulde sørget over Hendes Død,
 "Thi, som en Engel, blid hun Banen vandred,
 "Om Mand og Børn hun, som en Skytsaand,
 var;

"Hun aldrig sin Religion forandred,
 "Og skielded aldrig Dyden for en Nar.
 "Hun skyede vore Dages Viisdom, meente
 "At Freden, som man føler i sit Bryst,
 "Var bedre, end at sælges den fortiente
 "For nogle korte Dages Glane: Lyst.
 "Og naar hun eengang vaagner af sin Slum-
 mer,

"(Det haaber hun) og seer den store Løn,
 "Et andet Levnet æfter, Hendes Kummer
 "Vil vaagne for at døe i Lov og Bøn."

J. E. T o d e :

(See f. Deel E. 192.)

De Egenfabet, som udmærke denne Forfatters øvrige poetiske Arbejder, findes i høi Grad samlede i hans Epistler. Da han endnu ikke har optaget dem i sine poetiske Skrifter, aftrykkes følgende efter Maanedskriftet Iris.

Jeg paa din smigrende Forklaring,
 Dig, ædle Ven, dog skylder Svar.
 Jeg en bedrøvelig Erfaring
 Af Digtergudens Luner har.
 Han sagde, at jeg ikke mere
 For Iris skulde recensere,
 Da hun en Søster med sig tog.
 Hans Grunde lod han skulde blive;
 Nok da han mig endda saae skrive,
 Han bister mig paa Haanden slog;
 Electrisk Al flaaer ei saa vældigt.
 Kort: han mig rykked' saa uheldigt,
 At den advarte Haand blev lam.
 Bedrøvet sagde jeg til ham:
 "Jeg din Mansever ei begriber;
 Du ellers folk i Dret kniber,
 Naar de at feile er' i Færd.
 Hvi skal jeg fra Kritiken blive?
 Jeg skal da intet mere skrive!
 Den Hævn var jeg dog aldrig værd."

Min Haand han kom nu at betragte;
 "Det rigtig nok din Høire er!"
 Jeg kunde høre, han tillagde
 De Ord, dog Notabene sagte:
 "Af! vi er' alle Mennesker."

Nu angred' den Hr. Gud sin Brede
 Og sit uoverlagte Stød;
 Nu kiste sig hans bistre Hede;
 Og en Undskyldning, mild og sød,
 Som Honning, fra hans Læber flød.

"Jeg vilde," sagde han, "dig lære,
 At du nu ældest; det er Tid,
 Med din frugtbare Autoriid
 Saa ødsel ikke meer' at være.
 Skriv heller Prosa eller Digt,
 Og al den Deel, du selv behager;
 At recensere lærde Sager,
 Er alt for utaknemmeligt.
 Jeg vil mig derved ei opholde;
 Kritiken kan din Død forvolde.
 En Mand paa tredsindstyve Aar
 Sit eget Bedste nok forstaaer.
 En Autor til en plat Gadaise,
 Og som paa dig har brændt sin Næse,
 Kan, mueligt for at hævne sig,
 En rædsomt Psalme bag fra læse,
 Og pian pianino dræbe dig.

Du først kun leved' for at nyde;
 Dig selv din Ungdom hørte til,
 Og jeg det aldrig regne vil,
 Naar raske Knøse varmt sig fryde,
 Ukyldigt, som det sig forstaaer;
 Men naar man fem og tyve Aar,
 Maaskee de tredive, nu fylder,
 Man alle Kræfter Staten skylder.
 Om da du tænker, eller drømmer,
 At Recenseren er en Pligt,
 Et Arbejd' gandske hæderligt,
 Og at du daarligt driver sligt,
 Jeg og til Nød dig det indrømmer.
 Men naar nu snart den halve Skok
 Af dine brugte Aar bortrinder,
 Saa har du kritiseret nok;
 Da klog Mand sine Seil indbinder.
 Nu bør du skue vel omkring,
 Og veie, hvad du foretager,
 Og ei befatte dig med Ting,
 Som varigt Fiendskab dig paadrager.
 At krænket Autor over dig
 Skal hverken tordne eller sukke,
 Og du kan blid og fredelig,
 De eengang trætte Dine lufke.
 Din Sang har tit fornøiet mig.

Her maatte jeg besteden bukke,
 Skøndt jeg hans haarde Slag fornam.
 Hvad, mener Du, jeg svar'te ham?
 Jeg sagde: "Aldrig nogen Galde
 Har blandet sig i min Kritik?
 Jeg vist har ikke havt for Skik,
 For Sludder Mutors Ord at kalde.
 Jeg tal'de ei om Vaas og Fias,
 Om Pladder, eller Pærevælling;
 Og kræved' ei en Ananas
 Af den, der gav en Eblestrølling.
 Min Færle søgte jeg tit ind
 I Vittigheders bløde Fløiel;
 Ei med Karbadse, ei med Pleiel,
 Jeg fløe'de nogens hvasse Skind.
 Men, hvor jeg nogenledes kunde,
 End sige, hvor jeg havde Grunde,
 Berømmede jeg glad og fro.
 "Ja," sagde jeg, "jeg frit bekiender:
 En Mutor, stor som en Kalender,
 Jeg roeste til en Folio."
 "Desværre!" skreg vor fælles Fader,
 "Du af den Roes meest Fiender har.
 Naar du for god mod andre var,
 Det aldrig dig en Bæv forlader.
 Lad være, om du mig har kjær,
 Om dig min Bistand vigtig er;

Jeg,

Jeg, at din Sygdom kan faae Ende,
 Vil andre Præster, Læger sende."

Han gif. Jeg taug, og lod ham vandre;
 Og om jeg vil bedømme andre
 Paa min Viis, uden Spot og Spee,
 Det, ædle Ven, vi faaer at see.
 Jeg har imidlertid i Sinde,
 Mig ikke til den Gud at binde.
 Ei mere troer jeg ham; han slaaer,
 Saa at al Følelse forgaaer.

Lyksalig Du, som ei har været
 Befængt med Recensenterie!
 Vel dig! du har ei kritiseret;
 Du er for hans Memento frie!
 Du seer ham alt sit Bifald nikke,
 Naar muntre skønne Vers du gjør,
 Dig truer hans Manøever ikke,
 Han smiler nu saa glad som før.

J o n a s K e i n .

(See f. Deel G. 247.)

I denne Digters samlede Digte udkomne 1802 i tvende Bind, findes adskillige poetiske Epistler; af een af disse til en mangeaarig Ven udskrives her Begyndelsen til en Prøve.

Naturen hviler, Havets Bølge staaer,
 Blot Stormens Tuden giennem Skoven gaaer;
 Sneedækket Fjeld med farig Længsel figer
 I Skyen op, og efter mere higer;
 Paa Seklers Bægt ny Snæe det dynger op,
 Og maaler sig med Nabofjeldets Krop.
 Sit Forraad Bonden tænksom overskuer,
 Og taus han for den lange Vinter gruer.
 Om Aftenen ved lyse Arnested
 Han taler om ny Tiders Daarlighed,
 Om Fred og Krig, og gamle Præsters Gaver,
 Mens vante Haand en prægtig Plov tillaver.
 Som Havets Tider afmaalt velte sig,
 Hans Arbeid og hans Syssel er ulig;
 Men stadig, som Naturen, begges Amme,
 Hans Land, hans Hierte evig er det samme.
 Han taler om hiin flogne, troe Ruhmor
 Og ham, som Absolons de lyse Spor,

Med Kiæmpeffridt før voved' at betræde,
 Han nævnes her med patriotisk Glæde.
 I denne Kreds, o Rahbek! fandt din Ven,
 Omfjæder og sin tabte Fred igien.
 Skjændt Vintren mig min kiere Mark forbyder,
 Skjændt ei Dianas Raab i Skoven lyder,
 Skjændt Solen bleeg og seen sig sniger frem,
 Og Mørket fængsler mig til trange Hiem.
 Dog glide uforandret mine Dage,
 Og lige langt fra hæftig Fryd og Klage —
 Jeg hører ingen Tryllerindes Sang,
 Og ikke lærte Kunstners Harpeklang
 At hvirvle sig igiennem gyldne Sale;
 Men aaben Latter og utvungen Tale,
 Og Bondens Sang, som glider mig forbi,
 Og fra sit Læs mig hilser glad og fri.
 Naar Slaven ud af lange Fængsel bryder,
 Og nyfød sig igien ved Lyset fryder,
 Han tænker ei paa Høihed, ei paa Guld,
 Af Frihed kun hans glade Siel er fuld.
 Saa jeg kun mindes nu, jeg Træl har været,
 Og ønsker ei at blive riig og æret;
 Nei! Frihed føler jeg, og synger den,
 Ved Linas Barm, hvad savner da din Ven?
 Om Een er blevet, hvad jeg ei tør haabe,
 Da han kun ydmyg: Deres Naade! raabe,

Har smidig Krop, og Snak, som klæder vel,
 Og Himlen veed hvad alt, kun ingen Siel.
 Tro mig min Ven! mig Sligt ei mere rører,
 Og jeg det nu saa lidt forundret hører,
 Som at en Skipper * * ond og dum,
 Nys med beholden Skib og Gods hjemkom,
 Men * * * en ærlig Mand er strandet;
 Ja vel og plyndret, da han naaede Landet.
 Jeg øser af Horaces rige Væld,
 Og nihil admirari er mit Held.
 Ja troe, min Ven! at jeg mit Hjerte flendte,
 Da mine Ønsker jeg mod Himlen sendte;
 Om ringe Kaar, og Lina jeg kun bad;
 Jeg dette fik, og dermed er jeg glad.
 Forgjæves byde Muserne mig nævne
 Ham, som umærket vil min Danc jævne,
 Han Offer bær paa diffes Alter frem,
 Og elsker alt, kun ei sin Roes, fra dem.
 Hiin hæderlige Skjaldestægt jeg byder
 — Den Ziir, som meest min lille Vaanng pryder —
 At kalde mig sin gyldne Alder frem,
 Jeg føler, undres, og tilbeder dem,
 Og Sanggudinden med et Smil mig lønner,
 Fordi jeg ydmyg dyrker hendes Sønner.
 Homer, saa stor, skien i Naturens Dragt;
 Og som hans Helte herlig uden Pragt;

Og Maro, som med mindre dristig Vinge,
 Ad Blomstersti os til sit Maal kan bringe;
 Horaz, som straffer faderligen mild,
 Og mangler Pindars Flugt, men ei hans Ild;
 Og Naso, som med himmelsk Rundhed skaber,
 Men skundom sig i egen Rigdom taber.
 Lukrets! beundret, evig er din Sang,
 Mens Verdner svæve i harmonisk Gang.
 Fortrolig, mild Du med den Unge spørger,
 Og undres ei, om skundom han forsøger,
 Anakreon! din kielne Luth at slaae,
 Og henrykt troer din Harmoni at naae.

Jeg haster nu forbi Barbarers Alter,
 Da anden yngre Digterflægt mig kalder,
 Da synes mig enhver, saa stor, saa rig,
 Som han er hine store Mønstre lig.
 En himmelsk Glands, som, Pope! Dig omgiver,
 Fra mange mindre Lys mit Die river,
 Som Barnet stirrer op mod Solens Ild,
 Og blandes, og dog mere stirre vil,
 Men naar ei meer tilsidst hans Die taaler,
 Sig fryder ved at lege i dens Straaler,
 Saa taber jeg mig i din lyse Krands,
 Ved enkelte adspredte Glimt tilfreds.
 Selv synes mig den herlige Voltære,

Naar afstaae Dig den første Digterære.
 Jeg Lina's Dom og Lina's Hierte troer;
 Hver Tanke, som mig synes skøn og stor,
 Jeg hende strax meddeler, og forklarer;
 Og naar den da med hendes Hierte svarer,
 Naar stundom hendes Taare vidne det,
 Da glæder det mig, at jeg dømte ret.
 Vi tale da om hine tunge Dage,
 Som saae vor Graad, som hørte tidt vor Klage,
 Hvert hykkelsk Smil, hvert haanligt Nei, jeg fik,
 Hver Stymper som paa mine Skuldre gik,
 Hver indbildsk Nar, af hvem jeg nød den Vre,
 At faae det Klap, han fik af naadig Herre;
 At Sorgen tidt, trods alt, hvad sin Forstand
 Om vores bedste Verden sige kan,
 Var færdig til mit tunge Liv at ende;
 At alt min Frygt var blot at tabe hende.

Som naar Soldaten, kied af Krigens Larm,
 Udhviler i sin Elskerindes Arm,
 Og medens duftende hans Pibe ryger,
 Fortæller sine Hændelser, og stryger
 Sin Skramme med sin Skisnnes bange Haand,
 Og levende afbilder Krigens Aand,
 Hvor Døden snart med Skrig og Støi frembryder,
 Og snart fra lumskt Daghold sig fremskyder,

Hvor tidt den var ham selv et Haarsbred nær;
 Hun græder, ængstes, glemmer, hvor han er,
 Og at hun ham i trygge Arme holder,
 Saa svundne Sorg end Lina Taare volder.
 Men naar jeg taler om hver ædel Ven,
 Som ledte mig ad slibrig Vane hen,
 Og maler troe hver kierlig Broders Hierte,
 Som Himlen mig til Trøst at kiende lærte,
 Bor Længsel voxer ved hvert elsket Navn,
 Da føler jeg, at jeg endnu har Savn.

Muntre og idylliske Digte.

Edvard Storm.

(See f. Deel S. 150.)

Blandt denne Digers Arbejder findes ikke faa, der ere prægede med den glade Nøisomhed, som en Læssing faa hellig beundrede hos de Gamle. Til Exempel aftrykke vi efterstaaende.

Til mine Urtepotter.

Dprigtige Veninder,
Som svige ei, naar Jis og Sne
Med Vintren sig indfinder,
Men da just kjerligst mod mig lee!
I ægte Villeder
Paa Venskabs Trofasthed i Nødens kolde Dage,
Ved eders Syn Philanders Værd
Jeg kan med trefold Seier smage.

Naar Skovens Krone tabes,
Og ligger visnet ved dens Fod,
Naar øde Ørkner skabes,
Hvor Kønne Paradiser stod;
Naar umedlidende
Den barste Boreas Naturens Pragt udslætter,
Og lutter Ødelæggelse
Bedækker Bierg og Dal og Sletter;

Da ad landflygtig Sommer
 I vinke mildt udi hans Nød;
 Og ilende han kommer,
 Og giemmer sig i eders Skød.
 Han løfter Hovedet,
 Og gatter sig ved den erholdte Fristads Varme,
 Og hører giennem Binduet
 Sin udelukte Fiende larme.

Her Hyacinthen smiler,
 Hift brænder Gylbenlakkens Knop,
 Der Tuliproden hviler,
 Som snart skal spire malet op.
 Nu stiger blodbestænkt
 En Nellik frem af sit lysgrønne Moderbæger;
 Mens Rosmarinen uforkrænkt
 Med Baarens Farve Diet qvæger.

Jeg Gratier seer dandse
 I min Indbildnings Urtegaard,
 Og alle Floras Krandsse
 Er' fletted' ind i deres Haar.
 Hvis derhos Fløitens Lyd
 Ledsager Chloes Sang til mit henrykte Øre,
 Da smelter jeg i stille Fryd,
 Og Nattergalen troer at høre.

Min Siel! du selv har Evne
 At skabe dig en evig Vaar;
 Hvad Lykke kan du nævne,
 Som jo af dig sin Farve faaer?
 Paa Hofmands stolte Bryst
 Mon en broderet Soel kan Glædens Blomster drive?
 Nei, nei, en sand og varig Lyst
 Maa Hjertet selv forstaae at give.

Tak skee dig, som mig lærte,
 Hvad der er sand Lyksalighed:
 Viig aldrig af mit Hjerte
 Guddommelige Nøisomhed!
 Dit Tempel skal min Varm,
 Og jeg din Offerpræst og Søn og Yndling være,
 Og min Længsel froe og varm
 Skal synge Hymner til din Ære.

Johan Nordahl Brun.

(See f. Deel S. 225.)

Denne blandt vore udmærkede Prosaister anførte Skribent, hvis egenlige Digtersted er blandt vore Tragiker, har 1791 udgivet en Samling under Navn af mindre Digte, hvori findes mange skønne saavel idylliske som muntre Sange, blandt hvilke den med Overskrift *ubicunque bene* ustridig vilde faaet Fortrinet, hvis den ikke, ved at være i en andens Navn og Character, egenlig hørte til det dramatiske Slags; nu afskrive vi følgende, som en Pendant til Storms foregaaende.

Den norske Vinter.

Min norske Vinter er saa vakker;

De hvide sneebedakte Bakker,

Og grønne Gran med puddret Haar,

Og trofast Is paa dybe Bande,

Og Engledragt paa nøgne Strande,

Jeg bytter neppe mod en Vaar.

Nu Dalens muntre Sønner glide

Paa Skier ned fra Fjeldets Side

Saa raske, som Viil i Lusten fløi;

Nu let paa Skøiter de sig svinge,

Nu Kanefartens Vielder klinge,

Og Dret dirrer af den Støi.

Fra Fjeldets Gruber Malmen fiskes,
 Og Mastetræ til Stranden føres,
 Og Kulden selv gir Farten Liv,
 Og Sneen paa Fjelde Veien baner
 For norske Bondes Karavaner;
 Flid er min Landsmands Tidsfordriv.

Men vi, som Tid med Spøg fordrive,
 Og Vennelav med Sang oplive
 I varme Sal ved bredden Bord;
 Vi drak, om vi ei kunde andet,
 Skaal for den første Stand i Landet,
 Som pløier Hav og dyrker Jord.

Held følge den, som Malmen bryder,
 Hvor Jordens haarde Barin frembyder
 Forborgen Skat til flittig Haand!
 At trodse Død, og Storm, og Kulde,
 At være fri, men Kongen hulde,
 Det er den norske Bondes Aand.

Han skaber ikke Porcelæner,
 Og ei bereder hede Viner,
 Men for hans Sveed vi fiske dem;
 Han bygger vore Huse tette,
 Og Vildt, som vi med Smag anrette,
 Han bringer os fra Skoven frem.

Fred hvile over Kuldens Volig!
 Der sidder raske Nordmand rolig,
 Beskiermet mod hver Uvens Vold,
 Og den, som turde Freden bryde,
 For sildig skal den Kamp fortryde;
 Vi føre Frihed i vort Skiold.

Om Alting fryser her i Norge,
 For Venstabs Varme tør jeg borge;
 Thi der er Ild i Nordmands Bryst.
 Kom, Broder! kom, men uden Kulde,
 Hverandre indtil Døden hulde,
 Syng Venstabs Skaal med mandig Næst.

P. C. Steenersen.

(See f. Deel. S. 224.)

Af de tre heilige Stykker, der af denne Digter pryde Fors.
i ff. B. 6te St., have vi, som Ungdomskærling, troet
at burde foredrage den choriambiske Ode, rettere maa-
ske Idylle, ved hans Søsters Egtesforbindelse.

Sparsom buden at see dansende Chore af
Heldgudinder iblandt skientende Fauners Flok,
Ei Anakreons Syne,
Ei Tibulliske Skiert's bevant;

Dig, o evige Dyd! himmelske Venſkab! dig,
Af en høiere Drift helliger jeg min Sang.
Hort, poetiske Pøbel!
Med uartig Tvetydighed!

Ven! hvor smiler ad dig Himlens Bevaagenhed
Giennem Venſkab og Dyd! Søster! hvad føler du
Om jomfrueligt Hierte?
Hvorfor glødes uskyldig Kind?

Ven! dig var og beſteemt denne Lykſalighed.
Olig Brud ønſkte omſonſt mangan en Elſkere,
Ønſkte forgieves med mange
Svære Suk og Forpligtelſer.

Saa saae Grækernes Land forbum sin mobige
 Ungdom, alle i Kamp, alle arbejdende
 Inden isthmiske Sfranker,
 Skisndt Cens Tinding kun kronedes.

Dog blev Venskab og Dyb ikke tilfidesat;
 Ei har Nisus misundt Krandsen Euryalus.
 Hvad som kan ei imellem
 Flere deles, tilfalder Een.

Kiend din Lykke, o Ven! længe du sukkede,
 Din Charlotte er rørt. Til dig hun bøier sig,
 Dig, den første blandt alle,
 Dig, den sidste, hun rækker Haand.

Med indtagende Smil hun til dig længselsfuld
 Og en sødelig Frygt figer; saa ønskede sig
 Paradisiske Eva
 Adams mødende Favnetag.

Elst, mens flygtige Tid byder sig gunstig frem!
 Et ufølet Minut, øde for Kierlighed,
 Kan ei kaldes tilbage,
 Naar hun falmende lægges hen.

Kiend din Lykke, o Brud! han, den Oprigtige,
 Dyb og Venskab attraaer. Lad da din Kierlighed
 Evig grundes paa Dyden,
 Og fornyses ved Venlighed!

Ei skal kommende Nar lunkne hans Kierlighed,
 Ei skal synes ham mat bleguede Læbers Kys,
 Ei skal mindre begierlig
 Soges aldrende Favnetag;

End nu, da hun isort gyldne Klenodier,
 Ny høitidelig Stads, drager ham, villig selv,
 Med erobrende Ungdoms
 Giennemtrængende milde Kys.

Som guldblokkede Soel hæver hver Morgen sig
 Op af østlige Blaa over vor Horizont,
 Uformindsket i Klarhed,
 Uafkræftet i Fyrighed;

Naar med flibrige Flugt stier sig uformerkt
 Bort de deilige Nar, varer bestandig ved
 Benskab grundet paa Dyden,
 Ubersvøt sin Yndighed.

Saa, naar stormende Høst river fra frugtbar Træ
 Sit grøn-glindsende Løv, viser sig hængende
 Under skaldede Qviste
 Den guldstrimede Frugt skønnere.

Ubefræftet ved Dyd vakler let Kierlighed,
 Som den surrende Die streifer ustadig om
 Fra Jasminer til Roser,
 Fra Violser til Tuliper.

O Lyksalige! hvis hellige Egtebaand,
 Først ved Døden opløst, varer ved, uafbrudt
 Af fortrydende Klager,
 Og utidige Tvistighed.

O velsignede Par! yndet af Himmelen,
 O velsamlet i Dyd, samlet i Kierlighed,
 Søger Venskab i Dyden!
 Den er eder ei ubevant.

O velsignede Dag! hellig for Englene,
 Ja den Evige selv. Du af Forældrenes
 Overløbende Dine
 Loffer hemmelig Taarer ud.

Ei som over en Søn, over en eneste,
 Ei i Klager opløst, som den veemodige
 Mains sønneløs Enke
 Og en Rachel paa Høiene.

Men som Længsel og Fryd blandtes hos Berthuel,
 Da fra faderne Telt førtes Rebekka ud
 Under Skilsmissses Taarer
 Og bønhyrte Velsignelser.

Å! hvad rørende Fryd gydes ud over mig?
 Min Gud! hvilket er Syn! Himlene aabne sig.
 Med sølsøkkimrende Vinger
 Hvo nedlader sig over os?

Er det Venſkab og Dyd bildet, ſom Menneſker?
 Een af Englenes Chor, een af de Salige,
 Fra den Eviges Throne
 At nedbringe Veſigneller?

Ak, min Broder og Ven! Broder, jeg kiender dig!
 Dig, min ſalige Ven! aldrig jeg glemmer dig.
 See, lykſalige Søſter!
 See din Broder veſigner dig!

J. E. L o d e.

(See f. Deel. S 192.)

Den anden Deel af denne Digters poetiske Skrifter, udkomne 1797, bestaaer af Sange af det muntre Slags, hvoriblandt mange ere paa Alles Læber, og i Alles Minde; følgende, som, uden Tvivl af tilfældige Aarsager, er det mindre, har man ved dens Indhold troet fremfor nogen anden at stikke sig til at meddeele her.

U n g d o m m e n.

Ungdom! du, hvis friske Krands
 Her blive hver en Findings Pryd;
 Som kalder os til muntre Dandse,
 Og os iskiænker idel Fryd;
 Som i de rene Hjerter tænder
 En klar, en skøn, en livlig Ild,
 Der til de sidste Dage brænder,
 Dig denne Kreds lovsynge vil.

Du Roser strøer paa vore Kinder,
 Du giver vore Sener Kraft;
 For dig den skumle Sorg forsvinder,
 Og smelter hen i Druesaft;
 Din milde Haand vort Døie giver
 Et Trylleglas paa Livets Vei;
 Saa stort, saa stort hvert Gode bliver,
 Og Uhelds Skygge fiendes ei.

O! fun-

O! kunde fyrig Sang udrette,
 At vore Glæders raske Flod,
 Lig fordum over blodig Slette
 Hiin Dagens Stierne, stille stod!
 Vi spørge, synge, dandse, drikke,
 Bort Die leer saa mildt, saa blidt!
 O hulde Ungdom! kan du ikke
 Hos dine Venner tøve lidt?

Dog du er lige sød og bitter;
 Saa lystelig, men ak! saa kort;
 Du ind til Jubelskyngen titter;
 Vi kalde; men du iler bort.
 Du os unddrager dine Skatte,
 Før vi fuldt kiende deres Værd:
 Du fly'r, før vi ret kunne fatte,
 Hvor gavmild, og hvor riig du er.

Vi neppe har begyndt at smage
 Den hele Lyst, du førte med,
 Før vi alt see de mørke Dage,
 Der følge i de lyses Sted.
 Den stive Alvor da fremtræder,
 Og lægger Vaand paa munter Spøg;
 Og bange bortflye unge Glæder,
 Som Duer for den grumme Høg.

Men skøndt vi kan ei mere tage
 Din kiære, moderlige Haand,
 Det Bedste bliver dog tilbage:
 Ufskyldig Letsind, Ungdoms Aand,
 Lad mandig Alder os kun true
 Med hver en Dyst, os forestaaer;
 Med Smil vi skal hans Varskhed seue,
 Som om vi mødte Livets Vaar.

3. B e t l i' t z

(See f. Deel S. 243.)

Uf denne muntre og findrige Digter have vi saavel i hans 1789 udgivne Poesier, første Samling, som i hans 1791 udkomne for lidet kiendte Sange for den norske Almue, samt i vore forskjellige danske og norske periodiske Skrifter saa mange skønne og almindelig yndede Sange, at Valget imellem dem med Føie maae være vanskeligt. Med Hensyn til denne Bogs individuelle Bestemmelse troe vi imidlertid at kunne give følgende Folkesang Fortrinet.

Jeg er saa fro, jeg er saa glad

Jeg er min egen Herre,

Jeg Fogden ei skal spørge ad,

Om jeg tilfreds maa være:

Jeg stræbe kan, og vil, og Held

Skal møde mig fra Dal og Fjeld;

Jeg giv min Skat, giv Ret og Skiel,

Og er min egen Herre.

Mit Huus er lavt, men mit det er,

Min egen Tomt det bærer,

Og aabent staaer det for enhver,

Der Gud og Kongen ærer;

Kom Vonde, bød jeg ham min Haand,

Kom Ridder, bød jeg ham min Haand;

Jeg frygter Gud, men ingen Mand,

Jeg er min egen Herre.

Min

Min Kost er simpel, og min Drif

Ned over Klippen flyder;

Men mon han mere Styrke fik,

Som Snefe Rætter nyder?

Mon den er mere glad end jeg,

Som henter paa en farlig Vei

Sin rare Viin? jeg meener Nei;

Band lædsker, styrker, fryder.

Mit Leie ingen spotte maa,

Jeg holder det i Væ;e;

Jeg veed, at Søvn paa bare Straa

Kan tryk og qvægsom være.

Naar Soel forgylder Biergetop,

Jeg med fornyet Siæl og Krop

Til Dagens Arbeid stiger op,

Og saadant bør det være.

Af Klæder andre bryste sig

Med meget mindre Føie;

Den Hiord, jeg føder, skænkte mig

Min simple Badmels Trøie;

Men den er varm, og heel, og reen,

Og spunden af min Datters Teen,

Min Kones Fingre sømmet' den;

Kier er mig denne Trøie.

Min Hustru er mig evig kjær,
 Skiondt ingen Skionhed mere;
 For Husets Dont hun Omsorg bær,
 Og det er Koners Ære;
 Ga jeg var utaknemmelig,
 Om, Kone! jeg ei elskte dig;
 Du raske Sønner skænkte mig,
 Og Døttre, Egnens Ære.

Min Datter! træd i Moders Spor!
 Da kan det aldrig feile,
 At, naar du bliver rigtig stor,
 Vil Snese til dig beile;
 Da lyd kun Stemmen i din Varm,
 Og giv dig i en Mages Arm;
 Ved Elskov lindres Livets Harm,
 Det kan umuelig feile.

Min Søn! vær fro, som jeg, og glad,
 Som jeg din egen Herre;
 Som jeg du ingen spørge ad,
 Om du tilfreds maa være;
 Stræb, som din Fa'r har stræbt, og Held
 Skal møde dig fra Dal og Fjeld:
 Betal din Skat, gjør Ret og Skiel,
 Og vær din egen Herre.

J. H. Wessels

(See f. Deel. S. 181.)

Pf denne vor ypperlige comiske Digter maa vi her affkrive følgende Wise, uagtet det i sig selv fornemmelig er Formen, der er lyrisk, og Materien snarere kunde synes at henhøre til Satiren.

Ondt og Godt i alle Lande,
 Roser sig med Torne blande
 Andensteds saavelsom her.
 Landsmand! Roserne du tage,
 Og af dem du Honning drage!
 Men for alting agtsom vær,
 Kom ei Tornene for nær!

Naar en Tydsker dig vil lære,
 Ærlig, grundig, fiæk at være,
 Du lærvillig følge ham!
 Men, naar En dig stort fortæller
 Om Daraussens Bagateller,
 Var det sandelig en Skam,
 Om du blindt hen troede ham.

Naar en Fransmand dig vil lære,
 Altid glad og munter være,
 Veed til Gud, du ligner ham!
 Men adlyde ham, som Kongen,

For hver Mode, og for Tongen,
 Det var sandelig en Skam;
 Vi bør ikke hylde ham.

Som en Britter, lad dig være
 Patriotens Pligter kiære!
 Elke Frihed, lær af ham!
 Men hvis du seer en og anden
 Overmodig, vild som Fanden,
 Det var sølt at ligne ham;
 Bukke for ham var en Skam.

Ved den Bæltes søde Stemme
 Vi al Sorg, os selv forglemme,
 Og henrykte høre ham;
 Men, naar han en Gruenhed sver,
 Som ham Børnebørn berøver;
 Skal vi deri følge ham?
 Det var baade Synd og Skam.

Paa Spaniolens Viin og Piaster
 Jeg Foragt ei daarlig kaster,
 Gierne deler dem med ham;
 Men, saa længe jeg kan læse,
 Uden Briller paa min Næse,
 Jeg den Stads vil unde ham;
 Kunne see, gjør mig ei Skam.

Ham, som boer lidt under Havet,
 Og med Guld er stærkt begavet,
 Spare er en Dyd hos ham;
 Men, naar han, tung af Ducater,
 Episer evige Salater,
 Saa gid jeg faae Last og Skam,
 Om jeg spise vil med ham!

Du, som dine Abner glemmer,
 Og al Pragt bag Ploven glemmer,
 Du ei nok beundres kan;
 Polak! du skal Verden lære,
 Om lærvillig den vil være:
 Det er under Ingens Stand,
 At han pløier eget Land.

Men at du din Dont forlader,
 Og med Glavind dig omlader,
 Naar du seer en Vandringsmand;
 Snorrigt synes dem, som meene,
 (Ehi jeg meener ei allene)
 At man gierne sige kan
 Uden Sværd: god Dag, min Mand!

Du, en Skræk for Tyrkens Rige!
 Al din Udfærd kan os sige:
 Stor var Ruslands store Jar.

At dig Finkel: Jochum smager,
 Og dig hver Copek fradrager,
 Derom man vel mumlet har;
 Herre Gud! om nu saa var!

Svensken jeg slet intet ændser;
 Han for nær er vore Grændser,
 Og det kunde stikke ham,
 Hvis jeg gav ham mindste Lyde,
 At han Freden torde bryde;
 Gik da Landet Krig med ham,
 Hvis var Skammen? Auteurs Skam.

Jeg den elskte Danske priser,
 At Bessedenhed han viser,
 Sielden Dyd i fremmed Land!
 Men, naar han for vidt den driver,
 Og alt Fremmed Fortrin giver,
 Den en Dyd ei nævnes kan,
 Og fornedrer danske Mand.

Jeg hos frække Nordinand priser,
 At han stedse ivrig viser,
 Han sit Fædeland har kjær;
 Men, jeg troer, han gjorde ilde,
 Om han vilde sig indbilde,
 At der findes Mennesker
 Kun i Engeland og der.

Hædre alle Nationer,
 Hade Feil, men ei Personer,
 Er vort Selskabs Lov og Lyst;
 Hellig Pligt, og største Ære,
 Er, vor Konge troe at være;
 Statens Ønske er vor Lyst:
 Glæden boe i Christians Bryst!

P. M. Troiel.

(See f. Deel. S. 515.)

J hans samlede Digte, der ere udfomne i Foreening med hans yngre Broders i den seidelinske Samling af danske Digtere (1801, i to Bind), findes ikke faa muntre Sange, hvoraf adskillige ere i Alles Munde. I Følge denne Bogs Bestemmelse er imidlertid Valget faldet paa nedenstaaende, skiondt den i sig selv horer mere til det satiriske end det egenlig lyriske Digtslags.

Ode til Dumhed.

Goddædige Dumhed! o stolte Gudinde!

Som gavmild uddeeler til Tøsser i Blinde

Guld, Titler, og inderlig Fryd,

Din Lov vil jeg synge i høieste Toner,

Dit talrige Folk over Jordklodens Zoner

Skal gientage Lovsangens Lyd.

Fra Jorden blev skabt til dens sildigste Ælde

Udbreder dit mægtige Scepter din Vælde

Fra sydlig til nordlige Pol;

Kun arvelig Trostøb grundfæster din Throne,

Ei vandt du ved Rænker din herlige Krone,

Og ei ved det dræbende Staal.

Derfor skal vi lyde de evige Love,

Du bød os: at æde, og drikke, og sove,

Og avle dig lydige Børn.

Naar

Naar Lærde og Viise og Helte maa svede,
 Og vaage, og bløde, vi tryk i vor Rede
 Omfavnes af Hustru og Børn.

Men dog skal vi løbe, naar du vil befale,
 At dræbes, og dræbe, som rasende, gale,
 En Broder, en Fader, en Søn;
 Paa Baalet at brænde, for Sværdet at falde,
 Thi kommende Slægter skal andagtsfuld kalde
 Os Helgne, og Helte til Løn.

Naar Viise udgrunde tilkommende Farer,
 Og lure og zittre, som frygtsomme Harer,
 Da leve vi trygge og vel;
 Vi tænke ei Farer, ei Død eller Helved,
 For Ting, vi ei skue, vi ingentid skælved',
 Thi Tanken er dybt i vor Siæl.

Saa ligger i Dybet, naar Tordenen knalder,
 Den salige Østers i tryggeste Skaller,
 Og føler ei Fare og Nød,
 Ei quælende Omfarg for Brødre at redde,
 Og aabner sig kun for at lædskes, at æde,
 Og i den uventede Død.

Opfyldt af din Guddom, den roelige Daare
 Seer Dydens den bittre, den smertende Taare
 Ved Udyds og Daarligheds Seir;

Urykket som Klippen, dybsindig som Aben,
 Han yttre kun Sielen i undrende Gaben,
 Og drager det qvægende Veir.

Naar Dyd eller Viisdom sin Yndling skal lønne,
 Da eier dens Skattekammer neppe en Bønne,

Tit betles ham Gravstedets Muld.

Du magttige Dumbhed, du eene belønner

I tusende Led hans utænkende Sønner

Med Godser, og Slaver, og Guld.

Op, Musa! den stolte Gudinde at svinge!

Men tankeløs Glæde betager min Tunge,

Og Sønnen min roelige Aand;

Jeg føler din Guddom, og synes at svømme

I evig Lyksaligheds sødeste Drømme,

Og Harpen mig glider af Haand.

P. R. Troiel.

Doctor Juris og Bysfoged i Faaborg,
født 1754, død 1784.

Denne, den forrige's Broder, hvis Digte ere udgivne med
hins, er ligeledes noksom bekendt af sine muntre og
vittige Selskabsange, fremfor hvilke her dog af tit-
ansførte Aarsag Fortrinet gives til følgende, der paa
en Maade kan ansees som Pendant til Broderens fore-
gaaende.

Ode til min Skrædder.

Høi er din Roes, som Guder stolt din Daad:
Du skaber blot ved Sax, og Naal og Traad,
Du kalder Mennesker ved dem
Af Chaos frem.

Sligt indsaae først det muntre franske Folk,
Hvis dybe Bid behøver ingen Tolk,
Og gav dig for dit store Gavn
Et Skabernavn.

Og Teut har seet: at du var Guder liig:
Hans Zachariæ har bestunget dig,
Og Rabner hele Folk beskrev,
Som ved dig blev.

Men mig gav Skiebnen smilende det Lod,
At synge dig, og skabe ved din Odd,
At lære Cimbrer, du er stor
Endog i Nord.

Saa flyde Sangen sødt i Hymner hen,
 Og Harpen lyde høit om Skrædderen,
 Og om de Væsner, som blir til,
 Naar blot han vil.

Hvormangen Jordklump har jeg ikke kiendt
 Uddannet raa, det blotte Element
 Til Menneske, som ved hans Haand
 Sik Liv og Aand.

Nu gaaer han kneisende med Hovedet
 Og skuer ned paa Folk, som Mennesket
 Paa Ormene, der krybe hen
 Ud Ageren.

Al store Folk han dybe Hilsner faaer,
 Og Pøblen gaber, standser, hvor han gaaer,
 Og Piger venlig til ham see,
 Og smidske, lee.

Men, store Mester! hvordan er din Løn
 For alt det Held, du skaffer Adams Søn?
 Deri du ligner og en Gud,
 At spottes ud,

Din Attheist dig nægter reent dit Krav,
 Din stærke Aand dig Ord for Penge gav;
 Al mig du for to Emses Laar
 En Ode faaer.

K. L. N a h b e f.

(See f. Deel. S. 145.)

Sange, meest af det muntre og idylliske Slags, udgiøre næsten hele det første Bind af hans poetiske Forsøg, udkomne i tvende Dele 1802-1803. Det er atter med Hensyn til Samlingens Bestemmelse, at følgende, uagtet den elegiske Slutning, aftrykkes her.

Ungdoms Baar

Groe Roser allevegne;
Snart den forgaaer,
Og disse hastig blegne.

Lad os da nyde Baarens Lyft
Førend dens Dage forsvinde,
Pryde med Roserne vort Bryst,
Før vi dem falmede finde!

En er der kun,
Som visner ingensinde,
Til sidste Stund
Vi lige skion den finde;
Billigst den groer i Ungdoms Baar;
Hvo da forstaaer den at dyrke,
Den ham i alle Livets Kaar
Herlig vil quæge og styrke.

Hver

Hver Glædens Ven
Maa denne Rose hylde;

O det er den,

Vi vore Glæder skyldte.

Venskab den skønne Rose er,

Den er vor Fryd og vor Lykke;

Ewig den blomstre blandt os her!

Eengang vor Gravhøi den smykke!

F. H. Guldberg.

(See s. Deel. S. 462.)

Denne Digters i tvende Bind udfomne samlede Digte
 høre næsten alle enten til det idylliske, elegiske, det
 idyllisk-bidactiske, eller elegisk-bidactiske Slags. Neben-
 staaende er valgt, fordi dets Omfang tillod det at af-
 trykkes her.

O p m u n t r i n g .

End hvile Glædens Straaler over Jorden,
 End, Vandrers! blidnes dine Fied;
 Og, ruller Morgenens med Jorden,
 Dog straalet Aftenen med Fred.
 Al Fryd, dig vinker, kom fra Gud:
 "Vær glad!" er kun din Skabers Bud.

En Krands af Roser om din Bei han satte,
 Men vredes, naar du kold dem seer.
 Dyd Baarens og Naturens Skatte!
 Snart Vaar og de er ikke meer.
 Let aabne sig for dem din Barm,
 Af Kiærlighed og Venskab varm!

Og riig din Sommer er paa stille Glæder:
 Meer voligt slaaer dit Bryst for Dyd,
 Dig slættes Hymens Myrthekræder,
 Dig tryller Fadernavnets Fryd,
 Du møder Dødsfæls Hu som Mand,
 Og elskes af dit Fædreland.

Bort

Vort Liv er flønt; o! lad os glade vandre!

Hver Glædens Ven er Dydens Ven.

Mens end vi favnes, med hverandre

Vi bandse Rosenveien hen!

Og, skilles vi, med mandig Taal

Vi vandre mod det fælleds Maal!

Ei haane vi vor Vandels milde Dommer

Og troe ham hædret ved vor Graad!

Fra ham den er, den Fryd, som kommer,

At lønne Redeliges Daad.

Han gav sin Yndling, Støvet's Søn,

Den Kraft at smile, ham til Løn.

Befrands da, Ven! med Egelsø din Tinding!

Bestræ med Roser dine Fied!

Den brugte Dag er dig en Binding,

Den glade Kiuler, hvad du leed.

Al Fryd, dig vinker, kom fra Gud:

"Vær glad!" er kun din Skabers Bud.

J. Baggesen.

(See f. Deel. S. 23.)

Blandt de mange saavel muntre, som idylliske Digte, der ere i Alles Munde og Minde, maatte den nedensaaende, dens elegiske Slutning uagtet, faae Fortrinet her, da hele dens Indhold saa udmærket bestemmer den til en Samling for Ungdommen.

Da jeg var lille.

Der var en Tid, da jeg var meget lille,
Min hele Krop var kun en Allen lang;
Sødt, naar jeg denne tænker, Taarer trille,
Og derfor tænker jeg den mangen Gang.

Jeg spæged' i min sømme Moders Arme,
Og sad til Hest paa bedste Faders Knæ,
Og kiendte Mismod, Uroe, Grublen, Harmen
Saa lidt som Penge, Græsk og Galathea.

Da syntes mig, vor Jord var meget mindre,
Men og tillige meget mindre slem;
Da saae jeg Stierne som Prikker tindre,
Og ønskede Vinger for at fange dem.

Da saae jeg Maanen ned paa Den glide,
Og tænkte: gid jeg var paa Den der!
Saa kunde jeg dog rigtig faae at vide,
Hvoraf, hvor stor, hvor rund, hvor klog den er.

Saa

Da saa jeg undrende Guds Soel at dale
 Mod Vester ned i Havets gyldne Skid,
 Og dog om Morgnen tidlig atter male
 Den hele Himmelegn i Østen rød.

Og tænkte paa den naadige Gudfader,
 Som skabte mig, og denne smukke Soel,
 Og alle disse Himlens Perlerader,
 Som vrimle fra hans Hænder, Pol til Pol.

Med barnlig Andagt bad min unge Læbe
 Den Bøn, min fromme Moder lærte mig:
 O gode Gud! o! lad mig altid stræbe
 At blive viis, og god, og lyde dig.

Saa bad jeg for min Fader, og min Moder,
 Og for min Søster, og den hele By,
 Og for ukiendte Konge, og den Staadder,
 Som gif mig krum og sukkende forbi.

De svandt, de svandt, de blide Barndoms Dage,
 Min Noelighed, min Fryd med dem svandt hen;
 Jeg kun Erindringen har nu tilbage;
 Gud! lad mig aldrig, aldrig tabe den!

C. B. Tullin.

(See f. Deel. S. 467.)

Det vilde ikke være vanskeligt mellem denne Digters Arbejder, at finde reener idylliske Stykker, vel og Digte af det muntre Slags, som her kunde fundet Sted; ikke desmindre har man dog troet at burde foredrage dette, da det lettelig, sit ulvffelige Navn og et Par andre saadanne Tidsmærker uagtet, torde henhøre mellem de meest horatsiske Digte, vor poetiske Litteratur har at fremvise.

Grillicander.

Grillicander, hvad er det?

Er du ei endnu af Griller mæt?

Blinde Hierter, som sin Roe i Uroe søger!

Saadan Roe gjør ikkun Sindet træt.

Hvorfor vil du arme Træl

Plage meer en plaget Siel:

Skal da Sorgen slaae dig reent ihjel?

Nei; lad Verden tumble, Modgangs Binde rase:

Lee du kun deraf, saa gjør du vel.

Feige Hierter, Slavensind,

Er det kun, som sig vil bilde ind,

At naar Himlen graaner, Havetølger vælter,

Skibet strande skal ved mindste Vind.

Er

Er ei Lyffens Himmel blaae,
 Og man Havn ei nær kan naae:
 Haabets Skib da strax vil undergaae.
 Men for Helte og de rette Dydens Kæmper
 Vee, og Vel, ja alting bukke måae.

Bil da tusend Plagers Skof
 Meent udjage mig af Lyffens Flok:
 Ei! hvad fattes den, som intet meer behøver;
 Men i Dyden har sit Ene nok.
 Synes Himlen ofte vred:
 Skyder Torden Riler ned:
 Jeg dog frygter ikke; thi jeg veed,
 At den Almagt, som kan Skiebne's Raser styre,
 Aldrig blive kan af Naade fied.
 Nu saa staaer den Slutning fast:
 Jeg vil haabe, om end Himlen brast,
 Slige kiefke Hjerter Dyden altid skænker,
 Som ei bugne under nogen Last.
 Stormer Alting mod mig an,
 Jeg dog trøstlig holder Stand;
 Ja, om Himmel, Jord, og Ild, og Vand
 Buldrer, suser, bruser, lyner, tordner, truer,
 Haab og Mod dog aldrig roffes kan.

Elegiske Digte.

C. Braunmann Tullin.

(See foregaaende Stykke.)

Mellem de Sørge digte, denne vor Poesies anden Fader
har efterladt sig, foretrakke vi den saakaldte Sørgeode
over Lühov, da de øvrige mere høre til det didactiske
end til det egenlig elegiske Slags.

Dit Støv fortæner Reminde,

Det veed jeg, dyre Lühov! vel,

Det Støv, som nylig lufte inde

Saa stor og ædelmodig Siæl;

Men om jeg her Din Dyd afmaler,

Omringet med Fortienester,

Jeg da kun blot et Echo er

Af det, som Rygtet om Dig taler.

Du var — nu er en Taare færdig

Af offres hos den Krop, jeg seer,

Den Rest af Dig, som var saa værdig

Af leve, men ei lever meer —

Du var, den Tid, Du var os givet,

Det Verden fielden vise kan,

En Patriot, og ærlig Mand,

Kort sagt! Du var for god for Livet.

Jeg

Jeg skulde nævne Dine Fædre,
 Om Dyd blev stor ved Følkesfær;
 Men Ahner kan ei meget hædre
 Den Siæl, som selv ei ædel er.
 Det vidste Du, og derfor haver
 Udtrykt Din Stammes Dyd saa vel,
 At Du var Adels ved Din Siæl,
 Endog om Du var fød af Slaver.

Dit kiække Hierte aldrig bæved'
 Ved nogen Uvens Overmod;
 Naar Landets Belfærd Blod udkræved',
 Hvor ringe agted' Du Dit Blod!
 Men naar Din Ære ei var pligtig
 At drage Heltesværdet ud;
 Til egen Hævn for Daarers Bud,
 Da vidste Du, en Siæl var vigtig.

Dit Hierte var blot Trostkabs Slave,
 Din Konge var Dig næst ved Gud,
 Du trodsed' Ære, Roes, og Gave
 Mod Landets Vel, og Kongens Bud.
 Du glemmes ei saa let i Norden,
 Og mange sige om Dig nu:
 Hvis hver en Landsmand var, som Du,
 Da blev vort Land en Skrak for Jorden.

De Tusende, Du commanderte
 Meer med Exempel, end med Evang,
 Saa Lyst hos dem den Jld formeerte,
 Som Frygt udslukker mangan Gang,
 De sukke, nu Du dem forlader,
 De tænke paa, hvad Godt de nød,
 Og savne i sin Likhows Død
 Ei blot Befalingsmand, men Fader.

See her, høiædle Likhows Moder!
 At nævne dette Navn er nok,
 Hvor stor en Søn! hvor værdig Broder
 Begræder Du, og Børneflokk,
 Men maa den Tanke Hjertet trøste,
 At denne Søns Fortienester
 Ei kunde blive større her,
 En moden Dyd maa Himlen høste.

Endnu maa mit beflemte Hierte,
 Velsignet Likhov! nævne Dig;
 Gud veed, hvor jeg opfyldt med Smerte
 Mit Tab beklager ved Dit Liig.
 Din Gunst mod mig Din Dyd har lignet,
 Og nu, Du er ei længer her,
 Men høster Dydens Frugter der,
 Saa vær til evig Tid velsignet!

Johannes Ewald.

(Sees f. Deel. S. 163.)

Af denne vor ypperste Digters mindre Poesier har den allerstørste Deel, efter hans eget Vidnesbyrd, den høitidelig melancholske Tone, Elegiens sande Præg, som giver endog de hyppige Leilighedsvers, hans Stilling afnødde ham, den synderlige Interesse; og vi tage derfor ikke i Betænkning, af disse at affrive her følgende, som Digteren selv, efter hans Vens og Udgivers Vidnesbyrd, havde en, sikkerlig ikke ugrundet, Prædilection for.

D forskaan mig, vilse Daare!
 Træt ei længer med Naturens Røst!
 Denne tunge heede Taare
 Siger meer end al din kolde Trøst;
 Al! jeg elsker denne Smerte,
 Denne Nat, hvorfor du vil befrie,
 Mit beflemte fulde Hierte
 Lindres ved den Graad, det smelter i.
 Har jeg glemt, at Myriader
 Daglig tabe Støvers usle Liv?
 Veed jeg ikke, at Alfader
 Sagde døe, saasnart han sagde Bliv?
 Eller troer du, at mit Die
 Er for blind af Taaren til at see
 Glimt af Glæden, som den Høie
 Har tilsvoret den Retfærdige?

O jeg

O jeg veed, jeg veed, jeg finder
 Haabet og den store Sandheds Magt,
 Men den bange Taare rinder,
 Og en Draabe skuler Himlens Pragt.
 I et Hav af reene Lyster
 Sank din Siæl, o Salige! du leer.
 Engel! af men før min Søster,
 Du har Alt, men jeg har Intet meer.

Koldt og brustet er det Døie,
 Som den bedste Siæl har straalet i;
 Du, min Elskte! seer den Høie,
 Men dit faldne Støv betragte vi;
 Blege blev de fromme Læber,
 Som saa tidt oplod sig til vor Lyst,
 Og den Sang, hvormed du stræber
 Op til Thronen, smelter ei vort Døyst.

Himlens, Dydens, vor Veninde!
 Tidlig sank du om for Dødens Lee;
 Men vor heede Graad skal rinde
 Paa dit Støv, du faldne Lillie!
 Levning af det bedste Hierte,
 Haandfuld Jord, som var din Skabers Huus,
 Du bortsmulrer, men vor Smerte
 Bygge Værestøtter paa dit Gruus!

En dybt saaret Egtefælle

Prise dine Dyder med sit Skrig,

Og en Moders Graad fortælle,

Hvilken Datter hun har tabt i dig;

Klynk og du, forladte Spæde!

Brist i Graad, men føel den ei endnu!

Seer du ei, at alle græde?

Og dog taber ingen det, som du.

Suf og du, som læser dette,

Føel vort Tab, du folde Vandrerer!

Klag, at Døden tør udslætte

Dydens Aftryk, Godheds Billede!

Og den fromme Graad, som flyder

Paa vor salige Venindes Grav,

Skienke Dig et Gien skin af de Dyder,

Som hun alt for kort har straalet af!

Johan de Wibe.

Fød 175., død 1782.

Af denne elskværdige Digter, der siden vil forekomme mellem vore Comiker, have vi kun denne eene Elegie, der bærer Præget af Hjertets umistkiendeligste Fylde; som overalt det er ikke at mistkiende, at selv i de Sange, der have vundet ham Navnet af Norges Anacreon, Sørgmod, ja ikke sielden Mismod ere Hovedtrækket. Hans ikke talrige Arbejder vente endun paa en Samler; og var det høilig at ønske, at den, der erhvervede sig denne Fortieneste af vor Litteratur, tillige maatte have det Held, at gienfinde Digterens Oversættelser af selve den gamle Teier, om hvilke mere end een Kiender har talt med Beundring.

Min bedste Ven! Du er ei meer,
 Kun forte Dine Dage bleve;
 Du, som saa værdig var at leve,
 Min bedste Ven! Du er ei meer!

Hvo tør randsage Skiæbnens Dom?
 Tidt røver Døden Fryd og Lykke,
 Da den til dem, som Plager trykke,
 Endog paakaldet ikke kom.

Min bedste Ven! Dig Himlen gav
 Alt, hvad den giver Lykkelige,
 Og, fremfor Alt, en kiælen Pige,
 Hvis Taarer flyde ved Din Grav.

Din

Din Siæl var ædel, reen, og frie,
 I Ærlighed Du søgte Ære,
 Du vidste lykkelig at være;
 Ak! er Din Lykke da forbi?

O Gud! o du, som aldrig kan
 Ubillig dømme dine Sønner,
 Som Dyden, om ei her, belønner,
 Saa hist i Evighedens Land.

Befæst den Tanke i mit Bryst,
 At Salighed kun Himlen giver,
 Naar Dydens Løn paa Jorden bliver,
 Saa ung at savne Livets Lyst.

Th. Thaarup.

(See f. Deel. S 165.)

Ogsaa denne Digters Hovedpræg er en ofte sørgmodig Hæftelighed; vi forbigaae saavel hans yngre Dages skønne erotiske Klagedigte, som hans egenlige Sørgedigte, for at meddeele følgende lidet bekiendte Elegie.

Over Livets Gorfængelighed.

Du Dødelige, du, som med utsøilet Klage

Vanærer Himlen, see og døm!

Er ei henfarne Aar, liig de henfarne Dage,

Og Alt en Drøm?

Og du, som klagende ved Livets mørke Rummer

Dig føler kun ulykkelig,

Du Sorgens Søn! har du forglemmt, at Gravens

Slummer

Skal qvæge dig?

Og du, fryddrukne Hob! naar tumlende du flimer

Og søger Barighed deri,

Gaaer Jordenskyen ei din Glædes Strimer

Som Dunst forbi?

Og du, som skabte dig dit Levnets Qual og Smerte,

Som Guldets Glands allene saae,

Hvad har du, Gierrige! naar dit guldhungrigt Hierte

Ei meer skal slaae?

Lad stolte Seierskrands din haarde Finding pryde,
 Af! snart forgaaer dit Laurbærsløv;
 Snart Harpen tier, og dit Minde Lod skal nyde
 Med Jordens Støv.

Nei! ingen Barighed er Jordens Bærker lovet,
 Alt kommer, modnes, og forgaaer;
 Snart Bølgen reise tør sit vilde Hoved,
 Hvor Borgen staaer.

Og du, som hvælvede en Himmel trindt om Jorden,
 Du aander, Verdner blive til;
 Og for at styrte dem, ei greb du Magtens Torden,
 Nok, naar du vil.

Du gav — og Himmene din Godhed skal ophøje,
 Og Jorden henrykt fryde sig —
 Til Dødeliges Vel en Straale fra dit Døie,
 En Siæl fra dig.

At den, som adlød her det Bud, din Godhed lærte,
 Som kiendte Verden, elskte dig,
 Hans Haab, hans Fryd er, hvad ei Støvet's Lyst og
 Smerte,
 Udødelig.

O du, som smilende med Taaren i dit Døie
 Til Dødeliges Kummer seer,
 Kom, hulde Taalmod! kom! veiled mig mod det Høie,
 Hvor Glæden er!

Og, dæmp du i mit Bryst enhver utsilet Klage,
 Hvert Suk, som Godhed vrede kan!
 Han vilde, at jeg leed, thi Fryd og Klage
 Uddeeler han.

Men søel, min Siæl, at du skal høre Dommens Torden,
 Betænk din Pligt, hver Tanke døm,
 At du ei dømmes skal, naar Himmelen og Jorden
 Er som en Drøm.

P. H. Frimann.

(See f. Deel. S. 167.)

Uagtet denne Digers Tanker ved en Flod bærer det beskedne Navn Rhapsodie, torde det dog lettelig være maaſkee den første Elegie af det Slags, hvis Emne ikke er en enkelt Begivenhed, men Følelser ved Menneſkenes og Tingenes Natur og Skiebner i Almindelighed, vi have at fremvise. For Nummets Skyld indſtrænke vi os til at meddeele det første Afſnit deraf.

Du stille Bæk, som sølvklar vælder
Blandt Liljer op, og roelig gaaer
Blandt Dalens Roſer og dens Nelder,
Og Anſtød i dit Løb ei faaer;
Blandt diſſe lige klar du vinder,
Af dig de vandes lige fri;
Gjør Kieſelſtenen dig end Hinder,
Saa gaaer du lydig den forbi.

Men naar en Naboe-Bæk ſig flyder
I dit Kryſtal, du ſkummende
Og nu ei meer ſaa roelig flyder,
Som før du flød blandt Liljerne:
Du Bølge faaer af tuſend Kilder,
Som ſlynge ned til dig ſit Vand;
Aſſindig du dig nu forvilder
Blandt Ørkner, Skove, Bierg, og Sand.

Du ødelæggende nedrinder,
 Og river Eegen fra sin Rod;
 Tidt, hvor du drog, ei Hyrden finder
 Det Sted, hvor før hans Hytte stod;
 Du styrter ned til Havets Bredde,
 Og her jeg seer din aabne Grav —
 Din Magt og Brusen dig ei redde,
 Du blier til Intet i et Hav!

O klare Billed' paa min Alder,
 Du viser mine Skikkelser
 Fra Buggen af, indtil jeg falder
 Tilbage til mit første Leer:
 Mit Afsyn og mit Lives Dage
 I dig jeg skuer lige klar;
 Fornuft og Syn sig ei bedrage,
 Naar du et Speil for Begge var.

Hvor stille flød min Barndoms Dage
 Ei bort i Tidens Ocean!
 Hvo giver mig den Roe tilbage,
 Som da paa Intet stødte an?
 Hvo siger mig, hvor jeg skal finde
 Min Ungdoms blomsterstrødte Vej?
 Forsvunden er den — og i Blinde
 Jeg søger den, men seer den ei!

Ei meer den Tid, hvor uforandret
 Jeg nød min lykkelige Baar,
 Den Tid, hvor Flora stedse vandred
 Med friske Blomster i sit Haar!
 Hvor Sorgers Glemsels-Floder rinde,
 Hvor evig aandes Valsom-Lugt,
 Og hvor hvert Dieblis i Blinde
 Vi plukke kan hesperisk Frugt!

Let blev mit Hierte da fornøiet,
 Og let at leede var mit Sind:
 Flød end en Taare ned af Diet,
 Tog den ei Maien af min Kind;
 Stak Nelden mig, jeg Smerten glemte,
 Jeg taus forlod min Anstødssteen,
 Den skienkte Frugt jeg troelig glemte
 Til Deeling med min Alders Ven.

Min Barndom bort med Tiden rømte,
 Men med hver Time fløi min Roe;
 Sindslidelserne snart indstrømte
 Og fæsted' i mit Hierte Boe;
 Min Barndoms Purpurstye fordreves
 Af deres Storm, og villige
 Af Stormen Tankeerne henreves,
 Thi Hiertet fulgte Tankeerne.

Jeg ved Minuter, hiin ved Rulder
 Usynlig Vært og Styrke fik;
 Ved hvert Minut jeg mig forvilder
 Langt fra det Eden, hvor jeg gif;
 Hvo standser mig, hvo kan mig redde
 Fra Hvirvlen, som mig er bereed?
 Jeg forud seer mit Lives Bredde,
 Jeg raver, hælder, falder ned!

C. P r a m,

Justitsraad og Committeret i Deconomie- og Commerce-
Collegio.

(See f. Deel. S. 139.)

Foruden de deilige erotiske Elegier, der udgjøre en saa betydelig Deel af denne Digters Ungdoms-Arbejder, have vi og fra hans modnere Aar flere end eet Digt af dette Slags, Fædrelandets hyperlige Mands Vortgang helliget; blandt disse udtegnes her, i meer end een Betragtning, det ved hans Ven Vessels Død.

For Alder roser sig som Blissdoms Alder,
Forhaaner stolt hver Tid, som randt forbi;
Sig selv allene oplyst, flog, den kalder,
Og seer tilbage idel Barbarie.
"Pral af de Særsyn mellem Millioner,
"Barbariske Grækenland! blodstænkte Rom!
"Mon Enkelts Blissdom, Kunst og Dyd forsoner
"Hiint Barbarie, hiint Vildheds Herredom?
"Athen! hvad var du? Smags og Blissdoms Sæde!
"O ringe Plet! dit svage Lys var tændt,
"Men ei for Natten rundtom at adsprede,
"Dens Fælhed derved kun blev seet og kiendt.
"Og Rom, du stolte Rom! hvad var din Hæder?
"Ved BOLD og heldigt Ranen blev du stor;
"Men Philantropen i din Storhed leder,
"Og seer af sande Værd kun fældne Spor.

"Saa sank du hen, da sank i dybe Skygge

"Bort hele Rion, og Secler rullede hen,

"Og mørke var' de, rædselsfulde, stygge;

"Men nu randt Dagen, trefold klar, igien.

"Den sande Wiisdom nu er kiendt, er dyrket,

"Ei som Mysteer, ei blot af valgte faa:

"Klar for enhver, den nu adspreder Mørket,

"Som nær ved Tronen, saa i Armod's Braae;

"Den eene giver Fyrsten agtet Hæder,

"Den lærer Ringe sin og Artens Værd,

"Den uden Forskiel aabner Livets Glæder

"For alle, hvad, og hvo, og hvor det er;

"Den lyser klar ned fra det høie Norden

"Til fiernest Syd, og spreder Taagen hen;

"Snart skal den lyse over hele Jorden,

"Lyksaliggjøre hele Skabningen.

"Nu Vid og Kunst, beskyttede, erkjendte

"I fulde Værd, forædle Livets Lyst;

"Og Smag og Wiisdom, yndigen foreente,

"Udgjøre Rummers sikke, sande Trøst."

Saa trøste sig vor Alders ædle Wiise,

Saa vil de døve den Fortrængtes Harm;

Af! fromme vil de skabe savnet Bise

I deres egen, i hver ædel Varm;

Men nei, det er forgieves; alt modsiges

Den søde Drøm, de forestille os;

End

End hviler Matten over Jordens Riger,
 Barbariskheds Nat; og Drøm er al vor Noes;
 Og denne Nats de fæle Rædsler svæve
 End angstende den hele Strækning om;
 Og sieldne ere stedse de, som hæve
 Et opvakt Hoved af den dybe Slum;
 Som tænde hist og her en eenlig Lampe,
 Og vække rundt om den en liden Flok;
 Men til at klare vidt de sorte Dampe,
 O dertil er det svage Lys ei nok.
 Nei, Fanatismen hæver sine Skygger,
 Og Hsighed:, Magts: og Rigdoms: spørgeset
 Indfrænker, mørkner Lyset, forebygger,
 At fleer skal tændes, ofte slukker det.

Men bort med Billeder! — Hvad er vor Hæder?
 Hvad Fortrin have vi for Hedenold?
 Hvad Vei, før ukendt, til Lyksaligheder,
 Trods Uerkiendtlighed, og Nid, og Vold?
 Kan intet nu Retskaffenhed nedtrykke?
 Er den nu tryk, der handler som han bør?
 Er Flid, er Stræbsomhed for Jordens Lykke
 Nu Midlet til vor egen, meer end før?
 Hin Spartas Lov, at Arbeid ikke sømte
 Den Mand, der vilde vinde Borgers Agt,
 Den Lov, arbeidsom Mand til Trældom dømt,
 Hvor er paa Jorden den ei meer ved Magt?

Medfødt og erhvervede Talenter,
 Hvor give de, nu fremfor altid, Ket
 Til Held, til Brød? Hvor er den Nar, som venter,
 Hvor den Oprører, som tør forbre det?

Nei! end er Verden i sin Barndoms Dage,
 Hvor langt endnu fra Viisdoms Modenhed!
 Den vandrer frem, maaskee; men af! med svage?
 Af! med ustadige og korte Fied!

Og vi er' Børn; men meer end sine Lige
 Er den et Varn, som græd ved fælles Leeg;
 Hvo er den Viise blandt os Dødelige,
 Som fælles Daarlighed i alt undveeg?

Jo den, jo den er viis iblandt os Daarer,
 Der anseer Alting for den Leeg, det er
 Forbitter ei dens Fryd med spildte Taarer,

Men glad og munter leger med, og leer;
 Og, uden Bitterhed ved Brødrøs Griller,

Adlyder baade selv, hvad hans Forstand
 Ham som det mindst Forvendte forestiller,

Og leder andre did, saavidt han kan;
 For Næsten ham, hvis Forsyns Haand dog leder

Sin elskte Børneskof, hver Gerng betreer;
 Ham, som opdrager, til Lyksaligheder,

Og herlig Modenhed, os og sin Jord.

O du, vor Bessels Søn! en kærlig Fader,
 Hvis Liv og Lyst du var, forlod dig nu;
 Dig Hin i Himlen ingen Tid forlader!

Tryk, som din Fader, i hans Skid er du!
 Du er endnu for spæd, til fuldt at fatte
 Den hele Vægt af denne sande Trøst.
 Din Faders Værd du ei engang kan skatte,
 Men engang skal det vaagne i dit Bryst.

O at det kraftigt maatte der oplive
 Hver end udannet Evne i din Siel! —
 O maatte du ham os tilbage give,
 Og anden Bessel nyde bedre Held!

Vor Bessels Søn! du skulde da fremtræde
 Med ædel Ret til Livets bedste Kaar,
 Til at erkiendes for din Alders Glæde,
 Dens Jiir — det er du, naar hans Roes du naaer;
 Det skal du kiendes for; men see tilbage,
 Og skue din Faders Levnetsbane hen;
 Hans Værd imod hans Kaar i Livets Dage;
 Var Skiebnen ham, som han fortiente den?

Med Ungdoms muntre Slid han tidlig stræbte,
 At drage Viisdom af ethvert dens Væld;
 Og heldig var hans Slid; magnetisk klæbte
 Hver Oldtids Viisdom ved beslagtet Siel,

Troe giemte den sin Skat; ved stadig Møie

Den vorte til; ei Pral til Maal den har;

Det haded' han, og i hans eget Die

Hiin gylde Skat for liden altid var.

Han Aldrens Manddom taalig oppebied',

For af sin Skat at yde moden Frugt:

Og sin Thalia Phæbus glad indvied'

Sin Yndlings første, men den modne Frugt.

Hver Skønners, hele Folkets, Alles Stemmer

Foreene sig til høie Bifalds Raab,

Og Krav om — større Mesterværk. — Man glemmer,

At hiint var meer end blot et yndigt Haab.

Man fordrer, han sig selv skal overstige

I talrig Frugt af ubelønnet Flid;

Forkaster haant, hvad ei man finder Lige

Til hiint — dets Lige findes ingen Tid.

Erkiendtelig Skønners Varm dog tidt han fryder

Med yndigt Værk af sande Mesterhaand;

Ukonstlet, umodstaaelig indgyder

Han ofte Fryd i skønnsom Tænkens Aand.

Nu han sit eget ædle Hierte præger

I ædle Sang, og priser Nøisomhed;

Nu sin og hver opmærksom Varm han qvæger

Med Sang om Støvets Trøst i Søvnens Fred;

Han nu med Smil Satirens Svøbe hæver,

Kun Daaren følede de Snært, den gav;

Med

Med Spøg han nu blot muntre Latter kræver,
Og hvo modstod den blide Sangers Krav?

Saa, Fryd uddeeltende, vi saae ham vandre
En tornesuld, en ublid Vane hen;

Den Glæde, han saa gavmild skienked' andre,

Hvor langt var han fra selv at føle den!

Han kiendte Mennesker for, hvad de ere,

En Legeværn, som vild omtumler sig

I dunkle Nat; han saae det spildt at være,

Og daarligt, mod den Leeg at føre Krig.

Han saae sig selv i Flokken, fandt sig givet

En Rolle med i denne fælles Leeg;

Den tog han, leegte, fælles Leeg oplived',

Forstyrred' ingens Fryd, ei Maalet sveeg.

For hine Spøgelsier han aldrig høied'

Sin Jæse, ædle Siæles Stoltthed tro;

Blandt Leegens Formænd han maaskee ophøiet

Sig skulde seet; sig Høihed han beloe,

Løe ad det hele Siæckerie, var stedsø

Den hele Floks, især de Godes Ven;

Og saae han Raadhed Vilen mod ham hvidse,

Han dog ei hvidsed Pål mod den igien.

Ham Egners høie Fortrin aldrig lærte,

Paa enkelt Daare haant at steele ned.

Han føled' egen Svagheds Feil med Smerte,

Mod andres idel Overbærenhed.

Saa var ham Livets Fryd, og Livets Kummer,
 Hans Livs den tunge Lod, tilhobe Leeg;
 Og derfor uden Frygt til korte Slummer
 I Dødens kolde Egne han nedsteeg.
 Han vidste det, sit Væsens Barndoms Alder
 Og Menneskets han derved kun forlod;
 Alherren ham til Modenheden kalder,
 Bestemmelsen han roelig gaaer imod.

Vor Vessels Søn! o det er sødt, at vinde
 Et saadant Eftermæle ved sin Grav;
 O det er skönt, det simple Hædersminde,
 Som sanddrue Venkab her din Fader gav.
 Ei Skialdens Qvad, for dig istemt, som lyder
 Ved elskte Faders Grav, du fatter end;
 Men naar, og om engang den Dag oprinder,
 Da du kan høre, og kan fatte den:
 Da tænkt det sødt, vor Vessels Søn! at vinde
 Et saadant Eftermæle ved sin Grav,
 Da føel det skönt, det simple Hædersminde,
 Som sanddrue Venkab her din Fader gav.
 Og høres Dnsket, sees hans Aand oplivet,
 Fornyet i hans Søn, hans Haab, hans Lyst,
 Den Aand, hvormed han fryded' os i Livet,

Naar den opvækkes i hans Elsktes Bryst:
 Hvis du, hans Søn, i Faders Fodspor træder,
 Opdyrker givne Pund ved trofast Flid;
 Sees du, som han, den Mand, der sande Glæder
 Meddele kan din Old, din Estertid:
 Og blier, som hans, din Stræben den, at leve
 Ei til din egen, men til Jordens Lyst:
 Og vil du, sanddrue Skjald engang skal høre
 I Hæderstoner paa din Grav sin Røst;
 O troe for alting da ei den, der siger,
 At Verden er saa saare god og viis!
 Ifald du fæster Lid til denne Smiger,
 Da er det din Bestemmelses Forliis;
 Troe, Jorden er end i sin Barndoms Alder,
 Ei slet benævnt det tykke Barbarie;
 Hvad enkelt Ting man Viisdoms Mærke kalder,
 Troe, der er saare lidet viist deri;
 Ansee vor hele Slægt som Børn tilhobe,
 Som Leeg beskue snart hele deres Færd,
 Og ansee den som ret fuldkommen Taabe,
 Der giver sig og alting hæiest Værd;
 Brug den Forstand, du føler selv at eie,
 Saavidt du kan, til Ledetraad for dig;
 Leed og ved den, saavidt du kan, dens Veie,
 Der ledes vil, naar han forvilder sig.

Aft høit de faa, som i vor Alders Mærke
 Ved Døds, Forstands, og Sandheds Lys gaar frem;
 Følg deres Spor; rust dig i Sielens Styrke
 Mod hvo dig hindre vil, at følge dem.
 Af! Veien skal maaskee just derved blive
 Dig skarp og tornefuld, men den er kort;
 Dens Kummer selv er Leeg; kiæk kan du drive
 Ved Spøg og Sang de lette Sorger bort.
 Vogt dig, at Daarskabs Irlys ei forvilde
 Fra rette Veie ved falske Glimt din Aand;
 Lad Vres, Høiheds Spøgelse ei hilde
 Din Fod med deres lumste, skjulte Baand.
 Haab da ei, stort af Livets Lyst at nyde,
 Aft intet det, de fleste kalde saa,
 Men sande, rene Glæder at udgyde
 Rundt om i Livet, være din Attraa!
 Blier derimod din Tid, selv at hendirge
 I Fryd, og uden Sorger, Livets Kaar,
 Da er den spildt; langt færre Glædesdage
 Du med forøget Kummer da opnaar;
 Da maae du ydmyg kaste dig i Støvet
 For hine Spøgelse, for mangen Nar,
 Og uden Muffen tidt dig see berøvet
 Den Ret til Fryd, du mæisomt betlet har.

Ved tusindhaande Krænkelfer omsider

Dit Ønskes Maal engang maaſkee du naaer,

Men neppe førend du ei kan, ei gider

Meer tage Deel i forhen ønskte Kaar.

Men lad din Møie beſte Hæld end møde,

Lad Glædens Midler vindes ſnart og let;

O aldrig, aldrig ere de ſaa ſøde,

Som Daaren, der dem ſavner, tænker det.

Hvad er' de? Overflødighed, og Ære.

Hin gier dig Nøisomhed, og denne Dyd.

Snart eller ſeent Erfaring dig vil lære,

Alt ikkun det, ſom diſſe gav, er Fryd.

Selv manglende, hvad Verden Lykke kalder,

Du, hvis din Faders Hand beſtjeler dig,

Kan glæde din, kan glæde ſeenest Alder

Ved Sang og Spøg, og du er lykkelig.

Bliv ſaa, bliv nøisom glad, mod onde Daarer

Allene ſtolt! ſøel ædel Nordmands Mod!

Tænk paa det Blod, du har i dine Arer,

Din Faders, Tordensſkiolders ædle Blod!

Viis det, hvad Kaar dig Skiebnen end bereder,

Og Nordens Ngt forſøde ſkal din Tid,

Maaſkee da Mænd af Magt, og Mænd af Hæder

Dig hielpe ſkal, din Vei at giøre blid.

Dog,

Dog, uden dertil trygge Lid at fæste,
 Dig Livets Bane blive, som den vil!
 Lad alles Glæde, hele Jordens Bæste
 Kun være Maalet, som du sigter til;
 Din Fader, Fædre, stræb i godt at ligne,
 Skye Feil, saavidt støvklædte Mand formaaer,
 Alherren vist dit Bæsen skal velsigne,
 Trods Livets ubetydelige Kaar.
 Thi møder end i Mørket her paa Kloden
 Blandt Sværmen idel Kummer og Fortred,
 Det varer stakket; naar han seer dig moden,
 Han vinker dig ind til sin Evighed.
 Her sees det noksom, altid, allevegne,
 At her er ei de sande Glæders Hiem;
 Men hisset, i Lyksalighedens Egne,
 Der har den Eviggode giemt os dem.
 Der lønner han, o Bessels Søn! din Fader
 For hver den Fryd, han her os gav saa blid,
 For hver den Fryd, han ingen Tid aflader
 At give dem, som sandest ædelt Bid
 Kan give Fryd; der lønnes hver hans Tanke,
 Hvert Ønske for at glæde Mennesker,
 Om og vor Daarlighed og Støvet's Skranke
 End hindred, at de ei opfyldtes her.

Der,

Der, Wessels Søn, skal ogsaa du belønnes,

For hvad du virke skal, din Stamme værd;

Om da din Tid ei her paa Jorden lønnes,

Til Jordens Fryd vær rask og uforsærd!

Og naar du faa gaaer hen til dine Fædre,

Og ham, som hviler her, din Roes er hans;

Og Dyden skal dit Savn med Taarer hædre,

Erkiendtlighed din Grav med Vrekrands.

Jonas Rein.

(See f. Deel. S. 247.)

Ogsaa af denne Digters Arbejder, udgivne i tvende Bind (Kbhvn 1802), har den allerstørste Deel under forskjellige Former det elegiske Præg; tildeels med Hensyn til Rummet affrives følgende.

Til Haabet.

Min Leder! du min svage Sang modtage;
 Jeg giennem Kummer følger dine Fied.
 Forvildet tidt af Sorg og bitter Klage,
 Naar Lynet slaar for mine Fødder ned,
 Jeg taber dig, men seer dig strax at smile,
 Jeg Roser seer fra dine Spor fremile.

Hvad Offer kan jeg dig, min Skyts-gud, bringe,
 Din Gunst har fyldt mit dig hengivne Bryst —
 Kan Tanken ei sig til din Guddom svinge,
 O lad mig see dit Væsen — styr min Lyst!
 Jeg ligner den, som, fyldt af hellig Lue,
 Guddommen selv begierer at beskue.

Tryk gif jeg frem paa mine Barndoms Veie,
 Og nærmed' mig til Plagers skulte Boe,
 Da gif du taus, men dit aarvaagne Die
 Gaar Sorgerne, som lured' paa min Roe;
 De kom; og du, du kom ved deres Side;
 Det er dit Værk, at jeg endnu kan lide.

Naar

Naar Slaven, træt af Graad og varig Kummer,
 Mod eget Bryst fortvivlet væbner sig,
 Du mild fremstaaer, og dysser ham i Slummer,
 Som i en Drøm du aabenbarer dig.
 Langt fra du ham den ønskte Frihed viser;
 I Mulighed han sig lykkelig priser.

Den Usle ned paa haarde Leie segner,
 Og tause Nat afbilder ham sin Nød,
 Som Solen da din Guddom ham omhegner,
 Og blander ham, han seer ei Modgangs Stød.
 Ei Morgendag med Hunger ham forskrækker,
 Til viste Maal utrættet Haand han rækker.

Saa medynksfuld den Usle du ledsager;
 Du skaber Aand og Lid og Virksomhed,
 Og Glæde er dit Maal, naar du bedrager —
 At være glad, det er Lykkelighed —
 Naar du min Siel blot med et Syn kan fryde,
 Mon dette vel er mindre, end at nyde?

Ei tykke Muur, ei Kobberdør, ei Lænker,
 At hindre dig fra Usles Hielp, formaaer;
 Naar Sielen end omsonst paa Redning tænker,
 Med Slag paa Slag naar Bredens Lynild staaer,
 Naar du ei meer din Yndling kan betrygge,
 Forvirret dog han troer at see din Skygge.

Skal nogen Dag mig af din Arm udrive,
 Da blive den mit Lives sidste Dag!
 Jeg fatter tidt ei selv den Trøst, du giver,
 Men føler den — Saa segnet paa et Brag
 Skibbrudnen Mand, naar Død og Afgrund truer,
 En Stjernes Glimt glad giennem Mørket skuer.

Du glæder mig med blide Fremtidsdage;
 Thi selv du veed, hvor lidt jeg ønsker mig.
 At ubekjendt min Levetid fremdrage
 I landlig Ro, ei arm, ei heller rig,
 Min Pige snart i disse Arme favne,
 Og til min Død ei første Elskov favne.

Guddommen du, al Glædes Fader, ligner;
 Medlidende du seer en Synders Graad,
 En knuset Sjel du gvæger og velsigner,
 Og trøster den med Viisdoms milde Raad,
 Du byder den til Naadens Arm at ile,
 Og i sin Dyd at søge Sielens Hvile.

O! naar engang mit Lives Aften kommer,
 Da naar min Synd staaer skrækkende for mig,
 Og for mig gaaer hen til den store Dommer,
 I al din Glæde, o Haab! fremstil du dig;
 Din sidste Gunst et Billede mig blive
 Paa Naaden hist, som skal min Sjel omgive.

N. L. N a h b e f.

(See f. Deel. S 145.)

Anden Deel af hans poetiske Forsøg bestaaer meest af elegiske Digte, hvoraf maaskee følgende, dets allegoriske fortællende Form uagtet, kunde have nærmest Afkomst at meddeeles her.

L a u r b æ r l u n d e n.

Utter en Cypres i Laurbærlunden!

Af! hvad nyt Forliis bebuder den!

Snart er Lundens hele Pryd forsvunden,

Sørgeminder har den kun igjen.

Festlige Pæaner nu ei lyde

Her til Morges og Camenens Lov,

Klager eene Dødens Stilhed bryde

I den før saa tonerige Skov.

Kunde jeg dog glemme hine Tider,

Glemme, det ei stedse var, som nu!

Dog hvordan? nedstige Pierider

Til forladte Helligdom endnu!

Hvit imellem Laurbærlundens Kroner

Hører jeg en Gang, som Zephyrs Gang;

Tier, tier, Harpens svage Toner!

Stille! taarebrudte Klagesang! —

See! Camenen vinker; jeg vil lyde,

Følge, hvor hun mig vil lede hen!
 Længe, længe hun sin Dyrker flyede;
 Held mig, at hun smile vil igien!
 Alk du smiler ikke; kærlig Smerte
 I dit hulde Afsyn tegnet staaer.
 Dog du vinker — var det end til Smerte,
 Hvor du vil ledsage mig, jeg gaaer.

Skovens ældste Kiæmpe = Eger sprede
 Her en majestætisk Skygge ud;
 Diærve Dren opstiger af sin Rede,
 Stolt, som bar den Lyn til Tordnens Gud.
 O hvor langsom her Camenen svæver,
 Paa en Mindesteen hun stirrer ned;
 Hellig Vrefrygt mig giennemløber,
 Frihed! ved din Sangers Hvilested!

Men hun river sig derfra; hvor stille,
 O hvor lyttende hun svæver frem!
 I det skønne Die Taarer spille;
 Men hvor er den Grav, hun offrer dem?
 See en Luth i rankest Laurus hange!
 Reen og skøn som Sølvets er dens Klang,
 Naar en Zephyr spørger blandt dens Streng;
 Denne Luth Hornelens Skiaid borthang.
 O nu spørger, undres jeg ei mere,
 Hvi Camenen lytter, sørger her;
 Pieridens Yngling! kan du være
 Evig grim-mod den, du er saa kær?

Ak! hvi leege kielne Vestenvinde
 Mellem Roserne paa denne Grav?
 O det er, det er vor Vibes Minde!
 Cypris's Duer næbbes paa hans Grav —
 End er det den sorgende Camene
 Tungt fra denne Grav at rive sig!
 Ak! men til en anden Sørge-scene
 Hendes mørke Vink henkalder mig.

Bed en Grav med Laurbærtækning over
 Matteredgales skønne Chore slaae. —
 Søvnens store Sanger! her du sover!
 Her jeg tøve, græde, knæle maae.
 Dog hun flyer, hun flyer med bortvendt Bie,
 Denne Bunde bløder end som ny,
 Lynsnar hun opstiger mod det Høie,
 Tabes for mit Syn i klare Skye;

Hist, hvor høiet under gylden Byrde
 Bugner smilende hesperisk Træe,
 Hvor, at kvæge ringe næsifom Hyrde,
 Søvløklart Vand udspringer i dets Læe,
 Daler hun igien; ak! hendes Kummer
 Lærer snart, hviz Grav her skjuler sig;
 Meier! Lundens Planter! her du slummer,
 Morges Skyttsaand jamrer her for dig.

Sørgelyd fra nære Gravhøi drage
 Musen flux til nye Smerter hen,
 Gratierne der for Fasting Klage,

Norges Wieland, deres Skjald og Ven.
 Taus hun savner disse; sorgnedsbøiet
 Hun med kraftløs Vinge svæver frem;
 Trende nye Grave møde Diet,
 Ingen Laurus grønnes over dem.
 Venkabs heede Taarer ved dem flyde,
 Musen saae det, og hun Venkab gav
 Egen Laurbærfrands dermed at pryde
 Edle Meldahls, Germanns, Bernhoffs Grao.

Nu ved tunge Vandring's Maal hun dalte,
 Ved Colbjørnsens friske Grav hun stod,
 Og en Vaar, saa skøn, som den, han malte,
 Blomstred' under Pieridens Fod.

Fra Olymp nedsvævende Gudinder
 Lyste over Graven himmelsk Fred,
 Stride Taarer randt paa deres Kinder,
 O! som end forskjønnedes derved.

"Retfærd, Uskyld, alle Dyder græde —
 Tog Camenen Ordet — for min Skjald;
 Denne Grav, som slige Taare væde,
 Aldrig, aldrig Blomster savne skal.

O men skal man, skal man da forgiætte,
 Hvad for mig min elskte Edvard var?
 Dog, hans egen Sang har hindret dette,
 Der han evigt Digterminde har.

Men skal han, skal Fasting, skal min Meier
 Eene leve i sin egen Sang?

Morges Digterlund end Skjalde eier,
 Hvis Rithar med hines fordom Klang!
 Til, o til du, disse at paaminde,
 Hvad de skulde hine, sig, og mig,
 Stig, saa lover Sanges Gudinde,
 Hun, hvis Lofte staar urykkelig:
 Den blandt Lundens Sangere, som sætter
 Dem en Mindesteen med hældig Haand,
 Vieriden ham til Løn forjætter
 Edwards, Meiers, Fastings Digteraand."
 Saa hun talte, og forsvandt. Jeg eder
 Bringer, hvad hun overdrog til mig;
 Jiler, iiser at opnaae den Hæder,
 Som for mig er uopnaaelig!

C. H. L u n d.

(See f. Deel C. 219)

Uagtet nedeustaaende Elegie i en vis Maade er en Efter-
 ligning af Grays, paa Lyds af Gorter efterlignede, be-
 rømte Elegy on a country churchyard, har Udgiveren
 dog, i Betragtning af dens synderlige Hiertelighed,
 troet at burde foredrage den fremfor andre denne Dig-
 ters skønne elegiske Stykker, saa meget mere, da han
 kan meddeele den med nogle ikke ubetydelige Rettelser
 fra Digterens egen Haand.

 Landsbyekirkegaarden.

Høit lyder Bedeklokkens Slag
 I Aftenkumringen,
 Og Bonden fra en moisom Dag
 Til Hvile stunder hen;
 Den muntre Fugl har Diet luft,
 Hver Skabning tier nu,
 Kun Aftenbakkens lette Flugt
 Omcirkler mig endnu.

Til Tanker du indbyder mig,
 Du stille Sovested!
 Her, hvor den trætte Landmand sig
 Til Hvile legger ned,

Han Jordens Dagværk fuldendt seer,
 Og ham er Hvilen sød,
 Ei vaagner han til Døie meer,
 Og ei til Jordens Nød.

Ei kunstigt Marmorbilled her
 Begræder end hans Savn,
 Det sorte Kistetræ kun bær
 Hans uberømte Navn;
 Vantrevne Hylde staaer sørgende
 Paa skumle Kirkegaard,
 Og Tidslen frodig værende
 Paa sunkne Grave staaer.

Dog hviler her vel manges Mand,
 Som mere ædel var,
 Meer streng i Dyd og Pligt, end han,
 Der Ordensbaandet bar;
 Maaskee en bedre Taare ned
 Paa simple Gravsted fald,
 End i sit Marmorleiested,
 Den stolte Rige nød.

Og manges Møe henstumrer her,
 Som Egnens Stoltthed var,
 Som ei af Guld og Prydelser
 Sin Ynde betlet har.

Hvis Smil forkyndte Himlens Fred
 og blid ukonstlet Dyd;
 End græder hendes Brudgom ved
 Den Grav, som tog hans Fryd.

O naar og mine Been engang
 Medsænkes her i Muld,
 Naar under Klokkelyd og Sang
 Man øser Graven fuld,
 Da græder og en kærlig Ven
 Her ved mit Hvilested,
 Og ofte mindes mig igien
 Med taus Sørgmodighed.

Og ofte Landsbyepigerne
 Ved Aftenrøden her
 Skal samles glade snakkende
 Om gamle Hændelser,
 Da tale de om Kiærlighed
 Dens bittre søde Fryd,
 Og hver fortæller, hvad hun veed
 Om elskte Brudgoms Dyd.

Da sige de: ak! nær herved
 En Digter jordet blev,
 Der gjorde ingen Mand Fortred,
 Og mange Viser skrev,

Da h dred de endnu min Grav
 Med skyldfri Gl des Klang,
 Og Egnen giver Gienlyd af
 Min Ungdoms bedste Sang.

Naar Maanen da gaaer rødmende
 Bag Kirketaarnet frem,
 Og naar de muntre syngende
 Fra Graven høste hjem,
 Da sig de: Gud glæde dig
 I høie Himmelboe!
 Sov, gode Digter! s delig
 Til Dommetag i Noe!

F. H. Guldberg.

(See-f Deel G. 529.)

Mellem denne Digters mange skønne elegiske Arbejder
vælge vi Begyndelsen af Assistentkirkegaarden, som er
reent elegisk, da i Fortsættelsen deraf det Beskrivende og
Lyriske heldigen flynge sig i hinanden.

Hil dig, de lykkelige Dødes Hiem!

Du Holig for hver Stand, hvert Køn, hver Alder!

Til Dag og Natter Seel ei vækker dem,

Til søvnløs Nat og Graad ei Maanen falder.

Hil dig! og Fred med hver, der hviler i dit Favn!

Med ham, hvis Støv nedsænkes, for at glemmes!

Og med den Edling, ved hvis Navn

Den fjerne Slægt til Dyder stemmes!

O selv den Levende du quæger ved din Røe:

Og Glade fryde sig i dine Skygger,

Og, tordner Skiebnen, den Forfulgte froe

Her sit Paulun paa Haabets Strandbred bygger.

Hver Flygtning, som fra Verden iler hid

Og søger Lindring mellem dine Høie,

Her aander frit, her smiler atter blid,

Gaaer bort fra dig og har forglemmt sin Nøie.

Den, paa hvis Kind den blege Sygdom staaer,

Befigter her den Fred, som ogsaa ham her venter.

Fra

Fra Grav til Grav han ved sin Krykke gaaer
Og fra de tusend Grave Taalmod henter.

Saa Mangen søger her en savnet Ven;
Han seer hans Gravhøi, bittert Længsel hviler,
Han drømmer sig i hine Dage hen,
Og, som i Vennens Arm, gienfsmiler.

Ga! hil dig, Dødes Have! hvor i Fred
Og Blomsters Ly de Manges Kummer sover,
Hvor hvert et Træ, der nu beskygger vore Sied,
Os eengang ved dets Fod en rolig Hvile lover!

Tryl ogsaa mig, naar bort fra Verdens Larm,
Hvor Frihed, Dyd og Ret jeg varme Daare drømte,
Til dig jeg skuffet flyer med Mismod i min Varm,
Og mindes Smertens Kalk, saa mangen Vedling tømte!

Da, naar fra dig jeg gaaer og møder den,
Hvis vilde Haand mit Haab i frodigst Vært har kløvet,
Jeg skal til brudte Spire glad see hen,
Og ønske ham det Mod, han mig har røvet.

Hvor jeg de Dødes tause Bolig seer,
Er Evighedens Indgang. Støv dem dækker.

De hvile. Men, naar Dag til Nat ei kiedes meer,
En venlig Stemme hvert et Støvgran vakker.

Da skal den Arme, der blev nægtet Brød,
Tilgive dig, du haarde Nige!

Og, efter lange Savn i Gravens Skid,

Du,

Du, Brudgom! favne din begravte Vige;
 Da klares Skiebne's Mulm; da blidnes hvert et
 Bryst;
 Kold Kues Jorden og dens Goder;
 Men festligt hilser de Gienfødtes Røst
 Det bedre Liv paa hine Kloder.

Med hellig Frefrygt jeg træder did,
 Hvor Fredens Engel over Grave svæver.
 Lyn nu kun! Glimt i Glimt! Forgjæves, Kiulte Tid!
 Dit Maal jeg skuer her, og meer ei bærer.
 Et Dieblif, og Graven glemmer mig;
 Et Dieblif, og Friheds Morgen tændes.
 Lad Alt, hvad saarer, ruste sig!
 Et Dieblif, for evigt Kampen endes.
 O! tidt og længe skal jeg vandre her.
 Blandt eder, Grave! Hiertet Sandhed lærer,
 Og, kold mod flygtigt Smil, tilbeder Taarers Værk,
 Og i hver Kummer Faderhaanden ærer.

Mig trøster dette Sted, mig væger denne Dag;
 Men ak! snart grædes her, alt saarer denne Time.

Hør Dødningsklokkerne med Sorgens hule Slag
 Bed nok en Vandrers Jordekærd at kime!

I tunge Drøn! saa knuser dog ei den,
 Der nu sit brudte Haab begræder!

O raaber til hans Siel: at hver, som bæres hen
 Fra Liv til Død, gaaer bort fra Sorg til Glæder!

Og ei I nu fremfalde skal
 Hver forduinglade Stund, der vender ei tilbage!
 Nei! vækker Tanken om den endte Qual
 Og Evighedens Løn for bittre Dage!

Hist kommer skridende veemodigt frem
 I Liigfærds sorte Dragt en Vennefare;
 Den følger Broderen til Gravens Hiem,
 Hvis mørke Bred kun Glimt af Haab opklare.
 Ak! han var Fader, og de tvende Smaae
 I Glædens Vaar alt bittre Taarer fælde.

See, hvor tungmodigt Haand i Haand de gaae,
 Og til hinanden sig forladte hælde!

O græder ikke! Hist en Fader boer;
 Hvo, der vil ham, selv naar han saarer, hædre,
 Skal opfyldt see det Haab, som Hjertet troer,
 O haaber! haaber! Gud er meer end Fædre!

Alt standser Skarens Fod ved Gravens Bred:
 De faderløse Smaae saa tvivlsomt grue,

De gysse bort fra skumle Hvilested,
 De tør ei haabe meer ham hist at skue.

Jo, haaber! haaber! Mørk er Dødens Nat,
 Men saligt soves der i mørke Hvile;

Og vel er Gravens Bei saa tom, saa brat,
 Men trindtom den dog Haabets Etterner smile.

Nu rusler Jorden ned med dumpe Slag.
 Mod Himlen hver et graadfuldt Die hæver;
 Men Haabet om et evigt Mødes Dag
 Med Sangens Beemod over Graven svæver:

Alt forvandles skal til Støv,
 Dalens Lilje, Skovens Løv,
 Rosen snart vi visnet finde:
 Alt, hvad lever, skal forsvinde.
 Jordens Herre, Mand! til dig
 Lovens Dødsbud strækker sig.

O! men intet Skabt forgaaer,
 Liv igien af Død opstaaer.
 Liljen faldt! en Ny fremtræder:
 Yngre Løv snart Skoven klæder:
 Og den Grav, der lukker sig,
 Kun som Bugge gemmer dig.

Morgnen straaler, Barnet fro
 Vaagner efter natlig Ro.
 Evighedens Morgen smiler,
 Graven aabnes, hvor du hviler,
 Dødningsklædet synker ned,
 Mystskabt hæves du til Fred.

Ei da, Klage! stands da, Graad!
 Viist og godt er Herrens Raad.

Snart,

Snart, for Evighed vi møde
 Alle vore kiære Døde.

Held os! Held, at Alt forgaaer!
 Held, at Liv af Død opstaaer!

Ga Held os! Held! — Da Jordens Plageher,
 Da Stolthed, Belyst, Rid og Had fremstege,
 Da Syger løftede de mange Sværd,
 Da Trøst og Haab fra Kriges Valplads vege,
 Da blev og du vor Skytsaand, gode Død!
 Slukt er din Fakkell vel, men lysende dit Die,
 Og end ved hver en Grav din Stemme lød:
 "Forfulgte! der er Fred. O glem din Næie!"

Den sover der, og vækkes aldrig meer:
 Misundelsen fra lukte Grav bortsvæver,
 Og Trældom sønderbrudt sin Lænke seer,
 Selv Løgnen flyer vor sidste Fred og bæver.

Hist har en Olding lagt sin Stav.
 Lig Solen, naar den mat bag Havet daler,
 Han sank fra velbrugt Liv ned i den stille Grav,
 Hvor Himlens Ro den Nødige husvaler.

Men her gik Yngling bort i Krastens Vaar,
 Som haabfuldt Ar, hvis Rod af Ormen hules.

Hvi mon ei Borgerløn han nød for Glidens Nar?
 Jeg seer det. Vel! for Misløn her han Kiules,
 Og den, der lagdes hist, i Sygefængslets Baand

Nys maatte Naadebrød med bittere Taarer være.

Nu løses Skiebnens Gaader for hans Nand,
Nu mindes svundne Lidelser med Glæde.

Saa hviler her og han, der saae sig født til Graad.
En fiendtlig Stjerne vildnede hans Veie;

Forladt af Venskab, uden Trøst og Naad,
Selv Haabets Drøm omsider søeg hans Leie.

Da gik han taus, og bleeg, og høiet ned af Harm
Med fæle No den sidste Kalk at tømme,

Og stødte Dolken i sin egen Varm.

Tilgiv ham, Gud! og Ingen ham fordsomme!

O Fred med Alle, der i Graven boe!

Som Mattens Gienfærd flye, naar Dagen stiger,

Saa, naar du sænkes ned til sidste No,
Hver Tvivl, o Dødelige! fra dig viger.

Og fryd dig, du, hvem Lykken straaler blid,
Hvem Døden vinker i de gode Dage!

Ei skal med Graad du see den onde Tid,
Og mindes bedre Kaar og dobbelt flage.

Og fryd dig, du, hvem Skiebnens Torden slog,
Hvem Døden vinker hid, mens Slaget smerter!

Fra flere Slag din Engel dig borttog,
Og Fred er Gravens Løn for knuste Hierter.

Den Armes Liig, i Støv hensmuldret, her
Him Lyffens Yndlings nøgne Been nu dækker.

Ved Hyttens Søn den Stolte hviler nær,

Og samme Kæst dem eengang Alle vækker.

Du Kiærlig, Død! ei mellem Arm og Kælg,

For dig er Slaven Fjæstens Lige,

Og derfor Glædens Børn, hvor de blot skimte dig,

Forsærdede dit Kælyn vige.

Ufæl den Mand, du vinker bort til Fred,

Der ei med No dit Vennebudskab hører,

Og, skiondt en Taare triller ned,

Ei iler i dit Favn, naar du hans Læbe rører!

F. Plum,

Dr. Theol. og Sognepræst i Slagelse.

Denne især ved sin classiske Oversættelse af nogle af Juvenals og Persii Satyrer berømte Digter har alt for tidlig holdt op at berige vor Litteratur med egne poetiske Arbejder: af de ikke mange, meest elegiske, Digte, vi have fra hans Haand, vælge vi følgende at affrives her.

Bød A. C. Hviids Grav.

Her i disse landligsimple Grave
 Lagdes mangen værdig Borger ned;
 Mangen og blandt dem sin Ven maade have,
 Som besørget ham et Hvilested,
 Som med Veemods Taarer ham ledsaged',
 Og med kjærlig Haand hans Minde skrev;
 Men saa sandt begravet, saa høit beklaget,
 Som vor Hviid, ei nogen blev.

Al! thi nylig saae vi ham at vandre
 Blisdoms trange Bane med os hen —
 Hvor indgav hans Fyrighed os Andre
 Mod og Kræfter til at vandre den!
 Sikker gif vi ved hans Haand, og troede,
 At vi med ham længe skulde gaae,
 Da han sank i Graven, og vi stode
 Eene, kummerfulde, saae derpaa!

Thi saa nylig vare vi tilstæde

I hans lykkelige Vennekreds,

Saae ham handle, og udbrede Glæde,

Altid, som den Blise, veltilfreds;

Saae hans blide, fromme, skyldfrie Mine,

Dydens ubedragelige Præg,

Naar, som Sokrates, han sad blandt Sine —

Al! den er ukiendelig og bleg!

Selv da Livets Kræfter ham forlode

Swæved' end paa Læben dette Smil;

Vi, som tause om hans Leie stode,

Haabed' endnu, saa ei Grund dertil;

Kunsten traadde hielpeløs tilbage,

Og Machaon sukked' for sin Ven;

Kunde Livet ligbes, vore Dage

Harde vi med Glæde givet hen.

Danmark nylig saa det Lys, han tændte,

Mængden usæet Bei til Sandhed fandt;

Alle Gode i hans Skrifter kiendte

Guds og Dydens varme Prædikant,

Læste i hver Linie hans Hierte,

Og henreves til at elske det;

Skulde du, o Danmark! uden Smerte

Her din tabte Yndlings Urne seet?

Musers Sønnen i en talrig Skare

Følgte deres Elskte til sin Grav;

Alle vilde kappes, alle bare;

Leiet Pragt sig Hæder aldrig gav:

Sørgeskarens Længde tidt bedrager;

Floret ofte skulder Nrvings Fryd;

Musers Sønnen leies ei til Klager,

Men de ære Videnskab og Dyd.

Langt fra Mennesker hans Liig er blevet

Nedlagt her i Stilhed, som han bød;

Han, som haded' Glimmer, mens han leved',

Kunde den ei ønske i sin Død;

Dyens Larm, og Mængdens vilde Glæder,

Inden disse Mures Censomhed,

Ei forstyrre Vandrerens, som græder

Ved den Edles tavse Hvilested.

Jorden skulder ham; ei Graad opliver

Dette Støv, som lød vor Skiebnes Krav;

Men den venlige Natur omgiver

Dobbelt yndig sin Tilbeders Grav;

Og i Vaaren om hans Urne smiler

Haabet: vi skal favne ham igien.

Hellig er den Jord, hvori han hviler!

Ei Vanhellige betræde den!

J. Baggesen.

(See f. Deel. S. 23.)

Da de Elegier, Digteren i det 1801 udfomne første Bind af sine samlede Skrifter har meddeelt, næsten uden Undtagelse ere af det erotiske Slags, har man troet det passeligere her at aftrykke følgende, der i en vis Maade er Mandens Fortsættelse af Unglingens deilige: Da jeg var lille.

Til mit Fædreneland.

Du Plet af Jord, hvor første Gang mit Dje
Fra Veemods Havn opstirred' til det Høie,
Og i et Smil, og Skjens Purpurbrud
Fortryllet saae de første Glimt af Gud.

Plet, hvor jeg vaagned' op af Intets Slummer,
Fremkaldt af Almagts underfulde Bliv,
Til Livets korte Fryd og lange Kummer;
Men og, algode Gud! til evigt Liv;

O elste Plet! hvor første Gang mit Dre
Henrykkedes af Vaarens Harpers Klang;
Hvor Himles Harmonie jeg troede høre
I Skovens Lyd, og i min Moders Sang;

Hvor første Gang min spæde Læbe stammed'
Med tielen Sølelse det gamle Navn;

Hvor

Hvor første Gang mit tændte Hierte flammed'
 I Kierligheds og Venstabs hulde Favn.

O Fødeland! hvor fandt en Plet min Leden,
 Saa vidt vor Klode Størvets Slægt beboer,
 Saa blid, saa lystelig, saa fuldt et Eden,
 Som du, for den, hvis bedste Fryd her nedent
 Er Mindet af hans første Fryd som Noer?

Al! ingensteds er Roserne saa røde;
 Al! ingensteds er Tornene saa smaae;
 Og ingensteds er Dunene saa bløde,
 Som de, vor fordums Usskyld hviilte paa.

Forgiæves giød, i mindre brudte Straaler,
 Ud over fremmed Egn den milde Sol
 Velsignelsernes Bald i større Skaaler,
 End over Veltet om vor kolde Pol.

Forgiæves hæver langt bag Hjemmets Hegne
 Sig høiere mod Himlen Jordens Bryst;
 O! hvad var Himlen selv, hvis ingenvegne
 Bort Hierte der fandt Spor af svunden Lyst?

Reis Kloden om, og smelt i kielne Lunde,
 Og gys i hellig Lyst paa Fieldes Gis;
 Skue tusinddobbel Liv, og hør af tusind Munde

Naturens, Glædens, og dens Skabers Priis;
 Bemærk hvert Fortrin der, hvor rene Søder
 I Ligheds Hegn betrygge Friheds Glæder!

Dog savner overalt veemodig glad
 Din Aand et saligt Ødt, jeg veed ei hvad;
 Af! thi Hyrdinders Dands til Hyrder's Qvad
 Ved Arnos Bred er tvungen mod de Lege,
 Hvori for Høgen vore Duer vege.

Thi Heloises Lund seer tornet ud
 Mod Krattet, hvor, omsnært af Brombærranken,
 Du favnede som Barn din første Brud;
 Og Skråhorn's Himmelspid's er dog ei høi som
 Banken,
 Hvorpaa jeg efter Maanen greb, og Tanken,
 Den første Tanke, tabte sig i Gud.

Nei, her! kun her, i den affides Have,
 Som Fredrik vogter, Fredens Engel lig;
 Hvor mine Brødres Slægter favne sig
 I fælles Held, fra Sarpen ned til Trave;

Kun her, o Danmark! i dit stille Skid
 Gandt det i fremmed Lyst beruste Hierte
 Den hele Fryd, det længselfuldt begierte,
 Den Noe, som langt fra dig det aldrig nød.

Her kalder jeg i Mindet froe tilbage
 Min vilde Vandrings underfulde Dage,
 Og stuer dobbelt skæn og elskelig
 Hver sounden Engel blandt den fjerne Brimmel,
 Hver Stierne paa min giennemflyvne Himmel,
 Min Frydhavns stille Havblik! speilt i dig.

G. F a n e ,

Kammerraad og Inspecteur paa de Kongelige Godser
paa Falster.

Denne Digter, hvis lange Tanshed med Føie er anseet
som et sandt Tab for vor poetiske Litteratur, tildrog
sig først Publikums Opmærksomhed ved adskillige skønne
elegiske Digte, meest indrykkede i Maanedskriften *Mis-*
nerva, og hvoraf vi her astrykke følgende.

Udsigter over mit Liv.

Den synker alt blandt Vesterhavets Bølger,

Den blide Soel fuldender alt sit Løb,

Og bag den Skumvingen og Natten følger,

Og hyller Jorden i et dunkelt Svøb;

Alt kaster Skoven hulkende tilbage

Det tunge Drøn af Nattefuglens Klage.

Din dunkle Nedgang, skønne Soel! fornyer

En tung Erindring om min Ungdoms Tid,

Da smilende, som du, blandt lette Skyer,

Jeg ilte fremad lykkelig og blid.

Nu synker jeg, og seer kun Kummer vaage

Indhyullet mørkt i Eftertidens Taage.

Alfader prøvede mit unge Hierte

Og fandt det svagt i Livets haarde Kamp,

Snart segne som et Rør ved mindste Smerte,

Snart tryllet af Letsindighedens Damp;

Da blev det Sorg og Modgang overgivet,

At leede mig ved Haanden glennem Livet.

Du gleed min Fod igiennem vilde Heder,

Og snublede ved hver en øde Klint,
Forgiæves søgte jeg en Ven, en Leeder

I Mattens Mulm og Orkens Labyrint;

Jeg var et Barn, jeg græd, og barnlig Klage
Lød spottende fra Fjeldene tilbage.

Jeg saae med Nag, at Glædens Skygger veege

Mig dandsende og smidskende forbi,
Og blanded' sig i Mattens mørke Leege

Med rædselsfuldt og sælsomt Koglerie,
Mistankefængslede mig i tunge Lænker,
Og viiste mig kun Sorg, og Sviig, og Rænker.

Da saae jeg Matten pludselig at vige,

Som Mørket ved dit Blik, Urania!
Og Benskab ned fra Himmelen at stige

Til Egne, hvor den før var flygtet fra;
Dens Gang var stolt, dens Dæmt ømt, dens Tale
Var sød, som Strængeleeg i Kongers Sale.

Mild gif dem frem med hvide Lilier smykket,

Som flagrede for Aftenvinden hen,
Den smilede, og tog min Haand, og trykket

Den til sin ømme Barm, og sagde: "Ven!
Du var ulykkelig — lad af at græde!
Vær lykkelig igjen! nyd Livets Glæde!"

Saa svandt den bort, og lette Vinde strædede
 Gudindens Bei med buntet Blomsterstøv,
 Naturens Smil, den matte Aftenrøde
 Sank døsig ned iblandt det dunkle Løv;
 En Maslen krøb hen over Egnens Sletter,
 Liig Vækkens Gny i tause Sommernætter.

Naturen var ei længer taus og øde,
 Kun Beemods Smil paa blide Marke laae.
 Een ung og herlig Mand kom mig imøde,
 Dig var det, elskte Horn! jeg dengang saae,
 Dig var det, Himlen mig til Trøst bestemte,
 Og ved din Varm jeg Livets Kummer glemte.

Som Kilden, vældet op af fule Roser,
 Sig lister bort fra dorste Fødested
 Til Dalens Skjød, hvor nys udsprungne Roser
 Den byder vinkende at rulle ned,
 Den vanker glad blandt grønne Labyrinter
 Af Kløver, Krat, og vilde Hyacinter:

Saaledes flyede jeg de mørke Dage,
 Og al min Sorg, med lette Ungdoms Fied;
 Nu vendte Haab, og Røe, og Fryd tilbage,
 Og Æmhed, og en sød Ufkyldighed,
 Jeg vanked' som min Væk blandt Blomsterbeeder,
 Tvivlraadig vælgende blandt tusind Glæder.

Alt var os skönt, Alt syntes at forviſſe
 Os om en Nad af lykkelige Aar,
 Og trak en Storm hen over vores Jøse,
 Saa lod vi den kun leege med vort Haar;
 Vi vorte op som tvende unge Graner,
 Der hørdes kun ved Vinterens Oceaner.

Min Siæl var reen som Erycines Kilde,
 Høitidelig som Herthas mørke Lund,
 Mit Hie var saa blide, min Barm saa stille,
 Som Havet i en roelig Morgenstund.
 Da kunde blot et Smil, blot tvende Taarer
 Forsone mig med alle Livets Daarer.

Opmærksom gik jeg tidt omkring i Dalen,
 Og lyttede hen over Flodens Bred,
 Hvor lykkelig, hvor nœisom Nattergalen
 Besang sin Elskov og sin Eensomhed.
 Skiult leegte Bølgerne paa sølvblaae Bænde,
 Og skulped' dukkende mod mørke Strænde.

Og naar jeg sank i Hæggens sorte Skygge,
 Saa leegte Lillier i min aabne Barm,
 Og Spurven blev fortroelig ved at bygge
 Sin lille Rede lige ved min Arm,
 Og bød mig mildt ved smaae Fortroeligheder,
 At tage Deel i sine Foraarsglæder.

O Ven! vor Jord er ingen rædsom Heede,
 Hvor Slanger hvisle Skrak ved hvert et Sted;
 Usigselighed, men ikke Himlens Brede
 Har røvet den sin første Yndighed;
 Forglem din Sorg! vær lykkelig og rolig,
 Saa leger Skønhed rundt omkring din Bolig.

 Fly til den Eng, hvor Cherubs Sværd betrygger
 Den smilende Natur mod Sorgens Blif,
 Og til saa frem blandt disse taase Skygger,
 Hvor Adam før paa Glædens Roser gif,
 Indaand dens Luft, og see dens Kilder leede
 Sit reene Vand til Pisons klare Bredde.

 Lad Floden stige op i Ambra: Dunster,
 Og drysse Perler om den hele Egn;
 Lad Mattens Haand ved ubekiendte Kunster
 Dig vugge paa en yndig Blomsterseng;
 Lad Vinden sødt, mens Nattergalen tier,
 Fremlokke Søvn ved stille Harmonier;

 Men vee dig, om et haabløst Duskeløber
 Sig uformærkt i Glædens Ean mod dig!
 O denne Basilisk er lumsk, den dræber
 Din Roelighed, du er uslykkelig!
 Nu leer Naturens Pragt kun ad din Klage,
 Og faster dig i Ørkens Mulm tilbage.

Kun,

Kun, Venſkab! du det tunge Hierte qvæger,
 Og deeler upartiſt din blide Løn;
 Du blander Honning i Ulykkens Bæger,
 Og leeger ømt med Lykkens kielne Søn;
 Du søger Betleren paa øde Veie,
 Og viſker Taaren af hans matte Dæ.

Du ſanked' rundt om mig en Flok af Venner
 Fra Sletten af det grønne Danien!
 Ja, Brødre! — elſkte Brødre! jeg erkiender,
 At eders Land er riigt paa ædle Mænd;
 Skønt Himlen eders Land med Blomſter pryder,
 Men ei ſaa ſkønt ſom eders Siæl med Dyder.

O Venner! maatte Eders Dage ſtride
 Saa roelig hen paa Livets jevne Strøm,
 (Hvor Sorger hørt blandt lette Bølger glide,
 Som Mindet af den ængſtelige Drøm)!
 Og I fortiente det! Jeg ſkylder Eder
 Min fordums Nøe og mine Ungdoms Glæder.

De vige alt, de lykkelige Dage,
 Som Maanen bag den hagelsvangre Skye!
 Men al! — de vende ei, ſom den, tilbage;
 Du ſmiler dog, o Cynthia! paa nu;
 Men denne Skye, ſom ſynes alt at ſtige
 Op over mig, ſkal aldrig, aldrig vige.

Bag Nordens Horizont af Havets Giemme

Opsthyder sig een mosbegroet Steen;

Langt ud i Havet hører man en Stemme

Af Eggersens koglende Sireen;

Den skjult i Taage rundt om Stranden vanker,

Og lokker Sæmænd ind paa skjulte Banker.

Nordhavet syder her, og Bølgen skummer,

Og slaaer med dumpe Stød den øde Strand;

Her sover Ensomhed i rolig Slummer,

Og Dorstshed vader i det tunge Sand;

Tungsindeghed i Bækkens Murrel risler,

Og snoer sig frem igiennem skarpe Tidsler.

Her rystes Luften ei af munter Svale,

Selv Ornen paa sin himmelvante Sti

Seer tankefuld ned over disse Dale,

Og iler dem med stadig Flugt forbi;

Den hyler gyseligt, i det den skuer

Den blege Gult, som over Landet ruer.

Kun Ugle, naar den Dagens Skin undviger

I Ørkens Mulm, Misgierningsmanden lig,

Den standser her, forundrer sig, og skriger

Og skælver for sit eget fæle Skrig.

Huh! hale Nøst! du Budskab fra de Døde,

Du kalder mig; jeg drives dig i Møde.

Her seer jeg mig, som om blandt Fielde vanter,

Hvor visnet Moes indhyller hvert et Trin,
Nedtrykt af Sorg, og tunge, mørke Tanker,

Og svedet af den skarpe Nordenvind;
Mit Hoved mod de svage Skuldre bukker,
Jeg grunder paa mit Ungdoms Liv, og sukker.

Saa gaaer den fangne Helt i skumle Fængsel,

Hvis Taushed brydes kun ved Lærkers Drag,
Og venter paa sin Grav med roelig Længsel,

Og smiler til enhver forsvunden Dag;
Kun tunge Suk hans sidste Haab opdager,
Men aldrig Graad og qvindelige Klager.

Og, Venner! naar mit Ønske Eder følger,

Naar glad jeg drømmer mig blandt Eder der;
Saa reiser Havet himmelhøie Bølger,

Og truer mig, at blive hvor jeg er,
Og hvert et Suk, mit Hierte Eder bringer,
Det splitter Stormen ad med barske Vinger.

Naar Glæder da, Venner! Eder søge,

I landlig Egn i muntre Venners Kreds,
Naar glad I der med Ungdoms Sorger spæge,

Og finde Livet friskt, og er' tilfreds,
Nævn da mit Navn! saa skal min Engel føre
En hellig, stille Stenslyd til mit Øre.

For mig skal Haabet aldrig mere drysse

Med Glitterguld den falske Dances Trin,

Og aldria skal en elsket Pige dysse

Min Græmmelse i salig Slummer ind,

Ei skal engang en Ven min Død begræde —

O falske Drøm! forføngelige Glæde!

O Himmel! du, som skaber Fryd og Smerte,

Og planter Torne under vore Fied,

Bevar du dog mit uerfarne Hjerte,

Min svage Siæl fra Utaalmobighed!

Naar da forladt jeg Livets Bei skal træde,

Og vær da du min Ven, mit Haab, min Glæde!

N. Frankenu.

Dr. Medicinæ.

Blandt de mange og skjønne elegiske Digte af denne Digtets Haand, der i vore adskillige periodiske Skrifter findes omspreddte, er nedenslaaende taget af Kvartalskriftet for Sandhed, valgt tildeels med Hensyn til dets ualmindelige og høistpoetiske Vemne.

Christiansborgs Ruiner.

Natten efter Branden.

Midnatstormen kold og rædsomt hviner,
 Ingen venlig Stjerne smiler mig;
 Brustne Mure, glødende Ruiner,
 Skuer Diet, hvor det vender sig.
 Skumle Steenhob! matte svovlsblaae Lue!
 Nøgne Piller, som med Styrkning true!
 Sunkne Kvader! siig, hvad Trolddoms Haand
 Formed' dig til Skræk for Skaldens Aand?

Stem, o Sanger, stem din Streng til Jammer!
 Dette Gruus var Kongers stolte Hiem,
 Disse sunkne Mure — vilde Flammer,
 Rædselsfulde Kræfter sprenge dem.
 Her, hvor nu en Afkehob du skuer,
 Hvirvled' nys et Ocean af Luer,
 Rigets Under, Landets Fædres Huus
 Dieblikke skabte om til Gruus.

Odselheds, og Stoltheds faldne Minde!
 Reist at trodse fierne Seflers Braad,
 Gyldne Fløie! kobbertakte Tinde!
 Bidner om utrolig Overdaad!
 Glimmerfulde Sale! af om Eder
 Efterslægtens Blik forgiæves leder,
 Snart kun sneehvid Olding med sin Stav
 Viser hine Herlighedens Grav.

O Forvandling! inden disse Mure
 Lyder ingen Glædens Jubel meer;
 Farer lumst bag hver en Kevne lure,
 Trindt omkring sig Død og Grav man seer.
 Giennem rædselfulde Irregange
 Skalden sniger sig forsagt og bange;
 Hver en Braa, saa lys og pragtfuld før,
 Dækkes nu af mørkt kaotisk Slør.

Der, hvor under Strengens glade Toner
 Folk med Fyrste traad saa tidt i Dands,
 Hvor et Firmament af tændte Kroner
 Skabte Midnat om til Middags Glands;
 Abildgaard! hvor Nordens Heltedage
 Kaldtes ved din Mesterhaand tilbage;
 Der, hvor Guld og glimrende Krystal
 Spredte Straaler om sig uden Tal;

Der man skuer nu et rædsomt Øde,
 Mørke Spor af forbums Herlighed,
 Halvforbrændte Villedstykker gløde
 Under hvert den bange Vandrer's Fied.
 Hift endnu en eenlig Flamme bærer,
 Her en revnet Muur for Vinden svæver,
 Fælt i Mattens Tausched hule Skrald
 Varsle Fiore Marmorblokkes Fald.

Stundom naar en dæmpet Flamme glimter
 Frem af Gruset døende og bleeg,
 Hedenfarne Kongers Nad man skimter
 Hugne i den brustne Marmorvæg;
 Al, som Skygger over Morvens Høie
 Svæve de forbi det vaade Die,
 I de gustne Nafsyn malet staaer:
 Alt forvandles, muldrer, og forgaaer! —

Der, hvor under blanke Marmorbuer
 Kongers Konges Lovsang vældig lød,
 Der, hvor, svæbt i Glands af Guldets Luer,
 Krucks forvovne Pensel Skræk indgiød;
 Der en Taare sig af Diet stiaer,
 Naar for hine grædske Kapitaler
 Kunstens varme Elsker frygtssom seer
 Naben Himmel, Kul, og smuldbret Peer.

Al! hvad synes Dret at fornemme? —

Hvad var det, som hisset væned' sig?

Eys — en huul og dæmpet Klagestemme —

Eys — et vildt fortvivlet Jammerkrig!

Tier, tier, brat henfarne Siæle,

Herligt blomstrer Eders Eftermæle,

Meer end Faren, meer end Glammedød

X Hørte Eder Landets Faders Nød!

Ingen Marmorryramide pryder

Riække! Eders Afkes Hvilested,

Ingen stolt løgnagtig Indskrift byder

Vandrerens at standse sine Fied;

Lønge nok lad Marmor hædre Daarer,

Eder hædre Patriotens Taarer,

Over Harpen flyder Skaldens Graad,

Bed at mindes Eders Heltedaad. —

Landets Fader! disse Luer svæve

Stedsse lige klare for Din Aand!

Vær af denne Afkehob at bære

For et Støvgran i Naturens Haand.

Miskiend aldrig Dannerfolkets Hierte,

Disse Flammer Dig det kiende lærte;

Kast et Blik til disse Edles Liig,

Naar en Slange hvisler tredse om Dig.

Dag — i Østen Dagens Forbud stiger,
 Grusets Emmer neppe skimtes meer;
 Mattens Nædselslor tilbage viger,
 Solens Glands paa Tinden hist jeg seer.
 Dette sidste Slag paa Harpen være
 Al Naturens viise Mand til Ere,
 Han, hvis Godhed skaber Sneglen Huus,
 Han, som styrter Troner ned i Gruus.

H. B. Lundbye,

Sproglærer hos Artilleriekadetterne,
født 1772.

Blandt denne Digters hos Seidelin (1801) under Navn af
Rhapsodier udkomne poetiske Arbejder er den betyde-
ligste Deel af de originale af det elegiske Slags. Da
de erotiske ikke saa vel passe sig for denne Samling, af-
skrives følgende som en Prøve.

H a a b e t .

Naar — naar vil du, Fredens Engel, svinge
Smilende din Fakkell over mig?

Naar skal jeg paa Lysets Vethervinge
Hæve mig, og blive lykkelig?

Naar skal dette kummerfulde Hjerte
Læges for sin Uroe og sin Smerte?

Naar skal jeg fuldendes — Naar skal Sæden
Modnes i Udødeligheds Land? —

Eller skabtes jeg at kiende Glæden
For at see, jeg den ei nyde kan?

Hvi da drog du mig af Intets Mørke,
Livets Ophav, Væsen, som vi dyrke? —

Dog vær froe, min Aand, og priis den Hæie,
Evig er du og udødelig! —

Om ei Natten mørknede vort Døie,

Glædtes vi da saa, o Coel, ved dig?
 Denne stolte Higen efter Mere
 Er vort Bæsens Adel og vor Ere.

Han, som skænker Malurt i vort Bæger,
 Er uendelig, og viis, og stor! —
 Hvilen helst den trætte Vandrer qvæger,
 Liljen jo blandt Dalens Gummer grøer.
 Spredet ei, Jehovah! selv din Torden
 Frugtbarhed og Fylde over Jorden?

Lær mig da, o Evige! at lide,
 Lær mig haabe Evighedens Fred!
 Og naar matte Taarer tavse glide,
 Lær mig kiende, jeg omsonst ei leed! —
 Denne Taare, som mit Døie væder,
 Lønnes hist blandt Evighedens Glæder!

F. C. Gutfeld.

(See S. 135.)

Blandt denne, ovenfor som Taler anførte, Digters samlede Arbejder (Kbhavn 1802) udmærke sig især de elegiske Digte ved deres Hiertelighed og Sandhed; to Egenskaber, der f. Ex. i høi Grad vil findes forenede i nedenstående.

Bed min Faders Grav.

Her nedlagde Du Din Vandringsstav,
 Trætte Olding med det blide Hierte!
 Og med veemodsfuld og sønlig Smerte
 Nærmer jeg mig til Din stille Grav.

Der jeg mindes, hvad Du var for mig,
 Hvad saa tit jeg hørte fra Din Læbe:

"O, min Søn! at vorde god Du stræbe!
 Da skal Han i Himlen elske Dig!"

Fader! reen og sviigfri var Din Siæl,
 Ærlig Fromhed paa Dit Ansyn hvilede,
 Godhed fra Dit lyse Ansigt smilte,
 Varmt Dit Hierte slog for Alles Vel.

Fast, som Klippen, var Dit Haab til Gud,
 Under alle Skæbnens Slag det samme,
 Reent det brændte, som en hellig Flamme,
 Livets Sorger ei den slukte ud.

Blid,

Blid, som Han, hvis Sendebud Du var,
Du forkyndte tro hans hulde Lære:

O! den var Din Fryd, Din Trøst, Din Ære,
Var, i Liv og Død, Dig dyrebar.

Men, skøndt Du ved den var tryk og froe,
Du Dig derfor ei useilbar drømte;
Ei Din Læbe tordnende fordømte
Ham, som ikke hylbede Din Troe.

Alle Gode, Fader! var Du fjer,
Alle froe Din hulde Omgang søgde;
Ved Din Side Barnet rolig spøgde,
Og Du smilte, naar det kom Dig nær.

Ynglingen opmærksom hørte Dig,
Naar Du skildred' Livets mange Farer,
Dydens Kamp, og Lastens skjulte Snarer,
Hvor den Sikke ofte hilder sig.

Manden agted' villig paa Dit Raad:

"Med sin Uven ei at gaae i rette."

Tredelig han jevned' bister Tratte,
Trykte saa Din Haand med sønlig Graad.

Oldingen til Dig, med matte Fied,
 Langsom nærmed' sig, sin Nød at klage;
 Trøstet ved Dit Ord han gik tilbage:
 "Broder! snart Du drager hen i Fred!"

Armods Søn kom tit med sorgfuldt Bryst,
 Og med guften Kind og tomme Hænder;
 "O, Guds Løn! — jeg nu tilbagevender
 Glad og mæt" — saa lød den Hjulpnes Røst.

Som en Fæst Din Alder blid henrandt:
 Glad man nærmed' sig, Dit Held at seue;
 Reen og klar, ved Venfæbs milde Lue,
 Var hver Dag, som kom, og hver, som svandt.

Som Dit Liv, min Fader! var Din Død;
 Trøstlig Du mod Graven kunde træde.
 "Kom, min Tiener! til Din Herres Glæde!"
 Saa den Eviggodes Stemme lød.

Og Dit sølvgraa Hoved segned' ned,
 Rolig Du Dit trætte Die lufte;
 Livets matte Flamme blidt sig slukte,
 For at tændes paa et bedre Sted.

Stille Taarer rinde ved Dit Savn;

"Gid — saa sukker, med veemodig Stemme,
 Hun, som aldrig kan sin Nage glemme —
 Gid jeg snart maae ile i hans Favn!"

"Gid — saa stammer og Din Søn med Graad —
 Gid jeg maae, som Du, mod Døden smile,
 Vandre glad og rolig til min Hvile,
 Naar jeg her engang har endt min Daad!"

O! naar Retfærds Dag da nærmer sig,
 Fader! den os høitidsfuld skal være!

"See! — udbryder Du — her er jeg, Herre!
 Og den Søn, Din Godhed skienkte mig!"

Oder og Hymner.

Johannes Ewald.

(See f. Deel. S. 163.)

Ogsaa her staar denne vor ypperste Digter ustridig øverst, saa meget mere, som just det Høie og Store var, hvad hans Aand havde fortrinlig Hæng og Anlæg til. Mangfoldige og herlige ere de Hymner, der i hans Adam og Eva, i hans Dratorier, o. fl. St. findes omspredte; mange og tildeels ypperlige ere hans egenlige Oder. Imellem dem vælge vi nedenstaaende Stykke, hvis udførlige Analyse uidentvivel i en diuelig Lærers Haand vilde blive en fuldstændig Værebbygning over denne Digtarts Ideegang.

Rungstedts Lyksalighed.

I kiøslende Skygger,
 I Mørke, som Roser udbrede,
 Hvor Sangersten bygger,
 Og quiddrende røber sin Rede;
 Hvor sprudlende Vække
 Snart dyse, snart vække
 Camenernes Yndling, den sølende Skjald,
 Med stedse eensrislende Fald;

Hvor

Hvor Hiordene brøle
 Mod Skovens lerspringende Sønner,
 Og puste, og føle
 Den Riigdom, i hvilken de stonner;
 Hvor Meieren synger
 Blandt gyldene Dyrger,
 Og tæller sin Skat, og opløfter sit Naab

Til den, som har kronet hans Haab;

Hvor Kiertsende Vølger
 Besqvulpe den Vandrer, hvis Dø
 Snart stirrende følger
 Med Hellsinges graanende Høie,
 Snart undrende haster
 Blandt Skove af Myster,

Og forsker, og kiender den Fremmedes Flag,
 Og glemmer den heldende Dag;

Hvor Eensommes Lise,
 Venskabelig lindrende Slummer,
 Tit bød en Luise
 Forglemme sin kiærlige Kummer;
 Hvor Glæder tilsmile
 Den Vandrende Hvile;
 Hvor Rungsted indhegner den reene Lyst:
 Der fyldte Camenen mit Bryst.

Hvor Kummer og Smerte
 Fandt glade dit Aftryk, du Høie!

Det ædleste Hierte
 I hvert et medlidende Die;
 Hvor Venlighed pryder

De strængeste Dyder,
 Der vorte min Sang, og den undrende Skov
 Gav Gienlyd af Skaberens Lov.

Jeg saae dine Throner,
 O Almagt! og stirrede længe;

Men hellige Toner
 Gæder giennem de zittrende Strænge;

Hvert Blad, hvor mit Die
 Fandt Præg af den Høie,

Opflammede Siælen; da vorte min Sang,
 Da raste den vældige Klang.

O Verdeners Fader! —
 Saa sang jeg — du Stærke, du Vise!

Gud! som Myriader,
 Som Himlens Vældige prise;

See! Støvet kan bære

Din Rigdom, din Ære,
 Din Godhed, o Fader! saa sang jeg, og Fryd
 Brød Læbernes bævende Lyd.

Lyksalige Digter,
 Som Glæden indbød til sin Hytte,
 Til venlige Pligter,
 Til Frihed, som Dyder beskæftet
 Cheruber fornemme
 Hans dristige Stemme,
 Og Engle forsamles omkring ham, og Lyst
 Udbredes i Menneskets Bryst.

Men du, som allene
 Fremkaldte den Lyst af min Smerte,
 Siig — kan min Camene
 Udbrede sin Lyst i dit Hjerte?
 Og siig mig, Veninde!
 Kan Sangens Gudinde
 Med smeltende Toner belønne det Skidd,
 Hvoraf min Lyksalighed fød.

Th. Thaarup.

(See f. Deel. S 165.)

Blandt de mange ypperlige Arbeider i denne Digtart, vi
fra denne Digter besidde, udskrive vi følgende, hvis
classiske Værdie endog udenfor Fædrelandet er erkendt.

Gud Jehovah! vi prise Dig!

Til Dig vort Hierte hæver sig!

O Du, som var, og er, og bliver.

Lyksalighedens runde Giver,

Hvo er, som Du, o Jehovah?

Du er vor Gud! Halleluja!

Ved Glimtet af Din Herlighed

Seraphers Chore knæle ned,

Og Evighedens Harmonier,

Og Himlens Jubler daaner, tier —

Ei Lyd til Stemmene aandes ud:

Alt tier, og tilbeder Gud!

Gud! Himle zittre for Din Magt,

Og Sole svinde for Din Pragt,

Og Alt er opfyldt med Din Ære;

Dig love alle Himles Hære,

Og Jord og Havet stemmer i,

Og Alt, og Alt er Harmonie!

Du vink' de — straalende frembrød
 Hver Soel af Mørkets Moderkiød,
 Og Verd'ner deres Kreds begyndte,
 Det store Alt Din Magt forkyndte;
 Almägtig er Du, Jehovah!
 Hvo er, som Du? Halleluja!

Omstraalet af sin Herlighed
 Seer Herren fra sin Throne ned,
 Seer trindtom Livets Høre vrimsle;
 Men Sole, Verdner, Himles Himle,
 Hvad ere I for Almagts Aand?
 Det Draaben er i Mandens Haand. —

Bryd Jord, bryd Himmel vældigt ud!
 Syng: hellig! hellig! hellig! Gud!
 Du overskuer Jordens Riger,
 Seer Tanken, som i Hiertet stiger,
 Alt er dig lige stort og nær;
 Gud er hos Alt — vor Gud er her!

Rnæl, Folkets Fyrste! ydmyg ned
 For Herrens Afsyn, og tilbed!
 Gud Jehovah velsigner Kroner,
 Gud Jehovah henaander Throner:
 O Jordens Gud! kom det ihu,
 At Han er Herren! — Støv er du!

Knæl, Folk! med eders Fyrste ned
 I tillidsfuld Erbødighed:

Gud Jehovah! Du er vor Fader!

Selv, naar Du revser, er Du Fader!
 Men hvo, som lyder Dine Bud,
 Den, Fader! lønner Du, som Gud!

Dit Bud er Fred og Himlens Haab;
 Thi høve sig vort Fryderaa:

Dig, Herre! vorde Priis og Ere!

Du Sandheds Vei os vilde lære:
 Hvo er, som Du, o Jehovah!
 Vor Fader! Gud! Halleluja!

Alt Levende forsamler sig,
 Og haabende seer op til Dig,

Naar Du Din milde Haand oplader,
 Du Ormens og Seraphens Fader!
 Din Godhed gryer med hver Dag,
 Du mætter Alt med Velbehag!

Fra Dig gaaer Vaaren yndig ud
 At smykke Jorden, som en Brud;

For Dig det fulde År sig bøier,
 Dig Høstens Fryderaa ophøier,
 Og mod den mørke Vinters Kuld
 Du klæder os med Lammets Uld!

See! stolte Fyrster ruste sig,
 Og true Undergang og Krig;
 Nu Stridens Tordenrøst sig hæver,
 Og Hytter falde, Slotte bæver,
 I Blodstrøm Aret trædes ned:
 Da vinker Gud — og der er Fred! —

Orkaner prise Dig, o Gud!
 Og Tordner buldre: Du er Gud!
 Naar Havet sig mod Himlen hæver,
 Og Jordens faste Grundvold bæver,
 Det er Dit Bud, o Jehovah! —
 Dit Bud er Held — Halleluja!

Skue naadig til vor Samfund ned!
 Opfyld hvert Hierte med Din Fred!
 Hør Twillingrigets Millioner,
 Du, Herre! som befæster Throner!
 Velsign med Lykke Kongens Daad!
 Velsign med Viisdom Kongens Raad!

Al Folkets Haab, vor Kongeslægt,
 Tag, Herre! i Din Varetægt!
 O! lad Den aldrig savnet være,
 Som skal Dit Folk med Held regiere!
 Velsign vort Land med Frugtbarhed,
 Vort Mod i Krig, vor Flid i Fred!

Alvældes Gud! vi prise Dig!

Algodheds Gud! vi takke Dig!

Vær, Jord! et Altar til hans Ære!

Du, Himmel, skal dets Hvalving være!

Al Livets Haab er Jehovah!

Al Livets Nøst Halleluja!

J. Baggesen.

(See f. Deel. S. 23.)

Mellem de Hymner og Oder, hvormed denne Digters samlede Arbejder (1801) begynde, er efterfølgende valgt, da den tillige kan tjene til Exempel saavel paa Sprogets som Digterens Fortrin i lyrisk Versebygning, og fri Strophefygning.

Skabningens Halleluja.

Bryd, o Støv, i Lovsang ud!

Lover Herren alle Zoner!

Lover alle Nationer!

Lover Gud!

Priser Ham, den Eens Store!

Priser Ham i fulde Chore,

Himmel, Jord, og Hav!

Alt hvad aander, nynne, stamme

Ham, som tændte Lysets Flamme!

Ham, som Aande gav!

Høit i glade Jubeltoner

Bryde Livets Belyst ud!

Alle Kloders Millioner,

Toner i foreente Toner,

Toner Gud!

Alt Rumred dybt i Muelighedens Skib;
 I Mattens Svælg var Tomhed, Mørke, Død;
 Men giennem Evighedens Chaos lod
 Dit Bliv!
 Og Verden sprang frem af Intets Skib
 Til Lys og Liv.
 Myskabte Bæsners Studsen rundt brød ud:
 "Halleluja! vi ere!
 "Halleluja! du, er, du var, og du skal være
 "Vor Gud!"

Fra Lundens Skyggesfulde Ly
 Seer vækket Liv, hver Morgen ny,
 I Skov og Eng din Herlighed fremgrye!
 See! Fuglen fro, paa lette Vinger
 Sig op i Lustens Purpur svinger,
 Dens Lovsang dirrer høit i gyldne Skye!
 Vidt straalers vorende din lyse Morgenrøde!
 Og Duggens Blik, og Blomstrets Smil,
 Og Vindens Vift, og Bækkens Til
 I yndig Kappen stræber den imøde.

Du ruller bort Naturens Slør,
 Du tørrer Duggens Graad, som Jordens Ansigt væder,
 Din Himmel skules ei, som før —
 See! Dagens lyse Helt i fulde Glands fremtræder!
 Han favner sin rødmende Brud,

Og

Og tryllet af Lysets oplivende Glæder
 Den hele Natur bryder ud:
 Det er Gud!
 Det er Gud!
 Det er Gud!

Halleluja! vi ere!
 Halleluja! du er, du var, og du skal være
 Vor Gud!

Jeg hørte Lærken staae,
 Og Rosen aabned sig, og Løvet bæved;
 Jeg Morgenrøden saae,
 Og, vakt til Lyst, mit Hierte høit sig hæved.

Men eene var jeg, og mit Bryst
 Sandt Savn i sin udeelte Lyst.
 Jeg Roser fandt paa min bestraalte Bet;
 De rødmede; men de forstod mig ei.

Da saae du, Skaber! mine Taarer rinde,
 Og see!
 Du sendte mig den smilende Mandinde!
 Jeg sank i Fryd ved Egens Rod,
 Og raabte: Gud er god!

Jeg Lysets Hære saae
 Med Dagen i Triumph til Jorden stikle;

Jeg

Jeg Solen seire saae,
Og Tanken tabte sig i Himles Himle.

Men eene var jeg, og mit Bryst
Fandt Veemod i sin halve Lyst.
Jeg iilde længselsfuld hvert Træ imod;
Men intet Træ i Lunden mig forstod.

Da saae du, Fader! Taaren i mit Øie;
Og see!

Min anden Jeg kom frem bag Skovens Høie —
O! Gud er god! saa brød han ud,
Jeg svarte: god er Gud!

Jeg Østens lyse Purpur saae —
Jeg skued Dagens Helt fremgaae —
Men hvad er Morgenrødens Smil?
Men hvad er Solens Straalers Ild?
Hvad er du, skønne Jord —
Hvad er du, høie Himmel —
Mod Mandens Tankeblis?
Imod Mandindens Smil?

O hvad er alle Herligheders Brimmel!
Mod Flammen i vort Bryst?
Mod vore Hjerters Lyst?

O Kierlighed! vi ere!

O Kierlighed! du er, du var, og du skal være
Vor Lyst!

Vi love dig, vi takke dig, o Gud!

I Lysets Glæde, i Livets lille Fryd.

Vi see dit Bink, vi høre dine Bud

I Mattens Mulm, og Skrækkens døde Lyd.

Din Throne mørknes, Solen flyer

Bag tykke Skyer;

Sig Dybet's sorte Kæmpe hæver,

Og Jordens lynildslagne Grundvold hæver.

See, Dale svinge! Høie synke ned!

Vildt flammer Ilden hen i Vandets Fied!

Igiennem vidtadspaltede Ruiner,

I høit opslagne Luer Stormen hviner!

Med Brag i Brag, og Skrald i Skrald,

I knuste Fjeldes Styrten, Klippers Fald,

Med bange Dundrens hule Rædselbulder

Din Dommervogn igiennem Himlen rulder!

Retfærdige, forfærdelige Gud!

Vi dybt i Støvet høre dine Bud.

Men naar sig alle Livets Engle skule,
 Naar Døden paa dit Vink sig reiser af sin Hule,
 I Morderflagets bange Nu
 Vort knuste Hjertes sidste Suk er Du.

Ja, Fader! selv i Dødens skumle Gru
 Skal fra sit Støv vort Intet dig anraabe,
 Og Ormen i sit Muld med Tillid haabe,
 Du kommer den, som Seraph selv, ihu.

Ehi, store Dommer! du er evig god!
 Du gav vort Hjerte Kierlighedens Binge,
 Vi trygge dig vor Tillids Offer bringe,
 Du tager det med Velbehag imod.
 Du seer med milde Faderblikke ned,
 Naar barnlig fro vi Livets Bane vandre;
 Du gav os her i Samfund med hverandre
 En Forsmag af Seraphers Salighed.

O Gud!

Lad dine Hænders Gierning flettes ud!
 Lad Stierne falde, Sole svinde hen!
 Og Mørkets Afgrund aabne sig igien!
 Om Himmel, Jord, og Hav, og Alt forgaaer,
 Du, Evige den samme, du bestaaer!
 I Alt, i Mattens Øde, fiern og nær,
 Du er!
 Og Lys, og Liv, og Lyst er evig, hvor du er.

O Him-

O Himmel i vort Bryst!
 O Kiærlighed! vi ere!
 Halleluja! du er, du var, og du skal være
 Vor Lyft! —

Hellig! Hellig! Hellig!
 Fald hele Skabning ned!
 Nedbøi dig, Himmel, knæl, o Jord, tilbed!
 Lovet være den Evige! den Almægtige! den Alviske!
 Lovet være den Hellige! den Retfærdige! den Algode!
 Halleluja! vor Skaber!
 Vor Dommer!
 Vor Fader!
 Halleluja!

Saa nynner alle Støvets Melodier,
 Saa synger Lysets Hær,
 Saa toner alle Himles Harmonier:
 Halleluja! du er!

Og Havets Brusen, Lyn, og Storm, og Jorden
 Basuner over Jorden:
 Du er!

Dig jubler alle Kloders Myriader
 I Sphærens Harmonie!
 Dig, Skaber, dig, o Dommer, dig, vor Fader,
 Dig prise vi!

Hxit,

Høit, i Chor af Millioner,
 Lyde vore Harpers Klang!
 Toner alle Livets Toner!
 Al Naturen være Sang!
 Hav, og Jld, og Storm, og Jorden,
 Sole, Stierner, bryder ud!
 Alt, hvad Kande har paa Jorden,
 Love Gud!

Halleluja! vi ere!
 Halleluja! du er, du var, og du skal være
 Vor Gud!

E. Storm.

(See s. Deel E. 150)

Nedenstaaende Hymne af denne Digter fortjener ustridig det første Sted blandt de Stykker i den høiere lyriske, især aandelige, Digtkunst, vi have fra ham.

H y m n e.

Gud! du est stor; din Magt og Være
Forkynde alle Himlens Hære.

Hvo er dig, Gud, blandt Guder liig?
Men intet Skabt dit Væsen fatter,
Forgiæves Tanken sig udmatter,
Naar den vil stræbe op til dig.

Din Throne skjuler sig i Straaler,
Som ei Seraphens Væge taaler,
Hvad kan da Menneskets Forstand?
Beundre, knæle, og tilbede,
Og tabe sig i hellig Glæde,
Er alt, o Skaber! hvad den kan.

Jehova er dit Navn, o Herre!
Du var, du est, og du skal være
Fra Evighed til Evighed;
Almægtig, alviis, stor, og herlig,
Velgiørende, og from, og kjærlig
Fra Evighed til Evighed.

Du bødst, og Himmelen og Jorden
 Blev til, og Skionhed, Pragt og Orden
 Blev til ved samme Almagts Bud;
 Du bødst, og Støvet fik den Evne,
 At tænke, skionne, føle, nævne,
 Og prise Skaberen, sin Gud.

Usynlig styrer du dit Rige,
 Sely holder du dit Værk vedlige;
 Et Solegran forkommer ei.
 Den Haand, ved hvilken Alt er blevet,
 Har Ormens Vane foreskrevet,
 Og lært Kometer deres Vei.

Din Magten er. Du ikkun vinker,
 Og Jorden brager, Lynild blinker,
 Flur lydes du, thi du est Gud.
 Du truer, Jordens Indvold ryger,
 Og Hunger, Krig, og fule Syger
 Udrette dine Almagts Bud.

Du vinker atter, Himlen smiler,
 Og Solen i sin Glands fremiler,
 Og Alting frydes fiern og nær;
 Du kalder Helbred, glade Dage,
 Og Fred og Frugtbarhed tilbage,
 Og Alting blomstrer fiern og nær.

Det Folk, som sig paa dig forlader,
 Est du en huld og kiærlig Fader;
 Gud! vi forlade os paa dig.
 Din blide Trofasthed vi kiende,
 Den er foruden Maal og Ende;
 Den varer ved evindeligt.

Du gavst os Fyrster i din Naade,
 Du vendte Alting os til Naade;
 Høit lyder Danmarks Jubelraab!
 Dets Lod er skøn og herlig vorden;
 Hvor er et Folk, som vi, paa Jorden?
 Hvor er et Haab, som Danmarks Haab?

Gud! du est stor; din Magt og Ære
 Forkynde alle Himlens Hære,
 Seraphers Chor lovsynger dig;
 Men Støvet's Sang du og annammer,
 Naar det sin Fryd og Tak udstammer;
 Hvo er dig, Gud! blandt Guder liig?

Cl. Frimann.

(See f. Deel. S 215.)

Uagtet nedenstaaende Hymne ikkun bærer Navn af en Efterligning af Horats's Carmen seculare, vil dog enhver ved flygtigste Sammenligning erkende det vor Digter Egne deri.

H y m n e.

Lysenes Fader! Stiernehærens Fører!
Du, som Pæaner fra dit Tempel hører,
Festens Indbyder, naar han det oplader,
Hør os, o Fader!

Stille lad Ilden paa dit Alter brænde!
Furien deraf Fikkelet ei tænde!
Har du paa Jorden helliget dig Bolig,
Lad den staae rolig!

Slaa ei med Sværdet Landet i din Brede!
Heller lad ruste Sværdet i sin Skede!
Freden velsignes! blidelig den smile!
Længe den smile!

Medens bevaaget, uopkast til Fælder
Landet saa hviler, Ildens Haand arbejder,
Landbarnet leger, gule Bøf befranser,
Synger og dandser;

Synger, og takker dig, som kroner Aaret,
 Synger og beder: trives maatte Aaret,
 Ungfoen høre, Ungefalven fædes,

Giv, hvad der bedes!

Sig dine Gaver over os formere!

Jorden har mange, Himmelen har flere;
 Lad dem forenes! Himmelen og Jorden
 Krone vort Norden!

At ei allene Hundredaarets Fester
 Høit kunde synge Helligdommens Præster;
 Men at der aarlig høres kunde Sange
 Hundrede Gange!

Tvillingeriget, er det ei dit eget? —
 Maatte det stige, som det haver steget!
 Maatte saa saligt intet under Polen
 Sees af Solen!

Giv vore Døttre yndelige Sæder!
 Giv vore Sønner Oldesædres Hæder!
 Graanende gamle Hædersmænd og Vilse,
 Fred være disse!

Oldenborgsstammen blideltig velsigne!
 Egen i Dalen gid den maatte ligne!
 Under dens stille fredelige Skygge
 Boe vi saa trygge;

Under

Under dens Skygge Konsterne sig samle,
 Hilsende venlig Velighed den gamle,
 Kydskhed den stille, Mandighed den fierme
 Langsom sig nærme.

Velstanden — see, hvor yndefuld den kommer!
 (Veien med Roser strøer den blide Sommer)
 Hornet i Haanden moderlig den tømmer,
 Forraaden strømmer.

Lysset du falder — herligt det oprinder —
 Hundrede Guder, hundrede Gudinder
 Mægted' ei alle, hvad du mægter eene —
 Dig vil vi tiene.

Jonas Rein.

(See f. Deel. S. 247.)

Blandt de flere skønne Stykker af denne Digtart, der findes i denne Digters samlede Arbejder, synes understaaende, i Følge denne Samlings dobbelte Bestemmelse, at fortjene Fortrinet.

F r e d e n.

"Hvor finder jeg et Hiem paa Jorden?

"Hvor flyer jeg hen for Krigens Torden?

"O Gud! som bød, i mine Tied

"Fremspire Held og Frugtbarhed;

"See! Affind haaner dine Gaver,

"I Blod den rusende fremraver,

"Og træder Held og Frugtbarhed

"Med tåleløse Fodder ned.

"Fortvivlet Havn omskyrter Troner,

"Nedreamper sønderbrudte Kroner;

"Alt Mandkøn er en væbnet Hær,

"Dens Spor betegner Ørkener.

"Det bange Køn, den spæde Alder,

"Med Trods for Mordersværdet falder,

"Og giennem Lufsten Nye paa Nye

"Om Mord, og Kamp, og Blodbad flye.

"I Krigens Fied, i rædsom Skare,
 "See Laster frem, som Roudyr, fare;
 "Om Hærene de leire sig;
 "Og juble høit med vilde Skrig,
 "Naar Mordersværdet grusomt skænder
 "Selv Heltens seiervante Hænder,
 "Naar Menneſker forglemme der,
 "At Siender ere Menneſker."

Saa hørtes Fredens Engel klage;
 Thi bød ham Jehova at drage
 Til Danmarks lykkelige Land,
 At søge Hiem hos Christian,
 Hos Fyrsten, som med Retfærd byder,
 Og Retfærd villig selv adlyder;
 Hvor Folks og Konges Held er eet,
 Og begge froe erkende det.

Dit Navn, o Herre! priset være,
 Du gav os Fred, og Held, og Vre!
 Ved Dig, o Fader! kun ved Dig
 Vi frelses fra den grumme Krig.
 Naar Nager hist paa Nager haabe,
 Og høit omsonst i Nøden raabe,
 Dig, Herre! Dig vi haabe paa,
 Du Haab og Væn ei vil forſmaae.

Vi med erkiendtlig Andagt dyrke
 Den Haand, der skaber Lys og Mørke,
 Der byder over Krig og Fred,
 Og Freden til os sendte ned.
 For Fredens Døttre froe vi bygge
 Paulun i Olietræets Skygge;
 Ei Overdaad, men Virksomhed
 Skal her betegne Fredens Fied.

Glad Hyrdepigens Fløite lyder,
 Og blide Baar velkommen byder,
 Fro svares den af Lurens Klang,
 Der atter mødtes af en Sang.
 I Evillingrigets glade Egne
 Boer skyldfrie Glæde allevegne,
 O! takker Fredens Gud derfor
 I andagtsfulde Jubelchor.

Fro Gubben kan hver Kæns betragte,
 Com ham en elsket Hustru bragte,
 Med Fryd han seer dem vore til,
 Seer Armens Kraft og Diets Ild;
 Ei skal de af hans Favn udrides,
 I fremmed Fyrstes Sold at gives,
 Ei han i Livets Efterhøst
 Skal røves Livets bedste Trøst.

Fro fæster Knøsen her sin Vige,
 Fro høres ømme Brud at sige:
 Jeg Haand og Hierte giver dig,
 Gid de dig gjøre lykkelig!
 Fro Haand i Haand de med hverandre
 Ud Livets Bane trolig vandre,
 Og ælbes i hinandens Favn,
 Og prise — Fredens Gud — Dit Navn.

Med Hæder Dannebrogget vaier,
 I Rigets Fred den seer sin Seier;
 Som Cherub med sit Luesværd
 Bort Edens Vogterke den er.
 Selv stolte Fiender, som indstævne
 I vore fredelige Havne,
 See her din Helligdom, o Fred!
 Og knæle for dit Alter ned.

Her Loven ene Sværdet hæver,
 Kun Udaadsmand for Sværdet bæver,
 Men Løn og Lykke vente hver,
 Hvis Id er Løn og Lykke værd.
 Her tryk, skændt ubevogtet, ligger
 Den Rige, som den usle Tigger,
 Og mægtig værner Loven om
 Hvers Fred, og Ret, og Eiendom.

Det hæderfulde Dommersæde
 Retfærdighed og Viisdom klæde,
 Og — blide Fred! — du hegner om
 Retfærdighedens Helligdom.
 Af Lovsang, som fra Hiertet flyder,
 Her Tempelhyælvingen gienlyder,
 Her dyrker hver sin Gud i Fred,
 Som han forstaaer, og kan, og veed.

Om Fredens Fader Bonden synger,
 Naar al Naturen sig forynger;
 Glad hilser han den blide Vaar,
 Som Frugtbarhed og Velstand spaaer;
 Om Elskovs Fryd og Venkabs Glæder,
 Om Tvillingrigets Held han quæder,
 Saa synger han om Bernstorfs Værd,
 Og Fredens Gud sin Tak frembær.

O Herre! vi Din Priis forkynde;
 Du vor den svage Lovsang ynde;
 O Verdnens Fader! Fredens Gud!
 Send fra Din Trone Freden ud!
 Giv Held, og Rolighed, og Orden
 Til hvert et Land, som til vort Norden!
 Og henrykt see den hele Jord,
 At Du er Alles Gud, som vor!

M. C. Brun;

fød 1775.

Mellem de sandeste Ober, vor Litteratur eier, kan man
udentviøt med Frie regne dem, vi have fra denue tabte
Digters Haand, blandt hvilke følgende for sin dobbelte
Interesses Skyld affrives til Prøve.

Slaget ved Tripolis.

Hil dig, du Jordens Herskerinde,
Du Havets Dronning, Tapperhed!
Du vandrer; Bølger synke, Fielde svinde;
Hiin Stad du reiste, hiin nedtraaddes i dit Fied;
Men om din Jese straaler Evighed.
Din Søn staaer, liig en Gud, blandt Jordens Skarer:
De juble ved hans Smil, de zittre ved hans Harm.
Han løfter Verdnens Skiebne i sin Arm:
Og, — over, under, om ham Dødens Farer, —
Er hans uryggelige Bryst
En Muur af Diamant om alle Himles Lyst.

Bee den Stad, du viger fra!
Dens Navn er Skjendsel; og dens Maal er Trældom.
Snart dundre Trin af Kiender om dens Porte.
Omsonst ved Altret hylser du, o Feige!
Bag trefold Kobbermuur du skjuler dig omsonst:
Din Fiendes er det Alt,

Dit Slot, dit Guld, dit Bord, som duster Belyst,
Og, Træl, du selv.

Din Stad vorder Ulvenes trygge Skiul,
Bor der pestaaendende Bandsump.
Uglen hylér i de tidselbegroede Haller.
Eensomt sørger det hensmuldrende Taarn.
I næste Old skal enkelt Grandfæter spørge:
"Hvor var dens Sted?" — og ingen veed det.

Men Tapperhed, din Vælde bryder
Aarhundredernes Nat og rovsyg Glemsels Skiul.
End bruser Rixgebugt dit Navn, o Juul,
Og Vessels Torden end fra Dynakil gienlyder.

Ad Stiernebanen frem du træder....
Det skialvende Olymp for Herkul aabner sig....
Din Trone staaer blandt Guders Straale-Sæder,
Og Skiæbnen, Skiæbnen kun du viner over dig.

Svar, Velt! du mærke Nordhav, svar!
Naar var ei Tapperhed vort Nordens Skjæts-gudinde? —
Hvo saae en Danst, og saae ei den? — Hvor var
Den Bugt, der Danst veeg? Kan Alvind selv den finde?

Hvad, svage Røver, troer du, Danmark
Henslumret er i Blødheds Rosenarm?

Viid!

Viid!

Saa hviler Himlens Ørn paa Klippen blant sin Vngel!

Saa hviler Ørknens Konge paa sit Bytte.

Han reiser sig! han fæster i din Nakke

Den hvassse Tand.

I røde Strømme sprudler du Livet ud,

Dødsframpe sammenknuger dit Hierte.

Hør blandt Tyrterne den danske Torden lyde!

Fra forbauste Atlas gjalder den igien.

Villes tætte Lyn Salpeterskyen bryde;

Dannebroge flyder høit paa den.

Stænger rasle, Louge hvine, Master knage,

Kugler ziske over Bølgetoppe hen;

Matt' de fløi, o Hohlenberg, tilbage

Fra din stolte Datters Egebryst.

Tys! — Hift Sarpens knuste Kaaer segne;

Siender vrimle, Sabler klirre, Kugler regne,

Graadigt hviner maurisk Mordelyst.

Jil, lyn, og torden til Hielp, Majade....

Seiersraab til Dødshyl byttes nu.

Brat dit mærkblaa Svælg, o Afgrund, du oplade!

Dine Hekatomber sluger du!

Misundelige Nat, hvi breder

Du dine Vinger over dem?

Ei een, ei een var sluppet hjem!
 Du kun, du kun redder dem
 Fra det mørkblaa Svælg og fra de danske Kiøder.

Dog Seirsgudinden vinker!
 I Vest hun viser os en større Krands.
 Du haaner Dannebrog, o Numide?
 Du tør udække hine Tordner,
 Der dine Brødre slog? —
 Velan! lad Jorden kysse dine Lænker,
 Men Danmark ei.

Til Seils! til Kamp! med Brag af de fiendtlige Floder,
 Med Liig, med Blod bedække vi Middelhavs Skib.
 Hver Dansk er Juuls og Adlers Broder,
 Hver Dansk til Seir og Roes er fød.

De flye! de flye! I Bølgen de vorde begravet!
 Afsted! afsted! forfølgende lynet afsted!
 "Frygtbare Danmark, Dronning paa Havet!"
 Gienlyde Afrikas Nielvende Bred!

Mulmet svinder, Kampen tier,
 Over Havet smiler Dag og Fred;
 Men hør, hvilke Jubler opstige om Velt og Sund!
 Hvor herligt vaagner du i Øster,
 Triumphens Soel! —

Flæt Laurbær om din Tinding, Danmark!
 Vereed din Glædesfest, du Hertes Moder!
 Til til din Kyst, til bid med Længsels aabne Favn;
 Thi see! de komme.

I Tordner komme de, i Staalets barste Glands
 De komme, svævende i Kampers Vølgedands;
 De komme — Eodan jubler dem imøde,
 Og Sundet bruser fro: "Velkommen hid igien!"
 Skoldungens, Folkets Raab tilfammenstøde:
 "Velkommen, Havets, Seirens, Danmarks Mænd!"
 Ja, Dal, og Fjeld, og Strand skal høit gientage:
 "Velkommen du i al din Glands tilbage,
 "Du Seiersstjerne i det mørke Slag,
 "Du aldrigovervundne Dannerflag!"

Indhold af første Afdeeling.

Prosaist Deel.

Breve.

	Side
Ludvig Holberg	1
J. J. Sneedorf	9
J. Sneedorf	16

Taler.

C. F. Jacobi	26
H. Kampmann	34
D. Walling	39
Ehr. Colbiernsen	45
P. S. Abildgaard	53
J. Kierulf	67
Eh. Thaarup	78
K. L. Rahbek	89
Ph. Rosenstand Goiske	104
C. F. Dichmann	112
J. H. Guldberg	121
J. C. Gutfeld	135

Poetisk Deel.

Breve.

		Side
Cl. Frimann	" " "	149
E. A. Lund	" " "	154
J. Setli	" " "	159
J. E. Lode	" " "	164
J. Rein	" " "	169

Muntre og idylliske Digte.

E. Storm	" " "	175
J. N. Bruun	" " "	173
P. E. Steenersen	" " "	181
J. E. Lode	" " "	186
J. Setli	" " "	189
J. H. Wessell	" " "	192
P. M. Troiel	" " "	197
P. K. Troiel	" " "	200
K. L. Rahbek	" " "	202
J. H. Guldberg	" " "	204
J. Baggesen	" " "	206
E. B. Tullin	" " "	208

Elegiske Digte.

E. B. Tullin	" " "	210
J. Ewald	" " "	213
J. de Wibe	" " "	216
Lh. Thaarup	" " "	218

	Side
N. H. Grimann	221
E. Pram	225
J. Klein	238
A. L. Mahbel	241
E. M. Lund	246
F. H. Guldberg	250
F. Plum	258
J. Vaggesen	261
G. Faye	265
M. Frankenau	274
H. W. Lundbye	279
F. C. Gutfeld	281

Oder og Hymner.

J. Ewald	285
Ah. Thaarup	289
J. Vaggesen	294
E. Storm	302
El. Grimann	305
J. Klein	308
M. E. Brun	313

Dramatisk Hovedafdeeling.

Breve under digtet Character.

L. H o l b e r g.

(See f. Deel. S. 77.)

Denne vor udødelige Comiker, der i Fortalen til sine Epistler vedkiender sig det Forsæt, at moralisere paa alle brugelige Maader, har i samme blandt Brevene i sit eget Navn og sin egen Character indført adskillige, meest tilskrevne det saakaldte Collegium politicum, hvilke, skøndt uden digtet Navn, siensynlig ere i en digtet Character. Følgende meddeles her til Prøve.

CCV Epistel.

Høitærede og høiviise Herrer!

Den Behag, som de høiviise Herrer have fundet i adskillige af mine politiske Forslag, som de have dømt at sigte til Landets Nytte og Zirat, har opmuntret mig til at fremture i flere Eftersøgninger, som jeg

ikke skal efterlade ved Tid og Leilighed at communicere
 det politiske Collegium. Indlagte Ark, som jeg denne
 Gang fikker dem, og som jeg underkaster deres Exa-
 men, synes vel ved første Biekast ikke at være af stor
 Nytte eller Vigtighed. De selvkløge Folk her i Ho-
 vedstaden ville ei heller dømme anderledes derom, saa-
 som de ikkun see efter Skallen af en Ting; men jeg
 haaber, at, naar det kommer under rette Prøvesteen,
 og til deres Skarpsigtighed, som trænge sig ind til
 Indvoldene af alt, hvad de tage sig for at examinere,
 de ville finde deri saavel Virat som Nytte. Man veed,
 at Tidsfordriv og Leege ere fornødne for Mennesker,
 helst for dem, som ere i besværlige Forretninger; naar
 nu i Saadant er en Slags Fornødenhed, saa meener
 jeg uforgribeligen, at det kan holdes for en Merite at
 udfinde saadan Tidsfordriv, hvori utile og dulce kan
 følge med hinanden, det er, hvori man kan divertere
 sig med Nytte. Jagt efter vilde Dyr har stedse i alle
 Lande været anseet som en Hoved-Divertissement for
 høie Standspersoner. Adskillige illuminerede og apo-
 calyptiske Folk have dog af Medynk til Hiorte og Ha-
 rer, mod hvilke de bære en fast broderlig Kærlighed,
 stedse prædiket mod slige Leege, som de have holdet
 for at være fast lige saa syndige som Comedier og
 Dands. De have foregivet, at der findes jo andre
 Ting, som kan tiene Mennesket til Recreation, uden
 at gribe til blodige Leege og uskyldige Dyrs Nederlag.

De

De ſige: man kan jo efter deres Exempel forfriske ſig med Røgtobak, Viin, Ol, og med andre end mere hiertestyrkende Liqueurs, ſom ikke allene forfrifker Sindet, men opvækker ogſaa en Art af Devotion. Dette vil jeg lade ſtaaе ved ſit Værd, ſaaſom jeg drifter mig ikke til at diſputere mod inspirerede Folk. Allene, ſaaſom jeg ſelv ingen Smag finder i de Tidsfordriv, ſom de forelſker ſig i, ſaa har jeg været betænkt paa at inventere en Slags Jagt, ſom ingen af dem tør underſtaaе ſig at dable. Denne Jagt, ſom er ikke allene uſkyldig og behagelig, men endog philoſophiſk, beſattes i indlagte Ark, ſom jeg ſtikker de høiviiſe Provincial-Statsmænd til Eſtersyn.

Invention af uſkyldig, nyttig, og philoſophiſk Underjagt.

Denne Øvelse beſtaaer i at jage efter Fluer i Huſe og Værelſer. Den kan ikke tage Begyndelſe uden mod Enden af September, og varer October Maaned igiennem; thi at begynde Jagten for den Tid, er et forgiaæves Arbeide, formedelſt diſſe Dyrſ Mangfoldighed i de varme Maaned. Jagten indrettes ſaaledes: Man fylder et Kar med Vand, hvori man kaſter de Fluer, ſom man har fanget med Haanden. Tvende Behændigheder udførdres dertil, ſaaavel til Lands, ſom til Vands. Med Fangſten, om den ſkal lykkes, maae det iagttages, at man angriber

K 2

Fluer:

Gluerne for, og ikke bag-om; og at man lader sig ikke
 drille af Fangerne, hvoraf nogle ere saa snedige, at
 de en lang Tid ligge uden Bevægelse i Haanden, saa
 at Jægerne meene sig intet at have faaet, og derover
 ofte lade Nyttet fare. Ved Vandet er det at iagt-
 tage, at man med Magt kaster Gluerne deri. Hvis
 det ikke skeer, springe de stærkeste eller snedigste strax
 op igien, saa at det hele Arbeide er spildt, og Jæ-
 geren seer sig ovenikøbet insulteret, efterdi Fangen
 strax derpaa tager ofte ei i Betænkning at sætte sig paa
 hans Næse. De høiviiise Herrer ville vel ansee dette
 som et puurt Glækkerie, og holde for, at intet af det
 Anførte svarer til Titelen, saasom de deri hverken
 kan see behagelig Tidsfordriv eller Nytte; men jeg
 haaber, at, naar de høre min Forklaring, de strax
 vil falde paa andre Tanker. Jeg tilstaaer, at denne
 Jagt kan skee paa adskillige langt mageligere Maader:
 man kan, for Exempel, langt lettere udrydde disse
 Dyr, enten med Gluesmekke, eller med forgiftet Vand
 og andet; men jo større Mageligheden er, hvormed
 en Ting kan skee, jo mindre er Fornøielsen. At leege
 Par eller Upar, giver ikke den Fornøielse, som Skaf-
 spil. Fornøielsen ved denne Fangst bestaaer deri, at
 dertil udfordres Adresse saavel til Lands, som ti
 Vands, og Nytten bestaaer deri, at man lærer at
 kiende Gluernes differente Qualiteter; thi man seer
 deraf, at der i Snedighed er saa stor Forskiel imellem
 een

een Glue og en anden, som der i Forstand kan være
 imellem en eenfoldig Gaardskarl og en listig Lakai eller
 Kammerpige: Thi een Glue røber sig strax, en anden
 derimod ligger ganske ubevægelig i Haanden, naar den
 er fangen, og derved kommer løs igien. Ligeledes:
 een springer strax op af Vandet, førend den bliver
 igiennemvaaet, og derved redder sig; en anden, som
 ikke har den presence d'esprit, bliver liggende, indtil
 det er for silde at redde sig. Saa at man seer, at
 naar Fangsten skeer efter min Plan, den ikke allene
 bringer Fornøielse, men fører ogsaa Nytte med sig,
 og at den kan give Anledning til adskillige philosophiske
 Betragtninger, ja grundigere, end saadanne Medita-
 tioner, som kan gøres over de brugelige Jagte af
 Hiorte, Harer, og andre Dyr. Jeg kan for min
 Part vidne, at saasom jeg har forsøgt begge Slags
 Jagte, jeg finder i alle Maader den samme Fornøielse
 i den ene som i den anden Jagt, allerhelst, saasom i
 den Gluejagt, som indrettes efter min Plan, ingen
 Blodsudgydelse skeer, saa at de allerbarmhiertigste og
 devoteste Siæle, ja en Anna Ovena selv, ingen Be-
 tænkning kan tage i den Tidsfordriv. Dræber man
 derimod disse Dyr med Gluesmekker, saa udgydes der-
 ved Blod; og sætter man giftige Bander for dem, saa
 syndes man mod jus gentium eller Folkeretten, der
 forbyder saadanne Midler endogsaa mod største Fien-
 der. Alt, hvad som herimod kan indvendes, er:

1) at

I) at ved denne Jagt ingen Legemsbevægelse kan gives, som ellers er det fornemste Sigte ved saadanne Exercitier; men dertil kan svares, at, saasom saadan Jagt er inventeret fornemmeligen for gamle Folk, saa er Bevægelsen proportioneret efter deres Vilkaar og Kræfter. Den anden Indvending er denne: at de uskyldige smaa Creature martres mere ved en langsom Død i Vandet, end naar de dræbes ved en Gluesmekke. Dertil kan svares: at end de meest medlidende Mennesker, som grues ved at see et Dyr at sønderknuses, dog uden Bevægelse see dem kastes i Vandet. Saadan Død er ogsaa meer honorabel; thi det er et Endeligt, som mange Søhelte have ønsket sig. Derfor uden er dette herved at mærke, at, saasom denne Jagt skeer allene i October, som er en fatal Maaned for disse Dyr, efterdi de langsom pines af Kulden, indtil de omkommer, saa er det endda mindre piniagtigt og mere honorabelt for dem at døe paa anførte Maade. Jeg siger, at jeg har forsøgt begge Siags Exercitier saaledes, at jeg har jaget efter Haver og Hiorte, og at jeg ogsaa har jaget efter Gluer paa foreskrevne Maade, og finder, at det ved en liden Hielp af Imaginationen kommer ud paa eet og det samme, naar Jagten er indrettet efter min nye Invention. Vil man holde for, at denne Exercitie er nedrig og uanstændig, da er deri en Bildfarelse; thi Historierne vidne, at Keiser Domitianus, som blandt alle Regentere stod meest

paa

paa sin Høihed, var ganske hengiven til Fluejagt: Og troer jeg, at hvis samme Herre havde vidst at indrette den efter min Plan, han vilde have fundet end større Behag deri, ja at han maaskee til Belønning for min Invention vilde have gjort mig til Overjægermester ved det romerske Hof. Saadan eller anden Belønning hverken venter jeg eller forlanger nuomstunder; det er mig Belønning nok, hvis jeg kan have den Glæde at fornemme dette min Hiernes Foster at være de høviise Herrer til Behag. Jeg skæjter ikke om, hvad andre dømme derom. Hvis Academici og Skolemand ville ansee det som Vedanterie, da vil jeg bede dem at giøre en upartist Sammenligning imellem dette mit Bærf og mange af deres lærde Dissertationer, som handle om de gamle Grækers og Romeres Skoe, Tøfler, Støvler, Halsbaand og andet deslige. Hvordan end Dommen herover vil falde, saa kan dette mit Arbeide bedre forsvares, end deres, der bemøje sig at undervise i den Kunst at myrde Mennesker, som for Exempel den franske Abbe, der har skrevet en vidtløftig Tractat om Bombers rette Brug, og søgt at vise Mennesker den korteste Maade, hvorpaa Stæder kan sættes i Brand, item Skoler og Templer i en Hast blive ødelagde. Jeg forbliver ic.

Jens

Jens Schielderup Sneedorff.

(See f. Deel. S. 281.)

Da digtede Breve henhøre blandt de Former, moraliserende og satiriserende Ugeblade især betiene dem af til Behjæl for deres Satire og Sædelære, er det naturligt, at den patriotiske Tilskuer ogsaa har ypperlige Stykker af dette Slags. Det dobbelte Hensyn paa Materie og Form har ledet nærværende Samlers Valg i her at afstrykke følgende.

Herr Tilskuer!

Ved at giennemlæse Deres Blade, har jeg fundet saameget deri, som ikke kunde sigte paa andre end mig allene, at jeg bør troe, at De har paataget Dem dette Arbejde allene for min Skyld. Dersom jeg kunde være Dem bekiendt af Person, og havde Formue til at belønne Deres Arbejde, vilde jeg tænke, at De havde gjort det af egennyttige Hensigter; men mere end een Aarsag forbyder mig at have saadanne Tanker om Dem. Jeg lever saa skjult, at endskiøndt Alle kiende mig af Navn, er jeg dog forsikket paa, at Faa kiende mig af Person. Mange, som ikke have mindste Lighed med mig, tillægge dem mit Navn, og deres Tal er ofte saa stort, at den rette Jeg selv er ingensteds mere ukiendelig end i de store Forsamlinger, hvor Enhver giver sig ud for at være mig selv. Om De og kiendte mig, Hr. Tilskuer! — thi af nogle

Erk

Træk i Deres Blade har jeg ofte været nær ved at troe det — saa kunde Egennytte dog ikke forlede Dem til at hykle for mig; thi hvorfor skulde De vel gjøre det? for at roses igien? Nei! min Stemme gielder ikke saa meget i de Forsamlinger, hvor man uddeler Ære og Skam til Forfattere; jeg bliver saa tidt overraabt af den nedrigste Pøbel, og mit Navn saa ofte misbrugt af de uværdigste Personer, at kuns saa holde det Umagen værd at søge mit Bifald. Af det, som De paa nogle Steder har talt om den liden Hob, hvis Domme De agtede høiere end Mængdens, har jeg vel undertiden sluttet, at De kunde være iblandt de faa, hos hvilke min Stemme endnu gjaaldt noget; men om saa var, kan jeg dog ikke troe, at De har villet hykle for mig. Jeg har læst mange Ting i Deres Blade, som angik mig selv, og som vare saa haarde, at Sandheden, hvilken jeg aldrig kan imodstaae, endog naar den vidner allerstærkest mod mig selv, allene kunde undskyldte Deres Dristighed. Af alt dette har jeg omsider sluttet, at De var af de faa Mennesker, som gierne vilde tiene andre, endog naar disse hverken forlangte Deres Tieneste, eller havde Evne til at belønne Dem; og hvilken Tieneste kan være mere uegennyttig, end den, at sige andre Sandheder, som ikke altid ere Dem behagelige?

Da De altsaa nu i et heelt Aar, uden min Begiering, og ofte mod min Villie har paanødt mig saadanne

danne Tienester, som jeg ikke kan ansee for egennyttige, har jeg troet, at jeg i det mindste burde eengang offentlig takke Dem derfor. Jeg anseer Dem for min Ven, og vil derfor intet skjule for Dem af mine Omstændigheder, endskjøndt jeg, ved at beskrive dem saaledes, som de virkelig ere, ikke kan gjøre min Taksigelse vigtig, da De selv vil befinde, at jeg er en Person, som, istedet for at kunne belønne Folkets Tienester, virkelig behøver andres Medlidenhed. Alt, hvad man læser i Romaner om ulykkelige Prindsen og Prindsesser, som ere bortførte af Ræmper og Vandskabninger, og fortryllede af Hexemestere og Troldmænd, er intet mod de sælsomme og ulykkelige Hændelser, som have nedstødt mig fra den høieste menneskelige Værd indtil den dybeste Fornedrelse; og den Helt, som skulde redde mig, maatte derfor foreene al den Klogskab og Driftighed, som Verden beundrer i alle vore vandrende Riddere.

Jeg er en Datter af Minerva, og flettede fordum de uforvisnelige Krands, med hvilke Gudinden kronede Lovgivere, Helte, og Viise. Det var mig, som skrev Love for de første Digtere, og som kronede deres Findinger med de samme Laurbærkrands, som vare flettede til Heltene, hvis Dyder de besang. Jeg lærte Kongerne at elske Mennesker og agte deres Domme, og Folkene at belønne deres Velgjørere med Kierlighed og Værd. Naar jeg blev adspurgt i vigtige Ting,

Ting, vidste jeg at foreene alle stridige Meninger saaledes, at hele Folket havde kun en Stemme, og denne var tillige Kongernes. Naar de uddeelte Straffe og Belønninger, var der ingen, indtil de Anklagede selv, som jo erkjendte Dommens Billighed; og de, hvis Ansøgninger ikke bleve hørte, glemte strax deres Fortrydelse af Erbdighed for de Personers Fortienester, som bleve dem foredragne. Ved denne Enighed udrettede Folk store Ting, saalænge den sunde Fornuft og Kiærlighed til det Almindelige foreenede alle Stemmer; men Egennytte og den falske Vittighed brød siden dette Baaud, og der bleve ligesaamange adskillige Meninger i Verden, som der vare adskillige Tilbøieligheder, da disse havde undertrykt Kiærlighed til det Almindelige, lært Menneskene at misbruge Fornuften til at hykle for Tilbøielighederne. Man adspurgte ikke mere Gudinden for Wiisdom, uden for at misbruge hendes Navn til at forsvare Daarligheder og Laster med falske Fornuftslutninger, og besmykke dem med prægtige Ord; saa mange Hoveder, saa mange Sind og Tilbøieligheder. Intet uden Magten allene kunde foreene dem; de Mægtige gave Lovene af Egennytte, og Folket adlydede dem af Frygt; en falsk Vittighed forvildede Lovgiveren, Egenkiærlighed forblindede Dommeren, og de Saa, som havde Wiisdom og Mod nok til at følge det, som den sunde Fornuft og Kiærlighed til det Almindelige bød Menneskene, bleve overraabte af

af den vilde Hob; de arbejdede for Utafnemmelige, og Misundelse lagde dem saa mange Hindringer i Veien, at de sielden havde den Fornøielse at befordre Andres Gavn ved det, som de opofrede selv.

Da forlod jeg Gudindens Tempel, og Helligdommen blev igien opfyldt med Bedragere og Troldmænd. Disse gave Enhver, som adspurgte dem, saadanne Svar, som de begierede, og ved Trolddomskunsten forandrede deres Syn saaledes, at alle Ting forestillede sig for dem ikke saaledes, som de vare i sig selv, men saaledes som enhvers Passioner vilde have dem. Denne Fortryllelse havde den Virkning, at endskiøndt Meningerne vare lige saa adskillige som Tilbøielighederne, troede Enhver dog, at det hele menneskelige Rige ansaae Tingene paa samme Maade, som han, og de besaahte dem alle paa Gudindens Dom. Istedet for Laurbærkrands, som, endskiøndt de kun vare flettede af grønne Blade, og prydede ligesaa ofte Digternes som Lovgavernes Findinger, dog vare agtede nok, saalænge de allene vare Belønninger for Dyden, sammenfattede man andre af falske Blomster og vægte Stene, som havde saa fortryllende en Kraft, at de hæslige Ansigter bleve forvandlede til Skønheder, de dumme Indfald bleve beundrede, og de nedrigste Handlinger anseet for store Gierninger. Philosopherne lærte af disse Troldmænd at gjøre de Former, i hvilke de siden have støbt saa mange Bevæis mod den sunde Fornuft,

nuft, og Poeterne opfandt ved deres Hielp en Rime-
 kunst, med hvilken de fildrede Dreene uden at røre
 Hiertet. En Sværm af Barbarer, som kaldte sig
 Gudindens Sønner, stormede ind i Templet, og,
 mere begierlige efter Rov end efter Viisdom, sønder-
 rev de de Krands og Værestegn, som de græske og ro-
 meriske Helte have baaret, og som jeg havde bevaret
 allene til Dydens Ere. Stumperne af disse Prydel-
 ser, som de selv havde sønderrevet, flikkede de ind i
 deres gamle gothiske Dragt, og, stolte af de buntede
 Klæder, i hvilke de mere lignede Bacchanter end Apol-
 linis Præster, troede de, at Alle, indtil Muserne
 selv, beundrede deres Pragt. Hoben, som allene ved
 Hielp af den sunde Fornuft og de naturlige Følelser,
 ofte dømmer rigtigere end de Lærde, men som tillige
 er saa tilbøielig til at beundre det Gælsomme, kunde
 ikke længe modstaae saa mange Fortrylleser. De førte
 deres Bedragere i Triumph, og smedede selv de Læn-
 ker, med hvilke de bleve bundne, for at ofres til den
 Afgud, som kaldes den falske Ere. I Hovedet af
 denne Vanskabning ere ligesaa mange Tunger, som
 der ere Begierligheder; den lever af Lust, og dyrkes
 ved Menneskeoffere. Vankundighed og Stolthed be-
 varer Indgangen til dens Tempel, som Erobrere have
 opfyldt med Rov af ødelagte Stæder, og Kunstnere
 prydet med utallige Arbejder af den falske Vittighed.
 Den helligholder sine Høitider med Udfordringer, og
 de

de Lærde selv komme til dens Fester, for at bevise de sælsomste Meninger ved Tvekampe. En utallig Sværm af Talere og Digtere synge dens Lov i et Sprog, som dens Tilbedere kalde guddommeligt, men som taber alle sine Skønheder, saasnart det oversættes i et andet. Jeg behøver ikke at sige mere, siden hele Verden er fuld af store Bøger, i hvilke Historieskriveren har optegnet alle dens Bedrifter.

Denne Afgud var det, som fordrev mig af min Moders Tempel; men mit Navn blev dog i saa stor Anseelse, at den holdt det fornødent at bruge det til at besmykke alle sine Ondskaber. Der er ingen af denne Afguds Dyrkere, fra den største Erobrer af indtil den usleste Poet, som jo giver sig ud for min Vndling, og som jo tør bilde Verden ind, at de tale i mit Navn, endog naar de forfølge mig selv, og de faa sande Venner, som jeg endnu har i Verden. Søger en Statsmand at forbedre noget i Lovene, i Videnskaberne, i Sæderne, vil han afskaffe en ufornuftig og skadelig Misbrug, strax hedder det overalt, at jeg er hans Fiende. Endog de Handlinger, som sigte til at redde mig fra den Undertrykkelse, som jeg lider, just dem maae jeg taale, at man fordømmer i mit eget Navn. Jeg, som altid har været en Ven af den Virksomhed, som sigter til Menneskenes Gavn, jeg skal nu, hedder det, være en Belynder af de søvnagtige Siæle, som forsvare gamle Vaner og Misbruge, for ikke at spille deres

deres egen Noe, og for ikke at mishage den Pøbel, paa hvis Stemmer de bygge deres Ere. Denne Vold, som udøves imod mig, gaaer saa vidt, at jeg af Medynk ofte ønsker, at mange af mine Venner vare mindre nidkiære for min Ere, og at de ikke af en falsk Tillid til den Beskyttelse, som jeg nu ikke mere formaaer at give dem, skulde opofre dem selv uden Nytte, og blive omsider til et Nov for den falske Ere, som har bemægtiget sig de fleste Stemmer i de Forsamlinger, hvor jeg tilforn lod mig see.

J kunne deraf let slutte, min kiære Tilskuer! at jeg ikke forlanger, at J skulde gjøre Eder saa ulykkelig for min Skyld; det er nok, om J vil sige Eders Landsmænd, at de ikke bedrage dem selv med den falske Forhaabning, at finde mig der, hvor Mængden søger mig. I Athenen og Rom talede jeg offentlig paa Torvene, men nu har jeg længe været overraabt af en Pøbel, som trænger sig ind paa Skuepladsen, i Skolerne og Selskaberne, ja ikke skaaner Kirkerne selv. Naar jeg omsider er blevet træt af at være et stumt Vidne til den Vulder, Klappen, Latter eller Graad, hvormed man beundrer Ting, som jeg anseer med Lige- gyldighed eller Afsky, indslutter jeg mig i nogle smaa Forsamlinger, hvor jeg undersøger de menneskelige Bærter og Handlinger efter de saa Mønstre, som den sunde Deel af det menneskelige Kiøn til alle Tider har roest. Der læser jeg i Eders Blade, og for at være
lige

lige saa oprigtig mod Eder, som J har været mod mig, maae jeg sige, at endskiøndt jeg sielden røres af det, som Mængden laster eller roser, har jeg dog fundet mange Ting deri, som fortiente at dadles. J kunde ligesaa frit dadle mig igien; men vores Partie er paa begge Sider saa svagt, at det er tienligst for os at slutte Fred. Naar J derfor tale oftere om mig, saa glem ikke at stille mig fra den Hob, som misbruger mit Navn, og jeg skal igien gjøre Eder den Tieneste, at skule de virkelige Feil, som mine Venner finde i Eders Blade, og som til Eders store Lykke endnu ikke mærkes af dem, der allermest laste Eder. Skulde J ikke allerede see dem selv, skal jeg sige Eder dem, naar J engang kommer i disse Selskaber, som besøges undertiden af mig.

Publikum.

R. L. N a h b e r.

(See f. Deel. S. 145.)

Uf Ugebladet den danske Tilskuer er en betydelig Deel skrevet i denne digtede Brevform; og vælges mellem de Stykker af dette Slags, der ganske ere Udg. eget Arbejde, nedenstaaende, saameget mere, som det staaer ligesom i Sammenhæng med det foregaaende.

Herr Tilskuer!

Blandt alle de baade moralske og umoralske Personer, der i de seenerne Tider have maattet lide meget af den alt for almindelige Bagvaskelse, er der maaskee Saa eller Ingen, der har større Føie til at besvære sig, end Undertegnede, der ikke allene ved de mangfoldige udspredte falske og løgnagtige Nygter lidt efter lidt har seet sig aldeles nedstødt fra den ærefulde Tiltroe og Agtelse, hvortil hun i bedre Dage ikke blot af Danmarks, men af hele Europas værdigste og ædelste Mænd var ophøiet, men endog alt hyppigere og hyppigere maae høre sig erklæres ikke blot for hensovet og død, men endog for en Uting, der ikke er, aldrig har været, og ingeninde vil blive til; og det ikke blot — som en anden Udødelig, der alt for meget har ladet mig føle sin Tilværelse ved saa ofte at tilsnige, eller tiltrænge sig mit Navn, nys i Deres Blade klagede over — af een eller anden enkelt Poet for Spøg eller paa Skæmt, Læsebog. Anden Deel. Y men

men paa Prosa af Mænd, som ved deres hele Fremfærd noksom give tilkiende, de ikke skræmte, eller spøge.

Jeg er da, Hr. Tilskuer! den stakkels offentlige Stemme, der af et gammelt Ordsprog erklæredes en Guddoms Røst; der af min ypperste Fortroelige, Raadgiver, og Talsmand, den ædle Riismand, Danmarks Rothe, fremstillet, som de Mægtiges bedste Raadgiverinde, og ubedrageligste Dommerinde. Og hvad er jeg nu? hvor værdiges man at troe, høre, agte mig?.... Dog — jeg veed, hvad man vil indvende; man vil svare paa mit Spørgsmaal ved det Gien spørgsmaal: hvor jeg da lader mig høre, siden jeg klager over, ikke at blive hørt? om jeg virkelig vedkiender mig hiine modsigende Skraal, der nu fra Seinens, nu fra Themsens, nu fra Tiberens, nu fra Narens, nu fra Rhinens Bredder — og hvorfra ikke? — lyde over hele Europa, der den ene Dag raabe et rasende: Forsfæste! Forsfæste! over den, som de næstforegaaende tiljubledet et entusiastisk Hosannah! der — som een af Eders sindrigeste Digtere siger om en anden Gudinde —

Løfter een i Dag til Jrens Throne op,
Og kalder Naovene i Morgen til hans Krop?
am det er mig, der, yderlig i Alt, uden at kiende
mindste Middelvei, efter Lune og Lykke forguder og

for:

fordømmer? fordævler, sagde jeg gierne, dersom dette Ord sandtes i Eders Sprog, da det virkelig synes, som man i nærværende Old blot har havt saa travelt med at forvise og landlyse Dævlene af den usynlige Verden, for at kunde deshyppigere bebygge Jorden dermed.

Til Lykke kan jeg besvare disse Spørgsmaal ved at henvise til den nsiagtige, fuldstændige, og skønne Oplysning, min ovennævnte hæderværdigste Ven, L. Rothe, i sin Tid gav om min troefaste Moder, Publikum, fra hvem jeg er uadskillelig, saavelsom til de autentiske Erklæringer, denne min hæderværdige, men i vore Dage saa ofte miskiendte, haanede, ja! fra al Tilværelse dømte Moder, saavel ved Deres store Forgiænger, den patriotiske Tilskuer, som ved Dem, har ladet fremlægge; og ligesom hun blandt andet hos Dem erklærede, at hvor der ikke handlede, dømtes, taltes med Retsskaffenhed, Tænkksomhed, Sindighed og Indsigt, hvor Smaating behandledes som Belfærdssager, og Belfærdssager som Smaating, hvor der viiste sig Trærings, eller Mars, eller Drengs, eller Pøbels Udsfærd, der handlede, dømte, talte ikke Publikum, saaledes kan jeg og, saavel i mit eget, som i mine tvende ældre Søstres, den offentlige Menings, og den offentlige Villies Navn høitideligen erklære, at hvor bemeldte vor Moder ikke findes, der ere vi ikke

N 2

heller;

heller; ligesom vi og frit kunne tilføie, at vi sielden findes nogensteds mindre, end der, hvor vi høiest og heftigst skraales at være, og at man overalt, hvor der er Støi, Stimen, og Skraal, kan med fuld Visshed lide paa, vi ikke ere tilstæde.

Denne unægtelige Omstændighed er imidlertid Skyld i, at man saa ligesom har nægtet saavel min, som mine Eddskendes Tilværelse; thi da det fast altid var til den fuldkomneste Diansynlighed beviist, at vi ikke vare, eller havde været der, hvor vore Navne allermæst vare tagne forsængelige, var for den menneskelige Fremfusenhed Overgangen til, reent at fradømme os al Existentz, alt for let og fristende til ikke at ssee, og ssee daglig.

Endnu er der, hvad mig i Særdeleshed angaaer, to Omstændigheder, som ikke kunne andet end bidrage til at bestyrke den Vildfarelse, hvori man er mig angaaende; den første er, at jo mere Videnskaberne opløste deres Røst, jo høiere de raabe, jo mindre ikke blot høres jeg, men lader jeg mig høre; enhver Videnskab, selv den ædelste og værdigste, bliver altid Partie, og intet Parties Røst kan nogensinde blive den offentlige Stemme; og da nu Videnskaberne raabe, men derimod den, der har Ret, og der — som den ypperste af Eders Digtere rigtigheden anmærker — ikke bliver hidfig i Striden, taler med jevnt og roeligt

Mæle,

Måse, maatte jeg, hvis jeg vilde raabe i med Liden-
skaberne, gjøre mig sikker Regning paa at blive over-
døvet; og da der for mig intet Lag ligger paa Dieblif-
ket, lader jeg roelig Lidenſkaberne raabe ſig hæse og
trætte, for at være viſ paa, desbedre at høres, naar
jeg engang kommer til Orde.

Men ikke nok dermed; der gives ogſaa, iſær i Li-
denſkabernes Dage, beſtandig Menneſker, ſom, ſto-
lende ikke blot paa deres Stentorvræl, men og tildeels
paa de Raabere, de betiene ſig af, og der forſtærke Lyden
til det mangedobbelte, paatage ſig, ſnart at vilde ned-
ſue, ſnart at vilde foreſtille mig; og for desbedre at
lykkes heri, forſtaa de ikke ſielden at vælge ſaadanne
Steder og Stillinger, hvor tienſtagtige Stenlyd gien-
tage, forſtærke, fordoble deres Vræl, ſaa det for den
fierne og troeſkyldige Mængde ikke ſielden synes, ſom
et almindeligt Samraab, da det dog kun er den enkelte
Vræler, der ſaaledes har vidſt at mangfoldiggjøre ſine
ſkraal; ſomme ſkraale ved ſaadan Leilighed nedefra
opad; andre derimod ovenfra nedad; hvilket, naar
ſkraaleren forſtaaer ſin Kunſt, i det Hele ſaa om-
trent kommer ud paa eet. Ogſaa med diſſe indlader
jeg mig ikke i nogen Beddekamp; ogſaa de ſaae tidli-
gere eller ſildere afraabt, eller erkiendes for det, de
ere, medens jeg vedbliver beſtandig. Saaledes var
jeg i Frankerig, ſaa vel medens Varrere fra Conven-
tens

tens Talestool stødte i sin Naaber Rædselsystemet til Gre, som da Marat fra sin Kielder fordrede femhundredetusinde Hoveder; og selv den rædsomme Anspending, hvormed begge skraalte, viiste noksom, at de erkjendte, og frygtede min Tilværelse; saaledes er jeg der nu, skøndt jeg maaskee hverken i Ja- eller Nei-Listerne findes indtegnet; saaledes passer endnu paa mig den skønne Allegorie, hvormed de findrige Græker betegnede min Uundertryffelighed, at — da der stod Livsstraf paa at sige: "Kong Midas havde Efseløren", grov hans Barbeer et Hul, hvori han huffede denne Hemmelighed; af dette Hul opvoredes Siv, og naar Vinden bevægede disse, hørte man dem lydelig gientage: Kong Midas har Efseløren.

En Skribent, som man med Føie kan kalde sit Lands Nestor, den wiise og veltalende Wieland, har i sine Samtaler under fire Vine kraftigen og ypperligen talt min ældre Søsters, den offentlige Menings Sag mod dem, der nægte hendes Tilværelse, som min; hvad han om hende har sagt, behøver jeg altsaa blot at henholde mig til, og at tilføie, at ingen Mening kan være vrangere, end at antage, at den offentlige Stemme derfor ikke er til, fordi den et Dieblif ikke høres, eller maaskee blot om een eller anden Ting ikke udlader sig. Ikke blot maae min ældre Søster, den offentlige Mening, vel være eenig med

med sig selv, inden jeg i hendes Navn kan tale —
 og med hendes Beskedenhed og modne Overlæg kan
 dette ikke altid skee paa et Dieblisk — men og skal der,
 inden jeg taler, være stille og fredeligt. Hører Sam-
 tiden mig ikke, vel! saa vil Fremtiden høre; men
 ilde, saare ilde er det stedse for ethvert Old, hvori jeg
 ikke høres, fordi enhver blot vil høre sig selv.

Den offentlige Stemme.

True

Frue Ch. Baden

Mellem de ikke lette Digtflags høre ustridig Romaner i Breve, især naar disse ere fra forskellige Personer, hvis Individualitet Forfatteren trolig maa bevare. Dobbelst vanskeligt er uden Tvivl dette Arbejde, naar man ligesom indlader sig i Beddestrid med en ypperlig Menneskemaler ved at fortsætte hans Værk, saaledes som med Richardsons fortsatte Grandison her er Tilfældet. Her er med Glid valgt et af Lady Gs. Breve, da denne Characters Munterhed og Lune krævede den sikreste og heldigste Haand for at træffes.

Lady G. til Lady Grandison.

Fordi min Lord G. fik Indfald at reise, derfor var jeg strax lydig at følge? Han havde vigtige Forretninger i Byen? Derfor tilgiver De ham, og roser mig? Hahaha! lad mig lee, Harriet! og saa fortælle Dem, hvoraf min store Føielighed reiste sig imod min Herre og Mester.

Jeg fik paa eengang det Indfald, at lade min Glut Kopperne indpode tilligemed min Søsters; og da jeg sagde det til min Mand, bifaldt han, det forstaaer sig, mit Forslag. Jeg bad ham forevende Forretninger, for at reise, uden at sige den rette Nar-sag, og for ikke at forarsage Dem nogen Befymring over mit Forehavende med Ungen, som er saa meget yngre end Carolines; og saa var jeg den lydige og

føie-

føielige Kone, saasnart min Mand talede om Tilbage-
reisen.

Nu er da al Fare overstaaet med begge Glutterne.
Min Søsters rider daglig paa sin Træhest til Grandi-
sonhall, og min kryber fra den ene Ende af Stuen til
den anden, og agter snart at reise sig. De have
begge havt saa Kopper i Ansigtet, dog min flere end
Drengen, men det gjør hende ikke mindste Afbræk paa
hendes tilkommende Roman. Jeg troer, jeg har for-
seet mig paa Dem, Harriet — Et artigt Ord for-
seet! Man burde jo sige velseet, at sige, naar det
er lykkedes saa godt som mig. Thi vist er det, min
Glut ligner Dem: dette tilstaaer endogsaa Lord G.,
da han dog ikke er Kiender af skønne Malerier. Jeg
har vist i denne Tid havt det travelt, inden min Glut
overvandt det Stød. Vel var det, at Faster Eleo-
nore var hos mig. De gamle (hvad skal jeg kalde
dem?) vestaliske Damer ere dog nyttige i visse Begi-
venheder.

Deres Sir Carls Foretagender ere alle ypperlige;
hans nylig indrettede Stiftelse da ogsaa. Fruentim-
merne i samme (siger De) skal have fyldt deres halv-
trekindsstyvende Aar, og altsaa have aflagt Kydskeds
Løfte. Var denne Indretning for Adelige, saa fore-
slog jeg Faster Eleonore til Priorinde.

Den gode Pige blev ret rørt, da hun læste Emilies og Clementines Breve. Hun har vist nok i sine unge Dage maattet smage nogen af det Slags Gien- vordigheder, eftersom hun er saa deeltagende. Tidendes om Brylluper og Børseler er hende altid velkomne. Der sidder hun nu, imens jeg skriver, og læser Deres Brev. — Punktum! Hvor mon troe, hun nu standsede? thi nu tog hun Brillerne af, tørrede det høire Øie, som er mere genegent til Bemoedighed end det andet — Her tog hun Brillerne paa igien — nu af igien, for at tage en Prise Tobak — "Hm! hm! den stakkels Clementine vil fra Verden! det bgr ikke nægtes hende." — Var det den Sag, hvorfor Faster blev urolig under Læsningen? (her sukede hun huult). "Hvad svarer De herpaa til Lady Grandison, Charlotte?" — — Er jeg ikke ret brudt, Harriet, med dette gamle Familie-Inventarium? Nu vil hun læse, hvad jeg har skrevet — Herefter vil jeg skrive til Dem med Karakterer — — Jeg skriver utydelig, Faster! Jeg vil forelæse Dem mit Svar til Harriet. — — Hør, hvor Deres Papegoie tydelig nævner Deres Navn; det kan høres igiennem tre Børseler. "Gode Dyr!" sagde hun, "du bestkammer vist mange Mennesker i Troskab og Kiærlighed." — Det var vist en Streg til hendes forrige Elskere. —

Nu

Nu gif hun til den bestandige, og jeg kan da rolig skrive.

Men kun ingen moralsk Afhandling igien, Harriet! thi Deres Breve kan jeg ikke undgaae at vise vor Bestalinde. Det nytter Dem dog ikke. Lad Dem nøie med den Forbedring, der saa vel er lykkedes Dem med mig, og begiær ikke, at der skal foregaae en Hovedrevolution. Jeg vil være ond, god, græde, lee, ligesom det falder mig ind. Naar kun Faster Eleonore har ved Frokosten en god Drøm at fortælle mig, saa danner den mit Ansigts Muskler til hele Dagen. I Gaar Nat var hun i Bologna; thi reise gjør hun hastig. Der bad Clementine hende flette sig en Krands af vellugtende Blomster, som efterhaanden visnede i hendes Haand, og da hun vilde gaae ned, for at plukke andre, var Haugen forvandlet til en Fælle; der saae hun Carolines Dreng kigge i en Vogn med Deres og min Glut. — Kære Faster! betyder det kun ikke, at de to Børn med Tiden staae i Fare for den unge Helt! — Hun gjorde en betydelig Mine; og da Pope just med en skingrende Røst tre Gange raabte Leonore, saa adlød hun sin Elfers Stemme, og glemte Fortsættelsen af Drømmen.

Den Krands til Clementine skal jeg udtyde Dem, Harriet. Men bliv ikke vred! Hvad betyder den vel andet,

andet, end Hymens Krands? det veed jeg, uden at
 fige i nogen Drømmehog. Lad hende kun faae Tillæ-
 delse at besøge Markgrevens Cousine, og opholde sig
 der nogen Tid. Greven af Belvedere kan imidlertid
 foretage en Reise; thi det var ubilligt at begiære, han
 skulde skære Haaret af sig, lade Skægget vore, blive
 Munk, eller gaae barfodet til Poretto. De gode Pi-
 ger fordre ogsaa somme Tider alt for meget af det an-
 det Køn. Eller, fordærve Mandfolkene os maaſkee
 ikke selv? Vist er det: min Lord G., troer jeg,
 var nær ved at hange sig, var jeg ikke nedstegen fra
 Tronen, og havde rakt ham Septeret. — Men alvor-
 lig! Jeg troer, det Besøg, Clementine har i Sinde,
 vil ikke blive Belvedere ufordeelagtigt. At han skulde
 forklæde sig i en Bettelmunk, og komme i Klosteret
 under Skin af en Tigger, en Bissekrammer, en Urte-
 gaardsmand eller Eremit, ere gamle forslidte Opfin-
 delser, og uværdige til at bruges af Belvedere, og
 imod flige Fruentimmer som Clementine. Men lad
 kun den gode Pige nu styre sin Lyst og paa nogen Tid
 udelukke sig fra Verden! prøve den store Stilhed, der
 hersker inden de saa kaldte hellige Mure! Lad hende
 — og gid det maatte lykkes! — faae en fortrolig
 Veninde iblandt de hellige Søstre, som aabner hende
 sit Hjerte, og bekiender, at hun igien ønsker sig til-
 bage

bage i Verden, og fortryder det Skridt, som blev gjort enten af hende selv eller af haarde Forældre og Slægtninge. Lad Clementine, som er Karpseende, kun give Agt paa de Fleske inden de stille Mure, der vist ønske, at det samme Mirakel vilde skee med dem, som med Jericho. Da Markgreven kiender Priorindens gode Tænkemaade, saa kan vi jo underrette hende om alt, Clementine betræffende. Den Forvirrelse, der nu er ved hende, forekommer mig som hos en Syg, der gierne faaer stærke Anfald for Bedringen. Hendes Sygdom har nu naaet sin Høide, og hun strider med Udfaldet, som, vi alle ønske, maae blive Grevens af Belvedere til Fordeel.

De kan være vis paa, havde vi protestantiske Nonneklostere, jeg vilde endogsaa raade at putte det gode og sværmeriske Barn Emilie i eet af dem. Det er dog besynderligt med de Piger. Naar de længe have ladet dem trække omkring af den tøssede og blinde Dreng, saa ville de flygte ud af Verden; ligesom om de ikke troede dem selv, og frygtede dem for igien at komme i hans Kløer. Som sagt: Emilie er paa gode Veie; lad hende kun komme til Dem, enten Beauchamp er der, eller ikke. Fordærø ikke de Piger, Harriet, med Deres store Omhed og Overbærelse! Vil De troe mig? jeg kunde være saa ond at beholde

Beau-

Beauchamp hos os, saalænge Emilie var hos Dem; og mener De da, hun blev roligere? Jeg troer det ikke. Skænd nu saa meget paa mig, som De vil! jeg kan dog ikke forandre mine Tanker, de tvende kiære Piger angaaende. Vil De, saa send mit Brev til vor værdige Madame Shirley; jeg vædder, hun bifalder mine Forslag.

Deres Henriette, siger De, ligner min Moder, det sporer De af Portraitet. De kunde jo ligesaagodt have sagt, hun ligner mig; thi De har jo hørt Sir Carl sige, at ingen af os Børn lignede hende saa meget, som jeg. "Hun var en deilig Kone" — ih nu da! og jeg, husker De vel, var en deilig Pige. Hos Dem kunde jeg vel ikke opvække Misundelse, og Lord E. svær vel paa, Caroline var langt smukkere end hendes Søster; mine underdanige Slaver betragtede mig ligesom de Malerier, der forestille i eet Stykke to Slags Figurer.

Nu falder det mig først ind, at Lord G. har Smag. Der staaer han og kigger mig over Skuldrene. Hvor var den Døds ham kjær! — "Maae jeg læse, hvad De har skrevet, Charlotte?" — Nei Tak, Mylord! ikke alt for nysgierrig! — Der driver han bort! Moder han kun ikke Fæster Eleonore! jeg tør ikke knye imod ham i hendes Nærværelse. "Min kiære, min
elske

elskeltge Lord G." hedder han bestandig i hendes Sprog. Ogsaa i Deres, Harriet? ikke? Jo det vidste jeg vel. Nu, min Gemal har Dem ogsaa meget at takke. Vedre er jeg vist, end da jeg trippede til Alsteret med ham. — Dette sidste maae min Broder læse, men heller ikke en Tøddel mere.

Naar Emilie er ankommen, saa lad mig det vide, at jeg kan indrette mine Ting derefter for og imod hende. Leger jeg imidlertid en Formiddag hen til en Modehandlerske, saa udsøger jeg et Stykke Stof for hende paa egen Haand til en Brudekjole; saa vis er jeg paa min Sag. Hymen beskytte mit Forehavende! Jeg er Deres underlige og hengivne

Charlotte G.

Char-

Charlotte Dorothea Biehl.

(See f. Deel. S 130.)

At denne Skribentindes Breve mellem fortrolige Venner (to D.) fortjene samme Roes, som hendes øvrige Fortællinger, vil ustridig følgende Prøve tilstrækkelig godtgjøre.

Frøken F** til Hr. G**.

De har tit og ofte, min dyrebare Ven! talt med mig om min salige Faders Fortienester; og enten Deres Mærværelse da har gjort stærkere Indtryk paa mig end Deres Ord, eller hvad anden Årsag det har havt, veed jeg ikke at sige; men det veed jeg, at hvad De skrev om ham i Deres Brev, drog en Taareflod ned af mine Kinder, og jeg begravd hans Forliis med den heftigste Ælelse. Den eeneste Årsag, jeg kan finde til denne usædvanlige Bevægelse, er den, at saalange jeg var om og hos Dem, savnede jeg ikke en Fader; men nu, da jeg er berøvet Deres vogtende Øie, føler jeg den i al sin Kraft, og frygter, af Mangel paa Ledsgælse, at forvilde mig i den Labyrinth, hvori jeg befinder mig.

Med den største Agtsomhed og den bedste Villie mærker jeg, at det er meget let at forsee sig, naar man har Raadighed til at følge Hjertets Drift; thi Frøken Carlile bebrejder mig, at jeg forleden Dag

har

har begaaet en stor Uforsigtighed, og, som hun siger, at min Ære berøber paa, at vogte mig for i Fremtiden. Desuagtet har dog alle hendes Grunde og Forestillinger saa lidet overtydet min Fornuft, at den meget mere billiger Hjertets Drift til at igientage min saa kaldte Brøde. For at erholde Deres Betænkninger over mit Forhold, min ædle Raadgiver! vil jeg give Dem en fuldstændig Beretning om Tildragelsen; og har jeg da virkelig forseet mig, saa haaber jeg ved Deres Fornuft at blive overtydet derom, og at Deres venlige Jættetsættelse skal tillige betage mig Lysten til at fremture i min Forseelse, som jeg aabenhjertig tilstaaer Dem, at jeg har.

I Forgaars vare vi indbudne til Herr Carliles, og hele Selskabet var allerede næsten forsamlet, da der traadde et ungt Fruentimmer ind, af den yndigste Skabning, og det takkeligste Væsen, som jeg nogensinde har seet, men tillige med saa dyb en Tungsin- dighed i hendes deilige brune Øine, at den rørte mit Hjerte paa det heftigste. Jeg blev strax vaer, at Fru Carlile og hendes Datter saae paa hinanden med en Slags Forundring, og toge saa koldtsindige imod hende, at den almindelige Høflighed neppe blev tagttager. Hun satte sig; og da der kun stod een ledig Stool imellem hende og mig, saa styrtede jeg mig hen paa

Læsebog. Anden Deel. 3 den,

den, saavel af Begierlighed til at give mig i Samtale med en Person, der behagede mig saa høiligen, som og fordi jeg holdt det for min Pligt, siden ingen anden taledede hende til.

Jeg havde hørt hende kaldes Frøken A**; jeg betiente mig af dette Navn i min Tiltale, og efter nogle almindelige vexlede Complimenter sagde hun til mig: Efter den Beskrivelse, man har gjort mig over Frøken F**, skulde jeg snart troe, at jeg havde den Lykke at tale med hende. Jeg tilstod, at hun havde giettet ret, og forsikkrer Dem ved Deres for mig saa uskatteerlige Venjskab, at jeg i en Tid af et halvt Qvarteer hørte hende yttre mere Fornuft og flere gode Grundsætninger, end de fleste andre af mine unge Bekjendtere havde lagt for Dagen i en heel Aften, og det saa naturligt, uden mindste Skin af Pralerie og Stoltshed, at man tydeligen kunde kjende Hjertet i Taler.

Jeg vedligeholdte altsaa Samtalen med største Fornøielse, indtil Frøken Carlile flyttede sig hen paa min forrige Stool, trak mig i Kiolen, og sagde halv sagte: For Himlens Skyld, Frøken F**, hvad tager De sig her fore! Lad det være, jeg varer Dem ad, og skal siden sige Dem Aarsagen. Jeg blev ganske forbauset; Frøken A** reiste sig strax i en Slags vee-

modig

modig Forvirring, men til Trods for Frøken Carliles Advarsel kunde jeg dog ikke hare mig for at spørge hende: om vi da saa hastig skulde savne Fornøielsen af hendes Selskab? Jeg har en stor Deel ubehagelige Visiter at gjøre endnu, svarede hun, men Forestillingen om Deres Godhed, som jeg tager med mig, vil forsøde mig dem allesammen. Da hun havde sagt det, kastede hun sine Bine paa Frøken Carlile med saa besynderligt et Udtryk, at det er mig umueligt at give en rigtig Forklaring over det. Foragtseligt var det ikke, men der laae dog saa tydelig en Værdighed i det, at jeg troer, det kunde tjene til Model for en Maler, der vilde udtrykke Dydens Medynk over Menneskenes Daarligheder.

Afskeden var lige saa kold, som Modtagelsen; og da hun var næsten henne imod Døren, kom den rige Herr H** ind af den, et Menneske, der søger en Ære i at tale foragtselig om Religionen, og anvender sine store Midler til de skammeliggste Hensigter. I det han bukkede med en halv skidesløs og halv bekiendt Mine for Frøken A**, steg alt Blodet op i hendes Ansigt; men enten har jeg eller de taget feil, som hentydede denne Rødme til Skamfuldhed over den indvortes Overbeviisning, thi mig forekom den at være den fornærmede Dyds Empfindelighed ved at see de

triumpherende Laster. Neppe var Døren lukket efter hende, førend en stor Deel af de unge Fruentimmere spurgte Herr H** med stor Latter: hvad han havde for en electrisk Kraft hos sig, siden den havde gjort saa hastig en Virkning hos den stakkels Frøken A**? Han besvarede disse Spottegloser i en endnu mere biddende Tone, og den opvakte saa megen Glæde og Støi iblandt dem, at den ærværdige Frue M** ikke kunde bære sig for at sige: at unge Menneskers Latter gav som oftest et stort Beviis paa deres Alders Letsindighed og flette Indsigt, siden de loe af det, som med en modnere Forstand vilde foraarsage dem Affkye og Foragt.

Denne Grettesættelse afbrød Latteren, og en for mig næsten uforstaaelig Materie; thi da siden efter en ung Pige, som er beslegtet med Frue M**, søgte at bringe Frøken A** paa Tale igien, sagde hendes Tante til hende: at hun kunde undsee sig ved at nævne Frøkenens Navn, saalænge hun ikke var værdig til at sættes i Ligning med hende. Vel hvirkede de derpaa en Hoben imellem sig, men det var saa sagte, at jeg ikke kunde forstaae et Ord deraf; og da jeg bad Frøken Carlile at forklare mig det, som hun havde sagt mig, saa svarede hun: at der for den Aften ikke var Leilighed dertil, men at hun Dagen derpaa vilde berette mig det altsammen.

Hun

Hun kom ogsaa rigtig i Gaar Formiddag, og jeg gav mig neppe Tid til at bede hende være velkommen, førend jeg anholdt hos hende om at forklare mig hele Sammenhængen af alt det, jeg havde hørt og seet Aftenen tilforn. Hun var meget villig dertil, og sagde, at jeg af hendes Fortælling vilde faae at see, hvor megen Tak jeg var hende skyldig; hvorpaa hun blev saaledes ved: Frøken H**, som De saae i Gaar, mistede sin Moder meget ung; men hendes Fader gjorde saadan en Afgud af hende, at, endskiøndt han ikke er mindre end bemidlet, men maatte knappe det af for sig selv, som han anvendte paa Datteren, saa kostede han dog utroelig meget paa at lade hende lære alt, hvad mueligt var. Faderen, saavel som Lærere, gjorde saadan et Raab og Skrig over hendes hurtige Memme, store Fortienester og fornuftige Forhold, at hun blev fremsat som et Mønster for alle unge Piger. Dette gjorde hende saa opblæst, at naar hun var iblandt os andre, og vi kunde tage os et eller andet Selskab for, saa tog hun aldrig Deel deri; men naar vi endelig vilde vide, hvad der da var at afsætte paa det, som vi foretog, saa holdt hun os Forelæsninger derover, Trods den alvorligste Professor; hvorfor der ogsaa kun var meget Faa, som skjøttede om at have hendes Selskab.

Omtrent for et halvt Aar siden kom Herr H**
 hjem fra sin Udenlandsreise; og det store Nye, som
 der gik af Frøken A**'s Skønhed og store Fortiener-
 ster, bragte ham til at søge Bekjendtskab i hendes Fa-
 ders Huus, som ogsaa lykkedes ham, og i en lang
 Tid kom han der næsten dagligen. Faderens saavelsom
 Datterens Taabelighed og Stoltshed gik saa vidt, at
 de troede, den rige H**, der kan faae hvilken Kone
 han vil pege paa, vilde gaae hen og gifte sig med en
 Pige, som ingen Midler havde. Skalken, der mær-
 kede det, var listig nok til at lade dem blive i Troen;
 han holdt altsaa meget gode Miner, indtil han havde
 faaet, hvad han vilde have, saa gik han sin Vej, og
 den fløge Frøken var bestaaet. Saa snart dette
 rygtedes, blev hun ingensteds mere buden, og jeg var
 ligesom himmelfalden i Gaar, da jeg saa hende kom-
 me ind; thi da der ingen var sig mindre end denne
 Besøgelse ventende, saa havde heller ingen tænkt paa
 at give Tjenerne Befaling at vise hende af. Det var
 derfor min Pligt, som Deres Veninde, at drage
 Dem ud af den fortroelige Samtale, som De havde
 begyndt med hende, hvad enten hun saa mærkede det,
 eller ei; thi for dem, som vare i Stuen, og saa,
 hvorledes det gik til, kunde det endda nogenledes gaae
 an; men tænk, for Himlens Skyld! om der var kom-

men

men Nogen ind i det samme, hvad Begreb de da havde
havde havt Tøse til at gjøre sig om Dem, som de saae
at omgaaes saa fortroelig og kiærlig med et bestaemt
Fruentimmer!

Men hvad Beniser er der paa, at Fruen A**
fortiener dette Navn? jeg maae i det mindste reent ud
tilstaae, at jeg ingen kan see.

Oh min Gud! det er jo tydeligt nok; thi uden
engang at tale om, at Hovmod gierne kommer for Fald,
saa siig mig, hvorfor Herr H** skulde have ophævet
sin Omgang der i Huset, naar han ikke allerede havde
været fæd af hende? Og det, som mere er, saa næg-
ter han ikke selv, at deres Fortroelighed er gaaet saa-
vidt, som den kunde.

Jeg kiender kun meget lidet til Verden endnu,
Fruen Carlile! men desuagtet synes mig dog, at man
med lige saa god Tøse kan ansee denne Tilstaaelse for
en nedrig Hevn over et mislinget Anslag, som for et
uomstødeligt Beviis mod Fruen A**. Men sæt nu
ogsaa, at det var sandt, saa troer jeg, at Menneske-
kiærligheden udkræver at vise Medlidenhed imod den
Ulykkelige, og Afstye for den nedrige Ustyldigheds
Forsører.

Afstye for Herr H**! raabte Fruen Carlile med
stor Forundring; nei, den er han ganske flikker for;
han

Han er den artigste og vittigste Herre ved hele Hoffet, og hans store Rigdom gjør ham til et saa fordeelagtigt Partie, at den, i hvis Løb han falder, har største Aarsag til at prise sig lykkelig. Det er sandt, han er lidt vild; men naar han faaer udrafet, saa bliver han en desbedre og kjaerligere Egtesælle. Desforuden bliver det vort Køn noksom indprentet at tage sig vaere; og har Frøken A** med al sin indbildte Klogskab forsemt det, saa har hun ikke mindste Rettrighed til Medynk, men hun bør baade have Skammen og Skaden.

Endeel andre Indvendinger, som jeg ikke vil falde Dem kiedsoimmelig med at igientage, bleve endnu verlede i denne Materie imellem Frøken Carlile og mig, uden at den ene var i Stand til at overttyde den anden; og omtrent en halv Time efter, at hun var borte, bekom jeg dette hosfølgende Brev fra Frøken A**, der drog mit Hierte endnu mere paa hendes Side. Men endskiøndt det bestyrkede mig i de Tanker, jeg havde om hendes Uskyldighed, saa drifter jeg mig dog ikke til at paaftaae den, og handle i Forhold derefter, førend jeg har indhentet Deres Bifald derover, som er mig uendelig mere end hele Verdens.

Læs, ædelmodige Ven! hendes fornuftige Brev, med den smme Deeltagelse, som De stedse viser mod de Ulykkelige, og saa haaber jeg, at De bifalder den
inder

inderliofte Attraae, som jeg følger til at gjøre det for
hende, som jeg ønskede en Anden vilde gjøre for mig,
naar jeg var i hendes beklagelige Forsatning. Vær
dette ikke, min værdige Ven! være Rettesnoren for
alle vore Handlinger? og sig mig oprigtig, om jeg
fortiener at dadles, naar jeg følger den. Alle de Ind-
vendinger, som det fineste Sophisterie kunde optænke,
synes mig utilstrækkelige til at omstøde denne gylde
Regel; men desuagtet overlader jeg Kiendelsen heri
ganske og aldeles til Deres større Indsigter og stærkere
Tænkraft, og forbliver stedse

Deres

lydige Lærling

Charlotte G**.

Sam

S a m t a l e r.

P. F. S u h m.

(See f. Deel. S. 103.)

Denne udbøllige Skribents Idyller og Samtaler er det eeneste, vi af saadanne digtede Dialoger have at fremvise. Da ikke saa af Idyllerne deels ere i metrisk Prosa, deels af erotisk Indhold, og da af de egenlige Samtaler de fleste neppe ere for den Alder, dette Skrift er bestemt, har man valgt nedenstaaende.

Leonidas og Ismenias.

Leon. Den Thebanske Feldtherre er her bleven sat Stævne af mig. Ei skulde jeg troe, at han indbilder sig at overtale mig til sit Partie; thi han kiender vist, hvordan en Spartansk Borger tænker. Men kan jeg derimod haabe, at bringe ham paa rette Veie igien? Maae vil jeg det, men vanskeligt er det at blive dydig, naar Laster engang have indtaget vort Sind. Dog, han kommer; jeg maae søge at skjule den Fortrydelse, som hans flette Opførsel har opvaakt i mit Bryst, for derved, om muligt, at vinde ham.

Ismen. Store Konge! du Grækerlands eeneste Støtte! du som allene tør møde den mægtige Perres,

da

da alle andre stor! stor ved den Tanke, men langt større, dersom du forskaffer Fædrenelandet Fred.

Leon. Hvorledes skal jeg gjøre det?

Ismen. Det er let: thi Perserne forlange intet uden lidet Jord og Vand, til Tegn paa vort Venkab.

Leon. Siig Underdanighed.

Ismen. Ligesom du vil, men kun en Underdanighed i Ord; thi det persiske Rige er en uhyre Stat, hvor Stadtholderne i Jonien og Lydien gjøre allerede hvad de ville. Hvor meget mere vilde det skee med os længere bortliggende Græker!

Leon. Men Græker kalde sig underdanige af et fremmed Folk? Græker krybe for Barbarer?

Ismen. Det er kun et Navn, opfundet af Hovmod. Tænk, Leonidas! du kan leve, du kan blive, ved at regiere, du kan faae større Regimenter, du kan blive overvældet med Rigdom; allene at du giver den persiske Konge et forsængeligt Navn af Herre, og eensgang seer ham, og beviser ham den sædvanlige Ære.

Leon. Det er at falde ned for ham, og tilbede ham som en Gud. O Ismenias! er du en Græker? Forgieves smigrede jeg mig med det Haab, at oppuste den sande Ære paa ny i dit Hierte; thi nu merker jeg, at hvor Æren eensgang er uddød, der kommer den aldrig mere til Live.

Ismen.

Ismen. Hvad kalder du Ære? Er det ei Ære at være fornem, mægtig, anseet, riig, at have mange Slaver, mange at herske over?

Leon. Nei! det er Ære, at opfylde sin Pligt, at føle Menneskets og Borgerens sande Høihed, at elske sit Fæderneland, at stride, at døe for det, at være Herre over sig selv, at agte Æren mere end Livet, og Skam værre end Døden. Hvo ei tænker saa, er ingen Græker, ingen Spartaner, men god nok til at bære gyldene Lænker i Persopolis, til at opvarte i Fruerstuen i Susa.

Ismen. Hvad nu? Vil du gjøre mig til en Bagoas? En thebanst Polemarch opveier vel en Spartaner.

Leon. Skal Rang og Værdighed afgjøre det, da bliver vel en Konge mere end en Polemarch.

Ismen. Ja, en Konge under Ephorers Opsigt, og som altid staaer under Formynderskab.

Leon. Altid skal det være min Nøes, at adlyde Lovene, og at glæde mig over, at de bestemme mine Gjerninger.

Ismen. Ja, de bestemme og, hvor tynd den sorte Suppe skal være. Ebers Tapperhed er derfor virkelig Naserie og Riede til Livet, o I Spartaner!

Leon. Den er ei feig, som modig kan døe. Men lad os sætte Væbren til Side, og siig reent ud, om du ei vil formaae dine Theburer til at føie

deres

deres Folk til de andre Grækers, og med dem møde
Kærrer i Marken.

J s m e n. Det lader jeg vel blive. Har Kaserie
betaget eder, at I endeligen ville dø, og sigte imod
den Mand, der anfører Millioner, da tænker jeg ikke
saaledes, men vil redde mig og mine Landsmænd.

L e o n. Nedrige Siel! Er det at redde, naar
man lever som Træl? Dør jeg, da dør jeg dog
fri, og seer mit Fæderneland endda frit. Tusinde
Perser, Trælle vilde jeg sige, skulle først falde for min
Haand; hvo veed, om dette ei affrækker dem fra at
drage videre frem, og bære Skjold imod et Folk, der
har besluttet enten at vinde eller dø.

J s m e n. Evig klinger Frihed for vore Øren, et
intet betydennde Navn; og Velstand, Moelighed, Fred,
Kongens Venkskab, magelige og gode Dage, lutter
fandt og virkelige Fornøielser, agtes for intet.

L e o n. Er Frihed intet? Er det da intet, at
være en Stat, at være et Folk, at have sit eget
Sprog, sine egne Guder, Skikke, Love? Er det
da intet, at beherskes, regieres, styres af, og ved
Mænd, fødte iblandt os selv, undervisne i vore Love,
Skikke og Sprog? Er det da intet, at have sine
egne Guder, og at dyrke dem paa den Maade, man
vil? Er det da intet, at naae evigt Navn, og at
ophøje det grækske over alle andre Folks? Er det da
intet, at regieres allene ved Love, og ei ved Lune?

at

at ikke ære andet end sande Fortienester, at et krybe for den nedrige Hofmand og den stolte Yndling, at et tilbetle sig hans Smil, at kiende, at føle, at smage Menneskets sande Værd, at ophæve Menneskets Natur, at kunne frit tale til sit Fædernelands Bæste? Er dette Intet, da sig, quindagtige og af Kongenaade svimlende Mand! hvad du kalder Noget?

Jamen. Saadan Brede var bedst at glemme til Fienden. Noget kalder jeg: at beherskes af een Konge, at ære Kongestammen i ham, at see Befalinger hastigen iværksætte, at finde Orden og Fred alles vegne, at give de Store den tilbørlige Ære, at bukke for Majestæten, at spise sig i Tiden, at dæmpe sin Stoltthed, at agte Liv og Moelighed høiere end alle Ting, at lade andre have Byrden og selv nyde Nytten, at hverken tale, tænke eller skrive om det, man ikke er sat til; men Intet kalder jeg: at brumle i Forsamlinger, at gribe efter Skygger, at miskiende sig selv af Hovmod, at ansee dem for Trælle, der dog ei bære Lænker, at svelte ved Frihed, og dog holde sig for lykkeligere end de, som i Cenevolds Lande fedes ved god Bøde, at ----

Leon. Nok! lev lange, lev vanæret, lev Barbar, bliv efter Døden kaldet Forræder, ei misunder jeg dig saadan Lykke. Lad Ærres fylde dine Kamre med Guld, lad joniske Tæpper bredes paa dine Gulve, indiske Piger danske i dine Sale, alt saadant undvæ-

rer jeg gierne; men derhos stikker jeg ikke det Støv,
 Xerxes træder paa; ei har jeg nødig, angestfuld at see
 paa de syv persiske Fyrsters Fagter, og at daane af
 Skræk, naar en Rynke sidder i deres Pande. Fattig,
 men frie; forhungret, om du vil, men Græker, træ-
 der jeg din Vellyst og Trældom under Fod. Du
 gaaer jeg hen at sigte for Grækenlands Vedste, for
 Verdens Vedste imod Tyrannie og Overmod, og hvad
 enten jeg lever eller dør, da skal ingen rive Friheden
 fra mig; et evigt Navn bier mig, men evig Skiendsel
 vogter paa dig.

Egenlige Skuespil.

Lystspil.

L. H o l b e r g.

(See f. Deel. S 44.)

At denne det danske Skuespils Gader eene ved sine Comes
dier vilde blive ubødelig, om han end ikke havde beris-
get Litteraturen med saa mange andre ubødelige Vær-
ker, er almindelig erkjendt. Saa vanskeligt end Valget
maatte være mellem de mangfoldige Mesterscener, har
dog Samleren foredraget nedenstaaende, der paa een-
gang er et Mønster paa Caractertegning, Situation,
og comisk Diction.

Den honette Ambition, anden Act tredie Scene.

Jeronimus. Pernille. Arv (kommer ind).

Jeronimus.

Hvad er paa Færde, Arv?

Arv. Hillemend, Herre! her er en Baron uden
for, som vil tale med Høsbond.

Jer. En Baron, siger du?

Pernille. En Baron?

Arv. Ja; men han er i en Kiste.

Jer. I en Kiste?

Arv. Ja; men det er en Kiste med Binduer paa.

Pern. Det maa nok være en Porteschaise.

Jer.

Ger. Det maa nok saa være. Hvad er hans Navn, Arv?

Arv. Han hedder Baron Raal.

Ger. Det er et underligt Navn. Du maa have hørt feil.

Arv. Jeg vil nok spørge først om hans Navn, førend han kommer ind.

Ger. Er du gal, Dreng! Vil du spørge saadan Mand om hans Navn?

Arv. Nei saa taabelig er jeg ikke. Jeg vil spørge een af hans Heste derom.

Ger. Een af hans Heste?

Arv. Ja ret een af hans Heste; thi det er ikke saadanne Heste, som spendes for Vogne. Disse kan snakke.

Pern. Det maa være Porteurs, han meener.

Ger. Det maa saa være. Stig, Arv, at han skal være mig velkommen. Pernille, løb ind efter min Paryk.

Fjerde Scene.

Henrich (som Baron). Jeronimus. Pernille.

Arv.

Henr. Hal --- tet, Porteurs!

(Stiger ud, og omfavner Jeronimus med bare Hoved.)

Ger. Om Forladelse, naadige Herre! at jeg tager mod ham i den Positur.

Baronen. Jeg veed ikke, om jeg har den Lykke at være kiendt af Hr. Jeronimus.

Jer. Jeg har kun den Naade at kiende Baronen af Navn; jeg veed, at han er Hr. Baron Raal.

Bar. Jo mit Navn er Baron von Keenkaalavet. Jeg er kiendt her i Staden baade blandt Høie og Lave; undertiden omgaaes jeg med Prindser og Fyrster, og undertiden finder jeg Behag i at besøge Borgere her i Staden.

Jer. Det er meget naadigt af saadan Herre.

Bar. Al, Hr. Jeronimus! vi ere jo alle Mennesker. Jeg finder ofte Behag i at høre en og anden fornuftig Borger raisonnerer. Jeg har ogsaa erfaret, at der er saadan Forstand hos en og anden blandt dem, at de burde emploieres til andet end at drive borgerlig Næring.

Jer. Jeg takker allerunderdanigst paa Borgerstandens Begne.

Bar. Der er ogsaa en anden Marsag, hvorfor jeg gaaer saa iblandt i gemeene Borgerhuse. Hoffet har Tanker om mig, at jeg er en habil Mand, som jeg, uden at rose mig selv, ogsaa er, saa at jeg kan give Lectie til de største Statsmænd i vor Tid. Tank engang, Hr. Jeronimus! jeg har været med at slutte over 48 Fredstractater.

Jer n. Hillemeind! over 48 Fredstractater!

Bar. Hvem er, som taler her? Det er vel hans smukke

smukke Klæreste? Votre treshumble bienhumble,
Madame!

Ser. Nei, min Herre! det er min Kammerpige,
til Tieneste.

Bar. Det er morbleu en perfectement smuk
Kammerpige. (Han kysser hende.)

Pern. Det er alt for stor Naade, Baronen be-
viser mig.

Ser. (sagre). Hvor naadig er ikke denne gode Herre!

Bar. Men at komme til mit Apropos igien;
hvad var det, jeg talte sidst?

Pern. Det var om de 48 Fredstractater.

Bar. Det er sandt. Saa som nu Regjeringen
har Tanker om mig, at jeg er en skionsom Mand, og
reflecterer paa mine Recommendationer, saa gaaer jeg
undertiden om at sondere ogsaa blandt Folk af Borger-
stand, for at give Rapport om een og andens Meri-
ter. Jeg har dog hiulpet over en Hals snees gemeene
Borgere af Støvet i en kort Tid; thi de havde mard-
maafke end været gemeene Borgere, hvis Baron von
Neenkaalavet havde ikke været dem behjælpelig.

Ser. (til Pernille). Pernille! Himmelen selv har
sendt mig denne Herre hid; thi det er just saadan
Mand, som jeg trænger til.

Bar. Og alt dette gjør jeg uden Interesse. Den
sidste Borger, som jeg hiulp til en Character, stikkede
mig derfor 1000 Rdlr., men jeg tog pardi ikke mod

mere end de 500; thi jeg vil tiene Hr. Jeronimus, jeg trækker ikke til Penge. Mit Baronie importerer mig over 40000 Rdlr. om Aaret. Jeg vil beskrive ham mit Baronie. Hovedgaarden ligger paa en Bakke; paa den ene Side en Egeskov fire Mile lang, og paa den anden Side er et friskt Vand, hvor jeg undertiden tager Cabliou af den Længde.

Jer. Cabliou i friskt Vand?

Bar. Det maa jeg forstaae. Det som ellers holdes for umueligt, har jeg gjort mueligt; det er en Invention, som jeg ingen har aabenbaret uden for Kongen af Frankrig, da jeg havde den Naade at tale med Kongen ved den Utrechtiske Fred.

Pern. Maatte jeg spørge Baronen, hvor den Utrechtiske Fred ligger?

Jer. Tie stille, Pernille! hvad vil du tale med saadan Herre?

Bar. Den Utrechtiske Fred, Mademoiselle! blev sluttet i den Stad Carnaval i Burgundien, og, uden at rose mig selv, saa var den Fredsslutning mit Bæk, hvorvel andre, som gemeenligen skeer, faaer Navn derfor i Aviserne. Nok er det, at Kongen af Frankrig havde den Naade at sige til mig, da Freden var sluttet, disse Ord: *tres renommé comment fermes la porte de la Baron de Reenkolavet.*

Pern. Hillemend! det var meget naadigt.

Jer. Det gaaer gierne saa til, naadige Herre!

at

at hvad een har giørt, det faaer andre Navn for i Kviferne; thi om jeg mindes ret, saa fik Duc de Vendôme Navn for den Fred.

Bar. Ja han maa melde sig; dog kan han være god nok til sit Brug. Men at komme til min Apropos igien, saa er jeg ikke den, der tiener Folk for Interesse; men det er sandt, jeg seer igiennem Fingre lide med mine Tienere, om de tar noget.

Jer. Det er ikke meer end billigt.

Bar. Jeg misunder dem det ikke; de ere mange derom; thi saasom jeg omgaaes med allehaande Slags Nationer, saa maa jeg holde adskillige Slags Tienere. Jeg har en spansk Tiener, en fransk, en polsk, en tydsk, en italiensk, og en engelsk.

Jer. Hillemend! forstaaer Herren saa mange Sprog?

Bar. Jeg forstaaer alle Sprog, og taler det eene ligesaa færdigt som det andet. Jeg har en polsk Tiener, som taler baade Fransk og Dansk. Hei, Dobre Podolsky!

Dobre V. Skabhalssky.

Jer. Det er et underligt Sprog.

Vern. Det er halv Dansk, Skabhalssky.

Bar. Det betyder saa meget som: Hvad befaler Herren? — Hør, Dobre Podolsky! du skal fornemme, om Grev Leerbeutel kommer til Høve i Dag; hvis han kommer, saa vil jeg ogsaa komme.

(Han gaaer.)

Bar.

Bar. Hei, Dobre Podolsky!

Dobre P. Skabhalstsky.

Bar. Formeld min Respekt til Grevinden. Jeg kommer til hende mod Aften paa en Passedix eller Obscurité. (Han gaar.) Og kan du finde Frøkenen ved samme Leilighed, da siig hende: Voulez vous comment fermez la chaise autrement parfaitement je parlerons la Comtesse de la Baronesse que ditez vous. Men ingen maa høre det.

Dobre P. Dobre Mosepan. (Han gaar.)

Bar. Jeg har ingen synderlig Lyst at komme til Hove i Dag; men jeg har engræsset mig at recommendere en halv Snees Personer.

Jer. Af, naadige Herre! tag ikke ugunstigt op, om jeg beder ham om noget.

Bar. Det skal være mig en Plaisir at tiene ham.

Jer. Maa jeg ikke være den Ellefte af dem, som skal recommenderes?

Bar. Hvorfor ikke, Hr. Jeronimus? taler jeg for Ti, saa kan jeg ogsaa tale for den Ellefte. Men hvad er hans Ansøgning?

Jer. Det er noget, som han maafee vil holde latenterligt af mig, som en gammel Mand; men det er ikke min Drift; min Kone vil endelig have det.

Bar. Hvad er det da?

Jer. Disse Fruentimmer har visse Skræbeligheder, som man maa frøe dem i.

Bar.

Bar. Det er sandt nok; men hvad er det?

Jer. Jeg gav gierne 1000 Daler til, at min Kone ikke var falden til den Galskab.

Bar. Ei hvad er det da for Galskab? sig frem.

Jer. Jeg haaber, at naadige Hr. Baron ikke troer, at det er min Drift.

Bar. Vertichoux! hvad kan jeg troe, førend jeg hører?

Jer. Thi hvorfor skulde jeg paa min gamle Alder forlange saadant?

Bar. Peste! hvis I ikke kommer til Sagen, saa gaar jeg.

Jer. Min Kone vil endeligen profos være Frue.

Bar. Ei! er det ikke andet? det skal have gode Veie.

Jer. Skulde det da kunne lade sig gjøre?

Bar. Bist. Det koster kun at skaffe Hr. Jeronimus en Rang. Er det ikke saa, I meener?

Jer. Jo, det kan vel ikke skee paa anden Maade. Jeg maa gjøre det allene for at frie min Kone, om jeg ellers vil have Fred i Huset.

Bar. Er han da ikke selv for det?

Jer. Jeg kan sværge Eder's Maade til, at jeg er færdig at gaae i Jorden over saadant Galskab.

Bar. Hør, Hr. Jeronimus! efterdi han selv er saa meget derimod, da, for at stille hans Kone tilfreds, vil jeg lade, som jeg søger, og sige, at jeg har

skaaet

faaet Afslag, saa giver hun sig tilfreds, og J kommer af denne Bængstelse.

Vern. (sagte). Hillemand! nu er han i Knibe. Nu kommer han vel strax til Bekiendelse.

Jer. Jeg kan endelig ikke sige, naadige Herre! at det er mig saa meget imod; thi hvorvel... at... omendskiont... Baronen kan nok fatte, hvad jeg vil sige.

Bar. Jo jeg fatter, at J har ligesaa stor Lyst til en Rang, som jer Kone.

Jer. Jeg nægter ikke, at jeg jo har en honet Ambition; thi saasom... efterdi... besynderlig for at føie min Kone.

Bar. Gjør ingen Røverkule af jer Hierte, og sig reent ud, at J har Lyst til en Rang. Hvad vil det sige? det er jo en honet Ambition.

Jer. Ja jeg kan forsikre Baronen paa, at jeg gjør det ikke af Vergierrighed, men allene af en honet Ambition.

Bar. Det veed jeg nok, Hr. Jeronimus. Han skal blive hiulpen; der har J min Haand.

(Jeronimus kysser ham paa Haanden.)

Bar. Græd ikke, Hr. Jeronimus! han skal nok blive hiulpen. Det var Synd andet end at hielp en Mand, der har saadan honet Ambition.

Vern. Af den stakkels Mand! han græder af Glæde; det er dog en deilig Ting, at have saadan honet Ambition.

Dobre

Dobre P. (kommer igjen). Grevinden lod formelde sin Respect til Herren; men Greven var ikke hjemme.

Var. Men vidste hun ikke, om han kommer til Hove i Dag?

Dobre P. Jo han kommer til Hove. Grevinden bad ellers, at Herren vilde stikke hende 500 Rdlr. til Greven kommer hjem; thi hun havde en hastig Udgift.

Var. Havde du ikke saamange Penge hos dig?

Dobre P. Det er meget fortredeeligt, Hr. Baron; nu skal jeg endelig hjem for de lumpne 500 Rdlrs. Skyld.

Jer. Om Herren ikke vil tage det unaadigt op, saa vil jeg flye ham saa mange Penge.

Var. Nei saamand, Hr. Jeronimus! det tager jeg ikke unaadigt op.

Jer. Jeg er saa bange, at det er noget dristigt af mig.

Var. Et sans façon, Hr. Jeronimus! jeg beder, at han hverken heri eller i andet vil holde mig for fremmed.

Jer. (gaaende ind). Gud velsigne den Herre! hvor naadig han er!

Pern. Henrik! du er dog en forbandet Skielm.

Henr. Det gaaer brav nok, Pernille.

Pern. Og du, Monsieur Dobre Podolsky, gid du faae en Ulykke med dit Polsk.

Dobre P. Jeg maa min Troe ogsaa have noget aparte.

Pern.

Per n. Ja, men ikke saa hastig. Men der kommer han tilbage med Pungen.

Jer. (med Pungen). Maa jeg tage mig den Frihed at levere den til Tjeneren?

Var. Vær dem strax til Grevinden, Dobre Voldsfy! Maaſkee hun vinder dem fra mig igien i Afſteen; thi hun spiller perfectement Obscurité. (Seer paa sit Værk.) Vertichoux! Kloffen er mange. Jeg maa til Hove. — Hei, Porteurs!

(Jeronimus knæser ham paa Haanden til Afſkeed. Baronet sætter sig i Portehaifen, og siger: Er soll geholfen werden.)

Charlotte Dorothea Viehl.

(See f. Deel. S 130.)

Denne Skribentinde har i sine Skuespil, der ere samlede udgivne i tvende Bind, mere taget Destouches, end Moliere eller Holberg til Mynster, og de udmærke sig derfor mere ved en vis Elegance i Diction, end ved comist Krast i Charactertegning, Situationer eller Sprog. Nedenstaaende Prøve er taget af Comedien Den Kiærlige Datter, som findes indrykket i Forsøg i de 8. B. femte Stykke.

Den Kiærlige Datter, femte Act første Scene.

Leonore (allene).

Min Mand er ikke kommen hjem endnu. Hvad skal jeg troe, at han tager sig fore? Ak! han beskaemmer vel baade sig og mig. Hvor gruelige ere ikke de Omstændigheder, i hvilke jeg befinder mig! Den reeneste og billigste Kiærlighed bliver i Verdens Dine den skammeligste Misgierning! Jeg bliver et Offer for en listig Tienestepiges Hængierrighed, fordi jeg ikke har vildet fatte en uanstændig Fortrolighed til hende! Jeg beegnes ilde af min Mand, jeg forhaanes af min Broder, fordi den enes Kærrighed og den andens Læssindighed har tilluft deres Hjærter for Kiærlighedens og Naturens Stemme! Lasterne boer hos dem, og jeg maa bære Beskaemmelsen! Midt i
min

min Uskyldighed berøves mig mit gode Navn og Rygte.
 Nei, det er mig alt for dyrebart! jeg maa frelse det,
 og ikke længere lade Pasterne triumphere over Dyden.
 Men af! ved at redde min Ære, sætter jeg min Fa-
 der i Bøve; den bedste, den ænneste, den kærligste
 Fader vil blive Offeret i mit Sted. Af Leonore! kan
 du taale at tænke paa, at din Fader skulde ende sine
 gamle Dage med Jammer og Elendighed i et mørkt
 og uselt Fængsel? — Men mine Børn! skal de da
 blues ved at høre deres Moders Navn? skal de da
 være tvungne til at slaae deres Dine ned, saa ofte de
 tænker paa den, der har bragt dem til Verden, og
 forbande hendes Amindelse? Nei! denne Tanke er alt
 for grusom; jeg maa redde min Ære. — Min Ære!
 kan nogen berøve mig den? Beroer den da paa falske
 Gispninger og onde Tungers udsprede Gift? Nei,
 Leonore! vel er det udvortes Skin imod dig, men
 dit Hjerte er reent, i det har Æren sit Sæde. Det
 er Hjertets Overbeviisning, der fordømmer eller fri-
 kiender os; og denne Overbeviisning mister du i sam-
 me Dieblis, da du, for at undgaane en ugrundet Dag-
 talelse, opofrer den Pligt og Forbindelse, som du
 har været lagt under, førend du saae Dagens Lys. —
 Ja, det er besluttet. Der maa forestaae mig, hvad
 der vil, saa skal jeg dog aldrig fornægte min Kærlig-
 hed til min Fader, og det, en Datters Pligt udkræ-
 ver. Men der kommer nogen, — det bliver nok min
 Mand;

Mand; nu faaer jeg da... — O Himmel! det er min Fader!

Anden Scene.

Leonore. Leonard.

Leonore. Al! min allerkiæreste Fader! hvad vil De giøre her?

Leonard. Jeg vil frelse din Dre. Graabe har aabenbaaret mig Alt, hvad du har gjort for mig, saavel som den skammelige Mistanke, der hviler paa dig; og derfor er jeg kommen her.

Leonore. Men har De betænkt den Fare, De sætter Dem i? Thi siden Graabe har sagt Dem Alting, saa nytter det ikke at følge det længere for Dem, at min Mands Kærrighed vist vil drive ham til det Yderste; ifald han altsaa faaer Dem at see, saa kan De let forestille sig, hvad der vil flyde af. Gaae derfor for Himlens Skyld herfra, førend han kommer hjem!

Leonard. Nei! da jeg overgav dig i en Mands Hænder, saa overdrog jeg ham mine Rettigheder; men da han nu misbruger dem, og bliver din Forsølger, isteden for at være din Beskiermer, saa træder jeg igjen i mine Rettigheder. Naturens Lov har bestemt mig til et Forsvar for dig, og det skal du ogsaa finde i mig.

Leo

Leonore. O min Fader! det var i den første Hede, at han gif saa vidt; det udvortes Skin var imod mig, og min Taushed gjorde mig endnu mere fordægtig. Men han elsker mig, og derfor vil hans Brede snart gaae over; og dersom jeg endog undertiden skulde høre nogle Debreidelser af ham, saa vil det dog ikke smerte mig, siden min Uskyldighed er mig nok, i hvad end Verden dømmer.

Leonard. Men det er ikke mig nok. Du er min Ære, min Roes, og min Glæde; og jeg skulde taale, at du, for at frelse mig fra en indbildt Vansære, skulde bære Skammen og Mistanken for at have begaaet den fiendeligste Gierning! Nei, min Leonore! hele Verden skal ikke allene vide din Uskyldighed, men endog Alt, hvad din sømme Kiærlighed har gjort og taalt for mig; den skal ved dig overbevises om, at Naturens Vaand er det helligste og uopløseligste i et dydigt Hjerte.

Leonore. Men De betænker ikke, at De ved Deres Kiærlighed handler langt grummere imod mig, end de andre med deres Mistanke og Forhaanelse. De betager mig al den Trøst, al den Glæde, jeg har i dette Liv, uden at lindre min Ulykke. Saasnart min Mand veed, at De er tilstede, vil han begegne mig langt haardere, af Frygt for, at jeg skulde lindre Deres Gienvordigheder. Hans Mistanke kan langt lettere betages ham, end den Angest, at jeg tog noget
fra

fra ham, for at give det til Dem. Og hvad Verden
 anbelanger, o! da er den saa ildetænkende, at den
 gierne kan falde paa de Tanker, at De har opofret
 Dem til Fængselet, for at tvinge min Mand til at
 beholde mig, og er bleven Skullet for mine Misgier-
 ninger, for siden at nyde Deel i Belønningen. Jeg
 beder Dem derfor paa mine Knæ at staae fra Deres
 Forsæt! Jeg er bereed til at holde det Værste ud.
 Ja, kunde min Mand end forjage mig af sit Hus,
 saa skal jeg dog ikke sætte mig derimod, naar han al-
 lene vil tillade mig at tage mine Børn med mig. Naar
 jeg allene maae deele min Tid imellem dem og min
 Fader, saa vil jeg med Taalmodighed oppebie Tiden,
 indtil jeg, uden at sætte Dem i Fare, kan vise min
 Uskyldighed; thi Himlen kan vel til en Tid lade Dy-
 den forfølges, men den taaler aldrig, at den ganske
 undertrykkes.

Leonard. Ja, min inderlig elskede Datter! Du
 har Ret, at Himlen ikke lader Uskyldighed og Dyd
 undertrykkes; men den taaler ikke heller, at man læ-
 der Bagtalerne triumphere, naar man har Vaaben til
 at sætte imod dem. Din ømme Kærlighed til mig
 forblinder dig; du vil opofre Alting for mig, og ind-
 seer ikke, at jeg derved vist vilde blive røbet. Thi
 meener du, at Verdens Nysgierrighed, naar du havde
 forladt din Mand, ikke vilde udforske, hos hvem du
 opholdt dig? og hvorledes kunde jeg da blive længere
 skjult?

stult? — Naar jeg derimod allene viser mig for din Mands Dine, saa maaskee han, for at gjøre dig Erstatning for den Uret, han har gjort dig, tør tage bedre imod mig, end du tænker.

Leonore. Nei, min allerkiæreste Fader! det gjør han aldrig; han er alt for bange dertil, han frygter at tabe alt for meget derved. Lad ham derfor blive i den Uvidenhed, han er, og lad mig have den Trøst at lide for den bedste Fader, isteden for at styrte Dem i en uundgaaelig Ulykke, af Kiærlighed til mig, og derved forøge min Grammelse.

Leonard. Nei, Leonore! alle dine Forestillinger ere forgjæves; thi om jeg endog var fuldkommen overbevist om, at Fængsel og Forhaanelse ventede paa mig, saa skulde det dog ikke holde mig tilbage. Din Tre er mig kiærere end mit Liv; og skulde jeg da ikke gjerne opofre de saa Dage, jeg har tilbage, af Kiærlighed til dig, da din Kiærlighed har forlindret mig de bitterste Lidelser? Et Gruentimners gode Navn er det kostbareste, hun eier; hendes Vres Forliis falder endog paa hendes Børn; og den Fader maatte være en Affkye i Naturen, som kunde sætte de allerhelligste og meest glimrende Lyffens Gaver i Betragtning mod den.

Leonore. O min Fader! der kommer nogen; det bliver nok min Mand. Jeg hævser Dem ved alt, hvad helligt er, at træde ind i mit Kammer, og

først

først høre, om han ikke har besindet sig, eller om mine Forestillinger ikke kan bevæge ham.

Leonard. Deri vil jeg sige dig; men vær forvisset om, at saasnart jeg mærker, at du trænger til min Nærværelse, saa skal jeg være hos eder.

Tredie Scene.

Leonore. Hieronymus. Leander.

Leander. Ei, min kiære Svoger! troe mig, det er ikke værd at gjøre saa mange Ophævelser over. Vær Deres Skiebne med samme Taalmodighed, som Deres Medbrødre. De indseer, at det er Smaa-ting; og hvad Daasen anbelanger, saa kan De være vis paa, at om min Søster ogsaa har givet den bort, saa er der ingen Skade skeet; deslige Forøringer kommer altid med Renter tilbage.

Hieron. Hvad! Skulde jeg ingen Opreisning have for min Ære? Nei, enten skal hun sige mig, hvem der har været hos hende, paa det jeg kan holde mig til ham, eller ogsaa jeg vil skilles ved hende; med mindre at Familien vil betale noget aarligt til hendes Underholdning, for at undgaae Bidtæftighed.

Leander. Nei, det lader Familien nok blive. Jeg er vis paa, at De er alt for fornøsttig til at berøve Procuratorerne; og gjør De det, saa kan jeg sige Dem Dommen forud, nemlig: at De maae be-

holde Deres Rone, og gjøre hende en offentlig Afbigt ovenikøbet.

Hieron. Jeg! gjøre hende Afbigt! Nei! tænk ikke, at jeg er saa taabelig at føre Proces; det er kun at spille sine Penge; men jeg vil selv være Dommer, og derfor tog jeg Dem med mig. (Til Leonore.) Nu veed jeg, at du har havt Tid nok til at betænke dit eget Bedste. Siig mig derfor, hvad det er for en Kompen, der har været hos dig i Dag, og til hvad Ende du har givet ham din Gulddaafe?

Leonore. Han har ingen Gulddaafe faaet af mig. Jeg kræver Himlen til Vidne, at det er gaaet med den, som jeg sagde dig. Og siig mig, om jeg nogen- sinde har givet dig Ansedning til at fatte saa flette Tanker om mig, at jeg ikke kunde tale med en Mands- person, uden at beskæmme dig derved. Lad denne ugrundede Mistanke fare! Skienk mig din Agt igien! mit Hierte er dit, og der skal aldrig nogen anden faae Deel deri; men tillad mig at fortie den Vens Navn, som var hos mig, thi jeg kan ikke nævne ham uden at sætte ham blot for en forfærdelig Ulykke.

Hieron. Ei ja! kydske Lucretia! bild dig ikke ind at fange mig med dit skindhellige Væsen. Af to Ting kan du vælge dig een: enten at aabenbare din Medskyldige, eller at pakke dig af mit Huus, og give mig en skriftelig Forsikring, at du hverken kan eller vil begiere noget af mig til din Underholdning; thi tænk
ikke,

ikke, at jeg vil søge Skilsmisse ved Loven; det er kun at berige Andre. Men dersom du viser dig halsstarrig, saa lader jeg dig slutte inden fire Vægge, og giver dig ikke andet end Vand og Brød at leve af.

Leonore. Jeg er i din Magt; du maa gjøre ved mig alt, hvad dig behager. Men hverken Trusel, eller Fare, ja ikke engang Døden selv, skal bringe mig til at nævne ham, førend jeg kan gjøre det uden at sætte ham i Fare derved.

Leander. Kan man nu see, at Fruentimmerne kan tie! Og jeg maa tilstaae, at min Søster er et Mønster paa Standhaftighed og Tausched. Men maaskee Hemmeligheden er ikke nær saa vel forvaret hos hendes Ven; han tør maaskee selv sige det, og gjøre al hendes Nøie til intet.

Fjerde og sidste Scene.

Leonore. Hieronymus. Leander. Leonard.

Leonard. Ja, ryggesløse og vanartige Søn! han tør sige det, og søge sin Vre deri. Her seer I ham! Her seer I en Fader, som søgte Trøst i en Datters Arme, der ved sin Omhu, ved sin Kiærlighed og Omhed forlindrede alle de bittere Hiertenag, som en uværdig Søn, paa hvilken han ilde havde spildt sin Godhed, opvakte hos ham.

Leander (sagte). Retfærdige Himmel! hvilket Gyn!

Hieron. O jeg uløfsalige Mand! jeg kan neppe troe mine egne Øine! Du ødelægger din stakkels fattige Mand, for at underholde en Vdeland af en Fader! Ja, du havde gyldige Aarsager til at tie; du vidste, hvad I fortiente begge To, og jeg skal ogsaa snart blive skilt ved ham.

Leonore. O min Fader! der seer De Ulykkerne, som jeg spaaede Dem; men dersom mit Liv er Dem kjær, saa besværges jeg Dem at gaae herfra. Jeg beder Dem derom, for al den Kiærligheds Skyld, som De stedse har baaret for mig.

Leander (sagte). Hvilken Uret har jeg ikke gjort min Søster, og hvor beskiæmmes ikke hendes Forhold mig!

Hieron. Han gaae herfra? Nei, han skal faae Lov at blie, indtil jeg kan faae fat paa dem, der kan sætte mig i Sikkerhed for hans Besøgelse.

Leonore. O min allerkiæreste Mand! dersom du nogensinde har elsket mig, saa hav Medynk med mig! Jeg besværges dig derom, ved alt det helligt er, for din egen Skyld, for dine Børns Skyld, for den Kiærligheds Skyld, som du bør vente dig af dem, saa forglem ikke det, du er min Fader skyldig! Ved det Vaand, der har sammenbundet os, er du tillige bleven forbunden med ham. Jeg forlanger ingen Gaver af dig til ham; jeg beder dig allene paa mine Knæ, ikke at styrte ham i Ulykke! og jeg forsikrer dig, at

han

han aldrig skal nyde det ringeste af mig, uden hvad jeg kan erhverve med mine Hænders Arbeide.

Hieron. Med dine Hænders Arbeide! — Der-
som du kan fortjene noget med dem, hører det da ikke
mig til? Og mon jeg skulde underholde dig, som
ikke har bragt mig en Skilling med, paa det du med
dine Hænders Arbeide skulde føde en døven Fader, der
har sat Sit paa en slet Maade overstyr? Nei, lad
hans Creditorer føde ham. — Vernille! Vernille!

Leander (i en hestig Bevægelse). Holdt! — hvad
vil De gjøre?

Leonore (løber hen og omfavner sin Fader). Ubarm-
hiertige Mand! du skal blive af med mig med. Jeg
slipper ikke min Fader; jeg vil følge med ham, hvor
hans Ulykke fører ham hen.

Leonard. Uværdige Svigersøn! jeg fortjener den
Ulykke, du vil berede mig, fordi jeg ikke udforskede
dig næiere, førend jeg betroede sliq en Skat i saa slet
og nedrigt et Mennesses Hænder; men Himlen har
velsignet mig for hendes Skyld. Der, læs dette Brev,
som jeg for to Timer siden har faaet med Posten! og
saa vil I deri finde hendes Dyds Belønning; men
tænk ikke, at Lasten skal nyde Deel i den.

Hieron. (læser Brevet, og naar han har læst, tager han
Hatten af, som han hidindtil har haft paa Hovedet).

Min Herre!

"Jeg har den Ære at berette Dem. at der for fire
Uger siden kom en Mand hid fra Indien, navn-

lig

"lig Drantes. Strax efter hans Ankomst blev han
 "syg, og i hans Sygdom sagde han mig, at han
 "var barnfødt i Kiøbenhavn, og havde en Broder i
 "Live, ved Navn Leonard, som jeg maatte lade det
 "vide, ifald han kom noget til, siden det var hans
 "eeneste Arving. Han døde for tre Dage siden,
 "og jeg har sat hans efterladte Midler, som beløber
 "sig til 300,000 Gylden, i Banqven, indtil De
 "vil føie Anstalter til at tage imod dem. Jeg for-
 "bliver

Deres

Amsterdam den —

Skyldigste Diener

Christian van Orsoy & Zoonen."

Det glæder mig inderligen paa Deres Vegne, min
 Herre! og jeg haaber, at De ikke tager mig min for-
 rige Opførsel ilde op. En Mand, som ikke har an-
 det end sin Æn, og tillige Børn, maa være meer
 paaseende for deres Skyld, end ellers. Men dersom
 det kan udlette min Forseelse, saa har De at befale
 over mit hele Huus.

Leonard. Nei, jeg skal ingen Uleilighed foraar-
 sage eder — Kom, min Leonore! du forsikrede mig
 nyligen, at du ikke vil forlade mig, men deele mit
 Fængsel med mig; kom nu, og nyd den Velsignelse
 med dine Børn hos mig, som Himlen har givet mig
 til dig.

Leonore. O min Fader! da jeg gav Dem denne
 Forsikring, var det min Pligt at forlade Alting, for

at trøste Dem; men nu kan jeg ikke forlade min Mand. Tilgiv ham, og saa er jeg fuldkommen lykkelig. Denne Hændelse vil tilveiebringe mig hans Fortrolighed; thi herefter skal jeg aldrig have noget at dølge for ham, siden jeg kan aabenbar vise min Pligt imod Dem; og saa er jeg vis paa, at han vil blive den bedste Mand imod mig.

Leonard. O min Leonore! jeg kan ikke skilles fra dig. Denne uventede Lykke er mig allene kjær, fordi jeg ved den kan nyde din bestandige Nærværelse; og siden du nu vil blive hos din uartige Mand, saa kan jeg tilgive ham for saavidt, at jeg kan taale hans Nærværelse; men hverken han eller din uværdige Broder skal nyde Godt af min Velstand: den er givet mig til en Belønning for din Dyd, og den skal høre dig og dine Børn til.

Leonore. Min allerkiæreste Fader! dersom De vil give mig en fuldkommen Prøve paa Deres Kiærlighed, saa igienkald denne haarde Dom, og tilgiv min Broder. Hans Hierte blev forhærdet ved flette Menneskers Omgang, og ved det han blev berøvet Deres Raad og Formaninger; men nu, han igjen kan nyde dem, saa vil de, og især Deres ypperlige Exempel, paa ny gjøre ham værdig til sin Faders Kiærlighed.

Leander. Ja, min hierte Fader! jeg forsikrer Dem paa det helligste, at jeg af yderste Kræfter skal stræbe

stræbe at fortjene Deres Kiærlighed, og ved min Lydighed og ordentlige Opførsel at udstette hos den allerbedste Fader Erindringen af mine forrige Vildfarelser, og af den Kummer, de har forarsaget ham. (Hav Hæder sig paa Kneet.) Lad mig altsaa, indtil mit Forhold fortjener det, erholde Forladelse for min Søsters Skyld, og skienk mig Deres Godhed igien!

Leonard. Staa op! jeg tilgiver dig for din Søsters Skyld, indtil dit Forhold fortjener det. I hvor store Fordele end Himlen har skienket mig i Dag, saa vil min Lykke dog ikke blive fuldkommen, dersom du ikke opfylder dit Løfte. Thi vær forvisset om, at alle Lykkens Gaver ikke kan læge det Saar i en Faders Hjerte, som et vanartigt Barn giver det; ligesom jeg derimod har erfaret, at dens haardeste Stød kan formildes, og det største Tab fuldkommen erstattes af en søm og kiærlig Datter.

J. W. Wiwet.

Justitsraad og Generalskifal.

Fød 1728, død 1790.

Om Holbergs egenlige Discipel kan man ansee denne Skuespildigter, hvis trende Skuespil: den Forsængelige (hans Ungdomsarbejde), *Datum in Blanco*, og Enke- og Liig-Kassen, samtlig vise større Kiendskab til Verden og dens Scener, end til Theatret, og dets Regler. Nedenstaaende Prøve er taget af det mellemste af de nysnævnte Stykker.

Datum in Blanco, første Act's femte og
fjette Scene.

Femte Scene.

Damon. Henrich.

Dam. Naa, Henrich! hvad Fortrøstninger giver du mig?

Henr. Kan Fortrøstninger hielpes, saa har jeg nok; men rede Penge har jeg ikke for nærværende Tid.

Dam. Lad mig høre nogle af dine Fortrøstninger.

Henr. Dersom Herren vilde fatte i Sinde, at pakke alt sit Gods i en Koffert —

Dam. Skal jeg da gaae nogen?

Henr. Det er ei saa min Meening; ble lidt: svøb sig i en Sartout —

Dam.

D a m. Hvad vil den Snak sige?

H e n r. Sætte sig paa en Postvogn —

D a m. Videre.

H e n r. Kiøre hjem til sine Forældre —

D a m. Videre.

H e n r. Og bede dem om Forladelse; saa er jeg vis paa, at han blev vel imodtaget, og hans Giæld derefter betalt.

D a m. Du giver Fortrøstning som en Kieltring; meener du, at jeg vil rømme Byen som en Bedrager?

H e n r. Mig synes det var bedre, end at blive i den med samme Caracteer.

D a m. Du skal ei bekymre dig derom. — Men har du ingensteds i Dag været i Byen?

H e n r. Jo, mange Steder.

D a m. Men Penge?

H e n r. Ingen Penge.

D a m. Jeg veed, her maa dog være Penge i Byen.

H e n r. Jo, Penge er der dog vel; thi Byen er, Himlen skee Lov! ei for nylig udplyndret.

D a m. Kan da jeg, som har rige Forældre, ei faae Penge til Laans?

H e n r. Det kunde vel gaae an, vare ikke tvende Marsager.

D a m. Hvilke ere de?

H e n r.

H e n r. Den første Marsag er, at Somme ei vil laane; og den anden, at Alle ei vil laane til os.

D a m. Det er jo Et og det Samme. Men hvad kan de da vel sige?

H e n r. Dersom man skal fiotte om, hvad Folk sige, saa tale Somme om Caution eller Pant; Andre ere mere aforskammede, og tale om Eglv: eller Guldpant. Men for visse Marsagers Skyld afflog jeg saadanne Forslag.

D a m. Ei, du Slynge! du lyver.

H e n r. Nei men gjør jeg ikke, Herre! jeg har derfor optegnet mine Forretninger paa en Liste; thi jeg har mærket, at paa nogen Tid slaar min Hukommelse mig feil. Vil Herren høre?

D a m. Lad mig høre!

H e n r. (tager Papiret op af Lommen, og læser):

"Anno 1777 Datum ut supra været hos Føl-

"gende: 1) Jesper Dinnbier (det maa nok være

"paa Dansk Jesper Tyndtøl) i den forgyldte

"Evis; han laaner ikke uden paa Sengenklæder,

"hvortil jeg taug stille, siden vi have ingen uden

"til Leie.

Her maa jeg erindre Herren, at i Gaar var Maaneden ude; derfor maa Konen, som leier os Klæderne, have sine Penge, ellers komme vi herefter til at staae og sove.

D a m. Sladder! Videre.

H e n r.

Henr. (læser):

"2) Cornelius Skalk, der for nogle Aar siden er kommen fra Vesterhavet, han forlangede Caution, og foreslog dertil en holsteensk Skipper. Her finder jeg et lidet NB. Ja, det er sandt, i Morgen kommer den Skipper, som laante Herren tredive Rigsdaler imod en Anviisning paa Herrens klare Forsældre, hvilken de ikke vilde betale; han bad Diavlen teje sig, om han ikke vilde have sine Penge.

Dam. Videre.

Henr. (læser):

"3) Corfis Trækholt, som handler paa femte Haand, han var ei hiemme, men paa Auction at sælge Pantegods; hans Huusholderske, med det eene Nie, lovede, han skulde komme om saa Timer.

Dam. Det letter mig lidt om Hjertet.

Henr. Ja jeg blev saa glad, at jeg strax forærede hende en stor Appelsin, som en Citronkone forærede mig, fordi jeg skulde erindre Herren om Betaling for de to hundrede Østers, vi fik i Fjor. Mamsellen blev saa glad, at hun stak den paa en Nisquif, og sagde, at hun i Morgen vilde have den paa sit Bryst, da hun skal være Brudepige.

Dam. Meener du, han vil komme?

Henr. Ja, han kommer vist; thi hun raabte ud af Vinduet til mig, efter at jeg var gaaet: han skal komme strax.

Dam.

D a m. Det er godt; men i Nødsfald, om han
 slog fejl, er der da ingen anden?

H e n r. Jo, her er flere.

D a m. Lad mig høre.

H e n r. (læser):

"4) Abelson Smek, afgangne Jens Hylkeskes

"høistbedrøvede Efterleverke.

Men jeg kom forbandet ilde affted, siden der stod en
 gammel Regning ubetalt, som dog var for min Tid.

D a m. Ja du er en ærlig Karl. — Men mere.

H e n r. (læser):

"5) Peer Snuustobak, som paa den Tid vel

"havde Stunder, da han studerer til sin juridiske

"Attestats. Resten vare Jøder, som vel alle lo-

"vede godt, men loe mig ud, da jeg var kom-

"men uden for Døren, een undtagen, som vist

"kommer.

D a m. Er det nu til Ende?

H e n r. Nei, det Bedste er tilbage.

D a m. Lad mig høre.

H e n r. (læser):

"At dette saaledes er passeret, som anført er,

"tillaaes under min egen Haands Underskrift

"og forseglede Locus Sigillus. Hafnia den

"5 hujus.

Henrich Petersen

man. prop.

D a m.

D a m. Hvad vil det sige?

H e n r. Det siger meget, Herre! men endnu mere, om det stod i en indbunden Bog.

D a m. Du er en Nar. — Men har her ingen af dem været endnu?

H e n r. Af Narre har her været endeel.

D a m. Ei, Dosmer! jeg spørger, om ingen af dem paa din phantastiske Liste har været her.

H e n r. Ingen af dem, men andre.

D a m. Hvilke vare de?

H e n r. Det var Biintapperens Svend, som vilde have en Regning betalt. — Haarskæreren, som op-
sagde os Huldskab og Troeskab, — og Pigen med
Maden, som beklagede, at hun ei kunde faae noget i
Slagterboden uden Penge; hun havde ellers noget for-
bandet Myt at fortælle.

D a m. Jeg spørger ei om nogen, som vil kræve mig; men...

H e n r. Ja, saa var her to Mesterkoemagere, som vilde kræve mig for et Par Støvler.

D a m. To Mesterkoemagere om et Par Støvler?

H e n r. Ja, Herre! man skulde snart forsværge, at der var saadan Eenighed imellem Laugsbrødre; men det er ganske sandt, hvad jeg nu vil fortælle. Jeg behøvede et Par Støvler; men som jeg af Erfarenhed havde lært, at de uden Caution, Pant eller Penge ei blive mig leverede, saa bestilledes jeg hos een Skoema-

ger eet Par, og hos en anden et Par, og betingede mig hos dem begge, at de skulde sende mig een hiem, for at prøve den. Den ene vidste ei af den anden, og enhver af dem tænkte: hvad kan han bruge een Støvle til? Hver sendte mig derfor sin, og saaledes fik jeg et Par.

D a m. Det var et Bedragerie, som jeg ei kan taale at ssee i mit Liberie.

H e n r. Nei, det ssee ei heller i Herrens Liberie, thi jeg havde det samme Tid hos en Skrædersvend at hielpe tilrette, og denne havde laant mig saalænge sin Kiole.

D a m. Lad saa være. Men hvad var det for Nyt, Pigen fortalte dig?

H e n r. Hun fortalte noget om en forestaaende Krig.

D a m. Hvad kommer det mig ved? Jeg har ikke i Sinde at applicere mig dertil.

H e n r. Jeg ei heller, Herre! Men om vi skulde komme i samme, hvordan vilde det da gaae?

D a m. Ei, Gladder! det passer sig ei her.

H e n r. Gid det var Gladder, Herre! men Ulykken er os nærmere, end vi troe. Ak, Herre! lød Eders Raarde fra Assistancehuset; I kommer til at bruge den.

D a m. Hvad vil det sige?

H e n r.

Henr. Det vil sige saa meget, at den Jomfrue, som Herren frier til, hverken vil ægte ham eller nogen anden, end en Officeer; og disse Folk ere ikke gode at drive af Kvarteer.

Dam. Jeg har nok mærket noget dertil; men det skal vel finde sig. — Giv mig nu min Mad. (Henrich gaaer, og dækker Bordet; imedens taler Damon for sig selv): Er det ei særdeles, at mine Forældre ei vil sende mig flere Penge? — Det er sandt! de have flere Børn — Men jeg er jo den ældste Søn — Jeg har fortæret nogle Skillinger; men hvortil? til alt det, som er galant. Min Ridehest har jeg holdt — Jeg har ført mig vel op i Klæder — gjort Foræringer til smukke Fruentimmer — tracteret gode Venner, baade i Byen og udenfor — vidst i honette Selskaber at spille Trisæt og Loup: alt det er io noget, som sigter til min Lykkes Befordring, og min Families Ære. Jeg spiller dem dog et Puds, dersom jeg kunde faae Ja af Faderen til den smukke Leonora; Moderens frygter jeg ikke for, og da følger vel Jomfruens med. Vil ikkun ei min ene Rival snappe hende bort! dog nei! Forældrene passe paa hende. Magerkarlen frygter jeg ikke for, thi da tager hun heller mig; men Penge maa jeg endelig have paa denne Tid, for at indløse min bedste Klædning fra Assistancehuset, deels og for at gjøre nogle smaae Presents. — Naa, Henrich! er Maden paa Bordet?

Henr.

Henr. Ja, Herre! Alting er færdigt. Her er en flegt And, som vel bliver den sidste fra det Sted, og der staaer Viin, Vand, og tvende Glas.

Dam. Gaae hen, og slaae Skaaden for Døren.

Henr. Det skal skee.

(Han gjør det. Damon sætter sig ned. Heinrich staaer bag ved Stolen, i det samme bankes der paa Døren.)

Dam. Hør! det banker; det er dog uforkammet, at man ikke kan have Madroe.

Henr. Ja vist er det, Herre! Gid det var En, som vilde flye os Penge! men jeg tvivler derpaa. Jeg vil fige under et forborgent Hul her paa Døren, for at see, hvo det er. (Han gaaer hen, og kommer tilbage.) Vi ere om en Hals, Herre! det er Skrædderen, Mester Dreisnit.

Dam. Lad ham staae, og banke.

Henr. Det gaaer paa min Sial ei an, Herre! Han gaaer ei herfra, saalænge der er en Splint i Døren. Jeg kender ham; han har været med i Beleiringen for Bergen-op-Zoom, og har endnu en Kugle i sin eene Læg. — Hør, hvor han gir paa!

Dam. Hvor skal jeg hen? her er ifkun een Dør paa denne Stue.

Henr. Herre! spring bag Skiermbrettet.

Dam. Men saa kommer han der, for at see, om jeg er i Sengen.

Henr. Nei, det skal jeg nok afværge.

D a m. Ja vel da. (Han gaaer bag Skjermbrettet.)

H e n r. (gaaer hen, og staaer Staaenden sagte fra, springer i Hast hen og sætter sig ned ved Bordet, havende sin Hat paa, og raaber høit): Hier ein!

S i e t t e S c e n e.

Henrich. Skrædderen. Damon.

Skræd. (Kommer ind). Guten Dag, Krigskammerat!

H e n r. Serviteur, Herr Magister!

Skræd. Praet is gut koop, seegt de Hollander; jeg har staaet her und banked und kunde intet komme ind.

H e n r. Det har jeg ei hørt; jeg var oppe i min Herres Garderobe. Men hvorfor kom I ei ind?

Skræd. Jeg veed, jeg kan jo ikke giennem lukte Døren gaaen.

H e n r. Har Døren været lukket? det troer jeg ei. Men hvad er til Tieneste?

Skræd. Min Regning, som er 94 Rdlr. 3 Mk. 12 Skill.

H e n r. Bagatelle. Maaskee min Herre kommer; sid ned saalænge. (Skrædderen sætter sig ned. Henrich tager til Maden, og æder graadig, drikker et Glas Wiin, og siger): Sundhed, Mester!

Skræd. Ich danke. I leve høit.

H e n r. Saa leben wir alle Tage. Jeg vil sige Jer, Mester! min Herre, som for det meeste spiser ude,

ude, regner det ei saa nøie. Maa jeg hyde Jer et Glas Viin med?

Skræd. Ich danke. (Henrich kienfer i det andet Glas; Skrædderen drikker, sigende): Det skal være Herrens Gesundheit.

Henr. Det er han værd, den brave Herre.

Skræd. Men, maae jeg spørge, hvorfor lader I mig saa ofte lauffen, og nu dritten Mahl om min Regning.

Henr. Hør, Mester! I er en god Skræder, I hedder Dreisnit, jeg troer og, I svarer til Eders Navn; og naar min Herre leverer Jer nogle Alen Klæde, forstaaer I ved tre Snit at skjære en Kiole til ham, en Vest til Jer, og et Par Buxer til jer lille Søn; men at min Herre skulde, efter at være tre Gange krævet, betale, det var ham ikke anstændigt. Men lad os ei nu tale derom. — Skaal, Mester! Professionen leve!

(De støde Glasfene imod hverandre)

Skræd. Ich danke paa Professionens Begne.

Henr. Hør, Mester! jeg mærker nok, min Herre ei kommer hjem saa hastig. Jeg skal sørge for Jeres Regning.

Skræd. Gut, Herr Henrich!

(Skrædderen reiser sig, og gaaer).

Henr. (følger ham til Døren med sit Glas i Haanden, sigende): Min Compliment hjemme.

Ec 2

Skræd.

Skæd. Serviteur.

Dam. (sigende frem af Skiermbrettet, og siger): Gif han?

Henr. Ja, og det meget fornøjet.

Dam. (trædende frem til Bordet). Ei, du Slyngel! har du ikke spist min Mad?

(Vil give ham Pøsefigen.)

Henr. Slaae mig ei, Herre! hvad jeg har giort, var for vores fælleds Bedste.

Dam. Nei, Dumdriftige! for dit eget Bedste.

Henr. Hør, Herre! uden at bruge min Mave til Vidne, som maaskee kunde ansees for et villigt Vidne, maa jeg forestille tvende Ting. Først: hvorledes skulde jeg faae den bandsatte Karl fra Halsen, uden at byde ham et Glas Viin? og for det andet: hvorledes kunde jeg byde ham det, uden at drikke selv? Han havde ellers siddet endnu, og maaskee til ud paa Aftenen, Maden staaet her og bleven fordærvet paa Bordet, og Herren i tusinde Angester bag Skiermbrettet; nu gif alle tre Ting godt.

Dam. Men Maden, Næsviis?

Henr. Herre! naar Viin hører til Maden, saa hører og Mad til Vinen. — Men der kommer Herr Corfis Trækholt.

C. Oluffsen,

født 1760,

Professor i Algerdyrkningsvidenskaben.

Denne ypperlige Comikers Prøvestykke Gulddaaften, der udkom uden Forfatters Navn, overraskede alle, ikke blot ved den høist vittige og muntre Dialog, men især ved den mesterlige Skildring af lavcomiske Situationer og Sæder; til et Exempel derpaa affrives nedenfor nogle Scener af dette Slags. Efter længe at have hvilet, har han nylig givet os Skuespillets Rosenkræderne, som, kiøndt egenlig hørende til den saakaldte høiere Comedie, bærer kiendelige Spor af samme Aand og Haand.

Gulddaaften, 2den Act's 10de, 11te, 12te, 13de
og 14de Scene.

Tiende Scene.

Jfr. Wbeltoft. Wbeltoft. Rasmus Skytte (med en gammel Paryk, halter). Hans Giulmand (er eensiet).

Wbelt. See her, Søster, hvilke Drabantere jeg har, for en Feils Skyld. Med et Par saadanne Karle kan man jage Retfærdigheden ind i et Mueskul. — Gaae nu, og kald paa Hr. Bisberg. Han skal selv høre, hvad de have at sige.

Jfr. Wbelt. Jeg skal strax kalde paa ham.

(Hun gaaer.)

Eller

Elleste Scene.

Ubeltoft. Rasmus Skytte. Hans Huulmand.

Ubelst. Nu, Karle, kan I nu begribe det?

Rasmus. Hr. Forvalter! De kiender os, og veed, vi ere paalidelige Folk. Det er ikke den første Gang, vi har havt med hinanden at bestille.

Hans. Det galeste er, at Bønderne saae os begge ude i Skoven den hele Dag over.

Ubelst. Det siger intet. I kommer til at sværge ved et fremmed Ting langt herfra, hvor ingen kiender Jer. Nu kommer Herr Bisberg, og vil selv snakke med Jer; pas saa vel paa Jeres Roller.

Rasmus. Jeg behøver ingen Formaninger, Herr Forvalter! jeg passer altid mine Ting. De husker nok den Gang, jeg var henne hos Mølleren, for at sige ham, hvad jeg vilde vidne imod ham. Den Gang passede jeg min Rolle saa godt, at jeg blev kasset ud af Møllelugen ned i Gaarden paa Kanten af et Svinebrug, saa jeg vil komme til at hinke min hele Livstid. Hans slap dog nogenledes.

Hans. Ja den Gang slap jeg. Gid jeg kunde sagt det samme, da jeg laae i Huulveien, for at slaae Arme og Been i Stykker paa Sivert Slagter. Men Ganden tage ham; han var stærkere end jeg.

Rasmus. Slog han da Diet ud paa dig?

Hans. Nei gjorde han ikke; det var Synd at lyve ham paa; men han slog mig til Jorden, saa

Siælen løftede sig fra Kroppen; og som jeg laae der, kom hans Satans Hund, og tyggede paa mig, som jeg var et Stykke vaadt Læder. Han gramsede mig i Hovedet, og saa blev Diet hængende paa een af hans Tænder, og fik Lyst til at følge med.

Rasmus. Det kommer deraf, Herr Forvalter! at man ikke vælger sine Folk ret. Det kunde jeg saa net have gjort langt bedre med en lille bitter Kugle.

Ubelst. Skam dig! jeg vilde jo ikke skille ham ved Livet.

Rasmus. Bevar os! hvem vilde vel skille ham ved Livet? Vare en lille Kugle giennem Armen, eller det Lykke af Laaret; det døer ingen af.

Endte Scene.

Visberg. Jfr. Ubelstoft. De Forrige.

Ubelst. Her, gunstige Herre! seer De de to brave Mænd, som ikke pleie at fare med Løgn. De vil vidne mod Herr Landsvig.

Visb. Veed I ogsaa vist, Værn! at det var ham, som solgte Jøden Daasen?

Rasmus. Ja, naadige Herre! det kan vi gjøre vor Eed paa, naar og hvor det skal være. Da vi gik til Røeskilde Kroe, kom Herr Landsvig ridende forbi os i fuld Galop, fra Kroen af, og han raabte endnu, i det han reed forbi: god Dag, god Dag, min fiære Rasmus! hvorledes lever han? — Hørte du ikke det, Hans?

Hans.

Hans. Jo vist. Og da vi saa sad i Kroen, og hørte Jøden og Humlesøreren snakke sammen, saa beskrev Jøden den, der havde solgt ham Daasen, saa livagtig, at vi strax kunde begribe, det maatte være Herr Landsvig. Han sagde, det var en middelmaadig høi Person, med mørkt Haar, og at han saae godt ud. Han sagde og, at han havde en grøn Kiole paa, og Halvstøvler.

Jfr. Ebelst. Seer De! er det ikke, som jeg sagde?

Rasmus. Og en rund Hat med en smal Galon omkring Pullen.

Hans. Rigtig; og at han var ridende paa en brunn Hest.

Jfr. Ebelst. Bliver det ikke bedre og bedre?

Ebelst. Om gunstige Herre har lagt Mærke dertil, saa er det netop Herr Landsvigs Ridehabit.

Jfr. Ebelst. Vist er det! det kan jo ingen anden være. Kan det vel, bedste Ven?

Wisb. Der er ingen Tvivl om, at det jo er ham. Han fortjener ingen Medlidenhed. Herr Forvalter! hav nu den Godhed at føre disse to Mænd til Procurator Faldsmaal, og lad ham strax udtage Stævning imod ham.

Ebelst. Ja, gunstige Herre! siden De endelig saa vil have det.

(Wisberg og Jfr. Ebelstoft gaaer.)

Trettende Scene.

Ubeltoft. Rasmus. Hans.

Ubelst. Men det siger jeg Jer, Børn! at I, inden der falder Dom i Sagen, maa være betænkte paa en rimelig Udflugt til at sige, I har taget Feil. I kan nok begribe, det er ikke min Meening, at det skal gaae saa vidt; thi for det første er det vel ikke saa let at faae ham i Slaveriet, for det andet er det dog Synd, siden det dog er Løgn. Jeg vil kun, for en Feils Skyld, holde ham mistænkt i nogen Tid.

Rasmus. Det er os det samme, Hr. Forvalter! vi skal nok hitte paa en Udflugt.

Fjortende Scene.

Ifr. Ubeltoft. De Forrige.

Ifr. Ubelst. Ham har vi. Men jeg maae og snakke noget med disse gode Mænd. Hør nu, Børn! lad mig see, I passe Jeres Ting, og især at I holde reen Mund; det skal ikke være Jer Skade.

Rasmus. Herr Forvalteren er en raisonabel Mand, Gomsrue! og derfor kan man og tiene ham med Fornælske. Vi har havt med hinanden at giøre for i Dag.

Ubelst. Ja, ja, tie kun dermed.

Rasmus. Tie kan jeg saa godt som den bedste, naar man stopper Munden at sige. De tredive Rigsdaler, jeg fik for min Hofte, gjorde godt.

Ubelst.

W b e l t. Nie kun dermed ; jeg vil ikke berømmes.

H a n s. Gif du tredive Rigsdaler for din snavs Hofte ? og jeg fik kun ti for mit gode Nie. Herr Forvalter ! det er jo jødisk.

W b e l t. Er det ikke nok for et Nie ? Du har jo eet igien.

R a s m u s. Hvad Snaf, Hans ! det var jo ikke mere værd ; det duede jo intet. Det hang ned af Hovedet paa dig, som et Løgøble paa en Green ; det havde været i Krig før.

H a n s. Ja, det kan jeg bitter Død ikke være tient med. Slaaer nu en Her eller en Smed det andet ud paa mig til, saa gaaer jeg jo saa blind som en nyfødt Hundehvalp. Jeg maae have mere, Herr Forvalter ! Jeg fik ved samme Leilighed endnu elleve Huller i Ansigtet og paa Kroppen, som De gav mig intet for. Min hele Krop var jo saa fuld af Huller, som en Tiggerkiøle.

W b e l t. Du er altid saa ufornøielig. Hvad skal du have for dine Huller ?

H a n s. Jeg tænker, Herr Forvalter ! som, jeg vilde sige, saa en tre Rigsdaler for Stykket.

W b e l t. Tre Rigsdaler for Stykket ! Du er en uforskammet Vurderingsmand.

H a n s. Vurdere kan jeg, trods den bedste ; det lærte jeg i forrige Tider, da Forvalteren brugte mig til at vurdere Brøstfæld i Vøndernes Stervboer.

R a s

Rasmus. Tre Rigsdaler for Stykket er ikke for meget, Herr Forvalter! havde det endda været ordentlige Prygl; men det er Hundebid, og maaskee Hunden ovenikøbet har været gal.

Ebelt. Vil din Skielm bestyrke ham i hans Uforsammenhed?

Rasmus. Det er min Troe ikke for meget, Herr Forvalter! Jeg kan vide det med mig selv. Vi to har endnu en lille Sag sammen. Det Hul, jeg fik i Hovedet forgangen Aar, da Brændeviinsinqvirenterne vare her, staaer endnu paa Regning.

Ebelt. Alt bedre og bedre! Hvormeget skal det koste?

Rasmus. Det er i det mindste syv Gange saa stort, som noget af Hanses; men det er det samme; De skal have det for tyve Rigsdaler, hvorved De endda faaer adskillige smaa Skrammer i Ribbet; men jeg maa desuden have tre Rigsdaler aarlig, thi det er en aaben Skade.

Ebelt. Du er den største Gavyv af en Jøde, eller Jøde af en Gavyv, der er til. Tyve Rigsdaler, og tre Rigsdaler aarlig!

Rasmus. Jeg kan umuelig have mindre, Herr Forvalter! end tre Rigsdaler aarlig: to til Salve, og een til Paryffens Bedligeholdelse.

Ebelt. Skieltringer! gjorde jeg Jer Jeres Ret, skulde jeg prygle Jer, saa Jer hele syndige Krop skulde

de blive til et eeneste Hul, som Jeres Hundesiale kunde fare ud af. Bilder I lumpen Paf, I Galgenknebler Jer ind, at I kan trække mig op, fordi jeg gjør Jer den Vre, at bruge Jer?

Rasmus. Ho ho! ikke saa ivrig, lille Far; hvad Vren angaaer, da har han vel intet at snakke om.

Jfr. Wbelt. (gaaer imellem dem). For Gude Skyld! gjør ingen Allarm.

Hans. Hvem vil han prygle, lille Papa?

Rasmus. Hvem er Kieltring, lumpen Paf, Galgeknebel, min Broer?

Jfr. Wbelt. Vær dog stille, Børn!

Wbelt. Kan I ikke give Tid; I ere saa hidfige. Kan vi ikke snakke sammen med det Gode? for en Feils Skyld.

Hans. Det forstaaer sig, vi kan; det er jo alt sammen med det Gode.

Wbelt. I ere saa urimeslige med Jeres Regninger. Men siden I dog har fortient noget, saa vil jeg betale Jer, hvad I forlanger; en anden Gang vil vi gjøre Accord i Forveien, for en Feils Skyld.

Rasmus. Det er det bedste. Naar det saa er bestemt, hvad vi skal have for sønderlagne Hoster, aabne Huller i Hovedet og andensteds, for Dine, og saa videre, saa behøve vi blot at læse vores Tart efter, og saa har vi intet at blive ueens om.

Hans. Saa Herr Forvalteren vil betale os vore Regninger?

Wbelt.

Ubelst. Ja, det lover jeg Jer, og her har I tyve Rigsdaler paa Haanden.

Rasmus. Herr Forvalteren er et raisonabelt Gemyt; vi skal saamænd ogsaa tiene ham ærlig og redelig.

Hans. Ja, det var Synd andet.

Ubelst. Det er godt, Børn. Gaae nu hen til Værtshuset, og biev der, til jeg kommer. Men een af Jer skal først gaae til Procurator Faldsmaal, og sige ham, at han maa være der om et Kvarteers Tid; jeg vil møde ham der.

(Rasmus og Hans gaae.)

J. C. T o d e.

(See f. Deel. S. 192.)

Den Menneſſekundſkab, Vittighed, og frugthare Lune, der udmærker denne ſindrige Skribents øvrige Arbejder, ere ogſaa hans Skueſpils Særkiende, blandt hvilke iſær det første, Søeofficererne, hvoraf her meddeeles nogle Scener, har giort en ſærdeles Lykke paa Skuepladsen, og opføres endnu ſtedſe med fortient Biſald.

Søeofficererne, 4de Actis 5te, 6te, 7de, 8de,
og 9de Scene.

Femte Scene.

Lord Bellamy. King.

Lord B. De er Herr Lieutenant King?

King. Ja, min Herre! Og hvem er De, om jeg maae ſpørge?

Lord B. Jeg er Lord Roſmond. Jeg kommer for at gjøre Dem et Forſlag, ſom De baade vil finde fordeelagtigt og behageligt. Det er bekiendt, at Admiral Balſfour har været meget ubillig imod Dem —

King. Og hvor er det bekiendt?

Lord B. O! hos mange Perſoner af Rang og Credit. De laſte Admiralen høiligen for den Uret, han har giort Dem.

King.

King. Meget artig. Mange Personer af Kong og Credit laste Admiralen, fordi han har gjort mig Uret: og ingen hjælper mig til at faae Ret. Store Folk gjorde bedre, om de taug reent stille, end at de snakke om en forurettet Mand, uden at gjøre noget for ham.

Lord B. Man vil gjøre noget for Dem; man vil give Dem Leilighed til den fuldstændigste Hævn over ham.

King. Jeg forlanger ingen Hævn; jeg ønsker allene at faae Ret. Det er Hævn nok, at min Uskyldighed kommer for Dagen.

Lord B. Men det er billigt, at han ikke slipper dermed; han bør ogsaa straffes. Sagen er denne: Han har gjort sig Fiender, ligegodt paa hvad Maade, og man vil ydmyge ham, ved at sætte ham ud af Tjenesten; man vil lægge Sag an imod ham, og derved haaber man at føre sig det velgrundede Had til Nytte, som man formoder, De bærer til ham.

King. Gud! hvad maae jeg høre! Man vil lægge Sag an imod en Mand, for at styrte ham! ikke til Rettens Haandhævelse, ikke til Tjenestens Gavn, ikke til Flagets Ære, men for at styrte ham! Hvilke Tider! hvilke forbandede Tider! Og til saadan en fiendig Kabale vil man bruge mig? Saa nedrige Tanker tør man have om mig, at man troer, Had og Hævngierrighed skal bevæge mig til at laane en Haand til

til at fælde ham? Nu! jeg er falden dybt nok, naar man allerede tør vove at giøre mig saadant et Forslag!

Lord B. Troe kuns, min kiære Ven! De skal ikke fortryde det; De kan være forsikkret om en hastig Befordring. Jeg kan allerede i Forveien ønske Dem til Lykke med Kapitains Karakter; og De maae unde mig den Glæde, at jeg tør forstrække Dem de Befordringer, som saadan en Forfremmelse pleier at medføre. Forsmaa ikke disse hundrede Guineer; De kan erstatte dem, naar Deres Omstændigheder tillade det.

(Han vil give ham en Pung med Guld.)

King (spodsk). Og hvad skalde denne Kapitains Karakter og disse hundrede Guineer koste?

Lord B. Intet videre, end at De vil umage Dem ned til Portsmouth, naar De bliver stevnet, og da vidne, at Admiralen havde kunnet tage en fiendtlig Koffardieslaade.

King. Jeg tænkte det nok. Mylord! behold Deres Stikpenge; jeg har sagt Dem, jeg forlanger ingen anden Hævn over den, der har giort mig Uret, end at jeg maae bevise det paa den rette Maade. Det skalde smerte mig, dersom jeg blev kaldt op for at vidne imod min Admiral i en Sag, som ikke var saa ganske reen; thi flette Folk kunde tænke, at jeg gjorde det med Glæde, og at jeg sagde mere, end jeg vidste. Men hvad denne Koffardieslaade angaaer, saa kan jeg være ganske roelig; jeg har ikke nødig at hielpe til Ad-
miral

miral Balfours Fald imod min Billie. Han er fuldkommen uskyldig; det veed ingen bedre end jeg; jeg har bestandigen krydset og recognosceret rundt omkring Eskadren.

Lord B. Men naar der nu findes de, der vil gjøre Sed paa, at det forholder sig saaledes?

King. Saa er det nogle flette Folk, som har ladet sig kiese til at sværge sig Ganden i Bold. Og lad allene den Dag komme, da Sagen foretages, saa skal jeg ikke blive borte. Jeg skal vidne, han har ikke seet Spor af en Koffardistaade paa det hele Togt; og jeg vil see den, der tør vidne anderledes. Det er ikke mere, end jeg skylder ham.

Lord B. Men det var jo urimeligt, om De vilde gjøre mere for ham, end han har gjort, eller nogen Tid vil gjøre for Dem. Det Had, han eensgang har viist, lader han viist aldrig fare.

King. Hvor kan De vide det? At han har havt flette Tanker om mig, dert er tilforladeligen en Fursvantser Skyld. Og naar hans Dine engang bliver aabnede, saa bliver han min Ven igien; det tvivler jeg aldeles ikke paa. Men om han end var min uforsonlige Fiende, saa vilde jeg dog gjøre alt, hvad jeg kunde, for at redde ham i denne Sag, baade som en ærlig Mand, og som en Engelskmand og Søesofficeer.

Lord B. Naa? Og hvad vil De sige dermed?

King. For en ærlig Mand er det altid en Glæde, naar han kan hjælpe til, at Retten har sin Gang, at Sandhed kommer for Lyset, og at Ondskab falder i sin egen Snare. Og som Engelskmand og Søofficeer bør jeg ønske, Admiral Balfour maae beholde Commando; thi han er een af de bedste Admiraler, vi har. Han tjener Kongen som en brav Mand, og han gjør Fædrelandet og Staten Ere.

Lord B. Og har sat Dem ud af Tjenesten!

King. Ei! hvad vil det sige? Han kan gierne være en god Admiral, endskiøndt han engang har ladet sig forblinde af en Dientierer. Desuden er Skaden for Tjenesten ikke saa stor, at jeg har mistet Commando over en Kutter; om jeg eller en anden fører den, det kan være det samme, naar den kunns føres af en brav Officeer; og der er brave Folk nok foruden mig.

Lord B. Altsaa er Deres Beslutning —

King. At ikke handle som en slet Karl imod en brav Mand.

Lord B. Herr Lieutenant! De støder af en falsk Vrekierhed Forfremmelse og Understøttelse fra Dem; De er i slette Omstændigheder, og i yderste Trang.

King. Der har vi det! (Han seer paa sine Klæder.) Det har jeg denne Anseelse at takke for. Ah! det er den haardeste Skiebne, der trykker Fattigdom, at man tænker, den altid ledsages af Nederdrægtighed. Men

vlid, Mylord! at Dyd og Ære ligesaa gierne findes under en ussel Kilde, som under Baand og Stierne.

Lord B. Men saa tænker Verden ikke. Sæt sig da ud af denne slette Anseelse; tag imod den Hielp —

King. Endnu engang, Mylord! jeg tager ingen Stikpenge; forbandet være den, som giver dem, og den, som tager dem. Jeg vil ikke blive en Skielm, for al den Herlighed, en Skielm nogentid er kommen til. Nei, Mylord! det maae være nogle slette Mennesker, som har sendt Dem i saadant et lumpent Ærinde.

(Han vender sig fra ham.)

Lord B. (gaaende). Vær forsikket, De skal erfare Virkningen af Deres Gienstridighed.

King (allene, i det han sætter sig.) Det troer jeg gierne. Du seer ogsaa ud til at være saadan en Mammeluk, som hykler for dem, der sidde ved Roret, og bedrager dem i en Taage, at de holde af for en slet Karl, og seile en brav Mand i Sank.

Siette Scene.

Macleech.

King.

Mac l. Tillad mig, Hr. Lieutenant! at jeg maae sætte mig hos Dem; det er en sand Glæde for mig, naar jeg kan sidde ved saadan en fiak Søofficeers Side.

King. Og hvoraf veed De, hvem jeg er?

Ad 2

Mac l.

Macl. Min ædle Ven, Hr. Lieutenant Ellis, har sagt mig, hvem De er; han har fortalt mig saameget Godt om Dem, at jeg ret har længtes efter den Ære og Fornøielse af Deres nærmere Bekjendtskab.

King. Ikke det allene, men ogsaa mit Venſkab ſtaaer til Deres Tieneste, naar jeg er viſ paa, De er det værd. Der er ingen Ting, ſom man nu omſtunder maae være mere knap med, end ſit Venſkab, allermeest naar man er i mine Omſtændigheder; thi jeg har intet mere i Verden at give bort.

Macl. Det hører jeg, og det gjør mig meget ondt; det er altid ſmerteligt for en Patriot og Menneskeven, at ſee en nyttig Borger i Staten —

King. Maae jeg ſpørge, hvem De er?

Macl. Mit Navn er Moſes Macleech. Jeg har i nogle Aar været boefiddende i Holland; men da Krigen begyndte, kom jeg tilbage til mit Fædreneland, for at give min lille Skjærv til Statens Læve.

King. De lever maaſkee af Handelen?

Macl. Ja, tildeels af Negotien, tildeels af mine Midler: og af dem lader jeg den Trængende leve med, allerhelst af Deres Etat; thi for den har jeg en ſærdeles Høiagtelse og Kiærlighed. Vor Søemagt er en Muur, en levende Muur omkring Fædrenelandet; Ulykken er, at denne Muur faaer ſaa mange Huller: den eene gode Steen pilles ud og kaſtes bort efter den anden. Sandt at ſige, det gaaer galt til; men hvis er Skylden? er det ikke Regjeringens?

King.

King. Hør, min Ven! jeg er ingen Hykler, og jeg for min Person har ingen Marsag til at berømmes Regieringen; men jeg kan ikke taale, at Folk, som ikke forstaae mere af Statsfager, end en Botellerer af Søefort, vil laste Regieringen ved alle Leiligheder. Vore Fiender maae hyre alle disse Krabater, som løbe omkring og udbrede Misfornøielse iblandt Undersaatterne, paa en Tid da Eenighed allene kan redde os fra Undergang.

Mac l. Ja ja! man har godt ved at snakke, saa længe man er uden for; men den, der lider Uret, har dog Føie til at klage.

King. Men han skal ikke gaae og klynke uden Nytte, som en Kierling, eller gjøre sig gal som een, der har forspillet sine Penge. Han skal anvende alle anstændige Midler til at blive hørt; han skal tale som en Mand, for at bestemme dem, der enten af Uvidenhed eller med Glid har forestillet Tingene anderledes, end den er. Er det en Hykler, som holder de Dine lukkede, der burde see, saa skal han støde ham tilside; og er hans Røst for svag, saa skal han gaae til een og anden brav Mand, som baade har Kredit og er bekendt for at tale Sandhed. For ham skal han klage sin Skiebne, og bede ham antage sin Sag.

Mac l. Men naar nu saadan en Mand ikke vil tale paa det rette Sted, og med fornødent Eftertryk?

King. Saa er han ikke den, han holdes for at være.

være. Af saadanne Skrydere er jeg og bleven narret. Men naar man ingen Hielp kan vente af brave Folk, saa maae man vente den af flette Karle.

M a c l. Hverdant?

K i n g. Jo, naar en Fursvantser begynder at snige sig ind hos en stor Mand, saa er der ingen værre efter ham, end de, der ere ligesaa gode som han. De stræbe at rive ham af Vinden, ikke for at gavne Fædrenelandet, men for at faae hans Plade.

M a c l. Men det kan vare længe; og alle Forurettede ere ikke saa taalsmodige, som De. Mangen en stolt Svemand har forladt et utafnemmeligt Fædreneland, og er gaaet til Amerika, hvor man skønner bedre paa Fortienester.

K i n g. For at tiene imod deres Konge og Fædreneland! De Kieltringer!

M a c l. Hvorfor skulde de ikke hævne sig paa det Land, som har forskudt dem?

K i n g. Hvad? Nævn mig den, som nogentid er uskyldig bleven forskudt af sin Konge og af sit Fædreneland. Jeg var tilfreds, det hele Ministerium og det hele Parlament forfulgte og forjagede mig, saa skulde jeg dog derfor ikke blive min Konges og mit Fædrenelands Fiende. Min Konge er og bliver dog altid min Fader, og mine Medborgere mine Brødre. Gode Gud! hvilken styg Tanke, at væbne sig, at drage Sværdet imod sin Konge og sit Fædreneland!

M a c l.

Macf. Men naar dette fiære Fædreneland lod Dem sulte ihjel, lod Dem gaae under Banære, som en unyttig Borger i Staten?

King. Ei hvad! heller unyttig Borger end en Forræder! heller sulte og krepere som en ærlig Mand, end trives som en Kieltring!

Macf. Hvad er da Amerikanerne?

King. Deres Forhold bedømmer jeg ikke; men en indfødt Engelftmand er ingen Amerikaner. Desuden er det noget ganske Andet at stride for Frihed og Eiendomme, end at stride for Hævn.

Macf. Ikke blot for Hævn, Hr. Lieutenant! men ogsaa for en god Løn.

King. Naa! hvad Løn kan holde skadesløs for Herrens Tab, og komme Samvittigheden til at tie? det gad jeg dog hørt.

Macf. (affides). Hvem veed, om han ikke giver sig endda? han er fattig. (Til King.) Seer De, enhver Lieutenant, som tar Tieneste, faaer firefindstyve Pund til Reisepenge.

King (affides). Ha ha! er du een af de Karle! (hoit) Det er da nok firefindstyve Pund i amerikanske Bancosedler? Det er ogsaa lidt nok.

Macf. (affides). Han kommer. (hoit) Nei, firefindstyve Pund i Guld, i gode fuldvægtige Guineer, saa ubeflede, som jeg faaer dem fra Banken.

King.

King. Altsaa er De nok een af Dem, som hver
 ver underhaanden for Amerikanerne? Kan jeg for-
 lade mig derpaa?

Macl. Ja, sandt at sige, Herr Lieutenant! jeg
 har saadan en lille Commission, og den har jeg for-
 rettet i Holland saavelsom i Engelland til alle Parters
 Fornøielse; og jeg haaber, De vil føre sig min ringe
 Tjeneste til Nytte.

King. Elendige Hykler! du taler om nyttige Bor-
 gere i Staten, om Patriotismus og Menneskekærlig-
 hed, og du driver den skændigste Haandtering, som
 den nedrigste Skielm kan falde til? Du væbner En-
 gelskmænd imod Engelskmænd, Brødre imod Brødre,
 og du vil være Patriot og Menneskeven? En Diævel
 er du; men førend du kryber ned igien til det Helvede,
 som har spyet dig ud, skal jeg give dig noget til Er-
 indring af en brav Mand, som du forgiæves søgte at
 forsøre. Naar jeg gjorde dig din Ret, saa overleve-
 rede jeg dig i Vurghedens Hænder; men jeg er ingen
 Angiver. Tag altsaa til Takke med dette, til vi sees
 igien. (Han banker ham.) Her er noget for din Patrio-
 tismus —

Macl. Nu au, Herr Lieutenant!

King (bankende). Og for din Menneskekærlighed.

Macl. Nu au! Gevalt!

King (bankende). Tie stille! eller jeg skal give dig
 til Priis for Pøbelen.

Macl.

M a c l. (sagte). O nei! o nei! Kiære! Au au! Herr Lieutenant! au au!

S y v e n d e S c e n e.

Trueman. De Forrige.

Truem. Hvad Fanden er her at bestille?

M a c l. Af, kiære Herr Lieutenant! bed for mig!

Truem. Jh see! er det ikke den ædle Menneſkeven, som hielper en nyttig Borger i Staden og en værdig Officeer for lumpne 400 Procent? Han har vel ogsaa villet flaae dig, King?

King. Nei, min Broer! ikke flaae, men ſælge til Amerikanerne.

Truem. Hvad? er du kommen fra Holland for at agere her baade en Seelenverkooper og en Blodigel? (Til King.) Jeg haaber, du har givet ham en Luſing?

King. Jo, han har faaet ſaa meget, at jeg er ganſke træt.

Truem. Lad mig løſe dig af da, at du kan puste; thi af en Forræder maae man gjøre Banketiød for Fanden.

M a c l. Af nei, velbaarne Herr Lieutenant! ſkaan mig! lad mig ſlippe! jeg beder Dem allerydmigſt. Jeg vil gierne give Dem Deres Forſkrivning tilbage.

Truem. Tænker din Knegt, jeg vil true eller prygle dig din Forſkrivning fra? Nei! behold den,

og lad dig hænge med den. At du ikke skal troe, det er overlagt, for at skille dig ved dit syndige Bytte, saa skal du slippe med det, du har faaet. Vort med dig, Kieltring! Møder jeg dig endnu engang, saa skal du kælshales i den nærmeste Pøl, jeg bliver vaer; ikke allene fordi du er en ugudelig Magerkarl, men fordi du er tillige en fleedst sødtalende Hykler.

(Han jager ham bort.)

Ottende Scene.

Ellis. King. Trueman.

Ellis. Min kiære Broer! jeg har igjen to Tiden-
der; den eene er ganske god. Lieutenant Cockburn er
kommen tilbage fra Amerika, og opholder sig et Par
Dage i London. Vil du nu slaaes med ham, og en-
ten gjøre en Ende paa din slette Skiebne som en Mand,
eller hevne dig paa din værste Fiende, saa har du nu
en god Leilighed.

King. Nei, Ellis! saalænge ingen Krigsret er
bleven sat, og een af os friekiendt, skal jeg nok vogte
mig for at slaaes. Det er ikke min Vre allene, som
er bleven fornærmet; Kongen, Landet, og Flaget har
liidt, og deres Sag maae vi ikke formaste os at af-
gjøre imellem os, og paa saadan en uefterrettelig
Maade som en Ducl, hvor den Uskyldige ligesaa let
kan tabe som den Skyldige. Vi kunde ligesaa gjerne
faste

kaste Tærninger om, hvem der skal være en Forræder eller en brav Mand. — Nei, denne gode Tidende var ikke værd at fortælles. Lad os høre den anden.

Ellis. Her er ingen Sikkerhed mere for dig; din Bært har taget Dom over dig, og vil lade dig sætte for Gæld. Han har været paa Admiralitets-kassehuset, og søgt efter dig; og vi maae frygte for, at han finder dig her.

King. Godt. Dette feilede endnu. Jeg havde intet mere tilbage i Verden, end min Frihed; det er billigt, at den gaaer tilligemed alt det Andet.

N i e n d e S c e n e .

Jack Steady. De Forrige.

King. See der, min gode Vaadsmand! er han kommen til London? Naa! nu er han dog vel fuldkommen frisk?

Jack S. Ja, jeg har siddet længe nok paa Grund i Haslar Hospital; men endeligen er jeg dog bleven flot igjen. Jeg har nu styret til London for at besøge en Broer, jeg har, og med det samme at høre til Lieutenanten, og see om De er vel, og naar De kommer ud igjen; thi før gaaer Jack Steady, - - - - ! heller ikke ud; de maae saa gjøre ved mig, hvad de vil. — Men maae jeg tale et Ord med Dem apartig?

King (gaaer tilside med ham). Jo nok. Hvad vil han mig?

Jack

Jack S. Det kunde nok mages saadanne, at De kom ud igjen, dersom De vilde tillade...

King. Hvordan skulde det gaae til?

Jack S. Min Broer har tient i mange Aar hos een af Admiralitets herrerne. Hans Herre holder meget af ham, og har lovet ham et Levebrød; men min Broer har i Sinde at udbede sig, som en Belønning for hans lange og troe Tieneste, allene dette, at han vil hielpe Dem til at faae Ret over Lieutenant Cockburn, og komme til at føre Deres Kutter igjen. Mere forlanger han ikke, - - - - - !

King. Saa? Og det har han nok sat i hans Broer? Hvilket taabeligt Indfald!

Jack S. Det er ikke saa ganske taabeligt, - - - - - ! thi jeg tør sige, Mylord vilde gjøre alt, hvad han kunde.

King. Slidder Sladder! Mylord skulde nok skaffe mig Ret for jeres Skyld, naar han ikke har villet skaffe mig den for min egen Skyld.

Jack S. Han har maaskee aldrig vidst hele Sagens Sammenhæng saa godt, som han veed den nu.

King. Og hvem har givet ham denne Oplysning?

Jack S. Det har jeg, - - - - - ! Min Broer skaffede mig ham i Tale, og da tog jeg Bladet fra Munden.

King. Og det tør han understaae sig at gjøre uden mit Viden?

Jack

Jack S. Hvi skulde jeg ikke, naar jeg havde saa god en Leilighed? Jeg har ikke sagt andet end Sandhed, - - - ! og jeg er vel kun en Waadsmand; men jeg er en ærlig Karl, og mit Vidnesbyrd maae ligesaavel staae til at troes som den Bedstes.

King. Det er det ogsaa; men du skal give det paa det rette Sted, i et Forhør, og ikke i et Forgemak.

Jack S. Ja, jeg veed Ganden, om det var et Forgemak eller Daggemak; men det veed jeg nok, at Mylord Winbury smilte, og sagde: ja ja, min kiære Waadsmand! han taler som en ærlig Karl. Det var hans Ord, - - - ! Og naar min Broer nu berder ham...

King. Det maae hans Broer ikke understaae sig, det siger jeg ham; min Vre taaler det ikke, og det kan heller ikke nytte. Mylord Winbury vilde tage det meget ilde op.

Jack S. Nei, Herr Lieutenant! troe kuns, han gjorde ikke...

King. Ei hvad forstaaer han deraf? Det gielder om min eller Lieutenant Cockburns Vre. I saa dan en Sag skal der en anden Talsmand til, end han, min gode Waadsmand! eller hans Broer.

Jack S. Men den arme Diævel vilde dog saa gierne vise Lieutenanten sin Taknemmelighed for al den Godhed, De har viist imod mig, allerhelst da jeg laae af mine Saar...

King.

King. Vil han endeligen bevise mig en Villighed, saa lad det være denne: Naar en brav Karl, som i Tienesten er bleven en Krøbling, eller seer Uret af sin Overmand, eller en fattig Sømandsenke søger til hans Herres Dør, saa lad ham tale et godt Ord for dem. Hvergang han seer saadanne nødslidende Mennesker, lad ham tænke paa sin Broer.

Jack S. Det skal han gjøre, Herr Lieutenant! og troe De kuns, han vil gjøre det med Glæde. — Men siden vi ikke kan tiene Dem paa den Maade, maae jeg da ikke... Men De maae ikke blive vred; thi det kan jeg, - - - ! ikke taale. De er i Trang, Herr Lieutenant! det er en Krydser ude efter Dem, som tænker at bringe Dem op.

King. Hvoraf veed du det?

Jack S. Saae jeg ham ikke ved Admiralitetet? Jo, Sagen er rigtig nok. Og det skal være for sex og tive Pund, det er hele Klatten; lumpene sex og tive Pund, - - - ! Hvad er sex og tive Pund for den, som har dem? Og om De har dem, eller jeg, det er, - - - ! det samme. (Han tar en Skindpung op.) See, her er de. Jeg kan ikke gjøre mange Ord; men tar De dem ikke, saa er det ude med mig.

King. Men hvorfor det?

Jack S. Ih jo! saa vil alle Folk sige, Jack Steady er en Mammeluf; og ingen Baadsmand, ja

ingen retskaffen Svemand i Flaaden vil drikke mere med mig.

King. Hvad er det for en Snak?

Jack S. Nei, det er, - - - ! ingen Snak. Seer De, hele Flaaden veed baade hvor meget jeg skylder Dem, og hvad Prisepenge jeg har faaet udbetalt paa Admiraliteret; og naar Folk nu hører, Lieutenant King er bleven sat for Gield, for lumpne sex og tyve Pund, og Jack Steady var i Land, og vidste det, saa vil De sige: den Jack Steady er et utafnemmeligt Skarn, en Kieltring, som kunde see paa, at hans Lieutenant blev bragt op, og gif til Kæis i et Slutterie.

King. Nei, det har ingen Nød, min kiære Jack! Endnu er jeg ikke bleven bragt op; og naar det skeer, saa bliver der nok Raad. Behold han sine Stillinger; de har kostet ham baade Sved og Blod.

Jack S. Ja, en Svemand kommer ikke saa let til sine Penge, som han bliver af med dem. Til Skibs og imod Fienden er jeg en brav Karl; men naar jeg er i Land, og har Kommen fuld af Penge, saa er jeg en Stakkel. - - -

E. Falsen,

født 1755,

Statsraad og Justitiarius i Christiania.

Allerede denne talentfulde Digters første Ungdomsarbejder, Sørgespillet Adelson og Salvini, og Lystspillet de snorre Sættere, viiste et ualmindeligt dramatisk Talent, som hans senere Dages Arbejder ydermere have stadfæstet. Nedenstaaende Prøve er taget af hans nyeste Lystspil Kunstdommeren.

Kunstdommeren, 4de Act's 8de og 9de Scene.

Ottende Scene.

Suzon. Carlin.

(Carlin vil stynde sig igiennem Bæresser.)

Suz. Hvorhen saa hastig, Carlin?

Carl. Ei, jeg skal ned og lade spænde for; hele Huset skal jo paa Comedie.

Suz. Ja, jeg med. Vil han følge mig derhen, lille Carlin? jeg skal i anden Pladsloge.

Carl. O ho! blandt alle Kisselinkerne.

Suz. Hm! er deres Chapeauer ved Penge og Impertinents, saa kommer de jo ogsaa i første. Men man seer ret godt i den anden, og det er mig kun om Comedien at gjøre.

Carl.

Carl. Ja, den rare Comedie! men det er ogsaa en rar Mand, der har skrevet den.

Suz. Skal han ikke derhen, Carlin?

Carl. Jo, det forstaaer sig; Herren har foræret mig en Parterrebillet.

Suz. Hør! vil han gjøre mig en Tjeneste, gode Carlin?

Carl. Nei see, hvor de kan smidske, naar de vil have noget! Nu er det gode Carlin, og lille Carlin baade for og bag; men kommer man eengang i sit eget Vrende, saa vripper og vranter de — hm — hm.

Suz. Vil han ikke gjøre det, jeg beder ham om, for min Skyld, saa gjør det for Jomfrue Annettes; hende, veed jeg dog, han holder en Klat af.

Carl. Ja, det troer jeg! Var ikke hun, saa havde den lærde Tante og alle hendes Engle jaget mig af Huset for længe siden. Jeg vil gaae i Jlden for hende. Stig, hvad skal jeg gjøre?

Suz. Ikke andet, end holde Die med disse Engle, som han kalder dem, med Bennerne af Huset, især med Vieursac. Jeg har gjort en Opdagelse.

Carl. Saa? og hvori bestaaer den?

Suz. Ja, det er en Hemmelighed.

Carl. Ha ha! et Fruentimmer og en Hemmelighed! Der er jo en Comedie, der kaldes saa. Riens der hun den?

Suz. Alt, hvad jeg nu kan fortælle ham, er,
 Bæsebog. Anden Deel. E e at

at der er et Anlæg i Giære imod Herr Celicour og den nye Comedie.

Carl. Hvad? for en Ufærd! et Anlæg? De vil dog vel for Ganden ikke pibe den ud, som de gjorde forleden ved en rar Comedie om... om... Ja, nu husker jeg ikke, hvad den hedde.

Suz. Jo, saa omtrent.

Carl. Ei! lad dem pibe ad Ganden, og ikke ad Herr Celicour! Den første, jeg hører pibe, slaaer jeg Piben i Munden, saa den skal ralle ham i Halsen.

Suz. Tys... styr sit Mandemod, kiære Carlin... det har maaskee ingen Fare. Alt, hvad jeg beder ham om, er, at han blot vil holde Nie med dem, og sige mig, hvad han opdager. Naar han kommer, og henter mig, saa skal jeg fortælle ham Alting paa Hiemveien; saa længe kan han vel styre sin Nysgierighed, han, som er et Mandfolk?

Carl. Men...

Suz. Tys... der kommer Nogen... Lad os løbe... Undervejs skal jeg sige ham Alt, hvad han har at gjøre.

Niende Scene.

Sintac. Urania. Annette. Celicour.

Durfort. Cantin. Groisfé.

Sint. Nu, mine Venner! vi har havt en glad Dag sammen; lad os nu ogsaa faae en glad Aften!

Cant.

Cant. (Hvis Mund er noget tiltaget). Ja, lad os det, Papa! vel talt!

Sint. Jeg anbefaler Dem endnu engang min Ven Celicour og hans Drama.

Froissé. Det er nu, som før, overflødigt. En ung Digter, der til sit Prøvestykke lærer et Mesterværk, om ham kan man sige, som den store Corneille...

Cant. Saa? sagde den store Corneille det? og hvad sagde saa den lille Froissé? Hør! du skal bare flappe, og bestandig holde din Mund.

Sint. Men hvor er Vieursac?

Uran. Han bad mig hilse Selskabet — han er gaaet for at samle flere af vore Venner. (Med et betydnende Niekast til Durfort.) Dem, mine herrer! venter han i Foyeen.

Durf. Godt! — Saa kom, Cantin! lad os gaae.

Cant. Hvorhen?

Durf. Til Vieursac; han venter os i Foyeen.

Cant. I Foyeen? saaer man noget at drikke der?

Froissé. Mig synes, at Vennen Cantin trænger ikke til mere.

Cant. Synes du det, min Snut? Ja, men hør — det forstaaer din Vandmand dig ikke paa — det er med at drikke, som med at skrive: naar man først begynder, saa kan man ikke holde op. — Men kom da! lad os gaae til Foyeen.

Fint. Men var det ikke bedre, at Cantin fikste?
 Derksom De vil, saa kan min Vogn...

Cant. Hvad? fikste? i en Vogn — jeg — fy,
 Papa! Det er aristocratisk, at fikste. Hvad vilde
 Robespierre sige, om jeg kom fiksende til Conventet?
 Han lod mig guillotineres levende. Nei! jeg vil gaae
 paa mine Been, for jeg er en Democrat.

Durf. Jeg skal nok sørge for Cantin.

Cant. Ja, sørg for, at jeg faaer noget at drikke,
 for du har Forstand, det har du.

Fint. Nu vel da, mine Venner! De har alle
 givet Hr. Celicours Drama Deres Bifald; havde De
 fordømt det, saa vilde han standset Opførelsen.

Froissé. Det havde været evig Skade.

Fint. Deres Bifald er Borgen for, at det gjør
 Lykke. Der er ingen Tvivl om, at De vil understøtte
 det, for det gielder jo om Deres egen Ære.

Durf. Vi skal gjøre vor Pligt.

Froissé. Vi gaae alle hen i Parterret, mere
 for at være Vidner, end Redskaber til Forfatterens
 Triumf.

Cant. Det sagt, Froissé! — ja, Triumf.

Celic. Mine Herrer! De gjør mig ganske for-
 virret; jeg kan ikke svare Dem eet til tusinde.

Cant. Slaae til, Kammerat! Naar man kan
 skrive, som du, saa behøver man ikke at svare. Der-
 som jeg kunde skrive saadan en Comedie — men jeg
 er

er kun en Døsmer — Dog! bide lidt — naar jeg engang begynder paa det — ja, saa vil jeg skrive mange Comedier — (De see alle.) Hvad griner I ad? Klappe skal I, og ikke grine — Ikke sandt, Jomfrue Annette! vil De ikke klappe dygtig?

An n. Det forstaaer sig.

Cant. Ja, men hvad kan man vel klappe med saadan en velsignet lille Næve — jo — en Kind maa skee — men en Comedie — Nei, der vil Pundt-læders Næver til.

Ura n. Hvor Cantin er munter!

Cant. Ja, og Tante Urania, hun vil klappe, saa de kan høre det i Himmelen.

Ura n. En artig Compliment! Har jeg da Pundt-læders Næver?

Cant. Nei — ikke saa at forstaae — nei, allerkiæreste Silke — Atlases Næver — nei, jeg meente bare — at — jeg meente — Ja, kan der nu Nogen sige mig, hvad det var, jeg meente, saa er han min Mester.

Durf. Kom, kom, Brøvler!

Fint. Farvel, mine Venner! lad os sees igjen med Glæde! Hvad mig angaaer, saa klender De min Svaghed; De veed, at jeg har en Faders Hierte for ethvert fremspirende Talent, og jeg føler de Uroligheder, som kan ængste en ung Forfatter i disse farlige Dieblif, ligesaa levende, som det kunde være for mig selv.

Cant.

Cant. Har ingen Fare, Papa! Hold bare Kiel-
 deren i Stand, og lad Champagneflaskerne staae paa
 Bordet naar vi kommer igien; for ethvert Spektakel
 maae paa gammel Viis endes med en Fest. (Han esters
 aber Lyden af at trække en Kork op.) Svup! forstaaer du,
 Papa? Evan Euoe!

Durf. Kom! kom! vi maae afsted. — Farvel,
 Hr. Forfatter! De skal høre til os.

(Han rækker Celicour Haanden. Cantin omfavner ham.)

Froissé. Megen Lykke!

Cant. Nu, Farvel da, min Kammerat! min
 commiles! Vi sees paa Vrens Bane. Farvel alle-
 sammen!

Sint. (følger dem til Døren). Farvel, mine Ven-
 ner! Tag vor Ven Cantin i Agt paa Trapperne!
 Farvel! farvel!

C. P r a m .

(See f. Deel. S. 132.)

Ogsaa blandt vore Skuespilforfattere har denne Digter, ved sine trende Skuespil Negeren, Ægteskabssofen, og Brønden, erhvervet sig en betydelig Rang. Hvorvel alle tre Stykker endnu ere utrykte, har dog Samleren faaet Forfatterens venstabelige Tilladelse til at meddeele følgende Scene, som en Prøve paa hans Diction og Charactertegning. Det er den ottende i fjerde Act af Comedien Ægteskabssofen.

Constance. Vilhelm.

Const. Efter hele serten Mars Fraskillelse, og en ikke alt for kjærlig Afsked, saa omsider velkommen igjen, min Mand, min Vilhelm! Nu! da vi skiltes ad, var det vel ikke Meeningen, at vi ret snart skulde sees igjen; imidlertid er du hele fire Uger her i Landet; du besøger din Broder, det lader jeg gaae; kjober et Gods for vor Søn, det ogsaa; men om det saa er min Broder, saa besøger du ham, inden du seer til mig, til din egen Kone. Var det ret?

Vilh. Nu, min Kone! havde jeg vidst, at du ønskede det, saa havde jeg ogsaa været hos dig; men du forlangte jo af mig, da jeg reiste, at vi aldrig mere skulde see hinanden. Du seer, jeg har tænkt paa

vore

vore fælles Anliggender; vor Søn har jeg jo sørget for. — Nu, hvorledes har du levet? og hvorledes lever du?

Const. Alk, Mand! hvorledes? Du veed, hvor inderlig jeg elskede dig! hvorledes kan jeg have levet i de sexten lange bedrøvelige Aar?

Wilh. Nu, jeg elskede dig ogsaa. Det var derfor, jeg tog fra dig. Jeg saae, du var ikke lykkelig med mig, eller jeg stod dig ikke an. Jeg haaber, du har udholdt mit Savn.

Const. Udholdt dit Savn! At du endnu, endnu efter hele sexten Aar kan begynde i den samme Tone! Jeg udholdt dit Savn! At du ikke mærkede paa mig, hver Dag i de fire Aar, vi levede sammen, hvor ondskabsfuld og egensindig du endda var imod mig, hvor lunefuldt, og halstarrigt, og arrigt du førte dig op ved hver mindste Bagatel; du dog ikke mærkede, og siden har faaet Tid at tænke paa, at jeg elskede dig saa inderlig, saa jeg intet Dieblisk kunde leve lykkelig uden dig.

Wilh. Nu, nu, Kone! jeg vilde ikke fornærme...

Const. Kan jeg faae tale et Par Ord, uden at afbrydes, naar jeg skal svare fornuftigt paa de Brevidelser, han behager at begynde med, det allerførste jeg efter sexten Aar seer ham igjen. Jeg skulde udholde dit Savn! Sorg og Bedrøvelse, maatte du jo dog see, har gjort mig gammel for Tiden; Ensomhed og Riedsomhed har fortæret mine Levkaar og

mine

mine Kræfter. Nei! det veed vor Herre, jeg har ikke kunnet udholde det, uden paa en jammerlig Maade.

Bilh. Ja ja! det gjør mig ondt. Jeg havde haabet...

Const. Jeg veed, hvad du vil sige. Du havde haabet, at jeg havde givet mig tilfreds. Nei, det har du ikke haabet; du har haabet, at Sorgen skulde lægge mig i Graven, har du; det var dit eeneste Haab, saa du kunde faae dig en ny Kone, en frisk - - - . Hvem veed, hvormange du har havt derovre paa St. Croix; I lever nok et flønt Liv derovre. Om det saa var min Søn, saa maatte jeg jo ikke beholde ham, til Lindring i min Sorg; men saa skulde han sættes ud etsteds, hvor jeg aldrig fik enten høre eller spørge til ham.

Bilh. Men det var jo dit eget Ønske; du leed ham jo ikke; du vilde ikke vide af ham at sige.

Const. Eget Ønske: leed ham ikke. Fordi jeg ulykkelige Kone ikke selv havde Mælk til ham, og jeg syntes, du kunde nok have Raad til at lade mig være fri for al den Uleilighed, der er ved smaae Børn, derfor leed jeg ham ikke! derfor maatte du sætte ham ud, som en Hundehvalp! Om jeg nu ogsaa heller havde seet, det havde været en Datter — er jeg derfor en Jesabel, et Uhyre? Og saadan er du endnu efter hele fulde sexten Aar!

Bilh.

Wilh. Nu da, min Kone! jeg skjøtter slet ikke om at være op i det Gamle. Nu faaer du din Søn igien. Nu er han voksen op, og er bleven en brav Karl, som gjør os Glæde paa vore gamle Dage. Nu faaer du tilligemed ham en Datter; thi det er jo med dit Minde, han faaer min gamle Vens, din Broder Silkeborgs Datter.

Const. Der har vi det igien, ligesom i gamle Dage: naar du begynder at snakke, saa faaer en Anden aldrig sin Beshv indført. Hvad var alt det, du der sagde? — Jo, vor Ferdinand skal have min Broderdatter Charlotte. Saavidt var det bragt. Men bliver det derved? Nu havde du stevnet min Broder og Charlotte herhid, og her skulde han være; han er ikke kommen. Er det andet end din egen Foranstaltning, at han ikke er her? Du ventede, at jeg ubunden vel torde indfinde mig med; og dersom Tansen gjør nogen Hocuspocus, og ikke strax gaaer dandsende til Brudeskammelen, saa veed jeg meget godt, du har besluttet, der skal intet blive af; det var det fornemmelig, jeg reiste herhid, for at tale et fornuftigt Ord med dig om. Hvad siger du?

Wilh. Jeg siger, at jeg ønsker intet heller, naar Pigen, som Alle siger, er en fortreffelig Pige.

Const. Det er hun; det er en fortreffelig Pige, en allerkiæreste Pige, en tout à fait Pige. Jeg har selv for det allermæeste opdraget og dannet hende.

Wilh.

Vilh. Nu, naar saa er, og naar Ferdinand virkelig fortjener hende, og de saa vil have hinanden...

Const. Naar, og naar, og naar; det er den gamle Præk! men en Mand skulde være en Mand, og et Ord et Ord; og naar de skulde have hinanden, saa skulde de have hinanden, og saa skulde den hele Præk være ude, synes jeg; og det er fornuftigt, og det er ret, og alt det, du forresten der siger, det er Bringle-rie og Bisvas; og du er, og bliver den, du altid har været, og det er ikke værdt at tale med dig mere. (Rulder nd af Døren.) Heida! er der Nogen? — Jeg har reist den hele Nat, og er træt, og kan ikke holde ud at skiendes mere med dig. Dig bliver der saa aldrig nogen Udfomme med. (Vise kommer; til Vise): Viis mig op paa mine Bærelser.

Niende Scene.

Vilhelm.

Jo vist er hun den samme. Jeg er bleven lidt ældre; derfor slap jeg for at klamres med hende igjen.

R. E. N a h b e r.

(See f. Deel. S. 145.)

Hans første, meest tidlige Ungdoms, Arbejder vare af det erotiske Slags; hans eeneste Lystspil — thi de latterlig Følsomme er kun en Bearbejdelse af et molierist — er Sommeren, der findes i hans prosaiske Forsøgs fjerde Deel, og hvoraf her affrives en Scene til Prøve.

Tredie Act's femte Scene.

Mad. Velsted. Torbenson. Alleborg.

Torbens. God Morgen, Mad. Velsted! god Morgen!

Mad. Velst. God Morgen, Hr. Major! Vi begyndte alt at blive bange, vi ikke skulde have den Fornøjelse at see Dem i Dag, da det gik saa høit op ad Dagen.

Torbens. Saa min Siæl, Madam! jeg begyndte tilsidst at blive bange for det selv: og havde jeg ikke givet mig saa god Tid, var det nok ogsaa skeet; i det mindste havde jeg nok ikke været her endnu.

Mad. Velst. De har dog ingen Malheur havt undervejs?

Torbens. Ikke det mindste. Min Kudsk fik bare en lille Kængstrid med nogle Kulsviere; og det er nogle Dævels Mennesker med deres point d'honneur;

neur; for, inden de skulde tillade nogen anden Dødelig eet Pas for dem paa Landeveien, skulde de forføre baade hans og deres Bogne i hundrede Stykker.

Mad. Belst. Og hvordan kom De da ud af det?

Torbens. Ah, Madam! jeg har aldrig været meget paaholden paa den Slags Ære; jeg gav altsaa min Rudsk Ordre at cedere. Han, som har en honnette Ambition, paastod i Begyndelsen, at det umulig skiktede sig for en Diable, at cedere en Mad Pindesvogne; men da jeg, for det han med Decence kunde drage sig ud af det, tillod ham at bie i Kroen, til Kulsvierprocessionen havde naaet det fornødne Forspring, og ydermere — siden jeg veed, Orkesløshed er Fandens Hovedpude — gav Bertinden Ordre at occupere ham og min sorte Tiener med en god Froekost og en Glaske Biin, havde han gierne ajournert sin Reise, til der ikke var een Kulsvier mere i Verden, hvis jeg havde vildet.

Alleb. Ja! de Kulsviere ere ret noget insolent Kram.

Torbens. Høflige ere de ikke; men havde De havt den Ulykke, at leve næsten tyve Aar blandt Slaver, som jeg, Hr. Conferentsraad! det mindste Glimt af Frihed vilde være Dem kjærkomment, om det end, og saae en Smule ud, som Insolence.

Mad. Belst. Jeg veed ikke, om De befaler at trine ned i Lysthuset, og faae lidt Froekost?

Tor-

Torbens! Frokost? og jeg var næsten bange, De var baade færdig med Middagsmad og Caffe. Jeg veed nok, at Middagen i Kiøbenhavn har faaet en fire å fem Timers Udsættelse, og indfinder sig om Vinteren ikke, før Solen er gaaet ned; men paa Landet, troede jeg dog, Morgen, Middag, og Aften gik efter Solen.

Mad. Velst. For Landsbyefolk, Hr. Major! vi Kiøbenhavnere ere Kiøbenhavnere paa Landet, som i Byen.

Torbens. Saa man gjør Toilette, og gaaer i Assemblée, og holder Club, og tager i Visit, og er stiv, og stram, og fornem, og keedsommelig herude, ligesom i Kiøbenhavn?

Mad. Velst. Guldkommen, Hr. Major! Ja, hvem der er af de rette Kiøbenhavnere, gjør endogsaa dobbelt Toilette paa Landet, for at faae Haas paa den evindelige Tid.

Torbens. Men, naar da Kiøbenhavnere skal have Kiøbenhavn, hvor de er, saa synes jeg, det er underligt, de ikke blive, hvor de kan have det fra første Haand.

Mad. Velst. Det har jeg ogsaa syntes, Hr. Major! men De veed nok, naar Kiøbenhavnere skal være i Deres Element, maae de ikke keede sig for godt Kiøb.

Alle. Og, naar Masoeur Velsted skal være i
sit

sit Element, maae hun medisere over os og vor Leve-
maade. Det er dog f. Ex. ganske naturligt, Hr. Ma-
jor! at det vilde incommodere, at spise om Somme-
ren til gammeldags Tid, naar man hele Vinteren for
sine Forretningers Skyld har været nød til...

Torbens. Om Forladelse, Hr. Conferentsraad!
taale Forretninger ikke Morgenlusten nu omstunder,
siden man i vore Dage ikke gaaer til dem, før paa den
Tid, man var halv færdig med dem i forrige Tider?

Alleb. Morgenstunden har man til andre vigtige
Ting, Hr. Major!

Torbens. Som gaae for Forretningerne? ja,
jeg har endelig nok mærket, at det, man bliver løn-
net for, er det, man gaaer sidst og nødigst til i vore
Dage.

Mad. Velst. Ellers intet Nyt i Kjøbenhavn,
Hr. Major?

Torbens. I det mindste intet, jeg fandt inter-
essant nok til at fortælle Dem.

Alleb. Bragte Posten ingen Ting med? Jeg
tog saa tidlig fra Byen, at...

Torbens. Posten? jo, Aviser! men hvad der
staaer i dem, har De nok enten læst, eller agter at
læse; og det er Mad. Velsted vist for fornuftig til at
bryde sig om; og hvad andre Løgne, Posten har bragt
med, eller faaer Skyld for, har jeg ikke bekymret mig
om; jeg har nok i Avisernes.

Alleb.

Alleh. Da er De dog ellers nok for at politicere.

Torbens. O ja! ved det jeg ikke har Lyst at lade min Mund groe til; men, dersom jeg altsaa i en stor Hungersnød havde maattet lave mig en Ragout paa mine Støvler, vilde De da ogsaa lade mig høre, Hr. Conferentsraad! jeg var ellers nok for at spise Støvler?

Mad. Velst. De er slem i Dag, Hr. Major!

Torbens. Nei, Madam Velsted! men det gaaer mig, som de Sysovere, eller som ham, der sov sig berømt i Grækenland, eller hvor det var; jeg har bortslumret en stor Deel af mit Liv i fremmede Lande; og da jeg nu endelig er vaagnet, og skal til at være hjemme igien, holder jeg ikke af alt det, der vil friste mig til at troe, jeg er ude endnu.

Alleh. Men, Machere! naar Hr. Majoren ingen Froekost befaler, saa er det nok Tid at tænke paa Middagsmad, dersom vi ellers vil en Tour til Kilden i Estermiddag.

Torbens. Til Kilden? Har De, med Tilladelse, tørke her i Egnen, siden De vil lede mig en to tre Mil til Blands, naar jeg har spist?

Alleh. Det er den første store Kildedag, Hr. Major! hele Verden tager til Kilden i Dag.

Torbens. Desbedre, synes jeg, vi kan blive borte; man vil neppe savne os.

Alleh. Ja! men naar der er saa mange Mennesker, er der saa moersomt.

Tor-

Torbens. O ja! hvem det moerer at trædes paa Tærne, og løbes paa Albuerne.

Alleb. Om aldrig andet, Hr. Major! saa kommer der mange smukke Viger, og dem gider De dog nok seet.

Torbens. O ja, Hr. Conferentsraad! men just fordi jeg overmaade gierne seer smukke Viger, skal jeg frabede mig for mange af dem paa een Plet. Seer De, saa gaaer det altid, som i de Dage, jeg selv valgte Couleuren til mine Rioler, naar min Skrædder troede at giøre det ret godt, ved at bringe mig tre fire store Prøvefort at vælge iblandt. Der var da gierne saa mange smukke Prøver, at jeg tilsidst ikke syntes om en eeneste; og naar jeg saa endelig lod Valget falde paa een, havde jeg gierne den Lykke, Couleuren ikke var øgte.

Alleb. Ja, saa kommer De til at tage til Takke med et Partie Whist i Eftermiddag.

Torbens. Whist? spille Riisbøghavnerne ogsaa Whist paa Landet?

Mad. Velst. Ligesom i Riisbøghavn, Hr. Major! kun med den Forskiel, at paa Landet begynde de, saasnart de staae op.

Alleb. Men man maae dog amuse sine gode Venner med Noget, Hr. Major!

Torbens. Agter De da virkelig at være saa feedsommelige, at De i Forveien veed, Kortene vil være bedre Selskab, end De?

Mad. Belst. Men den eeneste Gang, jeg var i Klubben, syntes jeg dog, jeg saae Dem spille Whist.

Torbens. Na ja, Madam! naar jeg dog skal see paa malede Damer og keedsommelige Knægter, seer jeg ligesaa gierne paa Klser, Spar, Rader og Hierter, som paa Andre; og tog jeg ikke meget Feil, Madam! havde De selv ønsket dengang, De havde sat Dem til at spille noget af det, der kaldes Whist paa en Assembliesaften.

Alleb. Men saa veed jeg virkelig ikke, hvad vi skal faae at amuser Dem med.

Torbens. Har De da i Sinde at tage allesammen ud, og lade mig eene blive hjemme?

Mad. Belst. (smitende). Nei, Hr. Major!

Torbens. Saa vær De aldrig bange for at amuser mig; jeg fornøier mig altid mellem mine gode Venner, at sige, naar de vil lade mig fornøie mig selv; rigtig nok kan jeg ikke altid sige det samme, naar Andre tage sig paa at sørge for min Fornøielse.

Mad. Belst. Men det er dog naturligt, Hr. Major! man er bange for, eens gode Venner ikke skal fornøie sig hos een.

Torbens. Har De da nogentid havt Grund til den Frygt, Madam Belst?

Mad. Belst. (neier). Hr. Major!

(Arneklær, Sophie og Hillbet sees oppe i Høgen.)

Torbens. Her er Selskab, seer jeg.

Alleb.

Alleh. Ah nei! den, der gaaer med min Niece, er Advocat Hillbek, og den anden er en Sprogmeister Arnekiær, der har gaaet i Skole hos min salig Svoger, og engang imellem besøger min Søster.

Mad. Belst. Han er, saa at sige, min Pleiesøn, Hr. Major! han var i vort Huus den Tid, han gik i Skole, og min salig Mand holdt af ham, som det kunde været vort eget Barn.

Torbens. Ah! saa blive vi jo dog paa en vis Maade en familie! det glæder mig; for jeg maae tilstaae Dem, Fremmede, hvor jeg skal fornøie mig, er for mig som en Skylregn, naar jeg skal brænde Fyrværkerie af.

Mad. Belst. Det undrer mig af en Mand, der har levet saa mange Aar mellem Fremmede.

Torbens. Det gjorde jeg for at lære det, Madam Belsted! Jeg havde engang i min Ungdom et Hiem her, og det var tilforladelig et godt Hiem; det mistede jeg; og da jeg saa mærkede, jeg skulde til at være fremmed paa Jorden, fandt jeg, det var bedre at være det ethvert andet Sted, end i sit Fædreland; og saa gik jeg til Indien at lære Kunsten fra Grunden af.

Mad. Belst. Lærte De den da?

Torbens. O ja, Madam Belsted! ligesom Vhisten og Politiken; jeg kan det nok, men det morer mig ikke.

P. A. H e i b e r g.

(See f. Deel S. 414.)

Neppe har nogen dansk Skuespildigter siden Holbergs Tid foreenet saa lykkelig et Nie til at opdage det latterlige med saa sikker og dristig en Haand til at skildre det. Efterfølgende Scener ere tagne af hans første Lustspil, *Forvandlingerne*, en mesterlig localiseret Bearbejdelse af en Fortælling af Cervantes. Hans dramatiske Arbejder ere begyndte at samles i to Bind og eet Hæfte, udkomne 1792-1794; men Kiøbenhavns Ildbrand standfede og tildeels ødelagde Samlingen.

Fjerde Act's 1ste, 2den, 3die og 4de Scene.

Første Scene.

Plump. Madame Plump.

Plump. Men, fort at fortælle, hvad den Ufærd tænker Tøsen paa, og ikke vil antage et saadant Tilbud? Det skulde været dig i dine unge Dage, Moder! Hille død! hvor vilde du ikke spidset Øren!

Mad. P. Jeg tror vist, at det maae gaae hende, som det gik mig i den Tid. Jeg havde ogsaa, med Skam at tale om, anseelige Friere; men... (sukker) Summa Summarum, jeg var bleven forlovet med dig, og saa maatte jeg holde Ord; og jeg kan dog ikke

ikke heller sige, Faerlille! at jeg har fortrydt det. Saaledes troer jeg ogsaa, at nogen Anden maae være kommen i Forveien her.

Plump. Naa, siden du troer det, saa kan jeg sige dig, at jeg har samme Troe; fort at fortælle, jeg skal vise dig Noget. Jeg fandt paa Goderlisten Carls Tegnebog, som han havde glemt, og deri saae et Vers, som jeg ikke forstaaer, undtagen at der staaer Christiane deri. See, der er det; du, som er lærd, kan bedst forstaae dig derpaa.

Mad. P. Spot ikke, min kiære Mand! Jeg takker mine Forældre i deres Grav, at de har ladet mig lære noget; og, Summa Summarum, det veed jeg, at naar Andre maae behjælpe sig med deres Modersmaal, saa godt som de kan, saa kan jeg læse baade til og fra Bords paa Tydsk.

Plump. Dine Ord i Eren. Mener du da ikke, at vor Herre forstaaer dit Modersmaal? og husker du ikke, hvad din Broder Bedemanden siger, som ogsaa er lærd, for han gaaer med sort Kiole; fort at fortælle, han siger, at du gjorde bedre i at læse dine Bønner reent paa Dansk, end raddbrække dem paa Tydsk.

Mad. P. Misundelse, pure Misundelse! Summa Summarum, fordi den gode Mand har været i Tydskland fra Høns fløi op, og til de fløi ned igien, saa indbilder han sig, at han har slugt al Viisdom.

Men

Men det er ikke værd at mundhugges om saadant; lad mig see Verset! (han leverer hende det, og hun læser sagte.) Jeg maae tilstaae, at det er vel skreven.

Plump. Saa meget desto værre —

Mad. P. Saa meget desto bedre —

Plump. Nei! dine Ord i Veren, saa meget desto værre. Kort at fortælle, jeg er bange for, at jeg faaer fisre Knægten paa Porten, i hvor megen Gavn jeg end har af ham, for hun var dog, for en Ulykke! alt for feed en Steeg for en Bonde.

Mad. P. Hvorfor skal du fisre ham bort? Summa Summarum, det er jo uviist, om han selv har skrevet Verset.

Plump. Bitter Knøs! dine Ord i Veren, Moer! jeg kiender jo, at det er samme Haand, som har skrevet i Tegnebogen.

Mad. P. Nu lad saa være, saa er der jo mange Christianer til; og desuden saa tvivler jeg paa, at han har giort Verset. Det er saamænd ikke et Vers som en Bonde kunde finde paa at giøre; for, Summa Summarum, imellem os sagt, saa troer jeg knapt, at jeg skulde kunde giøre et saadant Vers.

Plump. Ja, for en Ulykke! naar saa er, saa er det en anden Sag. Jeg vilde og nødtig miste de Knøse af Huset, for det er Folk, som jeg kan slaae Tiid til. Men, kort at fortælle, vi maae dog vel have sat paa Løsen, og faae Sandheden lifket ud af hende,

hende, for jeg havde dog Lyst at vide, om Knægten har vovet paa at sladdre hende noget for.

Mad. P. Det er ikke mit Raad. Bedre endnu nogen Tid at holde Die med dem, for med Tiden kommer vi nok efter det; og vi kiender hende saa meget, at vi ikke behøver at være bange for hendes Opførsel; men at flyve hende lige i Flankerne nu, det er ikke raadeligt. Summa Summarum, du kiender hendes Gemyt, hvor nær hun kan tage sig en Ting; og om vi nu talte til hende derom, og det ikke forholdt sig saa, da vilde hun græmme sig alt for meget. Derfor, om du vil som jeg, saa skal vi give lidt Tid.

Plump. Dine Ord i Vren — Om jeg vil som du? — Kort at fortælle, jeg har altid sagt, at i saadanne Ting har du ti Gange saa stor Forstand, som jeg; og derfor vil jeg gierne lade dig raade.

Mad. P. Jeg maae tilstaae, at du er mig dog en føielig Mand.

Plump. Dine Ord i Vren, det bør jeg være, naar jeg har en god Kone. Vre mod Vre, sagde Næven, han vendte Bagen mod Solen. — Men see nu! har vi ikke der Fremmede... Hvad Diever len...

Anden Scene.

De Forrige. Borgemesteren.

Borgem. God Aften, god Aften, Monsieur Plump!

Plump.

Plump. Underdanige Tiener, Hr. Etatsraad!
Deres Ord i Eren.

Borgem. Jeg er kommen hid for at tale to Ord med Dem i Centrum. (Plump giver sin Kone et Tegn, at hun skal gaae ud.) Er dette maaſkee Deres Kone?

Plump. Ja, det er Moder, Deres Ord i Eren, Herr Etatsraad!

Borgem. Ja, hun kan gierne blive her. Det, jeg har at tale med Dem om, maae Deres Kone gierne høre. Mit Erinde er, først at spørge, hvor mange Tienestefolk De holder?

Plump. Deres Ord i Eren, jeg holder to Karle, det er min Sag; Pigerne holder min Kone, og dem maae hun svare for. Kort at fortælle, hver har nok med at feie for sin egen Dør.

Borgem. Hvormange Piger holder De da, Madame?

Mad. P. Summa Summarum, kunſ een Tienestepige.

Borgem. Er det da hende, der har Ord for at være en ſaadan Skionhed?

Plump. Nei, Deres Ord i Eren; den, der ſiger, at hun er en Skionhed, lyver hende bitterdød ſkammelig paa; grim er hun nu juſt ikke heller; hun er, kort at fortælle, ſom Folk er fleest.

Mad. P. Tie ſtille, og lad mig ſvare. Summa Summarum, Deres Velbaarenhed! det er en anden.

Bor:

Borgem. Saa har De jo paa den Maade mere end een Pige?

Mad. P. Nei, vi har kun een Tienestepige; den anden, som Deres Velbaarenhed behager sige, er smuk, er ikke vores Tienestepige, skiondt hun giver os ligesaa megen Nytte, som to. Summa Summarum, vi holder hende som vores eget Barn, og naar vi engang dør, saa har vi i Sinde at efterlade hende det Lidet, vi eie.

Plump. Ja, Deres Velbaarenhed! jeg er kun en Giestgiver; men fort at fortælle, uden at skryde, saa har jeg dog i de sex og tredive Aar, jeg har boet her, lagt mig noget til Bedste, saa at de Reisende kan blive saa vel beværtede her i Huset, som paa noget andet Sted; Deres Ord i Eren.

Borgem. Det kommer nu ikke Sagen ved. Men sig mig, om det er sandt, som man fortæller, at hun skal have saa mange fortræffelige Egenskaber?

Mad. P. Vi har intet sparet paa hende, og Summa Summarum, uden at tale om hendes Lydighed, Frielighed, Naapaassenhed, Taknemmelighed, og andre Dyder, som hun daglig glæder os med, saa har hun en Forstand uden Lige; hun skriver fortræffeligt; regner i Kap med, hvem det skal være; forstaaer baade Tydsk og Fransk, og har læst en Pokkers Hoben; synger som en Engel —

Plump.

Plump. Og taler for sig værre end en Procurator. Kort at fortælle, Fanden veed, hvem hun slægter paa; der er vist ingen af os; Deres Ord i Eren.

Borgem. Det troer jeg vel, naar De ikke er hendes Forældre. Man siger her i Byen, at min Søn er forliebt i hende; har De nogentid hørt eller mærket det?

Mad. V. Ja, at han er forliebt, det har vi mærket; og min Mand og jeg har endog i Dag talt om, hvorledes vi skulde bære os ad i denne Sag.

Borgem. Kan jeg ikke faae hende at see? Jeg anskede gjerne selv at erfare, om Rygtet er grundet, eller ikke.

Plump. Deres Ord i Eren; det skal skee. (gaaer til Døren, og raaber) Christiane! Christiane!

Fredie Scene.

De Forrige. Christiane.

Christ. Hvad befaler min Fader? —

(Hun vil gaae tilbage, i det hun seer Borgemeesteren.)

Borgem. Kom kuns nærmere, min Pige! vær ikke undseelig!

(Han betragter hende meget nøie.)

Christ. Min Herre! i hvem De saa er, saa gjør De ikke vel i, om De opholder sig over en stakels fattig Pige, som det dog lader til, siden De beskuer mig saa nøie.

Bor:

Borgem. Nu, det maae jeg tilstaae, at min Søn har ret viist sin gode Smag, da han har ladet sit Valg falde paa saa mageløs en Skønhed.

Christ. (affides). Himmels! hans Søn!

(Tager et Tørklæde op, og tørrer Sveden af sig.)

Mad. P. Hvad fattes dig, mit Barn? er du ikke vel?

Christ. Al nei! Maaatte det tillades mig at gaae bort?

Mad. P. Det kan du gierne. — Summa Summarum, Deres Velbaarenhed tager det vel ikke ilde op, at hun gaaer bort? Hun befinder sig ikke vel.

Plump. Gaae ind, og læg dig lidt paa Sengen, min Tøs! fort at fortælle, saa gaaer det vel over.

Borgem. Det gjør mig ondt, at hun ikke befinder sig vel. Jeg vil ikke troe, at det skulde være af nogen Betydning.

(Hun gaaer.)

Gierde Scene.

Borgemeesteren. Plump. Mad. Plump.

Borgem. Jeg maae sige, at Rytet imod Sædvane har gjort mindre af hendes Skønhed, end jeg virkelig befinder den. Overgaaer hendes øvrige Egenskaber Rytet ligesaa meget som hendes Skønhed, saa maae hun være det fuldkomneste Fruentimmer, jeg har

har seet. Jeg er nylig kommen hertil, som De veed, men har i lang Tid hørt meget tale om hende, og har aldrig villet troe, at endogsaa Halvparten deraf var Sandhed. — Men hvem er da Forældrene til et saa hyperligt Fruentimmer?

Plump. Ja, Deres Ord i Vren, mener Deres Velbaarenhed, at vi veed det? Nei, for en Ulykke, veed vi det ligesaa lidt, som hun veed det selv. Men, kort at fortælle, dersom Deres Velbaarenhed har Taalmodighed til at høre, saa skal jeg fortælle Dem noget, som bitterdød endnu intet Menneske har faaet loffet ud af mig.

Mad. P. Men, Mand! hvor tør du det? Husker du ikke, at du har lovet...

Plump. Men, Moder! er det ikke Borgemeesteren? Kort at fortælle: husk paa, hvem du har den Vren at tale med.

Borgem. De kan sikkert betroe mig alt, hvad De vil, i denne Henseende, og være vis paa, at jeg ikke skal gjøre noget slet Brug deraf.

Mad. P. Om Forladelse, Deres Velbaarenhed! det veed vi. Behag at sidde ned. Summa Summarum, jeg forsikrer, at Historien er værd at høre paa.

Borgem. (sætter sig). Jeg vil med Fornøielse høre paa den, især om den kan give nogen Oplysning om denne Skandale.

Plump.

Plump. Deres Ord i Eren, kort at fortælle, det traf i Aaret syttenhundrede — lad see —

Borgem. Spring Marstallet forbi!

Plump. Det vil ikke falde mig ind. Kort at fortælle; jeg har ellers en god Hukommelse, som for Exempel forleden Dag —

Borgem. O, min Ven! det hører jo ikke til Sagen.

Plump. Deres Ord i Eren. Nu vel da — kort at fortælle, det hændte sig for lidt over sexten Aar siden — det veed jeg, at jeg havde været Giestgiver dengang omtrent i tyve Aar; var det ikke saa lange siden salig Maren døde?

Mad. P. Summa Summarum, fortæl det uden Omständigheder, for ellers skal jeg.

Plump. Nei! bie nu! Kort at fortælle; det traf da, som jeg siger, ved Pintse-Tider, nei lad see — det var Sanct Hans-Tider; for, kort at fortælle, jeg husker endda, at det var meget varmt, saa Kærne de —

Borgem. Nei, er det intet andet, De vil fortælle mig, saa forgaaer snart Taalmodigheden.

Plump. Jo, jo, Deres Ord i Eren, nu kommer det. Det var, kort at fortælle, strax efter Sanct Hansdags-Tider; jeg vilde gaae i Marken at see til mine Folk, som høstede Høe, og om jeg ikke tager Feil, saa var det i Sluderstrups Mark —

Bor-

Dor gem. (reiser sig op). Jeg har ikke Tid at sidde her i et halvt Aar; kan De ikke fortælle det kortere, min Ven! saa lad Deres Kone tale.

Plump. Deres Ord i Vren — fort at fortælle —

Mad. P. Tie nu stille, Mand! og lad mig tale. **Summa Summarum**, der kom en fornemme Daine reisende, og laae syg her i Huset en fiorten Dages Tid; der blev hentet Doctor til hende, men vi saa, at hun ikke brugte hans Medicamenter. Derpaa, **Summa Summarum**, bliver en Dag min Mand og jeg kaldet ind til hende. Hun laae paa Sengen, og hvor forkrækkede bleve vi ikke, da hun flyede mig et nyfødt Pige barn, det deiligste vi nogen Tid havde seet. **Summa Summarum** hun græd, og forsikkrede os, at det smertede hende inderlig, at hun var nødt til at skjule disse sine Omstændigheder, og bad os opføde dette Barn paa Landet i to Aar, og siden tage det til os, da hun useilbarligen til den Tid vilde lade det hente. Men om uovervindelige Hindringer skulde komme i Veien, da maatte vi opføde hende hos os, som en fattig Bondepige, vi havde taget til os, for at gløre vel imod, siden vi ingen Børn selv har, uden at lade hende vide hendes Stand; men dog lade hende lære saa meget, som stod i vores Magt. **Summa Summarum**, fort efter reiste hun; men inden hun reiste, tog hun et Stykke Verdement, og skrev nogle

Ord

Ord paa, flippede det derpaa i to Stykker med smaa Epidser, saa at der stod et Bogstav paa hver Epidse, gav os det ene Stykke, og bad os bevare det som vores Diesteen, siden vi ikke maatte levere BARNET til nogen, som ikke kunde freimvise Magen dertil, og naar begge Stykkerne bleve sammensatte, skulde Bogstaverne give os den fornødne Oplysning om hende; hun gav os videre nogle Leed af en Guldkiede, som ogsaa skulde være et Tegn, og saa gav hun mig Summa Summarum fire Hundrebedalers Sedler.

Plump. Og Moder vidste i Angesten ikke, at det var Penge, førend hun havde stukket dem i Lommen. Kort at fortælle, jeg blev halv vred derover; men siden betænkte jeg mig dog.

Borgem. Men hvad hedder den Frue?

Mad. P. Det veed vi ikke det ringeste af. Vi spurgte Tjenerne tidt nok derom; men de svarede, at det var dem forbuden at sige, endogsaa hvor hun kom fra. Summa Summarum, hun reiste, og et halvt Aars Tid derefter fik vi et Brev uden Navn, med et Par hundrede Rigsdaler i; men siden har vi slet ikke hørt et Ord til Moderen, saa hun vist maae være død.

Borgem. Har De da endnu Pergamentet og Guldkieden i Behold?

Mad. P. O ja, det gemmer vi som en Helligdom.

Bor-

Borgem. Vil De være saa god, at lade mig see begge Delene?

Plump. Deres Ord i Eren, Deres Velbaarrenhed! meget gierne! — Modet! der har du Nøglen; du veed jo, at det ligger i Sølvskabet i den forgyldte Sølvdaase, som staaer tæt ved Sølv Kaffeanden. Kort at fortælle, skynd dig noget, og kom igjen med det.

(Hun gaaer.)

Profaisk Sørgeſpil.

Johannes Ewald.

(See f. Deel. S. 163.)

Denne vor ypperſte Digters eeneste profaiſſe Sørgeſpil, Rolf Krage, udmærker ſig, nagtet ſin ikke heldige Fa- bel, ved Ewaldſk Characterregning og Dialog. Som en Prøve herpaa afſkrives de tvende Heltes, Biarkes og Hialtes, Dødsſcene.

Femte Actſ anden Scene.

Biark. Hialte. Rude og Aluilde.

Biark. Vi flye dog ikke. Men nogen Hvile, ſom du ſiger, kan være tienlig. Jeg merker — Ha! nu har jeg ſtor Lyſt at ſee Odin. Stig mig, Rude! kære Huſtrøe! om du ſeer ham nogenſteds!

Rude. Min Biark! vil du have Lykke at krige fremdeles, da løſt dine Dine op til Himmelen, og gjør dit Offer til den, ſom har Magten og Seiren i ſin Vold! — Du bliver bleeg, du dør, min Biark!

Biark. Men jeg har alligevel hevnet mig ſkiel- lig paa dem. Der hialp hverken Skjold eller Brynie, hverken Hielm eller Krefte imod dette mit ſkarpe Sverd. Der laae omkring mig med døde Forrædere ligeſom et

høit stort Bierg. Mig tykkes, Hialte! at du gjorde og lyst, hvor du foer frem.

Hialte. Jeg veed intet Sted, hvor tapre og duelige Krigsmænd giordes meer fornødne, end der, hvor jeg stod.

Viarte. Saae du ham, den sterke Svenske, som hug saa dybt i mit Harnisk, igiennem Vandseret, som det havde været Vox? Men jeg hug til ham med min Snertir, og fløvede ham lige ned i Brystbenet. Da flyede de andre Ridinger, og turde ikke komme mig nær. — Men jeg veed ikke, hvorledes det er, Hialte! Det bliver mørkt for mine Øine, jeg svimler; laan mig din Arm, Rude!

Rude. Hvad vil du?

Viarte. Føer mig derhen, hvor min Herre faldt — der — ved hans Hoved (hun fører ham hen til Hovedet af Røls's Liig.) Jeg føler, at jeg døer. Mine Knæ ryste, og en Mæthed, som jeg før aldrig fornam — Hold mig fast, min Rude! Men jeg vil døe leende, som Agner døde; thi jeg døer for min Konge. Dog! at hevne ham, at igiennemstøde Forræderens Hjerte, den Lyksalighed, dertil var jeg ikke værdig. Den er en Edlere forbeholden, maaskee dig, min Hialte! men du bløder stærkere, end jeg.

Hialte. Og jeg kunde være i Valhal, førend du; men Blodet er varmt i mig endnu, og jeg føler ikke, at det formindskes. Bitterhed, — Ha! en rasende

rasende Tanke, som opflammer min hele Siel, gjør, at jeg ikke føler det.

Biærke. Hold mig, min Rude! Her vil jeg døe ved min Herres Hoved; men tag dig i Agt, at jeg ikke rører ham, naar jeg falder. Ha! min Rude! jeg døer, men jeg døer som en ærlig Mand!

Rude. Du døer som en Helt, min Biærke! Alle, som høre det, skal misunde dig, og mig, som du elskede. Efter tusende Aar skal endnu de unge Møer synge din Roes for deres Brudgomme, de unge Helte, naar de gaae i Kamp for deres Konge, og sige til dem: Fortien at døe, som Biærke døde!

Biærke. Og som Hialte. Kom, Hialte! læg du dig ved din Herres Fødder! at naar de komme, og randsage disse døde Liig, enhver kan see, at vi har trolig tient vor Herre og Konge. Det hindrer ikke, at Navne og Orne fortære siden vort Legeme, naar vi ellers døe, som oprigtige og tapre Krigsmænd, paa Valstedet hos vor Konge.

Hialte. Ja, ved min Herres Fødder. Ha! ved Odin, jeg fortjener det ikke!

Aluilde. Edle Hialte!

Biærke. Min Rude! beste Hustrue! jeg forlader dig; men de kostbare Taarer, som du værdiger mig, de gjøre mig det tungt, at forlade dig. Tør dem af, min Rude! Guderne er hos dig. Kan mine Been blive lagte hos Agners, eller hos Nols's?

(Han falder om, og døer.)

Rude. Død er han, denne fortreffelige Mand, den anden af de bedste Mænd, som jeg overlever! i min første Ungdom! Alfader! og paa den samme Dag, som Agner faldt. Ulyksalige Dag! — Viarke! min Viarke! nu er du ikke meer! Jeg skal ikke tiere lase den ømmeste Siel, ikke den søde Melancholie, ikke dine Benners Dyder, og ikke Fremmedes Modgang i disse Dine; de ere lukkede, for evig lukkede! Heller skal jeg ikke hænges ved din Arm, og lokke hemmelige Dyder af dig, og trette mod din elskværdige Stortalenhed, naar du talte om din Rude, og hvem din Svoger var, og om Rols's Døds; død, død er du! Men jeg vil ikke beklage dig; det er ikke ved Taarer, at jeg skal fortiene at være Viarkes Enke. — Ha Hialte! har du Styrke endnu til at heve din Ben?

Alvilde. Seer du ikke, at han arbejder med Døden?

Hialte. Ja, ved min Herres Fødder, sagde han, den bedste Mand! at jeg skulde ligge. Sagde han ikke det, Rude? Men jeg vil ikke ligge ved min Herres Fødder!

Hocher (som den hele Tid, saavel som Gevar, er bledet tilføede, siger bagerst paa Skuepladsen): Jeg kan ikke udstaae det længere, Gevar!

Rude. Hvad gjør dit Døds saa vildt, Hialte? Dit Nafn er grummere, end det var i Kampen.

Hial-

Hialte. Ha! jeg betroede... og nu raser denne Tanke i mit Bryst. Jeg Ubesindige! at jeg skulde betro min Konges Liv i Andres Hænder! og, Himmel! til En, som ikke holdt sig det for en Skam, at tiene en Forræder! Hother! Hother! Guderne veed, at jeg intet Vædelt kunde tænke om dig; men nu har du giort, at jeg er skyldig i min Konges Død.

Hother (løber hen til Hialte, og Sevar gaar). Nei, nei, min Hialte! ikke skyldig i din Konges Død, ved alle hellige Guder ikke skyldig! Du kunde ikke have forsvaret Nolf bedre, end jeg forsvarte ham. Vebreid mig ikke, at jeg fulgtes med en Forræder! Guderne har skult de menneskelige Hierter for dig og for mig.

Hialte Ha! min Ven! man behøver kun at see den Oprigtige, for at troe ham. Men du adspredede en Taage fra mine Øine; du giv mig det let at døe. Nu, min Hother! nu, har jeg fortient at være din Ven; saa læg mig ved Fødderne af min Konge.

(Hialte falder om i sin Vens Arme, og døer. Hother bærer ham derpaa hen, og lægger ham ved Fødderne af Nols Følg.)

Hother. Min Ven! min Ven! En Halvgud maatte ønske sig Dødelighed, for at døe som Hialte.

D. J. S a m s o e.

(See f. Deel. S. 124.)

Pf denne for tidlig tabte Digters eeneste Sørgeſpil, Dyveke, afſkrive vi den berømte Scene mellem de tvende Brødre, ſom den meeſt paſſende for denne Samlings Beſtemmelfe.

Fjerde Act's ottende Scene.

Slotsherren. Knud Gyldenſtierne (kommer).

Knud. Du har ladet mig kalde til dig, min Broder! Hvad vil du?

Slotsh. Jeg har vigtige, meget vigtige Ting at ſige dig, baade ſom Broder, og ſom Ven.

Knud. Du ſkal finde begge Dele i mig.

Slotsh. Det veed jeg. — Dog bliver det iſær Vennen, jeg vil prøve. — Det er meget, det, jeg vil fordre af dig. Kan du for min Skyld overvinde medfødt Fordomme? Kan du glemme — ikke, at du ſelv er Adelsmand, det fordrer jeg ikke — men at jeg, din Broder, er det?

Knud. Jeg ſkal aldrig glemme, at du, og jeg, og hver retſkaffen Adelsmand var Menneſke, før han blev Adelsmand. Men, min Broder! den, ſom ikke vil fornedre ſig ſelv, maa ikke glemme ſin Tids herſkende Fordomme.

Slotsh.

Slotsh. Fornedre sig! Kan min Ven og min Broder ikke være stærk nok til at see mig glemme disse Fordomme, saa har jeg udtalt.

Knud. Hør mig, min Broder!

Slotsh. Det behøver jeg ikke. — Jeg veed alt, hvad du vil sige; og jeg læser i dine Dine, at du veed min Beslutning.

Knud. Ja! jeg veed den — vidste den alt længe.

Slotsh. Og taug! skulde dig for mig? Er det den aabenhjertige, redelige Knud Gyldestjerne? Siig mig, hvad vilde du gjøre?

Knud. Forekomme din Bønne.

Slotsh. Og bedrage mig? — Ja gaae, sammenrot dig med dine Adelsmænd. — Jeg har ingen Broder mere. — Stød mig ud af din Families Skid. — See! jeg overdrager dig mine Rettigheder; vær du Hovedet for denne høie Slægt? — hovmod dig af dine Ahner og Skiolde; jeg foragter dem. — Hvad er du mod mig? Du, en Slave af usle Fordomme! Nu staaer jeg eene i Verden, fri som det første Menneske, Gud skabte — Ingen over mig, uden Gud — ingen Vaand, som holde mig tilbage. — Eene lever jeg for dig, ulykkelige, forførte, og forlabte Pige! — Din skal jeg være til det sidste Aandedræt. — Lad dem sammensværge sig imod dig og mig. — Konge og Adelsmand, Ven og Broder; jeg kiender ingen Pligter, uden dem, jeg skylder dig, dyrebare til:

tilbedte Veninde! Mit Mod og min Arm skal beskytte dig — og kan jeg ikke, saa skal jeg synke i Graven med dig, der er vor sikre Tilflugt; længselsfuld saae du tit hen efter den, arme Dyveke! Er der intet andet tilbage for dig — saa skal du komme der; jeg skal selv følge dig derhen. — See der, stolte Adelsmand! der har du min Beslutning; gaae nu, og gior, hvad du vil.

Knud. Din Hefstighed skal ikke bringe mig ud af min Forsatning. — Nu vil jeg tale — min opbragte Broder kan ikke fornærme mig; men han tvinger mig til at tale Sandhed. Først maa jeg sige dig — jeg var kommen til dig, om du end ikke havde ladet mig falde — jeg vilde sagt dig, hvad jeg nu agter at sige dig. Hør mig! det er ikke mig, som misbilliger din Elskov. — Hvad Lidenskab siger dig, det kan min Fornuft sige mig. Vi skamme os jo ikke ved at ægte det Gruentimmer, som Døden berøvede en kjær Egtfælle; skulde da den fromme Dyveke, hvis hele Forbrydelse er den, at hun elskede en Konge, som een gang nødvendig maatte forlade hende; skulde hun være mindre værd, fordi en bitter Nødvendighed, værre end Døden, gjorde hende til Enke? — Nei, min Broder! — i mine Dine er Dyveke en Undtagelse, om hun endog er den eeneste.

Slotsh.

Slotsh. Min Broder! nu kender jeg dig igien.

— Du dømmer mildt som en Ven.

Knud. Men dømmer hele Verden, som du og jeg? — Kunde du endog sætte dig ud over din Families Fordomme — har da ikke hele Verden de samme? — ogsaa dem skal du kæmpe imod. Kan du det? Kan du see dig foragtet, hvor du kommer? udsætt af dine Ligemænd, tilbagesat af dine Overmænd — fort: udstødt af hver ridderlig Samqvem? — Kan du udholde dette? kan din Dyveke udholde dette? — og naar hun saa ikke kan, naar hun læser Vebredelse og Kummer i dit Ansigt!

Slotsh. Det skal hun ikke.

Knud. Saa reis da, ægt din Dyveke; — men byt Riddersværdet om for Plovjernet; stul dig selv i en Vondekoste, og lad Solen affvide din Dyvekes Skønhed. — Kan du ikke det, saa vent aldrig at blive lykkelig.

Slotsh. Det kan jeg! — Gid jeg kun maatte! — At Dyveke vil blive min for bestandig — det tør jeg kun haabe — Nu laaner hun mit Navn; om hun siden vil vælge mig, eller Klosteret, det overlader jeg hende selv.

Knud. Og for dette sværmende uvisse Haab vil du udsætte dig og hende for denne Fare?

Slotsh. Dette Haab udgjør min Lykke. — Hun kan, og vil ikke blive. — Jeg maa følge hende.

Knud.

Knud. Er det din uroffkelige Beslutning?

Slotsh. Ja!

Knud. Nu, saa lad os ikke spille Ord eller Tid længere. Saa har jeg Andet at sige dig. — Jeg vil tilstaae, at jeg har bragt det saa vidt, at jeg kunde forhindre din Flugt; — men vær roelig, min Broder! jeg vilde ikke bedrage dig. — Dine Hensigter ere røbebe; for din egen Sikkerheds Skyld maatte jeg eene paatage mig at være den, der vilde tilintetgøre dem, at ikke den øvrige Familie skulde blande sig deri, og af uforsigtig Iver styrte dig i en uundgaaelig Ulykke.

Slotsh. Veed Sigbrit det ogsaa?

Knud. Ja! — men ogsaa hun har overladt hele Sagen til mig; endog fra den Side er du sikker. Vil du ikke forandre din Beslutning, — nu vel! saa er Altting endnu, som du selv forlod det, kun en meget sikkrere. Du kan reise, naar du vil.

Slotsh. Min Ven! hvi miskiendte jeg dig?

Knud. Selv Overlast skal du ikke frygte for — mine Folk ere færdige paa det første Vink, og de ere mig troe. — Du stubser! — ja, min Broder! det kunde maaskee behøves. — den hele Sag er ikke saa skjult, som du formodede; — men hold dig roelig, indtil jeg siger dig til; jeg staaer dig inde for Alt. — Man vil vogte paa hvert et Skridt af dig; mig mis-

tænker

tænker man ikke. — Forlad dig trygt paa mig. —
 Selv Dyveke, vilde jeg ønske, du vilde overlade til
 min Omhu.

Slotsh. Hun skal være sikker i mine Arme.

Knud. Din Ret, til at beskytte hende, vil jeg
 heller ikke betage dig, om det endog var forsigtigere. —
 Men til Sagen. — Var ikke Aftalen, at gaae til
 Holland?

Slotsh. Jo!

Knud. Og ifald Binden ikke blev gunstig inden
 Midnat, saa til Lybek med Morbys Gallei?

Slotsh. Jo! Jeg seer, du er godt underrettet.

Knud. Faaborg har sagt mig Alts.

Slotsh. Oh! nu forstaaer jeg ham.

Knud. Men videre! — Du fører altsaa Dyveke
 selv ombord — saa hemmeligt, som mueligt — hvis
 ikke, saa lad hende aabenbare, hvad der ikke kan længere
 hintes — før hende bort med Magt, om du vil. —
 Men slip hende ikke af dine Arme! mere har du ikke
 at giøre. Jeg skal værne om eder begge, og jeg lover
 dig, at ikke et Haar skal blive rørt paa eders Hoved,
 saalange jeg er til. Det kan jeg love, mere ikke.

Slotsh. Og det vil du giøre for mig? Det
 var usselt, om jeg troede, at jeg med Ord skulde kunne
 takke dig. — Du er ophøiet over al Tal; — men
 hvad vil du vove?

Knud.

Knud. Bover jeg mere, end du? Du vil ikke forlade Dyveke? — vel! jeg forlader heller ikke dig — og nu nok herom. — Sæt nu, at Alt gaaer godt, har du da intet videre at sige mig?

Slotsh. Mit Regnskab, som Slotsherre; det var just derfor, jeg bad dig komme til mig.

Knud. Du vilde altsaa selv have betroet dig til mig?

Slotsh. Ja!

Knud. Det vilde du? Tak, min Broder! — Men, hvad er saa min Fortieneste?

Slotsh. Jeg ventede meget af dig; kun ikke saa meget.

Knud. Nu, hvor er dit Regnskab? Lad os ikke spille Tiden!

Slotsh. Det er i megen Orden.

Knud. Det skal blive bragt i Orden.

Slotsh. Faaborg har bedraget mig for titusinde Rigsdaler.

Knud. De skal blive betalte, og han affrasset — hvad mere?

Slotsh. Det Vigtigste! — Gaag over min Dyvekes Moder. — Hun vil uden Tvivl snart komme efter sin Datter.

Knud. Jeg skal selv ledsage hende; hun skal være saa sikker ved min Beskyttelse, som Dyveke ved din.

Slotsh.

Slotsh. Saa er jeg roelig.

Rnud. Og saa har jeg opnaaet det første af mit Ønske — roelig maa du være, saa vil Alt gaae godt.

Slotsh. Det lover jeg.

Rnud. Altsaa Midnatsflokken, eller første gunstige Vind — det er Signalet?

Slotsh! Ja!

Rnud. Alting skal være færdigt. — Kun roelig! Mod og Tillid til mig. — Lover du mig ogsaa det?

Slotsh. Ja, min Broder!

Rnud. O! saa har jeg vundet en Ven og en Broder igien!
(Vil gaae.)

Slotsh. Kan du tilgive mig, at jeg miskiendte dig?

Rnud. Din Tillid skal forsoner din Brøder.

Slotsh. Og du vil gaae, uden at give mig dit sidste Farvel? Hvo veed, om vi ikke sidste Gang tale saaledes sammen.

Rnud. Jeg behøver mit Mod samlet. — Afsted gjør Hjertet blødt. — Dog — giv mig din Haand!

Slotsh. Tak! inderlig Tak for dit troe Venskab!

Rnud. Farvel, min Broder! — Saaledes anstaaer det sig for Gud og Mennesker, at Brødre sige hverandre det sidste Farvel — som Venner. Nu lad

os ogsaa Skilles ad, som Mænd; ingen qvindagtig
 Taare svække vore Kræfter og vort Mod. — Til
 Kamp, min Broder! for Kiærlighed og for Venskab.
 — Vi samles til Lykke eller Død. — Dyveke er vort
 Løsen — ikke sandt?

Glorskh. Dyveke, og Knud!

Knud. Farvel, min Broder!

L. C. Sander,

fød 176*,

Professor i Pædagogiken.

Bebudede Dyvete os en dansk Racine, viser Niels Ebbesen os en dansk Corneille, hvis mandige Kraft man vil gienkende i følgende Scene.

Tredie Act's første Scene.

Dannehoffet.

Ebbesen. Povl Glob. Spren Frost. Stig
Andersen. Biskop Tyge. Forsamlede
Riddere, Bønder og Klærke.

(Biskop Tyge staaer hele Scenen igiennem for Høj-Altaret.
Neden for Altaret Povl Glob, som nu ender sin Tale):

Povl G. Hvad tøve vi længere? behøver jeg at anføre flere Grunde? Eders egen Erfaring i ni samfulde Aar gjør al videre Tale overflødig. I har dog vel følt, at Udlændingen ikke oprigtig elsker vort Fædreland? Jeg besværges eder, lader os ile; lader os samle Stemmerne! Ingen Udlænding! Prinds Baldemar være vor Konge.

Nogle Stemmer. Prinds Baldemar! Prinds Baldemar!

Stig A. For Fædrelandets Skyld, vogter eder, Dannemænd! — En Overrølse vilde styrte os alle i
For-

Fordærvelse. Jeg beder, tilføder mig at komme til Orde.

Povl G. Nei, lad ham ikke komme til Orde. Har I ikke fremført eders Mening? Hvad kan I sige mere? — Lad ham ikke komme til Orde. Han er Ublandingens Baabendrager. Hans Stemme er forsværst, som Slangens i Eden. Skal denne Hofsnog vanhellige dette Sted?

Eyge. Stille, Ridder Glob! Her for Guds Naadyn gælder ingen Persons Ansæelse. Ikke hvad han er, men hvad han siger, skal vi bedømme.

Ebbe sen. Dannehoffet nægter ingen udvalgt Jordebrot Stemme.

Povl G. Heller ikke, naar den enkelte Mands strengeste Ret er Uretfærdighed imod alle?

Søren F. Holder du os da for saa svagsiede, at vi ikke skalde skielne Solens Villeder i Naen fra Solen selv?

Nogle St. Lad os høre Ridder Andersen.

Povl G. (medens han gaar ned). Aldrig har jeg maattet vige for en Uværdigere.

Stig H. (træder frem for Alteret). Uværdig var jeg dette høitidelige Sted, om den Uret, mig vedersfores, et eeneste Dieblif kunde bringe mig til at glemme Fædrelandets Vel. Prælater, Riddere, fribaarne Mænd! alle I, hæderlige Dannede! hører, og dømmer! Ikke hvad jeg er, men hvad jeg siger, skal I bedømme; saa sagde vor værdige Biskop Eyge.

Søren

Søren F. Til Sagen, til Sagen!

Stig N. O! blomskrede Fred og Bælde trindt omkring os, stod Veien til den ledige Trone saa aaben for Prinds Baldemar, som Veien til vore Hjerter, ved Stedets Hellighed sværger jeg, jeg skulde være den første, der hylbede Kong Kristoffers haabefulde Søn. Men skuer omkring eder, Dannemænd! alle Lande og Der ere i forskjellige Pantherrers Vold. I vælge Baldemar! og hvad er Følgen? Igiennem titusinde Brøders Blod maa han vade til Jyllands Trone. Skal den vordende Konge, som Løven, lære at regiere ved at myrde? Og hvo skal laane ham Stridsmænd? Keiser Ludvig? Prægtige Løfter og tordnende Trusler have aldrig endnu slaaet en Kæmpe, som Hertug Geert — Men om nu end vor værdige Baldemar tiltrygler sig en Hær, (See den, der overtaler ham til dette fornedrende Skridt!) saa spørger jeg, er det rimeligt, at han seirer over Geert? O Dannemænd! I elske den ædle Baldemar, og frygte ikke, at hans Brøders Lod skal worde hans? Hvo af os har nogensinde hørt eller seet, at Hertug Geert blev overvunden? Hans Gang i Slaget er som Hvalens Gang i Havets Dyb. Brimlende Hare flygte for den i Sunde, Bugter, og Strømme.

En Bønde til sin Naboe. Hører du? Han taler herlig

En Ridder. Det er sandt, stridbar er Geert.

Nogle St. Ja! vist nok er han stridbar.

Stig A. (med tiltagende Varme). O! gid den stridbare Geert var vor Konge! Under hans Banner kunde vi Danske haabe at opleve den store Knuds gyldne Alder igien. Lad Sandheden sammenligne dem begge, Geert og Baldemar! Hvad vi kunde haabe af denne, det har hiin allerede opfyldt. O, Brødre! jeg har længe draget igiennem fremmede Lande: jeg har overalt seet og sammenlignet lærde, viise, stridbare, udmærkede Mennesker; og tilsidst har jeg spurgt mig selv: hvo er vort Olds fuldkomneste Mand? Ja, Brødre! endog her, i en Forsamling af hæderlige, af udmærkede Mænd, vover jeg at sige det: Geert... (Endeel af Forsamlingen knurrer Indeligen.) Brede's J, Dan- nemænd! at jeg roser en Fremmed? O! lader os dog ikke blot være Danske! lader os og være Mennesker! Kun Niddingen — ingen stor Mand bør være fremmed for os. —

Nogle St. Nei! nei! ingen stor Mand fremmed!

Stig A. Og hvo kan nægte, at Geert er stor, som Dommer, Hærfører, og Overherre? Ved Stedets Hellighed sværger jeg, at intet uden oprigtig Beundring har gjort mig til Hertugens frivillige Lehnsmænd — til Geerts Talsmand. For at følge ham, har jeg endog opoffret den ædle Ebbesens Ven-skab. Kan I fortænke mig, at jeg taler, som Sandheden byder?

byder? O Brødre! lader os sammenligne med upar-
tist Frimodighed, og lader os saa vælge med mandig
Visdom; Valdemar er ung og uerfaren — stridbar
— men uden Hærfører-Kyndighed. Under ham maa
vi frygte for Krig, Blodsudgydelse, trykkende Gæld,
og, efter al Rimelighed, for hele Landets Odelæg-
gelse; under Geert kunde vi haabe Fred, Sikkerhed,
en trykkende Gælds Eftergivelse, og det — som er
mere end Alt — hele Danmarks Frelse. —

En Vonde. Du! der er Meening i hans Tale.

Mogle. Ja! han siger Sandheden ligesvem —
han har Ret — han har Ret!

Stig A. Tvioler I paa, vakke Dannemænd!
at jeg, Landets rigeste Vonde, elsker mit Fædreland?
I vide, vi skulde Hertug Geert fyrgetyvetusind Mark
lødigt Sølv. Kan Valdemar betale dem, uden at vi
selv paalægge os nye Skatte? — Vel, Brødre! saa
lader os betale vor Gæld til Hertug Geert, med et
eeneste Ord: Konge; lader os betale vor Gæld med
Danmarks Krone! lader os tilkøbe Fædrelandet Fred
og Sikkerhed! Jeg læser min herligste Løn, eders
Bifald, i eders glade Ansyn. O! saa hører da,
hvad jeg paa Hertug Geerts Begne har Fuldmagt til
at forkynde; og beundrer hans Edelmodighed! Fin-
der Dannehoffet ham Tronen værdig, da forpligter
han sig til, at ære Valdemars Love, og aldrig uden
Folkets Minde at give nogen af sine holskeenske Mænd

Borge og Embede her i Landet; finder Dannehoffet ham Tronen værdig, da — lægger Mærke dertil, Dannedmand! — da erklærer han høitideligen, at han strax efter Dannehoffets Valg vil erkiende een af Kong Christoffers Sønner for sin tilkommende Tronarving, og give hver af dem et stort Lehn. I studse af Forundring? O! saa lader da den ubestukne Fornuft og den sande Fædrelandskiærlighed vælge den eeneste, der er Danmarks Trone væren og værdig!

(Stig Andersen gaaer ned; en stor Bevægelse i Forsamlingen; Bisfald paa den ene, knurrende Misnoie paa den anden Side.)

Ebbesen (træder til Stig, og giver ham Haanden). Tak, Ridder Andersen! Nu troer jeg, at Hiertet har ingen Deel i eders Forvildelse.

Stig A. Jeg har mistet eders Venskab; lad mig beholde eders Agtelse!

Povel G. Vil ingen tage til Gienmæle mod Stig Andersen?

Stemmer fra alle Sider. Ridder Ebbesen! — lad os høre eders Mening, Ebbesen!

(Ebbesen træder frem i Forsamlingen, og Mængden visger tilbage med uvilkaarlig Erbødighed. Almindelig Tausshed.)

Ebbesen (med Selvtro). I vil, Brødre! jeg skal tale? Alt, hvad jeg har at indvende mod Andersens siirlige Tale, er disse faa Ord: Dannehoffet er ikke beføiet til at faare en Udlænding.

Glob,

Glob, Frost, og andre Riddere, og Vænder. Ingen Udlænding! ingen Udlænding!

Stig A. (træder frem). Have vore Forsædte kunnet hellige denne Bedragt, at vælge af den gamle Kongeslægt, saa have vi ogsaa Ret til at forandre den. Landets Vel er vor højeste Lov. Endnu een gang, Dannelser! kun ved Geerts Valg kan vi frelse Danmark!

Ed besejner (iler til Alteret, og taler med tiltagende Hefthed). Ved Geerts Valg vil I tilintetgøre Danmark. Ha! lad mig nu tale, som mit Hjerte byder. Saa vælger da Geert! Lad en tydsk Krønike fortælle Efterverden: i Aar efter Guds Byrd 1340 var der saadan en dyr Tid paa gode og viise Mænd i Danmark, at de fri odelsskaarne Danske maatte vælge en Udlænding til Konge. Vælger Geert! og eders Dørnebørn vil høre med tavst Forundring paa det synderlige Eventyr, at der een gang har været et dansk Folk, dansk Sprog, dansk Lov, og dansk Herlighed til. Kiender I ikke Geert? Hvad veie hans Stridbarhed og Forstand imod hans Sindelag! Den Vergierrige betragter et heelt Land kun som Grundvolden til en Trone; et heelt Folk bruger han kun til at lege Skak-Tavle med; det enkelte Menneske er Inter i hans Vane. Hans Vergierrighed og Træthed har i tyve Aar styrket Danmark i evig Borgerkrig, Gæld, Hungersnød, og al Slags Elendighed. Har Himlen udmærket

fet ham med fiendne Gaver, saa hvile Himlens Forbandelse over ham, at han misbruger dem for at ud-rødde al Hæd og Lykke rundt omkring sig. Stole I paa hans Løfter? Hundrede Gange stode Kong Christoffer paa hans Løfter, og Kong Christoffers Been muldre i fremmed Land. I syv jammerfulde Aar har han ladet os træde ned i Støvet af sine Hofstrælle; han har dødelig fornærmet os. Vi kunde maaskee tilgive ham; men det er Sandhedens Ord, jeg taler: Fornærmeren selv tilgiver aldrig. Og ham, vor ufor-sønlige Fiende, vil I vælge til Landets Fæder? Nei, ved Herrens hellige Alter sværger jeg, intet uden Geerts Død kan frelse Danmark. (Pause.) Og, Brødre! Prinds Baldemar har allerede i nogen Tid staaet i Meklenborg med en Hær; hans Stridbarhed, den ret-færdige Eeg, og eders Vistand vil seire over Volds-manden. Eller: ere eders Arme saa svage, eders Sværde saa sløve, eders Hjærter saa modløse, at I maae krybe i Skiul for Geerts Leiesvende? nu, saa hylder ham, ham, som i denne Stund farer frem i Landet paa Røvers og Mordbrænders Viis! hylder ham! og Danmark er ei mere.

(Hefstig almindelig Bevægelse. De fleste Riddere og Bønder staae med Sværde og Spyd paa deres Skjolde; de raabe fra alle Sider: til Stemmerne! Ebbesen træder ned.)

Tyge (vinker). Stille! i Dannehoffets Navn, stille! (Almindelig Tausshed.) Jeg Biskop Tyge af Børg-

Børglum, som Dannehoffet i Erkebispens Graværelse har overdraget Bestyrelsen, spørger hermed Alle og Enhver: I ærværdige Brødre! svarer med opløstede Hænder: kan Dannehoffet sluttet? (Alle Klerke løfte den høire Arm i Beiret.) I udvalgte Riddere og Danne-mænd! svarer med opløstede Hænder: kan Dannehoffet sluttet? (De fleste Riddere løfte Hænderne i Beiret.) I værdige Hauls- og Odels-mænd! svarer med opløstede Hænder: kan Dannehoffet sluttet? (Alle Bønderne løfte Hænderne i Beiret.) Samtlige Rigsstænder ere eenige, at Dannehoffet kan sluttet! Saa lader os da samle Stemmerne! I syv Aar har Danmark savnet en Konge, der kunde vaage over vor hellige Troe, vore Love og Sæder. Trende Mænd gjøre Fordring paa Tronen. Kong Christoffers ældste Søn, Otto — saa har Dannehoffet dømt — kan ikke komme paa Valget; vi kunde ligesaagodt vælge Faderen, der ligger i Graven, som Sønnen, der vansmægter i Fængslet. Saa svarer da, samtlige Riddere, Klerke og Odels-mænd! vælge I Grev Geert af Holsteen, som kalder sig Hertug over Nørre-Jylland, til eders retmæssige Konge? (Nogle Riddere og Bønder løfte med Baabenbrag Hænderne i Beiret.) Serten Stemmer af Ridder- og Bønderstanden erklære sig for Hertug Geert, Greve af Holsteen. Endvidere spørger jeg eder, samtlige Klerke, Riddere, og Odelsmænd! vælge I Valdemar, Kong Christoffers yngste Søn, til eders retmæssige Konge? (Næsten samtlige Klerke, Riddere og Bønder rakte Hænderne i Beis

Beirer. Biskop Enge siger:) De fleste Stemmer vælge Kong Christoffers Søn Valdemar. (Pause.) Jeg Enge, Biskop af Børglum, erklærer hermed, at det hele forsamlede Dannehof har kaaret og valgt Kong Christoffers Søn, Valdemar, til Danmarks retmæssige Konge.

Ebbesen (raaber): Gud vare lovet!

De fleste Riddere og Bønder (staae med Sværd og Spyd paa Elioldene, og raabe): Kong Valdemar leve! Kong Valdemar leve!

Enge. Dannehoffet er sluttet.

Medens Biskpen uddeler sin Betsignelse, og Rigsstænderne vil gaae, kommer Claus Brejde og taler hemmelig med Ebbesen. Biskpen gaaer ned.)

Stig A. (trader til Søren Frost). Et Ord, Ridder Frost! Hertugen har givet mig eders Borg til Lehn.

Søren F. Saa har han dyrt betalt eders Tale.

Stig A. Lærer at kiende mig bedre! Saasnart Freden sluttes, skal jeg give eders Eiendomme tilbage. Imidlertid staaer jeg eder til Ansvar for Alt.

Søren F. Det glæder mig, Stig Andersen! at I ikke aldeles har glemt gammel dansk Fælsighed.

(Stig Andersen med sit Anhang gaaer; de øvrige vil ligesledes gaae.)

Poe.

Poetisk Afdeeling.

Satyriske Breve.

C. P r a m .

(See f. Deel. S. 132.)

I denne Digtart, der kunde for Lyffspillet være det samme, som den egenlige Heroide for Sorgespillet, har ovenstaaende Digter i de tvende Breve, Overdaadighedsforordningen, givet os et uesterlignet, og vel ikke saa let opnaaeligt Mynster. Af de tvende Breve af ham selv, Placidio til Beturino, og Beturino til Placidio, der prydede Minervas første Uargang, kan kun det første paa en Maade regnes hertil; det andet hører langt mere til det idylliske eller rørende Slags.

Første Klagebrev.

Damon til Philinde.

Oi meer, som før, tilbedede Philinde!

Din Damons Geist til munter Fryd er stemt.

Død er hans Lyst; han vanter som i Blinde,

I Sorgens skumle Nat, tung, qualbeklemt.

For første Gang hans Brev hans Elstes Taarer

Fremkalde skal; tidt det dig Fryd har bragt;

Thi hør den Qual, mit piinte Hierte saarer,
Og dom, om Skiæbnen meer har i sin Magt!

Du veed, Tilbedte! dette Hiertes Lykke,
Fra den Tid her du første Gang mig saae;
Man kaldte mig hvert ædelt Selskabs Smykke;
Mit Smil var Kionnets ypperste Attraae.

Naar Terpsichores Døttre samled' stode
Til albioniske Sving i yndig Rad,
Men jeg ei der, hvor mørk var hver tilmode!
Men naar jeg trined' frem, hvor blid og glad!
Omsonst lød blandet Klang af vælske Strænge
Til gothisk Trommes Lyd i hvælvet Sal;
Omsonst forsøgte flitterblanke Dreng
Bacchantiske Sving til raske Tonefald;
Omsonst det flebne Glas titusind Straaler
Af kunstig Krones tændte Luer brød;
Omsonst flød Nectar i japaniske Skaaler,
Thi naar man savned' mig — var Glæden død.
Og naar i Templet, som Thalias Vælde
Indviet er, opmærksom Ungdom stod,
Uvis til hvem dens Bifalds Brag skal hælde,
Men straalende jeg steenrig Haand oplod,
Og man mig saae den lydende at trykke
Til steenrig Haand, hvor brast det rask her frem!

Erkiendt:

Erkiendtlig modtog Dido selv sig Lykke,
 Skiont døende med faldne Diadem.

Hvor stolte Flokke glimrende sig trænge
 Ydmynge frem, naar Kunst, og Smag, og Flid
 Forud opfordrede raadspurgtes længe
 For hver især, før blank han bragtes did;
 Naar Perus Guld, Golcondas Diamanter
 Fortolke deres Værd, som høre dem,
 (Om ikke selv, saa ved Repræsentanter,
 Som Nyrnbergs skjulte Trolldom bragte frem)
 Da kom jeg did; som Stierne forsvinde,
 Naar Phoebus klar i Østen viser sig,
 Saa vidste jeg hvert Die at forblinde,
 Blandt hine Sole saae man eene mig.

Jaa du, selv du, Philinde! du, som hærded'
 To Snese Vintre dit tilbedte Dyrst,
 Mens Myriader Beilere, forfærded',
 Forglemte, ved dit Nei, al Livets Lyst;
 Du, som din første Mages elskte Minde
 Før tilbad, arthemisisk tro, til nu,
 Du seer de femten Lustra at henrinde;
 Min Glimmers Magt erkiender endog du.

O! min

O! mindes du den herlige blandt Dage,
 Den, da, bevæbnet vel med dollonst Kunst,
 Jeg saae dig først, og du, rørt ved den Klage,
 Mig Elskov lærte, loved' mig din Gunst;
 Din Gunst? o meer — dig selv, din Haand, dit Hierte,
 Og dertil Frugten af de Trælles Svæd,
 Som Fogdens Svøbe dig at lyde lærte
 Fra Buggen af, hist fiern ved Beltets Bred.
 O hvor lykkelig blev da din Tilbeder!
 Hvi bryder Skiebneen grum min Lykke af?
 Hvi blandes den med disse Bitterheder?
 Hvormed fortiente jeg saa grusom Straf?

Du saae mig daglig der i Glands fremstige,
 I Glands, liig din; ved Værdet af vor Pragt
 Sig meer end Hundred' agted' lykkelige;
 Tænk, Hundreds Velsærd mod din Elfers Dragt!
 Hvor hurtig gif de glade Diebliske!
 Tre Gange Maanens Løb kun blev fuldendt;
 Du iler bort, for Festen at beskikke
 Paa egen Borg. Alt Hymens Blus er tændt.

Jeg dvæler her, mig store Sysler binde,
 Vor Bryllupspragt jeg her berede skal,
 Min ædle Smag skal herligt Bifald finde;
 Ved fierne Kyst man rose skal mit Valg.

De høie Anslag prøves, veies, søvne
 I dyb Betragtning, i hiint vilse Raad
 Af Folk, hvis Grandfæten fandt den Kunst at høve
 Den Edles Værd — dem, som ved Naal og Traad,
 Dem, som ved Guld, arachnisk kunstig spundet,
 Beskæmmede Apelles's Kunst, og dem,
 Hvis blotte Dom, paa høi Erfaring grundet,
 Tidt kaldte Mennesker af Chaos frem.

Og nu var Raadet endt, og nu adskiller
 Hiin Skabers Sar det Purpur Gløil, — og nu
 I gyldne Brem den klare Gaspis spiller,
 Dens Funken synes raabe: kom, og skue!
 Og høit paa Vordet sidde Ehrenpreiser
 Paa yndigt Kryds af ubestømpet Been;
 Og sarbevæbnet Skaber gaaer og kneiser,
 Og finder Skabningsværket uden Meen.
 Og nu Israeliten anbefaler

Steenspændets Glands, og Ringens ægte Skær;
 Nu strømmer Guld i tusinde Kanaler
 Til dem, som gjøre mig Philinde værd.
 Da — o hvad Ord afbilder denne Torden!
 Hvad Lyd dens Brøl, og dette Hjertes Qual! —
 Da brøllende en Stemme knuste Norden,
 Forkyndende dens gyldne Hæders Fald.

Ha! intet Sprog den Rædsel kan udtrykke;
 Og kunde det, o Lyden kvalte dig!
 "Bort," tordned' det, "med Glands og fremmed Smykke,
 "Bort, bort med Guldets og Juvelers Svig."
 Blasphemisk blev den ved: "Guld, Sølv, Juveler
 "Ved viist og gavnligt Brug sit Værd kun har;
 "Men ingen Glands og Hæder sligt meddeler
 "Til den, som, uden det, var blot en Nar.
 "Og nu det ene Narrens Mærke være,
 "At søge Hæder ved udmærket Pragt;
 "Ham staae det frit, sit Hjertes Præg at bære,
 "Og kiendelig at tee sig i sin Dragt."

Ha! Elste! ha! det kvaler, ha! det dræber
 Min høie Siæl, at nævne denne Gru!
 Dog kun en Deel deraf er det, jeg stræber
 At male dig, — o! der er meer endnu,
 Langt mere dræbende, hvad jeg fortier
 Af denne rædselsfulde Tordenrøst,
 Som ikke passer sig i Elegier,
 Endskiøndt det knuser din Tilbeders Bryst.
 Den skreg, at den, som, for at blive hædret,
 Blot kunde lade Smag og Rigdom see,
 Er uden Noget, kaldet Dyd, fornedret
 Langt nedenfor gemeene Borgere.

Den paaftod, at Enhver, hvis Daad ei figter
 Til Alles Vel, fortjener ingen Agt;
 Den freg, at den Fornemste selv har Pligten,
 At Rigdoms Skiold mod dem er ifkun svagt.
 Og fligt Blasphemiff meer; og grunt gienlyder
 Det hule Brøl endnu fra hver en Braae;
 Uadlet Pøbel, Armods Træl, sig fryder
 Ved Høiheds, Rigdoms Glands at fee forgaae.
 Og den forgaaer! hvad er os meer tilbage,
 Naar nedrig Armod sig kan tee, som vi?
 O! skummel er den Nat, din Elfers Dage,
 Hans Rigdom, Rang, og Hæder hylles i!

Og havde man kun viis forbudt den Ringe,
 Som pøbelagtig Slid beriget har,
 Sig op til Lighed med os selv at svinge
 Ved Guld og Pragt; ja dette Blisdom var!
 Men Støvers Sønner selv det end tilstædes,
 Naar de har Raad, til Vogns at ræde frem:
 I ubelappet Klædes Kiol at klædes!
 Ak! saa nu Intet skiller os fra dem!
 Os, os, som Ahner eller Arv bød svæve
 Høit over dem! os Bindens Slægt — ha os!
 Vi trykkes ned til Intet, mens man hæver
 Forhadte Orme, al vor Ret til Trods.

Ja, er det sandt — og hvad er ei at frygte,
 Naar hiint er rædsom Sandhed? — o da hør,
 Og hør, og skialv for end et Tordenrygte,
 Om ei jeg alt dig har forsteenet før;
 Selv Folk, som Gulds og Alhners Ret bestemme
 Til ene Hæder, ene Glæds og Magt,
 Skal, siger man, sig selv saa reent forglemme,
 At man har alt de sorte Planer lagt,
 Til ei allene Mod og Drivt at bringe
 I hvers, i ringest' Borgers, Broders Stiel:
 Men selv for Midlerne dem at paatvinge
 Til Armod at undflye, at vinde Held;
 Og rasende skal man sig selv frasige
 Al Eneret til hver Lyksalighed;
 Og ansee alle Jordens Børn for lige,
 Hvis sælles Gavn er deres Viemed.

O Rædsel! o den Kulde giennem bore
 Min omme Varm, ifald mit Haab ei saae,
 At det er Tant, hvormed man kun vil more
 Det bundne Kræ, og smigre dets Attraae;
 Og, medens Trællen glad paa Frihed tænker
 Og gyldne Tid, og Alting vente tør,
 Man dobbelt fast kun vil forny hans Lænker;
 At! at det maatte lykkes nu, som før!

O styrk mig, glade Haab! styrk min Philinde!

Ah var det sandt, og opfyldt! men, o Qual!

En salsom Bei til Trællen at forblinde,

At true Herskeren med evigt Fald!

Ah! at hiint Haab maae lykkes! men, o Smerte!

Om det er falskt! — o! Prøven selv er haard!

O meer end halv den alt har knust mit Hierte!

O, Haab! selv du at styrke ei formaaer!

Ha! jeg er din! men din, liig din Forpagter,

Med al min Smag kun lidt udmærkt fra ham;

O! som en Naddik jeg mig selv betragter;

Hvad er min Glimmer? O! jeg doer af Skam!

Dit Kion, o Elskre! man dog vilde skaane;

Ei stet saa dybt man det fornødret har.

O til, mig Mod, og Ild, og Liv at laane!

Gil! styrk mit Haab! en troe Tilbeder spar!

H e r o i d e .

C. P r a m .

(See f. Deel. S. 139.)

Ogsaa i denne Digtart fortienet Ovenstaaende første Sted ved sin classiske Heroide Philippa til Erik, indrykket i Forsøg i d. ff. B. 7de B.; en anden Heroide af ham over samme Emne findes i den saakaldte odenseiske Poesiesamling. Da Rummet ikke tilstæder at afstrykke den førstnævnte heel, maa vi indskrænke os til at afskrive Slutningen.

Jeg bragdes hid. Naar Sorger Hjertet nage,
 Selv Glædens Egn er rædsom, Dagen mørk.
 O tænk da mig, tænk dette Hjertes Plage,
 Og fast et Blik hid til min fæle Drk!
 Her Sorgen boer, og hersker allevegne,
 Men fremmed er min Egn for Jordens Lyst;
 O Syn for mig, som kiendte Glædens Egne,
 Før Themsens Bred, nys Danmarks blide Kyst!
 Her himmelhøit sees nøgne Klipper kneise,
 Sneefurede, langt over Skjens Gang;
 Fra Toppen ned er lange Dages Reise;
 Den krumme Dal er traurig, øde, trang;
 Ei Middagssoel Tusmørket her adspreder,
 Man neppe den bag Fjeldets Tæse seer;

Ei yndig Elv de golde Marke væder,
 Men Alt er Jis, som aldrig smeltes her;
 Min skumle Duf med Vaar og yndig Sommer
 Ei barske Frost og Storm afverlede;
 Ny Vinter her ved Vintrens Ende kommer,
 Og Dalen selv er skult med evig Sne.
 Ei Skov, ei Busk, ei Ur er her at finde;
 Her ingen Fugl istemmer munter Sang;
 Her hyle kun de barske Nordens Vinde;
 Mod korte Dag er Natten trefold lang.
 Hvor vidt mit Syn den øde Strækning følger,
 Det finder her kun Vintrens Tyranni;
 Det skimter blot den fjerne Beters: * Bølger,
 Som flye med Jil min fæle Egn forbi.
 Selv sieldne Spor af Mennesker det søger
 Forgæves her i Dødens mørke Land;
 Men Røvdyr's Hyl blandt Klipperne forøger
 Dets Rædsomhed, hvis den forøges kan.
 Jeg hist og her de faldende Ruiner
 Af mangen Borg og Gravsted bliver vaer,
 Imellem dem fordoblet Stormen hviner;
 Men dyrket Land Badstenas Egn ei har,
 Dybt fra en Braa, som Fjeldbeklinter skule,
 Den brune Muur af Klosteret tigger frem.
 Meer ligner det en rædsom Røverhule,
 End himmelsk Freds og stille Andagts Hiem.

Si 2. Hid

* Badstena ligger ved Betersøen.

Hid bragdes jeg. Hvad Trøst, at mig omgiver
 En Flok, som ei kan glemme det, jeg var!
 O! deres Ynk min Smerte kun opliver;
 Af fordums Glands jeg nu kun Tyrden har.
 Jeg Dronning var, det blotte tomme Minde
 Tilovers er, al fordums Glands til Trods;
 Thi naar sandt vel en Dronning en Veninde?
 Fortrolighed har Himlen negtet os,
 Fortrolighed, som tit den Usles Kummer
 Forlindret har, og døvet bitter Harm,
 Tit dysset blid de tunge Nag i Slummer,
 Og gydet Fred i den Forladtes Varm.
 Hver bliver tavst; mit Diefast udbreder
 Mit Hiertes Sorg paa, hvad det vendes til;
 Mig Ingen seer, hvis Die Graad jo væder,
 Jeg aldrig her blev vaer et trøstfuldt Smil.
 Saa hæver sig op over blide Dale
 I Baarens Luft den sorte Jordenskye,
 Og Glæden strax nedsynket er i Dvale,
 Før muntre Dyr med Frygt til Hulen flye.
 Stum flager da du, Skovens Sangerinde!
 Til Redets Ly langs Jorden ængstet hen;
 Tungt sukke da før muntre Vestenvinde,
 Halv falmer, Luft staaer nu selv Lillen.
 Her er en Plads, som Have skulde hede,
 Hvis Solens Kraft opliv'de Jorden her;

Men

Men den, som Alt, indhyller Vintrens Brede,
 Og rædselfuldt dens kolde Afsyn er.
 En Grotte der, som malet Løv bepryder,
 Et Mindestegn om Stedets Nøgenhed,
 Tungfindighed en rolig Tilflugt byder,
 Og dette er din Dronnings yndte Sted.
 Naar Natten frem af sorte Leie triner,
 Hid, kied af mit, jeg sønlig lister mig,
 Da vildt og sølt omkring mig Stormen hviner,
 Dens Brølen her er dobbelt gyselig.
 Da Veterens de tunge Vølger hyle
 Mod Fjeldets Fod i uophørlig Strid;
 Og true grumt, at ville overskylle
 Min fæle Egn, og vældig styrtes hid.
 Da lyde hist i græsselige Toner
 Bierguglens Raab, og gridke Røddes Skrig;
 Halv ønsker jeg, da Blod dem kun forsoner,
 At deres Tørst fik Lædskelse ved mig.
 Min Sorg betog vor spæde Datter Livet.
 Jeg hendes Støv herhen har med mig bragt;
 Her har jeg det et eenligt Gravsted givet,
 Der hviler hun i Fred for Skiebneens Magt.
 Hvor helligt er mig dette Sted! Jeg knæler
 Her tit for ham, som styrer Altting, ned.
 Du seer, o du, som mine Taarer tæller,
 Hvor mange jeg har fældt paa dette Sted!

Og tit med No du her min Andagt lønner,
 Tit slumrer her min Sorg og Jammer ind;
 Tit har du hørt et saaret Hjertes Bønner,
 Og, af kun fort! skabt Lise for mit Sind.
 Min Aand jeg her med vaagne Drømme trætter,
 Min Erik nu, nu hiin min Dræbte seer;
 Jeg sværmende hendriver lange Nætter
 Med Tankers Strid og tomme Billeder.
 Jeg skimter Haab, snart seer jeg det forsvinde,
 Nu kommer hun, som Livet fik af dig,
 Som Engel hun sin elskte Morderinde
 Indbyder da til himmelsk Roe hos sig;
 Men Taarer har jeg seet i hendes Nie:
 Tænk, Engle selv med Taarer see til mig!
 Og du... dog nei! min Engel fra det Høie
 Har ogsaa sagt, jeg elskes end af dig.

Saa drømmer jeg, til Stormens Stød mig vækker,
 Og vækker strax inddysset Sorg igien.
 Naar ingen Sky den aabne Himmel dækker,
 Og ingen Storm igiennemstrømmer den,
 Jeg sidder da i Grotten; intet røres,
 Og rundt omkring er Alt, som Døden, tyft;
 Kun fældne Suk af qualte Storme høres,
 Som blande sig med Sukke af mit Bryst.
 Som naar engang Naturen skal hendaane
 I evig Nat, naar intet meer er til,

Saa dødt er Alt; kun Nattens blege Maane
Seer til mig ned; men mørkt er mig dens Smil.

Hvor tumler da mit Sind blandt sorte Tanker!

Indholden du dog af dem alle er;

Hvor vidt mit Sind end sværmende omvanker,

Det sværmer ei, hvor Erik ei er nær.

Saa seer jeg dig, bevæget ved min Plage,

Alt straffe dem, som hertil bragte mig,

Saa kommer du, at hente mig tilbage;

Jeg seer dig da, og troer at høre dig,

Ved mindste Lyd, som Vinden da frembringer,

Jeg lytter strax; "o der, der kommer han!"

Men, korte Fryd! du flyer med Lynets Binger;

Min søde Drøm mig let-betages kan.

Jeg tænker da: — forlad, jeg saa kan tænke! —

"Har man sagt sandt? o mon han hader mig?

"O mon min Sorg ham nu ei meer kan krænke?

"O tænker han paa en Ulykkelig?

"En mere Skøn mit Savn maaskee erstatter?

"Sødt hviler han i hendes bløde Arm?

"Nu taler man om mig med haanlig Latter?

"Nu spotter man min magtesløse Harm?

"Nei, tænker jeg, og straffer hine Tanker,

"Du sørgende endnu erindrer mig;

"Jeg bragtes hid, og du, du letted' Anker

"Til Orlogsfærd — da seired' kunstig Svig —
 Og siden, da jeg borte var — ja siden —
 Kort sagt, jeg vil, at du uskyldig er,
 Saa ventor jeg at finde dig i Tiden;
 Men af den Tid, o er den dog ei nær!

 Dog al min Qual var ringe, let at bære,
 Ifald jeg vidste dig kun lykkelig;
 Velsignet den og sød mig skulde være,
 Hvis bedre Held den kunde skaffe dig.
 Men nylig man det grumme Bud mig bringer,
 At Frækhed vandt; fra Tronen styrtet ned
 Man min Gemal landsflygtig nu paatvinger
 I ukiendt Braa en ham uværdig Fred.
 O min Gemal! o kan du ei foragte
 Philippa saa, at Hielp af hendes Haand
 Selv synes dig ei værd at eftertragte,
 Kom skult herhid, forny de gamle Baand.
 Dog kun dit Navn behøver du at skrive,
 Og disse Ord: din Erik elsker dig;
 Og Kiærlighed mig Vinger da vil give,
 Til Albion jeg flyer, og kaster mig
 For Kongens Fod; han elsker høit sin Datter,
 Til Kamp for dig hans Magt tilrede staaer;
 Jeg end maaskee dit Tab dig da erstatter;
 Sædt skal vi da forglemme disse Kaar.

Men har du lært, ved Tronen at betræde,
 Hvor svag dens Glæde, hvor tomt dets Intet er;
 En lønlig Braa for os har rolig Glæde,
 Ukiendt af den, som Sceptrets Byrde bær.
 Gil lønlig hid, du Modstand ei vil finde;
 Saa flye vi did, hvor Tryghed vinker os;
 Du ved mit Bryst foragte skal din Fiende,
 Og glad i Fred din Skiebne byde Trods.
 Og har man end sagt sandt, og har dit Hierte
 Engang afladt sin Kiærlighed for mig;
 Velan! mit Bryst dig at tilgive lærte;
 Elsk mig paa ny, og jeg er lykkelig.
 Ja fandt du end i fremmed Arm de Dyder,
 Som mangle mig; elsk, skul din Kiærlighed;
 Det, man ei veed, man jo dog ei fortryder,
 Jeg elsker dig, naar jeg ei noget veed.
 Kort, giv mig end din Kiærlighed tilbage;
 En Deel deraf, kan jeg den heel ei naae,
 Endnu jeg glad velsigner al min Plage,
 Hvis jeg som Min dig kun omfavne maae.

E d v a r d S t o r m .

(See f. Deel. S. 150.)

Nedenstaaende Heroide regnes ikke uden Føie mellem denne
Digters heldigste Arbejder.

Negeren , eller Alcanzor til Zamire.

Fra et barbarisk Land , hvor Grumhed Svøben fører ,
 Hvor Dyd , Natur , og Pligt udlees med Foragt ,
 Hvor en staalhærdet Slægt , som ingen Medynk rører ,
 Har din Alcanzors Haand med Slavejern belagt ;
 Hvor Folket drikker Blod , og gyldent Støv tilbeder ,
 Hvor Trædsfhed kaldes Vid , og Ærlighed er Skam ,
 Hvor Høihed selv om Rov , som hungrig Tiger , leder ,
 Og fulde Punge gjør' selv Krigsgudinden tam ;
 Hvor Elskov først maae Vink af Egennytten vente ,
 Hvor Mid paa skuffet Ben forgiftig Edder spyer ,
 Hvor fræk Forbittrelse er Sandheds visse Rente ,
 Kort : hvor Palladser kun beboes af vilde Dyr —
 Fra sligt et grusomt Sted din troe Alcanzor sender
 Et taarevædet Brev til sit forladte Land :
 Af vee ! Zamire , vee ! Jeg seer , at Rovlyst vender
 De spendte Seil igien mod Gambras fiære Strand .
 Zit billigt Had i mit beklemte Hierte skriger :
 Vid Skibet splittes maae af et retsfærdigt Skier !

Men

Men snart min grumme Bøn for Elskovs Sukke viger,
 At disse Linier til den, min Siæl har kjær,
 Maa dog fremkomme. O! min elskede Veninde!
 Hvi kan Alcanzor selv ei følges med sit Brev?
 Høst, om dit Hie ei en uvant Taar lod rinde,
 (Min Aand omfavned' dig) imens jeg dette skrev?
 Er det dig nogen Trøst, da viid, Alcanzor lever,
 Men (Himmel! styrk min Ven!) han lever ei for dig.
 En grum Erindring for mit knuste Sind kun svæver
 Om hine Dage, da jeg levede for dig.
 Borstøine glade Tid, da din Alcanzor hviled'
 I din den sømme Arm, I Guder! af hvor fro!
 Den vellystdrukne Siæl frem af hans Dine smiled',
 Du trykked' ham til dig, og Eet var begge To.
 Hvor ofte sang du ei: "Alt, hvad som Aande drager,
 "Er skabt til Fryd, og Gld, og Kiærlighedens Lyst;
 "Selv Havets Borger Deel i Elskovs Sødhed tager,
 "Selv Madik i sit Muld forstaaer Naturens Røst;
 "Grum Løve brøler ud sin Gld for sin Lovinde,
 "For pyntet Mage hist Skovduen bryster sig,
 "Den glindsendsorte Ravn tilbeder sin Ravninde,
 "Hiort elsker kielen Hind, og min Alcanzor mig."

Det var din bedste Sang. Men aldrig skal jeg høre
 Den søde Stemme meer, ei faae et Favnetag,
 Ei meer din sømme Haand op til mit Hierte føre,
 At du kan føle, hvor det banker Slag i Slag;

Jeg

Jeg skal et mere see vor palmetakte Hytte,
 Ei høre henrykt meer Vallardens * stærke Klang,
 Ei Arm i Arm med dig de raske Fødder flytte
 I blomsterfulde Græs ved Negerpigens Sang;
 Ei skal Alcazor meer et Leie dig berede
 Af Lovens Hud, som ved hans Bue fældet var;
 Hans ufortrødne Flid ei meer skal dig oplede
 De bedste Frugter, som balsamisk Skov frembar.

Og føled' jeg ei alt i Friheds sidste Dage,
 At en usynlig Vold anfaldt mit glade Mod?
 Mit Hierte var sig selv og dig saa tit til Plage,
 Ak! det en Varsel var om, hvad os forestod.
 Var jeg allene, strax der spøgte fæle Tanker
 Udi min matte Aand; omsonst jeg søgte Læ
 Ved min Zamires Bryst. Paa blomsterfulde Banker
 Saae jeg kun Tidseler; det stolte Palmetræ
 Udbredede omsonst sin skyggesfulde Svale,
 Forgæves raslede et svadsigt Kildevæld,
 Selv Fuglenes Musik (Naturens Trøstetale)
 Blev i mit Øre spildt, og naaede ei min Siæl.
 Ak! den var lukket mod al Fryd, som om mig spilled',
 Høirøstet Echo jeg med Suk kun hilsede;
 Uvillig mig en Taar paa Kinden ofte trilled',
 Naar du med aaben Bavn løb mod mig smilende.
 Hvor ofte sagde du: Alcazor! sig, hvad giemmer,
 Hvad

* Et musikaliskt Instrument hos Negerne.

Hvad Smerte giemmer dog din pinefulde Varm?
 Naturens blide Smil, din Bue, dig du glemmer,
 Du svalger skult Forgift selv i Samiras Arm;
 Al Verden synes dig at være tom og øde,
 Af Sorgers kolde Haand dit Mod er trykket ned,
 Dit Vie bliver mat, din Ungdoms Morgenrøde
 Forsvinder bag en Skye af tyk Elendighed.
 Saa taled' du, min Brud! Men taase Taarer runde
 Af kærslig Medynk ned paa din trofaste Kind.
 Hvor gierne vilde jeg, men ak! jeg ikke kunde
 Forklare, hvad det var, som ængstede mit Sind;
 Mit Hjerte spurgte selv, hvorfor det leed saa ilde,
 Men søled' kun paa ny, det giennemboret var.
 Nu fatter jeg det grant. Min Skiebne ikkun vilde
 Langt borte vise, hvad den os i Nøde bar.
 Du veed, hvordan det gik, da du din Elsker misted',
 Og jeg en Brud, hvis Tab skal evig martre mig,
 Hvordan den hvide Flok som Krokodiller listet'
 Sig ind udi vor Fred, og rev mig bort fra dig.
 Nu er jeg i en Egn, hvor Vintren barsk regierer
 Den største Deel af det bedrøvelige Aar;
 En stolt og gierrig Hvid hvert Dieblis formeerer
 Med ny Mishandling din Alcazors grumme Raar.
 Dog hvad! hvi klager jeg? da hist i Vestens Egne,
 Som Grumhed giødet har med Millioner Blod;
 Hvor tusind Miles Svælg forgiæves vilde hegne
 Omkring Naturens Arv mod frækt guldtrøstigt Mod;
 Da

Da tusind Brødre der maae under andre Himle
 Til Trods for Villighed i Aaget spændte gaae,
 Skiondt Staters Væst og Skum i tykke Skarer vrimle
 Blandt disse Herrer selv, hvis Nag de bære maae.
 Og troer Samire vel, hvad denne Slægt sig kalder,
 Hvor Nales* Præster tit selv Blus for Sværdet bær'?
 Den eneste, som Gud behagelig paakalder,
 Som ene kiender ham, og ene er ham kjær.
 Affhyelige Troe! Alcazors Hjerte gruer
 For Synet af en Hvid, som for en kammet Snog;
 Endog Naturen selv jeg her med Gysen stuer
 I al sin bedste Pragt; Europa er det dog.
 Naar Lysets Konge sig med gylden Stolthed hæver
 Af det troløse Hav, som med Europas Skam
 Og Laster bærer, mit beflemte Hjerte bærer,
 Og Skræk og Angest gjør, at jeg ei føler ham.
 Mildt smiled' før min Siæl, naar paa fribaaren Isse
 Han nedskibd rasende sin sommertændte Brand;
 Hvor du og Frihed var, der var min Lykkes Spidse,
 Der greb Besværlighed min Kraft forgiæves an.
 Med Glæde Sveden randt paa mine sorte Kinder,
 Naar Jægerhornet klang, og Hiorten fløi afsted,
 Og Spydet hvinede, og hvert et Skridt fandt Hinder
 Af Krat og Torne, som jeg kiæmped' blodig med.
 Jeg loe af Mattens Kuld og Havets kolde Dampe,
 Naar

* De Sorte have en fordærvet Tradition om Jesu Christo,
 hvilken de kalde Nale.

Naar jeg paa eensomt Dyb udkasted' haabrig Krog,
 Og Tigre tudede, og Himlens blege Lampe
 Fremlokked' Udyr, som de stille Volger slog.

Hvad Møie blev mig beest, naar kun Zamire smiled' ?
 Arbeid var Lyst, naar du omfavnede din Ven;
 Og naar jeg ikkun mig i dine Arme hviled',
 Saa kom min Munterhed, mit Mod, og Kraft igien.

Men nu! nu træller jeg for en tyrannisk Herre,
 Og vander med min Sved en Jord, hvor Piner groe;
 Jeg maae Zamires Favn, Zamires Trøst undvære,
 Ja selv i Mattens Skjød den søde Balsomroe.

Knap daler Solens Guld, og Mørkets sorte Dække
 (Et Billed' paa min Sorg) udvikler langsomt sig,
 Før fæle Angester mit bange Hjerte skrække,
 Og giøre Hvile selv og Søvn utaalelig.

Snart synes mig at see Zamire bittert græde,
 Snart brydes med en Flok, som mig vil føre bort,
 Snart synes mig, jeg er (o søde Drøm!) tilstæde

Udi vor Hytte; men min Fryd kun varer kort;
 Thi strax fremstiller sig det Optrin for mit Hjerte,
 Da jeg blev revet fra min kiære halve Siæl
 Af vilde Røvere; jeg føler samme Smerte,

Som da du raabte mig fra Landet dit Farvel,
 Da syg og angestfuld, slængt i en Baad og bundet,
 Jeg saae for sidste Gang mit kiære Land og dig,
 Og maalløs var af Skræk. Ak! havde jeg da fundet

Blandt

Blandt grumme Bølger en medynksom Grav for mig!
 Træt tumles jeg, og mat blandt flige Mattesyner;

Snart viger Stranden bort, snart jeg kun Hav kan
 se;
 Orkaner suse snart, snart tordner det, og lyner,

Snart aabner sig et Svælg, snart naaer jeg Stierne.
 Saa seer jeg dig igien, Samire! thi du fylder

Min Siæl, og skaber hver en Tanke udi mig;
 Dit klare Billed' min Indbildningskraft opfylder,
 Og Mattens Drømme selv kun pine mig med dig.

Hvor ofte tænker jeg i Søvn, dig at savne,

Men faaer kun Spøgelse, kun Skygger i min Arm.
 Al! evig, evig skal jeg min Samire savne,

Og nære daglig Sorg i denne plag'de Varm;
 Dog aldrig glemme dig. Dit klare Navn skal nævnes,

Saalænge Tungen kan fremføre noget Ord.
 Samire! trøe forvist, de Hvides Vold skal hævnes

I hine Egne, der, hvor Ret og Frihed boer.

K. L. K a h b e l.

— (See f. Deel. S. 145.) —

Efterfølgende Heroide af ham findes i hans poetiske Sam-
lingers anden Deel.

—

Anna Boleyn til Kong Hendrik den Ottende
fra hendes Fængsel i Tower.

Min Hendrik! nei min Konge! af din Brede,
Mit Fængsel, Alt har saa forstyrret mig;
Ei veed jeg selv, hvad jeg dig her skal bede,
Ei — første Gang — hvad jeg vil skrive dig;
Du Budskab mig har sendt, jeg skal bekiende;
Bekiende! jeg, som dig saa trofast var!

Dog, han, du sendte, var min gamle Fiende,
Fra ham jeg strax hans Budskab sluttet har;
Bekiend! — saa var hans Ord — dig Sandhed eene
Saaer Naade af din Konge, som af Gud.
Din — Begges Naade Anna vil fortjene,
O! let og kiært er saadant Kongebud.
Hør da min Sandhed, Konge! jeg tør møde
Med denne Sandhed Kongers Ranges Dom;
Troe ei, din Anna vil tilstaae en Brøde,
Som ingentid i hendes Tanke kom.

Du Sandhed æftet har, du huld den høre —
 Dig ei mishage nu af Annas Mund,
 Hvad fordum hun har seet dit Held at giøre! —
 Din er hun, eene din til sidste Blund.
 Din Anna! o! at dog min Konges Naade
 Mig stedse havde undet dette Navn!
 Du veed, jeg aldrig større Rang attraade,
 End Kiærlighed mig stænkte i din Favn.
 Du veed, at Glands og Høihed mig ei blinde,
 At Dronningnavnet aldrig fristed' mig;
 Forvel mig lærte min Forgængerinde,
 Hvor Jordens Storhed er forgængelig!
 Vel vidste jeg, den Haand, som mig ophøied',
 Og kunde styrte mig i Støv igien;
 Kun efter Hendriks Billie jeg mig føied',
 Jeg aldrig kiendte anden Lov end den.

Men har du hævet mig til saadan Ære,
 Til Britters Throne fra min ringe Stand,
 O! da dit eget Værk dig helligt være! —
 Vanær os ikke begge, bedste Mand!
 Lad ikke mine Fienders Had forlede,
 Lad Læsefunster ei bedaaere dig!
 Kun for din egen Ære vil jeg bede;
 Frimodig Uskyld beder ei for sig.
 Betænk, o Konge! naar du mig fordommer,
 Du da bestrømmer din Elisabeth!

Mon sig ei her dit Faderhierte smiler?
O! at du vilde kun raadsørge det!

Dog — troe ei, troe ei, Anna vil begiære
Benaadelse, uundersøgt, uhørt!
Nei! Dom, og Lov, og Ret min Bøn skal være;
For offentlige Ret jeg vorde ført.
Kun, store Konge! kun, at Annas Fiender
Ei over hende sætte sig til Dom;
O! bedre end hun selv du disse fiender,
Bedst veed du, paa hvis Raad herhid hun kom!
Lad dem ei dømme mig, som mig anklage,
Hvis Tærv, hvis Tid, hvis Ønske er min Død!
For ingen anden Dom skal jeg forsage;
Hvad frygter den, som ingen Ting forbrød?
Da skal du enten see min Uskyld vinde,
See hver mistænk som Anke uden Grund;
Hvis ei, hvis mindste Brøde du kan finde,
Da straf, afliv, beskiæm, forskyd mig kun!
Hvad Gud og du da over mig beskikke,
Er du for Verdens Dom og Daddel frie;
Mig seer min Ret, og du beskyldest ikke,
At Letsind grov den Grav, jeg styrtet i;
Da kan du følge uden Tvang dit Hierte
Alt længe, længe det en Andens var,
Alt længe har du seet af Annas Smerte,
Sit værste Vanhælb hun formodet har.

Men er alt Lødden fastet, er ei eene
 Min Død, men min Bestemmelse dit Krav,
 Vel! ved min Lod jeg mig ei meer skal veene,
 Med Uskylds Røe jeg gaaer i blodig Grav.
 Til Uskylds Ben min sidste Bøn skal være,
 At han den svære Synd tilgiver dig;
 Dog — det min Bøn for mine Fiender være,
 For dem, som uden Skyld beførte mig!
 Men for min Hendrik vil jeg Gud paakalde
 Med fordums Kiærlighed i Dødens Blund,
 At ei din Annas Blod paa dig maae falde,
 Ei Mindet martre dig i Sorgeres Stund!
 Hun, jeg opoffres for, din Lykke giøre!
 Dig skienke, hvad du savnet har hos mig,
 Saa huld, saa troe, saa gandske dig tilhøre,
 Som — Hendrik! — ak! som jeg tilhørte dig!
 Med hende du henleve gyldne Dage
 I Kiærligheds, og alle Glæders Favn,
 Og aldrig, aldrig ønske mig tilbage,
 Og aldrig, aldrig sulke ved mit Savn!
 Og naar for Herrens Dom vi eengang møde —
 Ei møder jeg, dig at anklage der —
 Men du skal see din Anna uden Brøde!
 Da, elskte Mand! da hav mig atter kjær!

Og nu en Bøn til dig! — det er den sidste:
 Kan du din Annas sidste Bøn afflaae?

Lad eene mig den tunge Skiebne friste, —
 O! som jeg veed, mig snart at forestaae!
 De Arme, som med mig i Lænker sukke,
 — Agt paa mit Vidnesbyrd fra Gravens Bred! —
 Dem uforskyldte Fængsel du oplukke!
 Det være nok, at jeg uskyldig leed!

Ei mere vil nu Anna dig besvære,
 Min Konge! — nei! min Hendrik! — nu lev vel!
 Hver Bøn, hver Tanke nu til Gud skal være
 For mig om Naade, og for dig om Held.

L h. Stolfleth.

(See f. Deel. S. 205.)

Ogsaa af denne Digter eie vi en Philippa til Erik, der findes i Norske Selskabs Samlinger andet Hefte, og som det vil være Digtekunstens Dyrkere høist interessant at sammenligne med den ovenansførte Digers tvende. Til en Prøve, hvor vel Digteren har truffet hiin heroiske Dronnings Aand, affrives følgende.

Glem ei, du fremmed var, da Skiæbnen dig tiltænkte
Den danske Kongestol, som Borgerret dig skienkte
Hos et tredobbelt Folk, hvis Trone trodsø kan
I Magt, Anseelse ethvert Europas Land.
Hvor frygtelig en Skat, o Ven! er Herredømme!
Troø mig, ei uforsøgt jeg om dit Folk tør dømme;
En slavisk Lydighed ei Nordmands Hierte bær,
Om deres Konge ei gienkiærlig elsket er;
Han mild kun ynde dem, enhver skal ham tilbede,
At ødsle Liv og Blod for ham enhver er rede.
Som første Borger han i Staten vise sig,
Hver ved at døe for ham sig agter lykkelig.
Opmuntret, deres Mod selv Dødens Skræk el rører;
De kiende Farer ei, naar Kongen dem anfører.
Slig Tapperhed de drak af kiække Mødres Bryst,
Og Fædres Ledingsstog var deres Buggelyst.

Du mindes selv den Tid, fra frække Benders Strande
 En talrig Flaade sendt voldgiæstet' dine Lande,
 Foreenede til Rov, med værdigt Brødre navn, *
 De med udspændte Seil sig nærme Kjøbenhavn.
 Ublandsk Hofmands Mod dig vællende undfalder;
 Dit synker dybt med hans; du hører kun hans Svalder.
 Naaskee en fræk Rival, den Dgle, i min Varm
 Opklækket, svækkede med Lesten og din Arm;
 Nok, du blev overtalet, fra ængstet Stad at flytte,
 Og leened' den sit Mod og din Gemal til Støtte.
 Jeg, Engelsk født og kiæk, nu vilde vise mig
 Værd danske Dronningnavn at have nydt med dig.
 Hvor frygtsom at forsmages jeg voved' at fremtræde!
 Men hvor mit Mod ei steg, da jeg med synlig Glæde
 Hver Borgers Bisald vandt! det i hver's Ansigt stod,
 Og henrykt hørte jeg mig nævne Dannebod.
 Af mindste Vink enhver min Attraa vilde giette;
 Jeg neppe foreslog, til Forsvar at indrette
 Et flydende Kastel, det strax paa Havnen flød,
 Og Tusend villige mig væbned' Arme bød.
 Af Havets dybe Skib vi Benderne see bygge
 Et pælet Bolværk op, hvorfra de tordne trygge;
 Men uforfærdede vi tør anfælde dem,
 Og Mod og Seier gaae med danske Banner frem.

For:

* De kaldte sig Jettalliebrødre, og skulde lønnes ved
 Bytte.

Fortrødte Lyst til Noe de nu forilde Kiende;
 De snart forhaanede maae slagne Rygge vende,
 Med sikke Skud vi dem fra vore Strande slaae,
 Og Dines Seierraab den fjerne Havbred naae.
 Saa reddedes din Stad.

Troe ei, jeg stolt dig minder
 Om denne glade Dag; Vergierrighed ei blinder
 Min nu oplyste Siæl; jeg kun vil minde dig,
 Hvad faderlig Regent tør sikker love sig
 Af eget Mynsters Bægt hos Dancks kiække Siæle,
 Hos Mænd, som føle sig ei fødd' at være Træle;
 Sær naar han statsklog sig de Vidler tænke kan,
 Som Haab om Velstand bød hver driftig Underdan,
 Hvers Mod fordobles da, med Iver at forsvare
 Sin Fyrstes Arveret, om Staten kom i Fare.
 Ja det mislingte Tog — mit Hjertes bittere Nag —
 Og min Ydmygelse, stadfæster denne Sag.
 Af! var det dog mit Raad, din Dronnings kun, der rørte
 Den tappre Ungdoms Varm, hvis Kiæthed jeg forførte
 Til voveligt Forsøg imod hin vendist Havn!
 Philippa elsket var; et Bud i hendes Navn
 Var nok for trofast Folk. Af! at jeg skulde love
 Mig mere Held, end dig, og egenraadig vove,
 I din Fraværelse, at byde op til Krig
 En Hær, hvis spildte Blod gjør mig affkyelig!
 Om han, som Rigers Held i gyldne Skaaler veier,
 Den

Den største Tapperhed nu havde stienket Seier,
 Saa skulde Danmark velsignet dette Raad,
 Og min Forvoventhed var bleven Heltedaa; ;
 Men du tillod det ei, Almægtige! du vilde
 Min før indlagte Roes, mit Haab om ny forspilde.
 Letsindighed, med Mod foreenet, fik den Løn,
 Umodne Overlæg tidt gav mit svage Røn.

I Mænd! hvis sunde Raad skal i Fremtiden stytte
 Skoldungens Stol, om I attraae hans sande Nytte,
 Saa lader Sindighed ledsage eders Mod,
 Naar Raadet gjaelder Krig og tyre Borgerblod.
 Og, Erik! om de Raad du kærslig vilde lyde,
 Din døende Gemal sig drifter dig at byde,
 Du danske Borgere det første Sted da bød
 I faderlige Varm, og Fremmede forskjød.
 Tillad, at Pennen frit min Meening tør betegne;
 Og feiler jeg — velan! du vil det ei tilregne;
 Dit Held, dit Folkes Held mit Formaal eene var;
 Et ringe, velmeent Raad dog ofte gavnet har.

Din egen bunden er til hele Nordens Lykke;
 Bevar som gylden Skat det viise Mesterstykke
 Af hendes store Haand, hvis dyrebare Navn
 Er helligt trendende Folk! Tag hvert af dem i Favn,
 Etift Grandekjærlighed imellem Naboelande,
 At Efterkommeren dit Minde ei skal bande!

Hvad

Hvad Spot, om paa din Grav en saaret Fremtid krev:
 Saa stor som Moderen, saa liden Sønnen blev!
 Lad Nørdyrkeren ved rund Opmuntring trives!
 Betenk, hvor Mod, og Tarr, og Flid, og Kunst oplives,
 Naar driftig' Eiere af Herrefædres Land
 Paa frugtbar dyrket Jord sin Velstand øge kan!
 I stille Cirkel de Lyksalighed udbrede:
 Der dannes Borgeren, hvis kiække Bryst er rede
 At ofre mandigt Blod for hyggelige Hiem;
 Og lykkeligt det Land, som eier nok af dem!
 Hold Folket givne Troe; lad tappre Svenske, trygge
 Ved egne Loves Hegn, sit eget Land bebygge;
 Lad kloge Ombudsmænd, hvis redelige Troe
 Du frit tør vende Ring, hos Dalekarlen boe!
 Blandt Klipper opfødt fri han elsker dig; men bringes
 Hans Mod i Harnisk først, han ei ved Magt kan tvinges.
 Der høres alt et Gny af misbrugt Herremagt...
 Narvaagen Omsorg bær, og Faren ei foragt;
 Og Norge — dette Land, der er dig saa hengivet —
 Hvis Folk, af Fædres Troe og Tapperhed oplivet,
 En kiærlig Faders Hu hos Kongen finde vil,
 Om varme Bryst for ham skal nære trofast Ild;
 Lad det til Statens Tarr din milde Omsorg nyde!
 Thi Aag end Alting feil — dog Himlen det forbyde! —
 Du sikker Tilflugt vist hos disse Hjerter fandt,
 Som du ved Mildhed dig gienkiærlige forbandt.
 Und Brødre lige Kaar; lad Embeder og Være

Kun for Fortienester en tryk Belønning være;
 Quæl ei den Ureløst, som brænder hos dit Folk.
 Hold over Loven Haand; bliv selv dens vise Tolk —
 Og lev saa lykkelig — Forgiæves Hiertet følger
 Sin Kiærlighed for dig. Nei, din Erindring følger
 Hver Tanke i min Siæl; mig Døden Intet er
 Imod den Frygt, at ei min Omhed er dig kjær.
 Troe ei, at Grille, Nag en harmfuld Varm oprørte,
 Da jeg dit Hof forlod; mit Hierte dig tilhørte.
 Ak! havde Svaghed kun til Flugt forledet mig,
 Jeg skuffet havde snart igien omfavnet dig.
 Om tyve glade Aar mig stod' endnu tilbage,
 Jeg gav dem bort, om jeg fik af din Mund modtage
 De trøstefulde Ord: jeg elsker dig endnu!
 Det blotte Haab derom opfylder al min Hu.

C. A. L u n d.

(See f. Deel. S. 219.)

Af denne Digter have vi tvende Heroider, der begge findes i Maanedsskriftet Minervas første Aargang. Vi indrykke her den første af disse, som i mere end een Henseende torde henhøre mellem vor poetiske Litteraturs allerinteressanteste Stykker.

Eleonora Christina Ulfeld til sin Mand.

Dybt i et Kængsel, hvor Elendigheder
 Og Skræk og Mørke kun omringe mig,
 Der — viid det, elskte Ulfeld! — der tilbeder
 Endnu din kielne Leonore dig.
 Ja, om en Engel vilde blid beskiærme
 Blandt tusind' Farer disse Linier,
 Og om de i mit Sted sig maatte nærme
 Derhen, hvor du, min evig Elskte! er,
 Da skulde de mit hele Hierte male,
 Min Kummer skulde de fortolke dig;
 Gødt vilde da den Tanke mig hufvale:
 Min Ulfeld veed min Nød, han ynker mig!
 Ja, ynk mig, ædle Mand! men salig Smerte,
 Men kiærlig Graad du mig kun ofre maae;
 For min Skyld ingen Qvaler i dit Hierte

Bebrei-

Bebreidende imod dig skal opstaae.
 Du har ei skabt de Piner, som fortære,
 Den kolde, stolte Spot, som qvæler mig,
 Endskiøndt for dig, o Mand! jeg den maae bære;
 Min Brøde er, at have elsket dig.
 Og denne Roes skal Intet mig betage;
 Den er min sidste Trøst i Lidelser;
 Lad hele Verden dine Feil opdage,
 Keen, som en Engel, du mig altid er.
 Den store Konge, som nu Graven dækker,
 Han selv har lagt min høire Haand i din,
 Og Døden selv ei dette Løfte svækker,
 I Evigheder skal du være min.
 Med dig jeg roelig paa den vilde Bølge
 Fra Fædreland og elskte Venner drog;
 Det var min Roes, min Glæde, dig at følge,
 Og tryk ved dig hver Skiebne jeg modtog:
 Jeg fulgte dig i Flugtens Farligheder,
 Med dig jeg Fængslets Rædsler deele har;
 Ah! — da var intet rædselsfuldt, thi Glæder,
 Thi Himlens Glæder smilte, hvor du var. —

Men hør, hvordan man hevner denne Brøde
 Paa fierde Christians Blod, paa din Gemal,
 O Mand! da skal dit ømme Hjerte bløde,
 Og mine Børn skal græde ved min Qual.

Men naar de nu i Kreds om dig fornemme
 Din Leonores mange Lidelser,
 Da, Ulfeld! o da lad dem aldrig glemme,
 At deres Moder dog uskyldig er.

Du veed det, i de stolte Britters Rige
 Er En, som vælter sig i Laster ned;
 Han hersker der. — Ha! jeg Ulykkelige,
 Som troede sig en Konges Ærlighed!
 I tielen Vellyst glemte han de Dage,
 Da han Belgierninger modtog af dig;
 Han glemte Kongers Pligt imod den Svage;
 Forraderst nedrig overgav han mig! —
 Jeg slæbtes bort; snart saae jeg disse Bredde,
 Min Fader før har værget med sit Blod;
 Ah! tænkte jeg, hans Datter skal med Glæde
 Udøse sit, og iile ham imod.
 Da skal jeg som en Engel stedse svære
 Beskyttende omkring min elskte Mand,
 Og see ham, roelig, ubekiendt, at leve,
 Maaskee forsonet med sit Fødeland —
 Men af! til langsom Pine man mig glemte;
 Man vidste, Døden frygter ingen Død;
 Til bitter Haan man din Gemal bestemte,
 For ved mit Harm at føle Hævnen sød.

Man

Man spottende afrev mig mine Klæder —
 O Danmark! er det saa, du hevner dig? —
 I Slavedragt, forskudt, som en Misbæder,
 Man fra min Broders Slot bortførte mig.
 Da saae jeg Hesper sidste Gang; den blinked
 I Aftenrødens Straaler dalende;
 Da flød en stille Taare — og man vinked,
 Og Fængslets tunge Dør sig aabnede.
 Her er jeg nu, og denne skumle Hule,
 Hvor aldrig Solens Straaler smiled' ned,
 Og denne tykke, sorte Muur skal skjule
 For Verden mig og min Elendighed.
 Naar Vinterstormens hule Stød mig vækker,
 Hengrubler jeg den lange mørke Dag;
 Dybt Sneen da de snevre Ruder dækker,
 Som bragte Lysning giennem lave Tag.
 Blegt gnistrer vel en Lue ved min Side,
 Og ved dens Lys jeg skriver her til dig;
 Men og for den Velgierning maae jeg lide,
 Dens fæle Røg tidobbelt quæler mig.
 Naar Foraarsolen Vintrens Strengthed hæver,
 Den lindrer dog ei min Elendighed,
 Dog ingen Zephyr quægende nedsvæver
 Til dette rædselsfulde Opholdssted;
 Og aldrig skal jeg see Naturens Smykke;

Død er jeg — død for hele Skabningen;
 For intet Menneske jeg kan udtrykke
 Min Nød, — for ingen Ven udøse den. —
 Dog engang man en saaret Hund mig sendte,
 Og din Gemal man den at læge bød;
 Man vilde dybt forhaane mig — man kiendte
 Ei, at Medlidenhed er himmelsk sød. —
 Af! — tænkte jeg — du er forskudt, du Arme!
 Og uden Skyld du er ulykkelig;
 Din Skiæbne ligner min — mit Straae skal varme,
 Min smie Haand skal kiærlent pleie dig.
 Tidt sad jeg da, og blide Glæder smagte,
 Hvergang jeg lindrede den Ules Bee;
 Hver Nød jeg glemte, naar sin Tak den bragte,
 Og kiærlent ved min Side logrede.
 Dog atter nu jeg eene er tilbage,
 Og intet Levende jeg skuer meer;
 Kun stundum, naar de tunge Skodder bræge,
 Med Gysen jeg den haarde Slutten seer.
 Her sidder jeg nu ørkesløs, og tænker
 Den lange Dag, o elskte Mand! paa dig;
 Da er mit sidste Haab, at Himlen skienker
 Dig noget af den Fryd, den nægter mig.
 Men, o hvor svagt er dette Haab! du være
 Lykkelig ved din Leonores Nød?

Du.

Du skulde roelig Danmarks Brede bære,
 Du, som har frygtet Haanhed meer end Død? —
 Dog, Mand! vær stærk; thi kun den sande Store
 Kan trodse Skiæbnens Magt, og bære den;
 O Mand! vær stærk; o thi din Leonore
 Har intet uden dette Haab igjen. —

Dog — troer du det? — ei hver en Glæde døde;
 Tit kan jeg føle salig Trøst endnu;
 Tit kan jeg al min Bitterhed forsøde,
 Blot ved at komme forduins Tid ihu.
 Ja! helligt er mig Mindet af de Dage,
 Da første Gang din Brud man kaldte mig,
 Da ingen jordisk Krone kunde drage,
 Tilbedte Mand! min Kiærlighed fra dig.
 Jeg glemte Hæiheds Glæds, og Hoffets Glæder,
 Og hele Verden, henrykt ved din Arm;
 Jeg sølte Himlens rene Saligheder,
 Naar kiælemt du mig trykte til din Varm.
 Til Wiisdom du min unge Siel anførte,
 Og andres Sprog jeg lærte paa dit Skjød;
 Og naar jeg da lærvillig, munter, hørte,
 Da var et Kys den søde Løn, jeg nød.
 Naar disse Tanker i min Siel oprinder,
 Jeg med den heele Jord forsonet er,

Hver Følelse af Kummer strax forsvinder,
 Mit Fængsel selv er ikke rædsomt meer.
 Da henrykt i min søde Drøm jeg maler
 Den store Konges Billed for min Siel;
 Jeg seer ham mellem sine Børn, han taler
 Med hver især, aarvaagen for vort Vel.
 O! naar han, træt af Kronens Byrder, tiled'
 Hen til os, stedsse paa hans Knæe jeg sad,
 Og spæde Dyder, hver en Gang jeg smilede,
 Opdagede hans Fader: Die glad.
 Og da jeg werde op, det var hans Glæde,
 Sin heele Siel at kunne tolke mig;
 Ved sine Smærter saae han mig at græde,
 Han saae mig glad, naar han var lykkelig.
 End seer jeg ham, den gamle Helt, at bøie
 Sig kjerlig ned imod mig fuld af Saar;
 Forbundet, hornet var hans brustne Die,
 Og Blodet klæbrev' i hans hviide Haar.
 Sig Smerten paa de blege Rinder malte
 I hvert et Træk, som svagt han skulede;
 Men, o den Noelighed, hvormed han talte!
 Den Høihed, hvormed han mig trøstede:
 "Min fromme Leonore! og du græder!
 "O! disse Smærter vi velsigne bør:
 "Mit Blod har flydt til mine Rigers Hæder,
 "Med Glæde for mit kiære Folk jeg døer.
 "Ja, skionne Død! o da skal Verden lære

"Af mig, hvad Fyrstens høie Pligter er;
 "Mit Minde da blandt dem skal helligt være;
 "Hvis Velfærd var mig meer end Livet kier.
 "Da skal igien den brave Danſke byde
 "Erkiendtlig for min Søn hver Fare Trods;
 "Da ſige de: vort Blod for ham skal flyde;
 "Hans gamle Faders Blod har flydt for os.
 "Og ſom en Engel ſkal de ſee dig vanke,
 "Min Datter! hædret ved din elſkte Mand;
 "Da ſtiger Glæden hos dem ved den Tanke:
 "Din Fader var den gode Chriſtian. —
 Men Ulfeld! død er Chriſtian den Store!
 Ja, elſkte Fader! du er lykkelig;
 Gid ingen Sukke fra din Leonore
 I Salighedens Egne naae til dig!
 Men ſaae du hende her, ſom en Miſdæder,
 I evig Nat, adſkilt fra Menneſker!
 Og ſaae du hendes Mand, ſom en Forræder,
 Landſlygtig, hadet, miſkiendt af enhver —
 Dog — bort I fæle Tanker! ved dit Minde,
 Du Herlige! ſkal Smerten ſvinde hen,
 Og i din Datters Bryſt ſkal Fryd oprinde,
 Og ſaligt Haab, at nyde dig igien.
 Ja Ulfeld! ſnart den ſtore Time kommer,
 Da intet Fængſel os adſkiller meer;
 O Mand! vi mødes for al Verdens Dommer;
 Han dømmes naadig Støvets Handlinger.

Han deeler Løn til den, som her i Lænke,
 Og den, som her i Diademet gif,
 Og manges Gang han vil til Slaven stienke.
 Den Salighed, som ei hans Fyrste fik.
 O! der, i disse reene, høie Glæder,
 Der skal jeg længselsfuld omfavne dig,
 Og i ufattelige Saligheder
 Skal evig vore Siæle blande sig.
 Da see vi Nordens store Konge smilse
 Blandt vore Børn, vi da ham svæve nær.
 Ved dette Haab, o Mand! din Tanke hvile!
 Vor usle Jord er ikke Taarer værd.

M. F. Liebenberg,

fød 176*,

Præst paa Frederiksberg.

Denne Digter, hvis elegiske og idylliske i vore Tidsskrifter
omspredte Arbejder give Jøse at beklage, at han, især
i seenerne har, har været saa fattig derpaa, har i nedens-
taaende Heroide givet os et skønt Mynster af et nyt
Slags, der høilig fortiente, flittigere at dyrkes.

Waldemar den Anden til hans Søn den unge
Waldemar.

Søn, elskte Søn! o at du kunde høre
Den faderlige Røst, som kalder dig!

At mine Skrig dog trængte til dit Øre,
Og atter dine kunde naae til mig!

O grumme, grumme Henrik! mig at rane
En Trone blot — det mættede dig ei;

Du til mit Hierte vidste dig at bane
En mere dyb, en mere blodig Ve!

Min Waldemar — det vidste den Forræder —

Mit Hierte meer end Kongesmykket er;

O Søn! med dig og mine Faderglæder

Blev denne Braa mig meer end Troner kjær.

Men

Men eenlig her jeg tæller seene Dage,

Og ingen kjærlig Stemme trøster mig.

Naar Dagen gryer, jeg hilser den med Klage;

I Mattens Mulm jeg ængstlig kalder dig.

Og da, naar Stilhed hersker allevegne,

Det er mig tit, som hørte jeg dit Raab —

Saa iler jeg, for til din Varm at segne;

Af! tykke Mure knuse da mit Haab.

Maaskee — o meer end Dødens Bitterheder

Den Tanke for mit bange Hjerter har —

Maaskee mig Himlen aldrig meer tilstøder

Af favne dig, min Søn, min Waldemar!

O det er meer end Skrækkens Phantasier,

Som denne Skiebne mig at frygte bød,

Og lærer mig den Lod, som paa mig bier —

Jeg kiender Henriks Hevn; den vil min Død!

Ja, søde Haab, som Puffende mig malte

De fiksnne Billeder af Fremtids Held,

Og stundum paa min Kind et Smil fremkaldte,

Du længer ei bedaare skal min Stiel!

Kun Døden vil jeg vente som Befrier,
 Og rolig see den langsom nærme sig,
 Til i dens kolde Favn min Klage tier,
 Og Henrik da ei meer forfølger mig.

Nu, saa hensmulre, langt fra Danmarks Sletter,
 Dets Konges Liig — thi Herrens Raad det er!
 Ei knurrende jeg mod hans Villie trætter;
 Jeg veed, jeg har fortient hans Tugtelsler.

Ja, Døden vil jeg vente selv med Længsel,
 Min Søn! naar Henriks Had maae døe med den;
 Naar du, ved den befriet af dit Fængsel,
 Med Fred paa ny maae styre Danien!

O da, gid disse Linier maae bære
 Dig min Velsignelse og mit Farvel!
 Din Faders sidste Raad i dem du ære,
 Og lad hans Bannheld vorde dig til Held!

Af! dette Brev, som mine Taarer væde,
 Det, elskte Søn! min hele Rigdom er —
 Jeg deelte før med dig et Kongesæde;
 O dette giøre dig hiin Gave værd!

Det lære dig, at Vreſyge blænde
 Din Faders Die med ſin falſke Glænde,
 At han ſit Kald, ſin Hyrſtepligt miſkiende,
 Og higeſt' efter blodig Laubærkrands.

Han glemte, at til Landets Værn allene
 Mod Uvens Vold, ham lagdes Sværd i Haand;
 Det til hans Storheds Redſkab maatte tiene,
 At lægge fierne Folkeſlag i Daand.

Det ſkønne Navn af Fader for ſit Rige,
 Det havde tabt for ham ſin Yndighed.
 Han hørte Seiersraab mod Himlen ſtige,
 Men ei de Suk, ſom blanded' ſig dermed.

Han ændſed' ei, at Seiersherrens Minder
 Skal Tiden ſnart i Støvet ſtyrte om,
 Men Taaren, ſom for Folkets Fader rinder,
 O den ſkal tælles hiſt for Herrens Dom! —

See Waldemar! det var din Faders Brøde,
 Han leed derfor — og rolig lide ſkal;
 Thi denne Tanke ſkal hans Lod forſøde,
 At du vil lære Viisdom af hans Fald;

At Danien vil tælle dine Dage
 Blandt sine glædste, og signe dig,
 Som den, der bragte Held og Fred tilbage,
 Og blev dets trygge Værn mod Vold og Svig. —

Snart synker jeg til Gravens stille Hvile;

O vel mig! da min Kummer er forbi,
 Da skal jeg fra min Himmel fro nedsmile,
 O Søn! og see dig lykkelig og fri;

Og see dig, værdig til dit Kongesmykke,

At prydes med hver ædel Fyrstedynd,
 At vogte, fremme Millioners Lykke,
 Og see din Løn i Folkets Tak og Fryd.

O da min Aand den Evige tilbeder,
 Som viis og god uddeeler Held og Bæ;
 Hvis Blik igiennemskuer Evigheder,
 Og skaber Lys, hvor vi kun Mørke see!

Dramatisk Idylle.

Johannes Ewald.

(See f. Deel. S. 163.)

Af Gifterne, denne vor ypperste Digters sidste, maaſkee
meest fuldendte Arbejde afſkrive vi første Acts sidste
Scene, ſaameget mere, ſom den tillige giver en Prøve
paa, hvad Franſkmanden kalder Coupe lyrique, hvort
vel ikke lettelig Nogen har været hans Lige.

Svend.

Af Fader, af! — ifald du ſaae den Jammer!
Birthe.

Saae du vort Garn?

Svend.

Hvad Garn? — Ei! hvem kan tænke
Paa ſligt? — det er i Havets Dyb? — Men, Himmel!
Nu ſeer man Braget tydeligt. Af, Fader!
Sev Menneſker har flynget ſig ved Maſten,
Som bugner ved ſin jammerlige Byrde!
Af! ſaae du dem, hvor ængſelig de fremſtrække
Den ene Haand mod os, ſom ſtaaer ved Bredden,
Og klamre ſig ved Livet med den anden!
Og, af! man ſeer — man hører alt kun Afmagt,

Kun

Kun Mismod i de matte Skrig! de Arme!

Al! er da intet Haab? Mit Hierte bløder.

Anders.

Gaaer Søren høit, som før?

Svend.

Jeg troer, den sagtnes.

Lise.

Og Stormen stiger fiendelig; mit Dre

Kan ei bødage mig.

Svend.

Al! saae du Braget!

Anders.

Vor Vaad er tørt.

Svend.

Og stærk.

Rnud.

Og vi har Kræfter.

Svend.

Al! kunde vi! — ak, Fader! hvilken Glæde!

(Anders gaaer ud, og Claus med ham.)

Lise.

Ha! Svend! jeg kender dig! — men, om du vover

Dit Liv for Fremmede i sligt et Uveir,

Og agter ei mit tro, mit gomme Hierte;

Da — mærk mit Ord! — da glemmer jeg det aldrig!

Svend.

Ha! er det Eld, at agte paa din Omhed?

Hvad vil du her? — hvad vil du med din Trudsel? —

Jeg

Jeg veed, at Frygt afsvang dig den; dog, Lise!
 Den Frygt er mig en Last; derfor betænk dig!
 Lise.

Og kan jeg det?

Evend.

Gjør, hvad du ei kan lade!

Gunnild.

Jeg sagde dig det før.

Lise.

Nu vel! — men kald mig

Den taabeligste Møe paa hele Leiet,
 Om han ei snart skal angre denne Haardhed.

Anders (i det han kommer ind).

Jeg veed ei ret. — Dog er det vist, at Stormen
 Ei klinger nær saa farlig i mit Dre.

Birthe.

Ei nær! Det synes dig? Nu tør jeg sige,
 Du frygter ei; men da det gjaaldt vor Velfærd...

Anders.

Og hvem har lært din usle Siæl, at ligne
 Et aandløst Garn ved Mennesker?

Birthe.

Men seer du,

Stig! seer du Muelighed at redde disse?

Anders.

Ha! saae jeg kun! — Ak! neppe tør jeg haabe!
 Dog er jeg sikker nu paa Himlens Bifald;
 Og kan en Mand da frygte Storm og Vølge?

Evend.

Svend.

Man glemmer Alt, saasnart man seer de Arme.

S e x t e t.

Svend.

Endnu kan jeg høre,
Hvor ængstlig de raabe,
Mit gysende Dre,
Mit Hierte fornemmer
De hvinende Stemmer,
Som stride mod Braget
Af Himmel og Hav.

G un i l d.

Alt, Hiertet maae bløde!
Hvad kan de da haabe,
Som Taarer kun møde
Fra hielpløse Bredde?
Alt intet kan redde!

G un i l d, Lise og Birthe.
Alt intet kan redde!

Lise.

Hver seer nu i Braget
Sin Jord og sin Grav.
G un i l d, Lise og Birthe.
Hver seer nu i Braget
Sin Jord og sin Grav.

A n n d.

Mit Jnderste brænder.

Svend.

Alt! naar de udstrække
De folde, de matte,
De zittrende Hænder,
Da græder den Kiække!

Lise.

Lise.

Ha! hvad kan de haabe,
De arme Forladte,
Som Døden omspænder?

Knud.

Jeg elsker de Riække,
Fordi de tør haabe
Trods Nordvind og Hav.

Gunild.

Al! hvad kan de haabe
Fra hielpløse Bredde?
Gunild, Lise og Birtbe.
Al! hvad kan de haabe
Fra hielpløse Bredde?

Anders.

Al! han, i hvis Hænder
Et Hav er en Draabe,
Han ene kan redde
Det Liv, som han gav!

Alle.

Al! han, i hvis Hænder
Et Hav er en Draabe,
Han ene kan redde
Det Liv, som han gav!

Svend.

Troftløse Sukke!

Knud.

Magtløse Taarer!

Svend.

Hvad, om vi prøve?

Lise.

Grumme! hvorpaa?

Knud.

Knud.

Niddinger tøve.

Birthe.

Nu tør du gaae!

Svend og Knud.

Ha! vi maae prøve!

Niddinger tøve.

(Til Anders) Fader! vi gaae.

Lise (til Svend).

Grumme! du vil dog et

Glye fra mit Bryst, og døe?

Svar mig, o Elskte! svar!

Vil du? Ah! kunde du?

Birthe (til Knud).

Mig kan du sige Nei,

Kold mod din Fæstemøe!

Viid, at jeg ikke har

Glemmt din Foragt endnu!

Lise.

Kan du forlade mig,

Naar kun et fremmed Skrig

Kalder til Død og Grav?

Birthe.

Naar kun en fremmed Næst

Naaber om Hielp og Trøst,

Trodser du Storm og Hav?

Svend.

Tænk, at det gielder om

Menneskers dyre Liv!

Anders, Svend og Knud.

Tænk, at det gielder om

Menneskers dyre Liv!

Knud

Knud (til Svend).

Ven! har du Mod, saa kom!

Lise (til Svend).

Er jeg dig kjær, saa bliv!

Svend.

Elfte! det gielder om
Menneffers dyre Liv!

Anders, Svend og Knud.

Elfte! det gielder om
Menneffers dyre Liv!

Lise.

Grumme! du vil dog ei
Glye fra mit Bryst, og døe?

Birthe.

Mig kan du sige Nei,
Kold mod din Fæstemige?

Svend.

Tie dog, o Elfte! tie!
Glem det, som Frgtten spaaer.
Glem, at det forestaaer;
Tænk, om det var forbi!

Knud.

Himmel! al! naar vi nu
Noede med Seier hjem,
Og havde reddet dem! —
Fader! hvad siger du?

Svend og Knud.

Fader! hvad siger du?

Anders.

Nu, da det gielder om
Menneffers dyre Liv...

Svend

Svend og Knud.
 Modige Gamle! kom!

Lise og Birthe.
 Fader, af Fader, bliv!

Lise.
 Himmel! og om de nu

I det oprørte Hav
 Søge sig selv en Grav! —

Moder! hvad siger du?

Lise og Birthe.
 Moder! hvad siger du?

Gunnild.
 Af! — Men det gielber om
 Menneskers dyre Liv.

Anders, Svend, Knud og Gunnild.

Elfte! det gielber om
 Menneskers dyre Liv.

Svend.
 Endnu kan jeg høre,

Hvor angstlig de raabe.

Mit gysende Dre,

Mit Hierte fornemmer

De hvinende Stemmer.

Gunnild.
 Ah! Hiertet maae bløde!

Hvad kan de da haabe,

Som Laarer kun møde

Fra hielpløse Bredde?

Svend.
 Af! kunde vi redde!

Lise og Birthe.
 Af! intet kan redde!

Anders, Svend og Knud.

Ah! kunde vi redde!

Svend.

Mit Jnderfte brænder.

Lise.

Al! hvad tør du haabe?

Knud.

Ha! skal da de Kiække,

Som Døden omspænder,

Jorgievers udstrække

De trættede Hænder

Mod Dannemarks Bredde?

Lise.

Hvad tør du da haabe?

Birthe.

Al! intet kan redde!

Anders.

Den Gud, i hvis Hænder

Et Hav er en Draabe,

Hans Almagt kan redde.

Gunild.

Han ene kan redde.

Anders, Svend og Knud.

Ved os kan han redde

Det Liv, som han gav.

Alle.

Den Gud, i hvis Hænder

Et Hav er en Draabe,

Hans Miffundhed redde!

Anders.

Han styrker de Hænder,

Som prøve at redde.

Svend.

Evend.

O bød han os redde!

Knud.

Han byder os redde.

Anders, Evend og Knud.

Bød os kan han redde

Det Liv, som han gav.

Gunild, Lise og Birthe.

Hans Miskundhed redde

Det Liv, som han gav!

A l l e.

Den Gud, i hvis Hænder

Et Hav er en Draabe,

Hans Miskundhed redde

Det Liv, som han gav!

Th. Thaarup.

(See f. Deel. S. 165.)

Af denne Digters trende deilige dramatiske Idyller, Høstgildet, Peters Bryllup, og Hiemkomsten, vælges Slutningsscenen af den første, der er næsten en Idyl for sig selv.

Mænd, Qvinder, Karle, Piger og Børn af begge Kion komme frem under en landlig Musik; de føre med sig, Nogle Høstsredskaber, Andre Baaben, Søefolket fører et Flag med sig.

Chor.

Gud gav os et velsignet Aar,
 Bag Hvermands Gaard
 En Høse staaer,
 Og fuld er Hvermands Lade.
 Den arme ei tomhændet var,
 Sin Pose fuld af Ar han bar,
 Gud gav os et velsignet Aar;
 Thi vil vi være glade!
 Hvor Leen klang,
 Hvor Piger sang,
 Der Dvæget nu paa Stubben gaaer:
 Gud gav os et velsignet Aar.

Oldinge.

Han gav os Landefred,
 Og Frugten af vort Ansigts Sved;
 Han fyldte Bondens Lade;
 Thi vil vi være glade.

Chor.

Gud gav os et velsignet Aar;
 Thi vil vi være glade.

Dvin-

Q v i n d e r.

Lyksalige Fred,
 O! du skal beskytte
 Den straatakte Hytte,
 Og Frugtbarhed følge dit yndige Tjed,
 Lyksalige Fred!

M æ n d.

Lyksalige Stand,
 Som Rigdom ei kender;
 Men slittige Hænder,
 Og Lyst til at dyrke og værne dit Land,
 Lyksalige Stand!

H a n s,

fulgt af Bønderne, nærme sig Frihedstøtten.

Her Dannemænd! staaer Friheds Minde,
 For Landets Fader, Bondens Ven.
 O! kommer Piger, Krands at binde,
 Det frie Hænder satte hen,
 En Blomsterkrands hver haabsfuld Sommer,
 En Krands af Ax hver Høst, som kommer.

C h o r.

O Gud velsigne Christian;
 Thi Frihed, Frihed skænkte han! —

H a l v o r.

Kiæl i Strid,
 I Freden blid
 Skal Dannerkongens Kriger være,
 Sin Banner skal han ære.
 Døe, før han den skal svige,
 Aldrig for Faren han vige:
 Til Fædrelands Forsvar han freidig skal gaae,

Hvor Gienderne staae,
 For Huns og for Hiem han drabelig staae.

Chor af Soldater.

Til Fædelands Forsvar han freidig skal gaae,
 Hvor Gienderne staae,
 For Huns og for Hiem han drabelig staae.

Peter.

Danmarks Flag,
 I Fred og Slag
 Skal danke Sæmænd helligt være,
 Det Havet ydmygt bære!
 Medbor og Hæd det følge
 Giennem den skummende Bølge.
 Til Hæder og Velstand en Sæmand laer staae,
 Over Bølgen den blaae,
 Med vindsvangre Seil ved knagende Raar!

Chor af Matroser.

Til Hæder og Velstand ic.

Anna.

Friheds Minde!
 O, hvor er du stien!
 Naar jeg vorder Danneqvinde!
 Bringer jeg til dette Minde
 Glad min førstesødte Søn.
 Ploven skal han tiere,
 Bærget skal han føre;
 Men naar han kan nævne Moder,
 Skal han nævne Fædeland,
 Og velsigne Christian.

Grethe

Grethe til Peter.

Din Grethe lever vel den Dag,
 Hun med en Søn sin Peter glæder;
 Da tager jeg det danske Flag,
 Og over Drengens Bugge breder.
 Min Peter tidlig ham skal lære
 En Sømands sande Sindelag:
 Stolt af sin Hædersstand at være,
 Og slaae og døe for Danmarks Flag.

Chor.

Fra Nordkap ned til Elbens Bred
 Boer Velstand, Frihed og Fred.
 Leve vor Konge! Leve hans Søn.
 Det er vor Pnske, det er vor Bøn.

Hans. Nu Brødre! vi er eenige i Hjertet,
 Og dog forskiellige i Sprog og Sæder;
 Nu, kommer! laer os qvæde hver sin Vise
 Paa sin Maneer.

Henrik og Tord. Ja vel!

Hans. Nu! jeg begynder:

Hans.

Frugtbare Marker og Skovgroete Slætter,
 Fiskrige Have omgive vort Land.
 Bølgen beriger, og Ageren mætter,
 Gavnlighed adler hver Alder og Stand.
 Værs sin Dyrighed, elsk sin Lige,
 Tro mod sit Land, og sin Konge, og Mæe,
 Saa tænker Dansken, og før han skal svige,
 Før skal han døe.

Hen:

Henrik.

All bruust de See, all druut de Flooth
 Dat Lant to ömerswämmen,
 Man Wie verstaht mit Kunst un Mooth
 To diicken un to dämmen.
 Dat fette Veeh im Kiewer geit,
 Und unse Buur den dreemal mai't.
 Stolt is de Buur op sinen Stant,
 Un tro sin König, Wiew un Lant. *

Lord Halvorsen.

Malmrige Fjeller aa koinrige Daler,
 Skoger taa Viirk aa taa Furu aa Gran,
 Elver aa Viker med Smaasiff aa Hvaler,
 Tusinfoil Got ga vor Herre vort Land.
 Dierv taa si Frihet, sit Mot aa si Styrkie,
 Griaug paa Noos æ hver Odelsfødt Mand;
 Men aat sin Konge, sit Land, aa si Fyrkie
 Ingen nej ingen va truar ein han. **

* End bruser Hav, end truer Flod
 Vort Land at oversvømme;
 Dog vi forstaae, med Kunst og Mod
 Alt dige og at demme.
 Det fede Løvg i Kløver gaar,
 Tre gange den vor Bonde slaar;
 Stolt er den Bonde af sin Staud,
 Og tro sin Konge, Viv og Land.

** Malmrige Fjelde og kornrige Dale,
 Skove af Birk, og af Fyr, og af Gran,
 Elver og Viger med Smaasiff og Hvale,
 Tusindfold Got gav vor Herre vort Land!
 Dierv af sin Frihed, sit Mod, og sin Styrke.
 Gribst paa sin Noes er hver Odelsfødt Mand;
 Men mod sin Konge, sit Land, og sin Vige
 Ingen var mere oprigtig end han.

De tre Fædre tilsammen.

Genige Brødre det ville vi være!

Bundne ved Slægtskabs og Broderskabs Baand.

En er vor Konge, og een er vor Ære,

Derpaa vi give hinanden vor Haand.

Ære sin Ærighed, elste sin Lige,

Trofast mod Land, og mod Konge og Mæe!

Saa tænker alle, og før vi skal svige,

Før skal vi døe!

Nogle Ungkarle og Mænd til Halvor og
Peter.

I eders elste Qvinders Favn

Skal eders Hierte lønnet være.

O! gid en Faders Fædersnavn

Engang I maae med Glæde bære.

Halvor og Peter.

O! hvis vi nu for Fredrik stod,

Til ham vi freidigt skulde sige:

En Krone blev din Fødsels Lod;

Bliv stor! lyksaliggjør dit Rige!

Det Navn, du skal som Konge bære,

Nyd i Marias sømme Favn:

Dit Valg, din Løn, din Krones Ære,

Er Faders dyrebare Navn.

Chor.

Dit Valg, din Løn, din Krones Ære,

Er Faders dyrebare Navn.

Chor af Koner og Piger.

Den Krands med Blomster smykket ud,

Skal eder holde Piger lære:

I favren Daar stod Jorden Brud,

Fordi den Moder skulde være.

Anna og Grethe.

O! var vi to i Kjøbenhavn,
 O! hvor vi da os skulde fryde!
 Vi rev os løs af eders Favn,
 For Fredriks Viv en Krands at byde:
 Af Ar den skulde bundet være,
 Med Høstens Blomster smykket ud,
 Af den Fyrstinden skulde lære,
 Hvi Jorden stod i Vaaren Brud.

Chor.

Af den Fyrstinden skulde lære,
 Hvi Jorden stod i Vaaren Brud.

Lord Salvorsen.

Jeg eengang gemte Fredrik saae,
 Jeg græd af høj og sønlig Glæde.
 En Himmel i hans Nafn laae,
 Hans Bryst var Gudheds Kongesæde!

Nu saae jeg Christian og hans Søn,
 Og Fredriks skionne unge Dvinde:
 Jeg Gubbe bad en stille Bøn,
 Og Himlen saae min Taare rinde.

Jeg bad: o Gud velsigne jer!
 Og giv jer Børn og Hæld og Hæder.
 Og hvad jeg bad, jeg beder her,
 Det Danmark, Norge, Holsteen beder.

Chor.

Bryder Jubel Samlyd ud!

Stemmer alle i:

Frihed er fra Gud,
 Kongen led hans Bud:
 Kongen gav os fri,
 Sam velsigne vi.

F. H. Guldberg.

(See f. Deel. S. 529)

Har end denne Digter ikke givet sine seener hidhørende
 Idyller den reendramatiske Form, troer Samleren dog,
 af Idyllen Landværners dramatiske Deel her at burde
 tage Exemplet.

Thor. Nu! saa taase? Mænd fra Huseby, Løn-
 berg og Mistrup!

Siger! hvi samles vi her? Hvad Uheld mødte vel
 Sognet?

Første Eldste. Du saa tryg! og vort Land er i Nød!
 og du kiender det Dødsbud:

"Ynglinger drage fra Fædrenehiem! Enhver til sit
 Banner!

Manden selv sig øve, med Sværd at værges sin Arne!"

Thor. Ja! jeg er tryg; thi jeg ofte har seet, og jeg
 troer det: at aldrig

Fædreneland er i Nød, naar dets Børn forsvare dets
 Grændser.

Anden Eldste. Men om de falde, hvad da?

Thor. Enhver, som falder med Vre,
 Hæder hver Arm til forstærkede Slag, og vis er da
 Seier.

Koldt er, I Gamle! vort Blod; vi høve, hvor Yng-
 linge smile.

Ei om Jæger vi dømmes med Kraft, og bedre vi tie.
 Men,

Men, skøndt ældst i Kredsen og svag, til Alle jeg
raaber:

Skjalver dog ei! langt tiere Frygt end Fiende har
fældet.

Tredie Ældste. Kan den vel det? Mon ei den, der mod
Fienden haster, vil ile

Vist imod sin Død? Mon ei den, der er fiernet fra
Kampen,

Spares for Børn og for Land? Mig tykkes, det
raaber Fornuften.

Thor. Oldingefulde taler i dig; men er da den Kulde
Stedse Fornuft? Vist ei! O, truer den fiendtlige
Hær, og

Yngling og Mand forfærdede skye det vinkende
Banner,

Dog vil da Fienden tilsidst fortære det Liv, de har
skaanet.

Ud fra det Hiem, de værget ei har, med Haan de
bortjages:

Agre gisdes med Blod af uværgede Qvinder og
Spæde:

Alt fortæres af Bold. Hvad er for de Feige tilbage?

Det kun: af Elskedes Bryst at drage Sværdet, og ende
Selv det nuharmende Liv, en Fiende haanligt har
sparet.

Fjerde Ældste. Barm er du, Thor! og skielner du saa
det rolige Gande?

Thor.

Thor. Barmere dog end jeg er hver Mand, hver Ung-
ling; og snart de

Hvæsse da Leen til Retsfærdskamp, med modige Sange
Fare til ædel Strid, slaae kiest for Freden at vinde,
Ile tilbage med hæderlig Fred, og kalde sig Mænd først.
Olding! viid: at det Folk, der som eet foreenet sig
reiste,

Truedes Landet med Krig, bortjog fra Grændserne
Faren.

Ulykken viger den Mand, der synger og leer den imøde;
O! saa ræddes den fiendtlige Hær for de snysende Løver.
Tungt er hvert Hug af det Sværd, som farer for
Arnen af Skeden.

En Mand. Underligstærk er din Røst, vor Fader! og
Hjerterne fuge,

See vi den Gamle saa kiæk. Ak! før jeg kom hid
til dig, stod jeg

Gene ved Buggen, hvor slumrende Slut end rolig
hvilde.

Mørke Tanter omspændte min Siæl, og det fremtagne
Berge

Lagde jeg ængstligt bort. "Snart, Barn!" jeg
tænkte, "du vaagner,

Skækket og søgt af Voldsmands Sværd, som ryger,
som drybber

End af din døende Faders Blod! Naar de Stærkere
falde,

Gud!

Gud! hvo lindrer vel Spædes Tab? hvo Mødrenes
Klager?"

Saa var mit mørke Suk. Du føler det, Thor!
jeg er Fader!

Thor. Vel jeg føler med Mænd, men tænker som
Yngling, der end ei

Bindes med helligste Baand, med Faderbaandet, til
Livet.

Grubler ei, I Mænd! men griber til Sværdet, og
vider:

Hver, I frelst med Liv eller Blod, ei dvæler at dele
Brødet, det sidste Brød, med de faldne Forsvareres
Enfer!

Her i vor Kreds den Yngste selv har skuet, at Himlen
Ei forlader den Edleres Vælt i Rummerens Time.

Naabner os Gud sin venstre Haand med Smerte, han
vift og

Naabner den høire med Trøst. Saa var, og saa
vorder det evigt.

Himlene hade Krig, men ei den værgende Kriger.

Faldt han for Retsfærdssag, de lønne ham da i hans
Grav, og

Vække det Folk, hans Død har frelst, til Børn for
hans Aftom.

En Yngling. Thor! lad Mændene bæve! Hvad Nød?

Vi slaae for dem alle!

Thor.

Thor.

Thor. Yngling! hør: det var Pral! og værre den
fælder, end Frygten.

Haan ei Mændene! Huf! de rives fra Børn og fra
Qvinde

Bort, og maaskee for evigt bort! De høve medrette,
Bøve de blot for en eneste Stund. Nei, drømte de
galne,

Her uden Vaaben og Børn de kommende Fiender at
undflye,

O! med Kummer i Hu jeg selv da raakte til Eder:
Ynglinger! slaaer for dem, og nyder al Hæderen
ene!

En Mand. Fader! din Haand! Vi skal øve vor Arm,
og hvæsse vort Sværd; men,
Falde vi, vær da Mand og Fader for Bore!

Thor. Ved Himlen!
Mand! det skal jeg for Dine, for hver, som støttelos
vorder!

O! saa tale kun Børn af de Helte, som hvile herneben
Under den Høi, der bærer os nu. Med Fryd jeg dem
minde.

Manden i denne Kreds var Børn, men Ynglingen
ufødt,

Da den tærende Krigsild og her truede Sletten.

Fiendtlige Snekker vi længe saae langs Bredderne
speide,

Prøvende svagest Kyst, for der at plyndre og stænde.

Snart

Snart lod Drøn af Landingens Skud, og om Natten
vi hørte

Hylende Qvinder og grædende Børn at flygte forbi os.
Tause Mændene stode da her, og rede med Vaaben,
Enige heller at falde for Sværd end løbe for Volds-
mænd.

O! da kom den, den hebe Dag med den blodige Frelse.
Fienden med Solen rykkede frem, og nærmedes Byen;
Men der stod et Bierg mellem den og de rovsyge
Horder:

Bierget var Mænd, et stærkere Børn end letspræn-
gede Stene.

Trende Timer og trende til gav blødende Vænder.
Nu den leiede Hær, som slog ei for Frihed og Hiems-
stavn,

Vaklede rede til Flugt. Da styrtede Mændene frem, og
Ind i den hurtigsplittede Hob med Skuldre ved
Skuldre,

Faste som Fjeldet staaer i Favnet af brydende Vølger.
Flygtende Fjenden nu sprang ombord paa bevingede
Snekker,

Gog fra Landet som feilskudt Høg fra forfølgende
Jæger,

Gog for evigt bort, og mindedes Hvidslingebænder:
Mødigt vendte nu Heltene hjem, og søgte de Faldne:
Her laa Gorm, og hørte vor Seier, og døde med

Glæde:

Hist endblødende Skjold sin sidste Betsignelse gav os:
 Trindtom døde med Jubel i Fred saa mangen en
 Vædning.

Her i fælleds Grav vi begrove ved Midnattens
 Time

Hvert et hæderligt Liig af Kampens samdrægtige
 Brødre.

Hele Naturen var taus; kun Sognets Klokker man
 hørte

Hilse med Bemodesslag de gravberedende Spader.

Høien vi reiste med Suk, og Stenene sættes med
 Taarer.

Og der ønskede vi, hvad I tilhøbe gjentage:

Naar, som Mindet om Fædrenemod, ei længer de
 fryde,

Naar af Niddingebørn hensmuldrede Helte skal
 skændes,

Samle sig da de brave Saa ved Nat og i Mørke,

Gle herhid, nedstyrte hver Steen, og jevne saa Høien!

Langt fra de Dværge, som bæve der, hvor Kæm-
 perne døde,

Søre Storm det vanhædrede Støv, som end er
 tilbage!

En Mand. Ja! forbandet den Mand, forbandet i
 Livet, han elsker,

Være den Mand, der svigter sit Sværd, naar Fæ-
 dreland vil det!

Nabne sig Jorden! med skamsfuld Harm, at den
 har sig en Nidding,

Nabne den fredsløs Grav og slugt hans Navn og
 hans Minde!

Thor! Du har vækket det Mod, der, arvet fra hæ-
 derlig Oldtid,

Ubrugt slumrede blot. Det vaagner, det foger, det
 bruser!

Død gaaer forved de funklende Flis, og Seiren
 dem følger.

Thor! vi vil øve vor Arm! Med Gud vil vi seire
 for Freden!

Alle Mændene. Ja! vi vil øve vor Arm! Med Gud
 vil vi seire for Freden!

En Yngling. Hører, Brødre! de kække Mænd! Ei
 staae vi tilbage!

Nei! ved den evige Gud! Afsted til det vinkende
 Banner!

Møder den Hær, som truer med BOLD at betræde
 vor Grændse!

Glaaer, saa den aldrig nærmer sig hid! Igien-
 vort Bryst den

Bane sig Veien herhen og — finde den lukket for evigt!

Brødre! til Kamp! til Kamp! Det er Dands, det
 er Leeg, der os vinker!

Glaa

Slaae som Yngling med Ild, eller døe som Mand
uden Klage,

Seire med Oldings rolige Fryd, det være vort Løsen!
Alle Ynglingerne. Slaae som Yngling med Ild, eller
døe som Mand uden Klage,

Seire med Oldings rolige Fryd, det være vort Løsen!

Thor. Skygger af Oldtids Hædersmand, der om-
svære os her nu!

J, der favne hisset den Felt, som døer for sin Arne!
Eden, J hørte, den Høitidseed, som Enige svore.
Styrker paa Kampens Dag, og leder det seirende
Banner! —

Men J Gamle, der staae med mig i Kredsen, og tie!
Ak! at vor Arm er mat, kun stikket til Krykken at
føre.

Dog, er end Sneen paa Viergets Top, ei være det derfor
Koldt i den lave Dal! Og, er end Oldingens Isse
Nøgen og hvid, dog ynglingevarmt hans Hierte
skal være!

Lover: med Raad og Daad at værgе de Stridendes
Kierte!

Border dem Fædre, Brødre, Mænd, og Støtter
og Forsvar!

Sværger det her ved den hellige Høi, de hvilende
Brødre!

Alle Oldingerne. Saa vi sværge ved hellige Hvi, ved
de hvilende Brødre!

Thor. Glee din Villie, Gud! Du Fader i Freden
og Kampen!

O! vil Voldsmænd hærge den Jord, der et Eden
os skænker,

Lad da hver Yngling som Mand, hver Mand som
Yngling sig reise!

Over dem vaage Din Haand! og, falde de, løn dem
da hisset! —

Elfste! vandrer nu hjem! og mindes glade den
Aften

Her paa Fædrenes Hvi! Den mindes i Kampen, i
Døden!

Ogsaa for Eder reises en Hvi, naar med Hæder I
falde;

Ogsaa ved den en kommende Slægt til Mandemod
styrkes.

Vandrer kække hjem, og lader mig ene tilbage!

Her jeg ved Naanens det blide Lys vil bede min
Gud, at

Naadig han sparer mit Hjertes Bøn til de rolige
Tider.

Oldingen rakte dem alle sin Haand, og de trykte
den hæftigt.

Bort

Vort de vandrede nu. Som Enighed's Engel, der
beder

Fred ned over den Kreds, hvor Fader, og Moder,
og Børn med

Fælleds Kræfter det huslige Held bevogtende fremme,
O! saa saa han til Gud, saa bad han med Enges-
lens Barme.

Men nu lød det vældige Chor af de Vandrendes
Stemmer.

Lys han tænkte den Tid, da han med de hvilende
Helte

Gublene greb til Sværd, og foer i Kampen for
Arne.

Med mod Hsien vendte hans Blik, og han hørte,
som Yngling,

Fædrenemod i Fædrenesang spaae Fienderne Døden.

De Vortgaaendes Chor:

Lad Dagen til Leding oprinde!

Naar Morgenens Hane da galer paa Linde,

Vaagne vi, vaagner vort Mod.

For Danmark i Striden, den haarde,

Vi hugge med Aarde,

Dg falde skal Mænd, og regne skal Blod.

Nøgen drive saa tyk i Sky,

Dg Solen gøres saa rød!

O Fiende! hvi stunder du hid, for at flye?

Hvi jager Du saa mod Din Død?
 Dig lyfter vor Vols at gæste,
 Men Du kommer med Falsk og med Ewig;
 Det klinger i Sværdenes Fæste,
 Saa haardeligt hilse vi Dig!

Naar Dannemand falder, gaaer hans Rygte og Ry,
 Som Maanlys i Natten, over Land og om By,
 Og Skalden ved Harpeleeg græder
 En yndelig Sang til hans Hæder.

Men Dig den kolde, den tause Grav
 Vi rede ved Vølgernes Side.

Guldt lidet Du der skal rose Dig af,
 Du kom, mod Dansken at stride.

Versificeret Lystspil.

Johannes Ewald.

(See f. Deel. S 130.)

Saa vel i Henseende til kraftfuld og sand Charactertegning, som latterlige Situationer, og en til Guldkommenhed comiss Diction, vil det være saare vanskeligt at finde noget, der kan staae ved Siden af denne store Digters mesterlige *Harlequin Patriot*, hvoraf nedenstaaende Scene er taget; ogsaa hans andet versificerede Lystspil, de brutale Klappere, skøndt en local og temporel Satire, læses for den høist muntre og vittige Diction med stedse ny Interesse, efter at de deri revsede Daarligheder længe ere glemte.

Anden Actis ottende Scene.

Puff. Geert, og de Forrige.

Puff. Nu Naboe! —

Harlequin (omfavner den ene efter den anden). Ei

Herr Puff — Herr Geert! —

Puff. Her komme vi!

Leander. Fordømt! —

Puff. Nu veed jeg da, hvorledes vi betaler
Vor Gield.

Leander. Ak lær ham det!

Puff.

Puff. Ei Millioner Daler —
 Leander. For Ganden! — hvad jeg vil blandt luter —
 ter — Jeg maac see,

Om jeg kun finder et af Fruentimmerne —

(Han gaaer.)

Puff. Den Ben var vred —

Harl. Al nei! den Stakkell, som jeg hører,
 Er ildefaren nok. Jeg negter ei det rører;

Hans Vanheld smerter mig. Det er en ærlig Ben.

Puff. Jaja — Hver har sit Kors! Nu til vor
 Gield igien.

Du veedst vor gamle Net til visse —

Harl. Paa min Vre —

Puff. Reent ud, til Orkenger. Den kunde vi
 undvære.

Ehhten! Den sælge vi — Og for en Pokkers Færd —
 Den er dog, hvor det gaaer, to Millioner værd!

Harl. Ei! —

Puff. Det er lidt — nu hør! vort Grønland!

Harl. (som falder ham om Halsen). Al! —

Herr Broder!

Puff. Det gjør vel Sagen af, saavidt Hans Puff
 formoder.

Et Land, som Frankerig — Forstaae i Størrelse!

Dog ei saa godt for os, som for de Fremmede! —

Du veedst en Republik, som man ei saa kan nævne,

Den kunde bruge det, og den har Raad og Evne —

Harl.

Harl. Imellem os Herr Puff — vel Schweiz —
Puff. Nei Holland da!

Hvor Poffer tager Schweiz saa mange Penge fra?

Harl. Ja du har Ret! O snart! Slaae til!

Puff. Nu — hele Landet
Just ei — Hvad om vi og beholder et og andet?

Der er dog nok igien. Den østre Kant er størst,

Og dog — jeg veed min Grund — den vil vi sælge først.

Harl. (i Tanker.) Gaja —

Puff. Hvad meener J? Jeg haaber, at
man sanker

Det meste — Harlequin! — Hvorfra de dybe Tanker?

Harl. Hvor længe har vi vel, om jeg tør spørge Dem,

Til Klar Totusinde, Trehundrede og Fem?

Puff. Hvad? — og hvorfor?

Harl. Nu ja — det var kun for at vide,
Om alt det Lapperie kan blive solgt i Tide.

Puff. Hvorfor det Klarstal just?

Harl. Nu — i Fortroelighed! —

Det har jeg, Naboe Puff, saa min Betænkning ved.

Puff. Ei der er længe til — Men hør! — Nu vil

man svare:

Ja, sælge kan enhver; dog bedre var, at spare.

Og det har Puff betænkt — Thi, Naboe, overalt

Er det ei heller nok, at faae vor Gield betalt.

Mit mindste — Thi man veed, hvor høit jeg elsker

Landet;

Og

Og om jeg Dag og Nat bekymrer mig om andet:
 Mit mindste Forsæt er, for evig at befrie
 Mit Land, især den Stad, som jeg er Borger i;
 Men frem for alle dem, som kummerlig og længe
 Maae trygle Renterne af deres egne Penge,
 Og faae dem kun med Knur, og trues med Rabat —
 Dem vil jeg først befrie for Skyggen selv af Skat.
 Harl. De Stakler først? — og saa?

Puff. Det er dog alt for meget,
 At svare Skat af Pant, og Renter af sit eget!
 Harl. Og saa?

Puff. Ei, Skyldnere!
 Harl. Dem vil du? —

Puff. Om jeg vil?
 De pantes ud for Skat, før Folk kan komme til.
 Harl. Haha!

Geert. Og denn med Gunst? —
 Puff. Bist Naboe Geert! Barberer
 Skal fries for Lugten selv af sli en Creqverer!

Geert. Ich takker Dem.
 Puff. Hvortil forleder ikke Trang?
 Betroe vi dem vor Hals dog ugentlig engang.

Geert. Ei! Huuten skuddrer en!
 Puff. Kun kort! med min Bevilling
 Skal Staten ei faae Gavn af Landet for en Skilling!
 Harl. Herr Patriot?

Puff. Nu ja?
 Harl.

Harl. Men skal da, for at frie
Bort Land, den stakkels Stat døe i et Slutterie?

Puff. Den gamle Snak!

Harl. Af Luft kan Loven dog ei leve!

Puff. Men skal den gaae paa Sviir, og stadse,
som en Greve?

Troe mig! det er kun lidt, hvorved den kan bestaae!

Meer, end Trefierdendeel er altid spildt derpaa!

Lidt maae det koste! — Vel! — Men naar de først
opdages,

Har vi Guldminer nok, hvoraf det Lidt kan tages!

Harl. Hei frisk! — omfavn mig! —

Puff. Av!... Og hvorfor det min Ven?

Harl. Fordi du ei endnu har solgt Bestindien!

Puff. Nu ja — men først og sidst den store Kunst
at spare!

Harl. Ei Naboe! — vist! paa den er ei et Ord
at svare.

Men holdt! — Det faldt mig ind — Sæt, at vi fik
en Krig!

Puff. Troe mig, at Mangel best kan raade til Forlig!

Harl. For Pokker! — Du har Ret!

Puff. O Odselhed! — betanker!
Blot, for Exempels Skyld, hvad kastes bort til Enker?
Hvi gifte de sig ei, saavel som andre Møer?

Harl. En stakkels tandløs Her? —

Puff. Gjør vel, ifald hun døer!
Harl.

Harl. Nei Puff — Jeg veed, du er en Hund i at
regiere

En Stat. Den Sag er klar. Jeg kan ei disputere;
Men, det som kryber her — ved Miltten — her omtrent —
Det drog dit Ord i Tvivl, selv om det stod paa Prent.
Hvad siger du min Geert? — Hei! — Hvad har
kundet lime

De raske Læber til? — Tre Stavelses en Time!
Geert. Aha!

Harl. Den bedste Mund paa Amtet! Er du da
Forstummet?

Geert. Nei!

Harl. Nu vel! — Og kan du snakke?

Geert. Ja!

Harl. Ja! Nei! — og en Barbeer! — en Patriot! —

Puff. Det kommer —
Han lærer vel vort Sprog... Og leve vi til Sommer...

Geert. Den vil ei fliden mig — Som jeg dem sige
skal —

Min Hoved, eller og den danske Sprog er gal!

Harl. Til Sommer — han vort Sprog? — For
Pokker! — vil I quæle

En Christen? Lever han til Morgen uden Mæle?

Ei sprekken Sie kun væk! Der Sprog ist Nere vært;
Da ich kun var so høi, hab' ich schon Tydsk gelært!

Puff. Nei! — er Herr Geert min Ven — og om
han ellers venter

Taal-

Taalmodighed af mig med hans forfaldne Renter —
Saa Dansk med danske Folk! —

Geert. Jaja — Jeg selv empfant
Wie vigtigt! —

Harl. Stakkels Geert! — saa staaer din
Mund i Pant? —

Puff. En stolt og dum Foragt for Sproget, og for
Landet
Er vemmelig —

Harl. Ei Psui! — hvor stinker den forbandet!
Men Hiertet bløder mig for en betrængt Barbeer,
Som dog er frisk og sund, og ei kan snakke meer!
Ja — En, som kommer med sit: Das ist Quark,
men draussen

Da solltet ihr kun sehn! — Bey mir in Sachsen-
hausen! —

Da dreyt man Halsen um aufs lumpne danske Kram;
Ja den Landstrygere! — sye Munden til paa ham!
Den deuffke Patriot, som lod sig gut betalen

For at forvirren Folk, at fressen und at pralen,
Og dog af Dovenskab ei gider lært vort Sprog —

Ja — du har Ret — Slaae Laas for Munden af
det Drog!

Men Geert — ein guter Ven von allen Potentaten,
Et stakkels godt Vestfriis, som kun barberer Staten! —

Geert. Ei Herr! — um Himlens Skild! — Jeg er
en Patriot!

Og

Og Statens Bol so gut als Deres Skæg betroet —
 Harl. Ja saa! Det glemte jeg — Men godt! — Og
 kan man være
 En Patriot, og stum tillige?

Puff. Man maae lære!

Harl. For Pokker! Lære Folk, at snakke uden Mund?
 Betænk! — og i vor Snak bestaaer dog alt vort Pund!
 Nu at nedgrave det? — hvorfor saa grum? — hvad
 nøder

Dertil? Du kan dog Tydsk saa godt, som andre Jøder!
 Puff. Ei ei!

Harl. Vi hade Evang; hvorfor da tvinge ham?

Puff. At tale Tydsk, og selv at høre Tydsk, er
 Skam!

Harl. Men her? imellem os?

Puff. Tydsk er en Gift for Landet!
 Al vor Fortred er Tydsk!

Harl. Ei! —

Puff. Tydsk er reent forbandet!

Harl. Und Holstein? — Hadersleb? — Neumünster?

Puff. Drømmer du?
 Er Holsteen Dannemark?

Harl. Nei! — Du har Ret endnu!

Puff. Betænk nu, hvad vi vandt! — kun blot, hvor
 stærk forøger

Vor Handel sig! — Den med saa mange fligene Bøger?
 Naar Folk først lære Dansk...

Harl.

Harl. Ei paa min Troe! — hvor blind!
 Hvor tøffet jeg dog er, at det ei faldt mig ind!
 Lær Dansk, min stakkels Geert!

Geert. Ja — Men de høie Toner,
 Hvori Herr Puff, so schön, betalt ti Millioner —
 Befriet sin Land, und gior sin Sprog almindeligt!
 Er patriotisch nok — Nur ich versteh' sie nicht!
 Puff. Geert! — atter Tydsk? Han veed...

Geert. Herr! — hold
 mig det tilgode!

J. H. W e s s e l.

(See f. Deel. S. 181.)

Hvorvel denne Digters Mesterværk, Kiærlighed uden Strømper, almindelig regnes til Parodier, synes det dog med stor Føie at kunne gives et høit Sted blandt sande Comedier, da det er de svulstige og unaturlige Digters Latterligheder i Almindelighed, og ikke hiint eller dette Stykkes Lyder i Særdeleshed, det har til Formaal. Til en Prøve affrives.

Anden Act's første og anden Scene.

Mads (allene).

Hvor er min Skjæbne grim og umaneerlig stiv!
 Den paa min Tre har ei i sit hele Liv
 Det allermindste Gran af Medynk for et Hierte,
 Den nu saa lang en Tid hiemsøgede med Smerte.
 Hvor skuffedes mit Haab! hvor varede det kort!
 Jeg tænkte: Gud skee Lov! da Skredderen gif bort;
 Og da han tøvede at komme her tilbage,
 Jeg min Forhaabning saae med hver en Dag tiltage;
 I otte Dages Tid mit Haab steg otte Trin,
 Jeg Trappen var forbi, og netop kommen ind
 I Lykkens Forgemaak, hvor jeg knap kunde sandse
 For Fryd. Jeg saae en Puf, og hovedfulds maae
 dandse

Af Trappen ned igien. Jeg ligger endnu der

For-

Forslagen og forknust. Det lære skal enhver,
 At han maae aldrig troe sin Skiæbne paa Beberden.
 Min gav mig nys et Vink, det mildeste af Verden,
 Tilbød mig Gretes Haand. Hvor frydedes mit Sind!
 Rivalen kom igien, og alt mit Haab var Vind.
 Saaledes seer man Børn et Huus af Kort at bygge,
 Og deres Hænders Værk beskue ganske trygge;
 Men kun et Pust, et Stød, og Huset ligger der.
 Men staae mig ogsaa an deslige Vignesser?
 Nei, om mig synes ret, saa er jeg alt for roelig
 For een, hvis piinte Siel er alle Plagers Boelig.
 Her frem I Furier! hvor mange er I? Tre?
 Det vil ei langt forslaae, kom hele Helvede!
 Med Afgrund, Jordskælv, Ild, med Lynild, og med
 Torden!

Bek svage Billeder! med ingen Ting paa Jorden
 Jeg male kan min Qual, og ikke heller vil;
 Der maae, som før er sagt, et Helvede dertil.
 Jeg seer en Dævehær opstillet i Selider,
 Som af Forbittrelse i egne Tunger bider,
 Og spyer Forbandelser mod deres General,
 For han dem endnu ei til Angreb gav Signal,
 Jeg seer en Furie, af hvis fortrivlet Die
 En Skye af Gnister fa'r, sig give største Mæie,
 Sig strække voldsom ud, men netop ei kan naae
 Mit Hierte. — — —

Anden Scene.

Mads. Jesper.

Jesper. Her er jeg.

Mads. Og jeg er ligesaa.

Hvor er jeg ikke mat! og hvor har du gjort ilde,
 Som min Forsatning veed, og kommer dog saa sild.
 Naar man dog har en Ven, som man kan tale med,
 Man Kræfter samle kan ved et og andet Sted,
 Og hvile, medens man den Vens Betænkning hører;
 Men jeg et stivt Kvarteer her Talen eene fører,
 Saa jeg er bleven hæs, som ingen Under er.

Fortvivlet, rasende, og dette Svelg saa nær,
 Som inden stakket Tid mig ganske skal opsluge,
 Jeg en fortvivlet Røst har ogsaa maattet bruge,
 Og dette, veed du selv, mangfoldig lider paa.

Jesper. En Udeblivelse du mig tilgive maage,
 Som Omfarg for dit Vel har eene foraarsaget.

I min Fraværelse jeg hældig har opdaget,
 At der maaskee endnu er Redning for min Ven.

Mads. Hvad Redning? Jesper tael!

Jesper. Blid da, at Skredderen...

Mads. Jeg veed alt nok om ham.

Jesper. Nei du maage vide meere,
 I Dag, i denne Dag hans Gretes Mand skal være;
 Men han har —

Mads.

M a d s. Hold min Haand! jeg ellers dræber dig,
Er jeg ei martret nok, om du ei spotter mig?

(Han tager forbitret en Kniv op af Lommen.)

Jesper. Han ingen Strømper har.

M a d s. Læs, før du døer, Misdæder!

Jesper. Han ingen Strømper har.

M a d s. Jeg siger læs, Forræder!

Jesper. Han ingen Strømper har.

M a d s. Endnu har du ei læst?

Jesper. Han ingen Strømper har.

M a d s. Saa døe da som et Bæst.

Jesper. Han ingen Strømper har. For Pokker
kan du høre?

Og denne Mangel maae du dig til Nytte føre;
Du, Grete, veed, i Dag vil giftes absolut,
Jeg veed, hun kommer hid, sig da: Min søde Snut!
Hvis Snut er for gemeent, kald hende noget andet,
Nok, sig: Du Strømper har, og see du kan faae blandet
Din Tale hist og her med Haanheds Træk mod ham,
Som ifkun Støvler har. Tael om den store Skam
En støvlet Brudgom vil blandt Folk paaføre hende,
Gjør dette, og jeg troer, at Bladet sig skal vende.
Du svarer intet, Mads?

M a d s. Jeg taus beundrer dig,
Som glemmer saa dig selv af Kierlighed til mig,

Du nævner ei engang det Mord, jeg nylig vilde —
 Kan du tilgive det?

Jesper. Det lader meget ilde
 At huske smaae Ting nu, da jeg dig giver Haab
 At blive Gretes Mand; med Fryd og Elskovs Naab
 Du burde svare mig: er Kulde her anstændig?
 Du er indvendig heed, viis dig og heed udvendig.
 Mads. Om i en Arie jeg bragte Heeden frem?
 Den Naade synes mig var ikke ubegvem.

(Jesper gaaer.)

F r e d i e S c e n e .

Mads (allene).

A r i a .

Paa mit Hiertes Skorsteen brænder

En harpiret Elskovs Brand,

Som er tændt i begge Ender,

Elskovs Gud den tændte an.

Hver, som Røgen seer opstige,

(Røgen er min Aria,)

Tænke maae, om ikke sige:

Der er heedt, hvor den kom fra.

Der kommer den, hvis Ord hos Grete meget gielde,

Hvis Raad hos hende mig kan reise eller fælde.

Jeg Mette bede vil med Forbøn tiene mig.

Ver.

Versificeret Sørgeſpil.

Johannes Ewald.

(See f. Deel. S. 130.)

Af denne Digters Meſterværk, Balder's Død, hvis Sted, den tilfældige Iyriſke Behandling uagtet, vel ſtedſe bliver øverſt blandt vore Sørgeſpil, meddeeleſe nedenſtaaende Scener til Prøve, ſaavel paa den meſterlige Characterſkildring, ſom og paa den mageleſe Behandling af det Overnaturlige.

Tredie Act's anden, tredie og fierde Scene.

Lofe. Hother.

Lofe. Hil dig, du lykkelige Søn af Hothbrod!

Hother. Ha! du tør ſpotte Hother?

Lofe. Hvad kuldkafter

En Lykke, ſom din Fiende ſelv, ſom Skiebneen,

Som himmelske og underjordske Guder

Med ſamlet Kraft befaſte?

Hoth. Gamle Drømmer!

Laan mig et Spyd, og denne Haand ſkal bedre

Befaſte den, end alle de, du nævner! —

Lofe. Jeg veed dit Miſmod, og dit uſle Forſæt! —

Ved Maſtrond! var ei Valder — om den Daare

Ei havde blendet dig ved Asa-Kunster,
 Og skint hver Dolk, hver Asgrund, som du søgte;
 Da laae du alt i Muslin — beleet — uhevnet.

Hoth. Hvad? han har hindret mig? — den Edle!
 Stolte!

Lofe. Ja Stolte! — han foragter dig.

Hoth. Foragter?

Lofe. Og troer du, at han, for at søie Nanna,
 Medlod sig til at vogte dig for Døden,
 Ifald han tænkte stort om Hothers Brede,
 Og om han lagde Mærke til din Elskov?

Hoth. Ond er du, Vansfred! Giftig er din Tale.

Lofe (opbragt). Ha, Hothers! Gode lønner du mit
 Venskab,

Og stot giengielder du det Held, jeg bringer.

Hoth. Og hvilket?

Lofe. Dog, din Kummer gjør dig bitter.
 Viid, at jeg strax kan lindre den!

Hoth. Og tøver?

Lofe. Fornem da, lykkelige Søn af Hothbrod!
 Det Spyd, som sender Valders Aand til Hælhiem...

Hoth. Endnu et Spyd! — og evig...

Lofe. Det er fundet!

Jeg vidste — thi jeg havde læst i Stierner,
 At Valhals krigske Møer selv maatte søge

Det

Det aldrig seete Spyd, og selv tillave

Dets dødelige Od; og jeg forførte

Dem alle Tre — de Stolte, til at søge.

Hoth. Forførte?

Lofe. Troer du, de vil dræbe Valder?

Hoth. Ha Vansfred! — meer!

Lofe. Ei fik du strax det rette;

Din Kamp udviiste det. Nær havde Valder

Da knust dig og mit Anslag. Vange saae jeg

Den Stærke svinge Jettens Død — Jeg kiender

Hans Armes Kraft — Dog kiærlig var den Taabe!

Han saae din Brud, og skaaente dig. Da vorte

Mit Mod og dit.

Hoth. (for sig selv). Mit Mod og dit! Jeg blues.

(til Lofe.) Hvad Mod? — Ha! jeg var blind af Harm,
jeg raste!

Lofe. Harm eller Mod — Ved Hæl! jeg agter liden,

Min unge Helt! hvoraf dit Døie gnistrer,

Naar kun du søger Hevn, og Fienden falder.

Hoth. Hvem er du? hvem? — Dog tael! bliv ved,
forklar dig!

Lofe. Stærk var din Arm, og stærkt mod Jettens
Pandsker

Var Rotas Spyd — men alt for svagt mod Valder.

Dog knælte han; jeg saae den Stolte blegne.

Men

Men af, han reiste sig! Mit hele Hierte
 Blev Gis; jeg sølte bedst din fulde Fare.
 Alt var hans Arm opløstet; Sværdet blinkte;
 Han raabte paa sin Odin, og da kunde
 Han selv, min Ven! kun frelse dig — Den Daare!
 Hans høie Mod skal styrte ham.

Hot h. Ha Vanfred!

Lofe. Nu?

Hot h. Jeg beundrer meer og meer din — Viisdom.
 Dog Stridens Mær! — hvor var de, da vi kæmpte?
 Lofe. Det var min Frygt. Jeg skialv, naar Lovet
 røstes;

Naar Skyggen vorte, skialv jeg for at see dem.
 Da jeg fornam, at ingen af dem hørte
 De høie Raab, og Skioldebs Brag, og Sværdet,
 Da steg mit Mod, da vidste jeg dig sikker.
 De høre kun den Kamp, hvor een skal falde.
 Hot h. Og nu det Spyd, du talte om?

Lofe. Hun har det,
 Valsaders yndte Møe. Hans troe Slavinde
 Gandt endelig ved ufortrøden Omhu
 Det Spyd, hvorfor hans elskte Søn kan falde. —
 Kort før du kaldte, sad jeg i min Hule;
 Da zittrede dens tykke Marmorhvelving,
 Tre Gange zittrede min tause Voelig,

Og

Og over mig fornam jeg Lyd, som Stormens,
 Naar den udriver Klippens Eg; da hørte
 Jeg Rotas Røst, og sorte, tykke Draaber
 Af Jette-Blod, af dem, som Odin dræbte,
 Faldt giennem Klippens Rister — Da begreb jeg
 Af alle Mærker, at hun fandt det rette.
 H o t h. (utaalmodig). Hvor er det? hvor?

L o k e. Hun hørder det i Nastrond.

H o t h. Tie, Drømmer! — Gaae!

L o k e. Jeg elsker denne Hede.
 Og, for at dæmpe al din Tvivl, da — tør du —
 Da vil jeg vise dig den grumme Rota.

H o t h. Hvad, Vanfred! om jeg tør?

L o k e. Vel! — see mod Vesten!

(Han rører ved Hother's Pinelaag. Strax derpaa seer man
 Indgangen til en stor Hule, der kun oplyses ved de
 Flammer, der med en bestandig Bragen af og til lade
 sig tilhøre dybest i den. Forrest i Indgangen er paa hver
 Side et lidet rundt Alter; paa det ene brænder en Ild,
 hvori det fatale Sphd ligger; paa det andet staar en
 Kiedel. Valkyrierne gaae i Kredse om det første.)

De tre Valkyrier.

Første.

Den Første. Vuldrende brøle
 Nastronds Flammer;
 Dybene søle
 Valhals Mre.

Den

Den Anden. Svovlede Lue,
 For hvís Dragen
 Aserne grue,
 Skiebneen adlyd!

Nota. Giftige Flammer,
 Hærder et Spyd
 For Valhals Mæe!

Alle Tre. Giftige Flammer,
 Hærder et Spyd
 For Valhals Mæe!

Nota. Den, som det rammer,
 Den skal døe!

Den Første. Den, som det rammer,
 Den skal døe!

Den Anden. Den, som det rammer,
 Den skal døe!

Alle Tre. Den, som det rammer,
 Den skal døe!

Nota (tager Spydet af Jlden, og gaar hen imod det andet Alter).
 Saa! det er nok! — Nu skal dets røde Spidse
 Afkiles her. — Nu vender Kredsen baglends;
 Og, som vi gaar, saa gaar dens Liv tilbage,
 Som Spydet naaer! — Som Nastronds Gnister slukkes,
 Saa skal dens Liv forsvinde, som det saarer.

(Hun beholder Spydet i Haanden, og alle Tre gaar i Kredsen omkring Riedelen.)

Alle Tre. I Gæft af Ruder
 Og Firblads-Kleaver,

I Marv

J Marv af Bjerne,
 Og Blod af Trolde,
 Og spraglet Edder
 Skal Spydet kiles,
 Tre gange kiles
 Af Rastronds Flamme,
 Til Valhals Møe!

Nota (dytter det i, og giver det derpaa strax til den første Valkyrie, som gjør det samme, og ligesaa den anden, altsom de synge).

Den, som det rammer,
 Han skal døe!

Den Første. Den, som det rammer,
 Han skal døe!

Den Anden. Den, som det rammer,
 Han skal døe!

Alle Tre. Den, som det rammer,
 Han skal døe!

(Nota tager Spydet ud. Valkyrierne og Hulen forsvinde. Skuepladsen seer saaledes ud, som først i denne Handling. Stormen bliver endnu ved at rase.)

Hoth. Forsvundet! — sunket! — Røglerie om-
 spender

Hvert Trin, jeg gjør, og hilder Hothers Arme.
 Jeg Daare! — Snart skal Morgenrøden spille
 Paa Gevars Fjeld; og jeg, — ved Hothbrods Afse! —
 Som een, der frygtsom vil forlænge Livet,
 Jeg agter her paa Spøgelse! Ha Vanfred!
 Trolde, som tilsvøer mig Venkab! som jeg afstøer!

Hvor

Hvor er nu dette Spyd, som vist kan dræbe?

Lofe. Du saae det.

Hoth. Ha jeg saae! jeg saae! — Hvor blev det?

Lofe. Og ved jeg ei, at Odins Mær tillavte

Det just for dig; at Skiæbnen kun tillader

Din Arm, at støde det i Valders Hierte?

Hoth. Før var dit Ord, mon de vil dræbe Valder?

Nu er det kun mod ham, de hærde Glavind;

Nu hade Valhals Mær den fromme Halvgud.

Det skal jeg troe. — Hold op! — Forsvind, Bedrager!

Lofe. Jeg har jo sagt dig det, at jeg forførte.

Min List, og ikke de, har hårdet Spydet.

Hoth. Nu vel! Din List! — Hvor skönt, hvor
ædelt Hother

Henbringer Matten! — Dog fortæl! — hvorledes?

Lofe. Velan, saa hør! Du mindes Rotas Gave,

Det Spyd, der kom vor Halvgud til at knæle;

Det knuste jeg, og bragte det til Rota.

Jeg laante Tyr's, den Afers Dragt og Mine.

"See, sagde jeg, dit Spyd, du flogte Rota!

"Saaledes laae det ved en Jettes Fødder.

"Det foer af Leire: Kongens Haand; det hvinte —

"Thi stærk er Hothers Arm. — Jeg kiendte Spydet,

"Og jeg, som bygte paa din Kunst, jeg raabte:

"Du staaer det ilde til med Viergets Jette!

"Men

"Men Viergets Jette loe. Han greb om Spydet,

"Og knuste det; og her, du kloge Rota,

"Her bringer jeg dets kostelige Stykker!"

Med Glæde saae jeg Rotas Dine gnistre.

Hun swoer ved Odins Arm, ved alle Gæder,

Og ved Alfader selv, ei at aflade,

Før hun udsandt et Spyd, der sikkert dræbte

Hver Ymers Søn, og hver, som kunde dræbes.

Hun swoer, og strax forsvandt. Det var som Skiæbnen

Kun havde ventet paa saa dyrt et Løfte.

Tre Gange tordnede den høie Norne;

Hun talte — skæffelig er Skuldas Torden,

Jeg taaler ei at høre den — jeg flyede.

Men snart fornam jeg, at vort Spyd var fundet.

Da faldte du. — Dog hør de tunge Vinger! —

Hun er det! — Rota! — Jeg vil gaae tilside;

Thi Valhals Viger hade mig.

(Roke gaar affides.)

Tredie Scene.

Hother, og strax derpaa Valkyrien Rota.

H o t h. (som seer med Foragt efter Roke). Forvorpne! —

Ha, feige Træl! og du tilsvor mig Venstabs!

Nei, aldrig var du Hothers Ven, Forræder!

Men Gudernes, men Dydens svoerne Fiende.

R o t a

Rota (rækker ham det fatale Spyd, med halv bortvendt Ansigt).

Her, Søn af Hothbrod! her, min elskte Klæmper!

Tag dette Spyd! — og brug det, som...

Hoth. Du græder?

Rota. Du saae min Taare — See den! dyrt og ædelt

Er Blodet, som den spaaer. — Men brug kun Spydet!

Dog er det ikke min, men Skiæbnens Gave.

Hoth. Jeg veed, du frygter for den fromme Valder.

Men, ædle Mæ! men kiender du mit Hjerter,

Da veed du, han er tryk, som Thor i Valhal.

Rota. Hvad vil du, Helt, mod Mornen? — Mornen

talte.

Hun røbte mig det skjulte Træ; hun bød mig

Afbryde Dødens Green; hun bød mig hårde

Dens Od i Nastronds Jld; hun... dog, hvad vil jeg?

Opklidt er min Taare, som dit ædle Forsæt.

Velan! — Brug dette Spyd! — Død er dets Tilnavn.

Den, som det naaer, skal evig Dvale fængsle

I Hælhiems tause Nat, om det er mueligt

At dræbe ham; selv den Udsdelige,

Hvis Die Had og nedrig Ondskab mørkner,

Medstyrter det i tusend Vintres Marter.

Mærk det, og brug det vel! dit Bryst er ædelt.

Men ham, som aander Gift i det, den Frelse,

(Jeg veed, han er os nær) ham skal du straffe.

830 73

(Rota forsvinder.)

Gier

Fjerde Scene.

Hother, og strax derpaa Lofe.

Hoth. Hvordan? Er Alt en Drøm? — Dog, Spy-
det har jeg!

Velkomne Død! dig skal min ædle Fiende

Dog ikke røve mig, ei skule for mig!

Nu kan jeg holde, hvad jeg svoer! O Nanna,

Nu bringer jeg din Dyd et værdigt Offer!

(Han vil gaae, men Lofe møder ham i Udgangen.)

Lofe. Hvorhen, du Skæbnens Yndling?

Hoth. (fortrøden). Ha! til Hælsheim!

Lofe. Al Hother! jeg beleer dit kloge Forsæt.

Hoth. (opirret). Beleer?

Lofe. Du har din Fiendes Liv i Hænder;

Og du vil døe!

Hoth. Og hvilken Fiendes, Bamsfred?

Lofe. Hvis, om ei Balders?

Hoth. Ha, han gav mig Livet!

Og skönt jeg lidet agter sig en Gave,

Saa tog jeg den. — Og bør hans høie Hierte

Da sælde ham? — bør jeg, bør Hother straffe

Den Medbynk, som jeg ønsker ei?

Lofe. Han kommer!

O spild dog Tiden ei med Daarers Drømme!

Hoth.

Hoth. Hvad vil du?

Lofe. Staae bag denne Gran, og dræb ham!

Hoth. Ha, feige Træl!

(Han staaer Lofe med Sværdet over Hovedet, og denne syns
fer strax hylende i Afgrunden. Saa snart han er af Synne,
bliver Alting stille. Solen staaer just op i sin fulde
Glands. Efterat Hothet nogen Tid med Bestyrtelse har
seet paa alt dette, siger han:)

Saa styrte hver Forræder,
Som aander Ondskab i Skioldungens Hjerte! —
Ha Balder!

(Han gaaer noget affides.)

J. N. Brun.

(See f. Deel. S. 329.)

Denne fra den dramatiske Bane alt for tidlig bortrevne Digter har ved begge sine Sørgespil, *Harine*, hvort særdeles den lidende Hovedperson *Rhetea* er tegnet med racinist Omhed og Pathos, og *Einer Tambestielver*, fuld af Corneilles mandige Kraft, efterladt os et ubodeligt Savn. Som en Prøve afskrives her af det sidstnævnte Stykke de første Scener af anden Act.

(*Einer Tambestielver* kommer bebudet igennem en Port paa Kongens Gaard, med en Høb beabnede Bønder, som han opstiller i Orden, og til hylfte han taler.)

Einer. Du Nordens Kiæmpeslæg, og Naboerigers

Skraal!

Navnkundig Erønders Hær! din Odel evig være!

Din Lov urygget staae! din Ager Frugter bære!

Gid tappre Faders Søn maage fødes frie og kief!

J kiende dette Kryst — — var der en Draabe Blod,

Som ei for Frihed randt og norske Brødres Ære,

Den skulde offres her. — Ja Konger selv skal lære,

At Eroerskab mod mit Land var Grunden til mit Mod.

Hvor tidt har ei min Arm for Landet Buen spendt?

Den eengang brast — Og strax af kiefte Konges Hænder

Brast Norges Rige med — Jeg Krigens Følger kiender,

Og aldrig har af Lyst til Seiers Ære brændt.

Man kjober alt for dyrt ved tappre Nordmænds Blod

En Vrekrands i Krig — Vi ville Freden dyrke —
 Men tør en Fiende her med Nordmænd prøve Styrke,
 Da har vor Dre Staal, da har vort Hjerte Mod.
 Vor Konge, tapper, ung, og stærk og vant til Krig
 Ei Freden taale kan; Men snart skal Helten lære,
 At Fred og Morges Vel er Norske Fyrsters Ære,
 Og elsker han sit Land, da skal han høre mig.
 Ja for vor Frieheds Ret, for fælles Roe og Fred,
 For Fædelandets Ærv, jeg Liv og Blod vil vove,
 Og tale, stride, døe for Landets gamle Love —
 Vi møde her i Dag: Jeg Haralds Anlæg veed:
 Mod Dannerkongen Svend han nu vil væbne sig.
 Men kan ei mine Raad forønsket Virkning gjøre,
 Vil han af Eimers Mund sit Riges Røst ei høre —
 Dog Harald er jo viis, han skal ei føre Krig,
 Han elsker Landet høit, han ærer eders Blod,
 Han vist skal høre mig, og kun paa Freden tænke,
 Og Hjertet skal vi da den Riges Fader stænke,
 Der ikkun før som Helt var æret for sit Mod.
 Ved Eders Venskab tryg jeg taler Landets Sag,
 Jeg tide frembaaret har for Konger Norges Skjæbne;
 Nu skal jeg mig paa nye med Ebers Nød bevæbne
 Mod Haralds Stridelyst; han skal med Velbehag;
 Stadfæste varig Fred, og fra sit Forsæt staae — —
 Gaaer bort — der er min Søn — —

(De række tilbage.)

Anden Scene.

Einer. Endre (uden Baaben).

Endre. Jeg Kongen nu forlader,
Og troe, jeg har i ham en Ven, en anden Fader.

Einer. Jeg nylig som en Helt min Søn udrustet saae,
Er nu din Frihed solgt? er du din Konges Træl?
Hvor er dit Skiold og Spyd?

Endre Jeg ubevæbnet vilde
En naadig Konge see. Man kan saa let formilde
Med Ydmyghed en stolt og æretørstig Siel.

Einer. Min Søn forgiftet er af Hoffets Hykkekunst!
Det er en fredløs Mand, som ei tør Baaben bære;
Men du er Morst og fri; ved Tabet af sin Tre
Man koster alt for dyrt en myndig Konges Gunst.
Til Norden fra Bysank vor Harald kommen er;
Men vil han føre hid Bysankes Slavesæder,
Befale, som Tyran, paaliste Nordmand Kiæder,
Han lære bør, hvor høit vi Frihed have tier.

Lad Harald hyde frit til Fødelandets Vel,
Og vee den Undersaat, som ei sin Konge hører;
Men dersom han vor Lov, vor gamle Frihed rører,
Hvo vil adlyde da, og være Haralds Træl?

J fulde Rustning stolt mød Harald, føl dit Værd;
Som om du siige vil: See! Konge, naar det gielder,
Du har en Helt i mig, som trodsig Fiende fælder,
Og denne Arm er stærk, og skarpt er dette Sværd.

Endre. Men naar vort Land hat Fred, jeg til min

Konge gaaer,

Og om en vigtig Gunst ham ydmygst vil anmode,
 Og kommer væbnet, stolt; hvad Under! om han troede,
 At naar en Undersaat for Kongens Ansigt staaer
 Udrustet som til Krig, hans Bøn en Trudsel er,
 Som om han sige vil: Hvis Kongen mig ei hører,
 Jeg ei mit Skjold omsunst og Sværd og Bue fører.
 Einer. Hør Tambeskielvers Søn! har du din Fader

fier,

Og bær du i din Barm det gamle Norske Mod,
 Som stedse gif i Arv i dine Fædres Stamme,
 Og dersom du dig ei ved nedrig Byrd bær skamme,
 Saa knæl kun ei saa dybt; men hør de Heltes Blod,
 Som taler i dit Byst! Undvær din Konges Gunst,
 Og beed ham kun om Ret; min Søn ei meer behøver,
 Du har jo Rigdom nok, og den, som Dyden øver,
 Har altid Sikkerhed, og Vren er en Dunst.

Endre. Den Vre, jeg attraaer, den Gunst, jeg
 beder om,

Det er at blive Jarl; saa var min Moders Fader;
 For Resten, troe, din Søn al nedrig Smigren hader:
 Og Haralds Godhed selv min Bøn nu forekom:

"Maaskee," saa talte han, "jeg skal i denne Dag

"Ophøje dig til Jarl; vil Einer kun begiere,

"At dette store Navn hans kække Søn maae bære —"

Einer. Nei, Einer taler kun til Kongen Landers Sag.

Endre.

Endre. Men har du ei et Ord tilovers for din Søn?
 Selv veed du, hvad en Jarl hos Kongen kan udrette,
 Hvor tidt han mellem ham og Landet stiller Trætte,
 Afvender Kongens Sværd, frembær Fortrangtes Vær.
 Einer. Bliv uden Titel stor, undvær et borget Navn,
 Følg dine Fædres Spor, og hvad du end skal heede,
 Du arvet har af mig, at trodse Kongers Brede,
 At holde Lov og Ret og fremme Landets Gavn.

Endre. Naar et uværdigt Skridt jeg gior mod Fæ-
 deland,

Mod Konge, Lov, og dig; da giennemboer mit Hjerte;
 Jeg af din Mund omsonst ei Mod og Troeskab lærte;
 Men viid, at jeg derhos min Konge elske kan.

Hver gang i Krigen jeg vor tappre Harald seer,
 Den Kæmpe, for hvis Arm rougierrig Fiende bæver,
 Jeg føler, hvor mit Mod sig strax i Brystet hæver;
 Af min Anfører stolt jeg seer ei Faren meer;
 Jeg mellem Spyd og Sværd mig trænger ind med
 Magt;

Jeg ønsker, Kongen maae, hvert Hug, jeg gior, beskue;
 Et Diekast fra ham, strax blusser Troeskabs Due,
 Og Sværd, og Saar, og Død anseer jeg med Foragte
 Du under Tryggeson navnkundig blev i Krig;
 Jeg følger dine Spor, og under Haralds Fane
 Ved Tapperhed jeg skal mig Vei til Vren bane:
 Og da skal Verden see, at jeg er fød af dig.

Tredie Scene.

Bergliod. De forrige.

Bergliod. Min dyrebare Helt! det gielder om dit

Mod.

Jeg saae hver Indgang her besat med nye Bagter;

Tyrannen uden Tvivl dig efter Livet tragter;

Thi jeg blev vaer en Trop, som hist i Baghold stod;

Og den til mindste Vink bevæbnet rykker ud.

Man Strikker for din Fod med Flid at Kiule søger,

Ja Taushed overalt min Frygt og Tvivl forøger;

Jeg hørte uformærkt til Arne Kongens Bud;

"Enhver," saa talte han, "sin Væbne have spændt,

"Saa snart jeg raaber: Kom." Meer kunde jeg ei

høre —

Einer. Hvordan? vil Kongen Krig mod Landets

Sønner føre?

Og Broders Døds see mod Broders Pande vendt?

Endre. Han elsker Folk og Land, han hader Vold

og Svig;

Min Moders Frygt og Tvivl hans høie Siel vanærer —

Bergl. Holt... Du mig ilde kun, hans Sind at

fiende, lærer;

Men, vilst du er min Søn, gaae hen, bevæbne dig;

Strid for din Faders Liv; fortien at være fød

Af høi og tapper Slægt; tæm, forekom den Tiger,

Som efter skjoldløst Blod med tørstig Strube higer;

Hvis

Hvis ikke, svarer du mig for din Faders Død.
 Einer. Nu seer jeg Hagen Jarl i dig, min Bergliod?
 Saa var hans Brede grum, og intet kunde dæmpe
 Hans haarde Sind. — Men viid, jeg eene, jeg vil
 Med Harald, og det skal ei koste fleres Blod,
 Jeg skulde, tænker du, i Spidsen af min Hær
 Forsøgte egen Ret? for skal jeg Døden finde?
 At føre Alvindskiold mig aldrig kom i Sind;
 Men naar vort Land og Lov og Ret fornærmet er,
 Da byder jeg til Krig enhver, som stride kan,
 Og da skal Kongen see, hvorlidt hans Magt udretter;
 Men den Forræder er, som kun for egne Trætter
 Opoffer Folkets Blod og Fred og Fædeland.
 Hvis derfor Kongens Had allene gielder mig,
 Jeg dig, min Bergliod, for sidste Gang omfavner,
 Og dig, min Stammes Haab — Naar Norge Einer
 Lad det sit Tab igien oprettet see ved dig,
 Saa vil jeg Harald glad og fied i Møde gaae,
 Og ei uhævnet dæ —

Bergl. Mei, du skal hævnnet blive;
 Om ingen anden vil, skal jeg af Brystet rive
 Hans Hierte, og hans Støv skal intet Gravsted faae.
 Endre. Stil Sindets Storm, og vent og troe, hvad
 Ederis Søn
 Erfaret haver selv: Vor unge Helt fortienet,

At vi vor Aft for ham med Kierlighed foreenet; dig
 Vor Troeskab være bær vor kiefte Konges Løn.
 Mit Hierte mellem ham og mine Fædre skal
 Beständig være deelt; Jeg aldrig efterlader
 At elske dig som min og ham som Landets Fader,
 Men naar I førte Krig, hvor græfomt blev mit Valg!
 Naturen talte da din Sag i dette Bryst;
 Men Helten hører ei den smilne kielne Stemme,
 Som vil forføre ham til større Pligt at glemme:
 At tiene Kongen troe, er Endres Lov og Lyst —
 Tænk dog, din kiefte Søn ei frygter Kongens Sværd,
 Saa fremt han turde det mod Landets Sønner vende;
 Men vil man Harald ei for Norges Herre fiende,
 Da er jeg Kongens Mand, og fiender Heltens Værd,
 Til Harald tiller jeg, for med en ivrig Bøn
 At stille denne Storm, formilde Kongens Vrede:
 Sværd glemmes, dragne Sværd igien i roelig Skede:
 Saa handler Haralds Ven og Tambeskielvers Søn.

(han gaar.)

—

—

—

—

—

—

—

—

—

E. P r a m.

(See f. Deel. S. 139.)

Dgaa i denne Digtart har denne Digter udmærket sig ved sin Damon og Pythias, og sin Singal og Frode, hvortil man, deres udvortes Form uagtet, med Frié kan regne hans Olinth og Sophronia (samtlig Sørgespil med lykkeligt Udfald), samt Orchestramet Lagertha. Medens staaende er taget af det førstnævnte Stykkes sidste Act, som det, der i hver Henseende bedst tegnede sig til at opfylde denne Samlings dobbelte Hensigt.

Femte Acts anden til ottende Scene.

(En Plads ved Slotrets Indgang.)

Pythias.

D jeg undgik dem, skøndt det lyktes ei,
 At bringe dem til Noelighed, de Edle!
 Som ville frelse mig. At frelse mig
 Var Damons Undergang. Din Pythias
 Skal ved sin Død betrygge dine Dage,
 O Damon! — det skal ei en oprørs Skare
 Ved Vold og Vord. O Dagen lyser alt.
 Jeg skælver, jeg hvert Dieblig kan vente
 Min Damons Ankomst — Ingen finder jeg,
 Som minde kan Tyrannen om sin Offring.
 Der er Polemon.

Friede

Tredie Scene.

Polemon. Pythias.

Polemon. Heele Syracus

I Baaben er, for at udrive dig
 Af Tyranniets Vold, og du har spillet
 Din ædle Iver for at stifte Noe
 I oprørt Mængdes Varm. Imidlertid
 Du sniger dig fra deres Varetægt
 Og hid — hvad søger du, o Pythias!
 Ved Dionys' Pallads?

Pyth. Min Død, Polemon,
 Min Død i Damons Sted. — Ved andet Middel
 Kan min og Syracusas Ven ei reddes.
 Han kommer, hvis her tøves. O jeg bærer
 For Damons Ankomst. Han vil ikke reddes
 Ved Mytterie og Oprør. Mægtig vil han
 Indtale Fred i de Oprørskes Hjerter;
 Og Dionys, som dømte, kalder ei
 Sin Dom tilbage, men vor Damon dør.

Polemon! du har Afgang til Tyrannen:
 Gaae! mind ham om, at Tiden er udrunden,
 At Damon ei er kommen; at han bærer
 Fuldbyrde fældte Dom.

Pol. Det er for sildig.

O Py-

O Pythias! — Vor Damon er her alt.
 Han iilede til Labbalum til Fængslet,
 Der mødte ham de Sammensvoornes Formænd,
 Som i Triumph ham reddet vilde bringe
 Hid til Palladset: Hegio! Septinus,
 Og selv Philisto. — Det for ham, som dig,
 Var spildt, hvad han forsøgte, for at bringe
 Dem til at see i Stilhed paa hans Drab.
 Dog, styrket ved at vide dig i Tryghed,
 Besvor ham dem paa ny, at vente først
 Tyrannens Bud til at fuldbyrde Dommen.
 Jeg sendtes, at forkynde Dionys
 Hans Ankomst. — Men hvorledes kan jeg?
 Det er Befalingen til Damons Død,
 Signalet til det fulde Oprørs Udbrud
 Jeg henter.

Pyth. O lad mig forkynde ham den.
 O skaf mig Afgang.

Pol. Slottets Porte aabnes;
 Han kommer blandt sin Vagt. O Pythias
 Bort, bort herfra. Det gielder eder begge,
 Din Damon, og dig selv, ifald du hjer,
 Bort! bort!

Pyth. Forgivees. Noelig venter jeg
 Min Skiebne her. Og paatog jeg mig ei

At være Borgen for min Damons Skiebne!
 Men er dig Damon kjer, saa til, Polemon!
 Advar paa Labdalum vor Damons Venner,
 Hold alt i Roe.

Pol. Om Damon er mig kjer?
 Velan, her er ei Tid til Raad og Valg.

Fjerde Scene.

Vagt. Pythias.

En af Vagten. Hvad, Pythias! — Vi sendes
 for at hente

Dig eller Damon hid fra Labdalum.

Du er her! Damon kommen er tilbage?

Pyth. Nei. Jeg har forekommet Kongens Bud,
 Bevæget Vagten til at lade mig

Herhids. Jeg ønsker, førend Døden hæver
 Det bragte Sværd, endnu at forestilles

Min Dommers Ansyn.

En af Vagten. Hift han kommer selv.

Femte Scene.

De Forrige. Dionys.

Dionys. Hvi er man, trods mit Bud, ei illet hen
 Til Damons Fængsel.

Pyth.

Pyth. Damons Gidsel her
 Fremstiller sig, og beder, end engang
 At høres af hans Dommer: Du modtog
 I Damons Sted hans Pythias til Gidsel.
 Om dette Gidsel. Damon værdigt er,
 Og hvad der har forhindret Damon selv,
 Sit Gidsel at befrie, er nu ei Tid
 At undersøge, — Damon er her ei —
 Den forskrevne Tid er nu udrunden —
 Jeg dør for Damon: Dionys modtog
 Paa dette Vilkaar mig til Damons Gidsel.
 Dit Løfte, som din fældte Dom, o Konge!
 Er intet Spøg. Jil, lad din Dom fuldbyrdes
 Paa mig. Jeg fordrer, hvad du ei kan afflaae,
 Dionys. Du venter da af min Retfærdighed
 Et nogle Dieblifs Opsættelse,
 Hvis han, som troløs end er bleven borte,
 Fortrød sin Troløshed, og —

Pyth. Damons Gidsel
 Er i din Haand, og fordrer Damons Dom
 Opfyldt paa sig. Det er det eeneste,
 Jeg har at fordre, du at skienke mig.
 Did hører ei, endnu i Dødens Stund
 At høre Damon haanet af sin Dommer.
 Men, som en Følge deraf beder jeg

Med tryk Forventning, at min Damons Brøde,
 Hvad den end var, maa ved hans Gidsels Dødsstraf
 Paa det fuldkommemste forsonet være.
 Allene denne trøstende Forsikkring,
 Som strengeste Retfærdighed bifalder,
 Anraaber jeg dig om. O tøv ei, tøv ei!
 Bekræft mig den, og døende velsigner
 Jeg Dionys.

Dionys. Og dersom Dionys
 Paa Damons Gidsel vilde ei udføre
 Den faldte Dom, men vente Damon selv!
 N y t h. Saa spotter Damons Gidsel Dionys,
 Som vællende, som troløs, grum Tyran,
 Der driver Leeg med Lovte, Ord og Dom,
 Og al Retfærdighed; saa haaner jeg,
 Saa spotter hele Syracus Tyrannen.
 Dionys. Ret, ret! hvor kostbart Offeret end er,
 Hvor smertende — det maa, det maa fuldbringes.

Tag min Beundring, min Høiagtelse
 Til Dødens Skygger med dig, ædle Mand.
 Du dør; og Damons Brøde er forsonet,
 Forsonet, og udslættet, og forglemmt.
 Det er din Konges Ord.

N y t h. Vær takket Zeus!
 Jeg dør lykkelig, Damon reddet er.

Frem

Frem Bøddel! frem! thi Dionys retfærdig
 Har hørt min Fordring og min Bøn. Velan!

(Paa giver Vink begynder Bagten at omringe Pythias. Bøddelen træder frem.)

Siette Scene.

Damon. De forrige.

Damon. Barbarer! holder inde, holder inde!
 Mig giælder Dommen; mig tilhører Straffen.
 Tyran! Tyran! see, jeg befrier mit Gidsel,
 Min Pythias.

Pyth. Min Damon, o min Damon!
 Men nei — bort, bort! thi Dionys har givet
 Sit Vink til Damons Frelse. Du er fri,
 Afsonet alt, hvorfor han dømte dig.
 Tyrannen selv kan uden Troløshed —
 Ei nu berøve mig den Fryd, den Stolthed,
 At fyldestgiøre Damons Dom. Omfavn mig
 For sidste Gang, min dyrebare Damon!
 Dit Venskab værd jeg døer. Og nu forlad mig;
 Bort, til, og trøst din elskede Dione!
 Og glem din lykkelige Pythias,
 Som døer med den Lyksalighed, at redde
 Dig for din Brud, dig for dit Fædreland.
 Damon. Tyran! du tøver at tilbagefalde

Din

Din Grumheds Bud til denne Edles Mord?
 Mig har du dømt; min Ven var dig kun Pande
 Paa min Tilbagekomst: her er jeg selv.
 Du staaer i Tvivl, jeg grusom kiender dig,
 Og hærdet til Forbrydelse — men dog
 At staae i Tvivl om, ei endnu at kalde
 Det Vink tilbage, som du grusom gav,
 Til Pythias at myrde!

Dionys. Damon! Damon!
 Du, som forlod mig! — æble Pythias!
 Som spotted' haanende Tyrannens Naade —
 Forsteenet af Erbødigheds Beundring
 Betragter eder Dionys. Han troede,
 At kiende før Høimodighed og Kiækhed,
 Men Venstabs høie Magt ham til i Dag
 Var ubekiendt. — Hvad kan jeg nu? tilgive!
 O kan det kaldes saa, ei at opoffre
 Det skidneste, hvormed de blide Guder
 Forædled' Mennesket — et saadant Venstabs?
 Men, Edle, mig — tilgiver mig, som kiendre
 Ei forhen eders Værd, og af, som stedse
 Sandt, til at værne sin og Statens Tryghed,
 Blot uforsønlig BOLD at være Midlet.
 O! J tilgive mig; men ikke nok,
 Forædlet mig, ophyster eders Første

Med Rang, som jeg i dette Dieblif
Erkiender langt ophøiet over Førstens;
Forunder Dionys en tredje Plads
I eders Venſkabs Forbund!

Pyth. Dionys!

O du, som dømte Damon, du har Hierte
For hans og Venſkabs Værd —

Damon. Og Syracus
Kan hade dig, kan frygte dig, o Første!

Og du, som føler Edelsmodigheds
Og Venſkabs Magt, har kunnet vælge Strænghed,
Til at beherſke Borgere, som, ſtolte

Og ædle, spotte kun forhadte Vold,

Og med eendrægtigt Mod alt vare reede,

At trodſe al din Grumhed, og befrie

Os — os, hvis Venſkab ſelv du her opfordrer!

O, alle Syracuſas Mænd tilbad' dig,

Iſald de kiendte dig, du kiendte dem!

Dionys. I eder vil jeg troe, at kiende dem.

O lærer mig, end meer at blive værd,

At dem at kiendes.

Syvende Scene.

Philisto. Leptinus. Polemon. Flere Syracusanere i Vaaben. De Sørrige.

Philisto. Her er Morderfaren!
Tyrannens Flok — frem Syracusas Mænd!
Frem! frem!

Damon. Philisto.

Phil. Damon! Damon lever!
End er dit Mord ei fuldbragt! Du er tryg.
Det skal ei meer fuldbringes; Syracusa,
Som skalv i Lænker, nu er fri.

Damon. Saa er det;

Thi aldrig blomstred' Frihed mere skøn,
End under ædel Førstes milde Bud.
Medborgere! nedlægger eders Vaaben
Til Brug mod Fiender; — thi den ædle Første,
Som vil haandhæve eders Ret og Frihed,
Er Dionys.

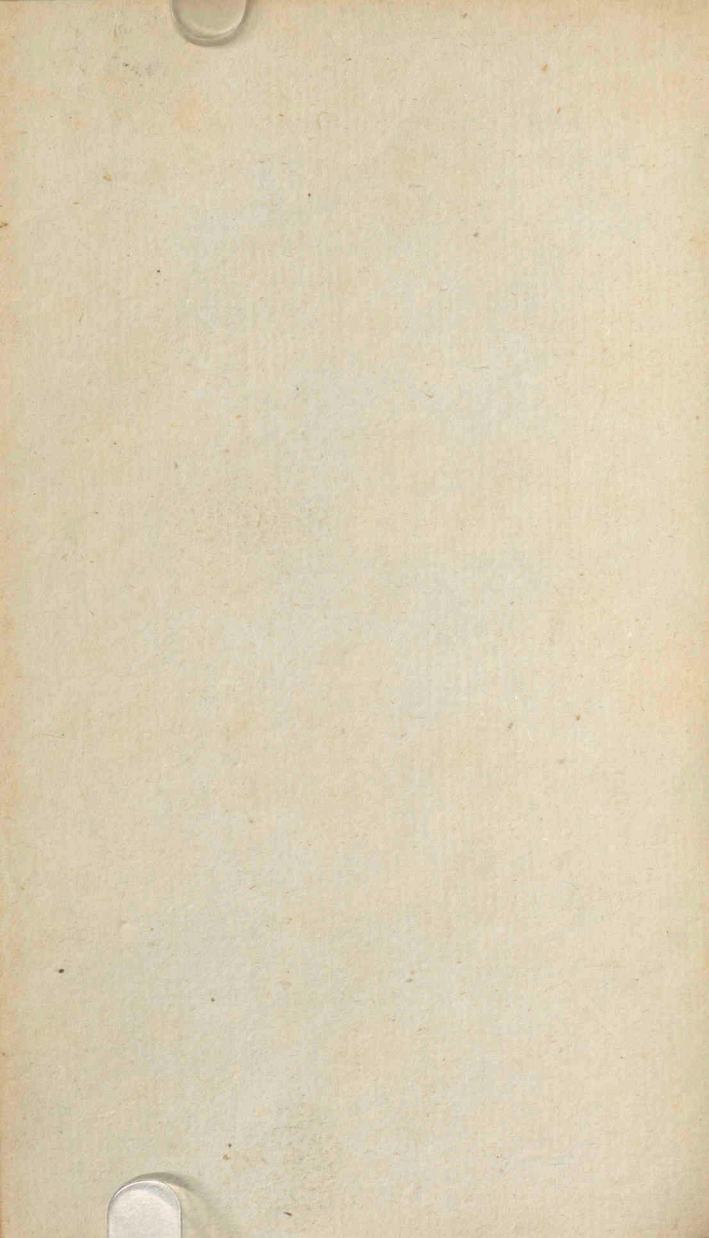
Adskillige af Syracusanerne.

Han! han! som dømte Damon
Og Pythias!

Dionys. Men, som omfavner dem,
Saa snart han kiendte deres store Værd.
Og du Philisto, ogsaa du i Vaaben,

At

At frelse Damon! du, din Førstes Ven!
 Phil. O Venfkab! — ja skøndt skielvende af Alder
 Og med en Iffe, som er bleven graa,
 Før nogen Tanke i min Siel fornærmed'
 Dig Dionys! jeg nu har grebet Vaaben
 Mod dig — mod dig — for min Diones Brudgom,
 Min flygtende ulykkelige Datters — —
 Behøver jeg at sige meer? — og nu — —
 Dionys. Nok til dit Forsvar; skøndt jeg fatter ei
 Den fulde Bægt af dine Ord — men nu
 Kast disse Vaaben, som vanhædre dig.
 Omfavn igien din Damons Ven.

89.69

Regl

Bl 11

AU Library Campus Emdrup (DPB)

Scermag- 450011690357